Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXI., št. 109 — Ljubljana, nedelja 12. maja 1940 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg štev. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon štev. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Pripravljen bodi, to je vse

Dogodki zadnjih let in mesecev in tednov in dni in ur in trenutkov so menda jasen, glasen in nadvse nazoren nauk in opomin. Kako jalovo se mi sliši spričo pretresov okoli nas tisto modrovanje o narodu in o državi kot o nečem prvotnem in drugotnem, absolutnem in relativnem, ali celo kot o dveh nespravljivih nasprotjih; modrovanje, ki se zdi nekaterim pri nas tako važno za izživljanje naše miselnosti. Kri teče v potokih, narodi, veliki, zavedni, s čudovito tradicijo,

ječe kakor pod kopiti apokaliptičnih jezdecev, ti modrijani pa sredi groze, krivic, trpljenja in brezupa mirno filozofirajo, kakor da sede na luni in se jih dogajanje tam daleč doli na trdih zemeljskih tleh niti malo ne tiče. Glavno je, da se osnuje lepa teorija, da se zgradi z besedami podprta doktrina, ki jo en sam hip resničnosti raznese na vseh dva in trideset kompasnih vetrov. O, modrijan na mesecu, povej mi: kaj je živemu človeku razpravljanje, ali je zanj važnejša kri ali koža? Po tvojem bi bil naš narod srečen, ako bi bil kakor iz kože snet sveti Jernej, ki bi mu ponujali v okrepčilo vina brez posode. Narodi, ki države res ustanavljajo, urejajo in branijo, o njih dosti manj modrujejo: to je prepuščeno nam, ki utegnemo plavati po absolutnosti.

Preprosta pamet, ki še ne dahne po teoriji, temveč raste iz naravnih tal resničnega sveta, pa bi dejala: Slovenci smo v državi, v kateri živimo, ohranili vse svoje kulturne dobrine in ustanove, ki smo jih imeli, dosegli smo nove, najvišje učne in znanstvene zavode, za katere smo se prej desetletja in desetletja zaman poganjali. In kar je v tej državi še pomanjkljivega in za nas neugodnega v duševnem in gmotnem pogledu, vse si lahko priborimo — danes, jutri, v desetih letih, kadarkoli — toda samo v tej državi. Povsod drugod pa bi nam celo dosedanje pridobitve utegnila ena sama minuta tako globoko pokopati, da ne bi vedeli, kam postaviti križ svoji preteklosti in bodočnosti.

In ta pamet, vidim, je v naših ljudeh: vidim, da narod ne posluša dobrih naukov, ne tvojih, ne mojih, temveč gleda dejstva, in ta dejstva ga uče tega, kar je izrekel Shakespeare na usta Hamletova:

»Pripravljen bodi, to je vse.«

Oton Župančič

Angleški škofje v Nišu

Niš, 11. maja. p. V angleško-srbskem dečjem domu so danes svečano odkrili doprsni kip gospe Harington Yajld, ustanoviteljice doma, velike dobrotnice in prijateljice našega naroda. K odkritju spomenika so prišli tudi anglikanski cerkveni dostojanstveniki, ki se mude v naši državi. V Nišu so jim priredili svečan sprejem. Iz Niša so anglikanski cerkveni dostojanstveniki odpotovali v Sofijo.

Odpor Belgijcev in Nizozemcev

Ob obmejni obrambni črti se razvijajo vedno bolj ogorčene borbe — Neprestani nemški napadi na zaledje — Glavno besedo imajo zaenkrat letala

Bruselj, 11. maja. br. Davi je bilo objavljeno drugo vojno poročilo vrhovnega poveljstva belgijske vojske, ki pravi:

Belgijska vojska je v stiku s sovražnikom. V teku včerajšnjega dne so se borbe razvijale ob Albertovem prekopu na reki Maas in v Ardenih.

Bruselj, 11. maja. AA. (Reuter). Po podatkih, ki jih je bilo mogoče dobiti zjutraj zgodaj je ostal vojaški položaj Belgije nespremenjen. Belgijska vojska še vedno drži odprte obrambne črte, ki se nahajajo precej pred glavnimi črtami belgijske obrambe. Belgijski narod kaže trdno odločenost, da se bo boril do konca. Po prvem dnevu vojne se je ves narod trdno združil okrog svojega kralja z neomahljivo vero v hrabrost in čast vojske, ki se je uprla napadalcu. **Včeraj so potekale borbe vzdolž vse belgijske meje od Albertovega kanala pa do Luksemburga. Razen pri bombardiranju Bruslja in Anversa, pri čemer je bilo ubitih več ljudi, so letala letela nad mnogimi velikimi mesti. Glavni cilji nemških letalcev so letališča, toda bombe so povzročile veliko škodo tudi bližnjim zgradbam. Skoro na vseh letališčih se je posrečilo letala skriti v podzemske hangarje.**

Nemško poročilo

Berlin, 11. maja. br. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je danes opoldne objavilo vojno poročilo, ki pravi:

Nemška zapadna vojska je prekoračila nizozemsko, belgijsko in luksemburško mejo ter sovražne obmejne čete v Belgiji in Nizozemski povsod vrgla nazaj. Čeprav je bilo mnogo mostov in zapor vseh vrst razdejanih, nemška vojska povsod naglo prodira dalje. Padalci in čete, ki so se izkrcali iz letal, so se vsidrale na raznih krajih ter so na tem, da opravijo svoje zaščitne naloge. Formacije letalskih vojnih sil z neprestanimi poleti podpirajo vojsko pri njenem prodiranju. Pri tem so napadle utrdbe, utrjene postojanke, kolone na pohodu in taborišča sovražnih čet ter poškodovale ali uničile ceste, železniške proge in mostove. Obširno izvidniško delovanje je omogočilo, da se je slika o gibanju sovražne vojske do kraja izpopolnila.

Z bombami sta bili potopljeni dve sovražna trgovski ladji po 5000 in 2000 ton med Calaisom in Dunkerqueom. Neka nemška podmornica je potopila neko sovražno podmornico. Neki brzi torpedni čoln je potopil neki sovražni rušilec.

Na obrambni črti

Pariz, 11. maja. AA. (Havas). Kakor v Franciji, so tudi na Nizozemskem in v Belgiji obrambne črte blizu meje. Belgijske in nizozemske čete so zasedle te utrdbe, ki jih napada sovražnik. Na Nizozemskem se raztezajo utrdbe ob obmejnih vaseh in prekopih. Nizozemske čete so uničile vse objekte, ki bi lahko služili Nemcem za napredovanje. V pokrajini Arhem so se umaknile proti reki Ijsseli. Tu se je Nemcem posrečilo prodreti 15 kilometrov na nizozemsko ozemlje.

London, 11. maja. j. (Reuter). V dobro poučenih angleških vojaških krogih potrjujejo vest, da so holandske čete ponovno zavzele aerodroma Dordrecht in Waalhaven. **Na drugi strani se doznava, da so nemške čete zasedle mesto Groningen v severni Holandski ter da prodirajo ob severnemu Renu proti Almelu. Hengelu in Arhemu, kjer se boji še nadaljujejo. Na jugu so nemške čete dosegle Maastricht ter Albertov kanal ter so na frontnem odseku pri Liegeu ustavile tamkaj napredujoče francoske čete. Južno od reke Maase nemške čete še niso dosegle Luksemburga. Zavezniške čete so zasedle Arlon ter odtod napredujejo v Belgijo. Angleški vojaški krogi smatrajo vojaški položaj za zadovoljiv.**

Večerno holandsko poročilo

Amsterdam, 11. maja. s. (Reuter). Zvečer je izdalo vrhovno poveljstvo holandske vojske naslednji 4. vojni komunike:

Francoske in angleške vojaške sile so nam prišle na pomoč in sodelujejo sedaj v obrambi države s holandsko vojsko. Naše obmejne čete nudijo pogumno obrambo in so se včeraj nekoliko umaknile, potem ko so izvršile potrebna uničevalna dela.

Mestece Mill je bilo zopet vzeto sovražniku. Pri poskušenem protinapadu je bil uničen nemški oklopni vlak z vso posadko. V ruševinah vlaka je bilo najdenih več letakov v holandščini in nekaj holandskih uniform.

Posadka trdnjave Palendam ob Waalu se še drži. Ob Ijsseli so boji pri Arnhemu.

Nemci v Haagu so poskusili zavzeti policijsko postajo. Napad se je ponesrečil.

Kraljičino priznanje nizozemski vojski

Amsterdam, 11. maja. AA. Nizozemske radijske postaje poročajo, da je kraljica Viljemina poslala vrhovnemu poveljniku nizozemske vojske poslanico, v kateri izraža svoje globoko zadovoljstvo zaradi junaškega odpora nizozemskih čet. Temu odporu se imamo zahvaliti, pravi kraljica, da se nemško napredovanje smatra lahko na vseh krajih za zaustavljeno. Nemške čete so naletele povsod na odločen odpor nizozemske vojske. General Winkelman, ki je vrhovni poveljnik nizozemske vojske, je poslanico objavil vsem častnikom in vojakom.

Francosko poročilo o bojih v petek

Pariz, 11. maja. AA. (Havas) V teku včerajšnjih operacij na vzhodni fronti je bilo zbitih čez 100 nemških letal. Včerajšnji francoski komunike pravi, da je bilo zbitih na francoskem ozemlju 44 letal. Komunike nizozemskega vrhovnega poveljstva pa pravi, da so Nizozemci zbili 70 sovražnih letal. Ni še znano, koliko letal so sestrelili Belgijci.

Razen tega so začele prihajati vesti o bombardiranju civilnega prebivalstva. Povsod v okolici Lilla so Nemci bombardirali delavske naselbine. Letala so vrgla 20 bomb, toda ranjeni sta bili samo 2 osebi, tudi škoda je neznatna. V Dunkerqueu je padlo 20 bomb. Bilo je več mrtvih in ranjenih, toda za točno število se ne ve. V Enilietarju je padlo 40 bomb, od teh 20 na dvorišče neke bolnice. Nad Abbevillom v Pikardiji, ki nima nobenega vojaškega pomena, se je pojavilo pet nemških letal, ki so metala eksplozivne in zažigalne bombe. Porušenih je bilo 10 hiš ter so bili ubiti trije meščani, štirje pa ranjeni. V Valenciennesu je padlo 20 bomb. Žrtev ni bilo. Eno nemško letalo je bilo sestreljeno. Trije člani posadke so bili pri tem ubiti, četrti pa zajet.

V Alzaciji so nemška letala bombardirala Kolmar. Tri bombe so zadele občino. Bombardiranih je bilo še več mest. Tudi angleška letalska oporišča v Franciji so bila bombardirana, pri čemer pa ni bilo žrtev in je bila tudi škoda le malenkostna.

Amsterdam, 11. maja. AA. (Havas) V nasprotju s trditvijo nemškega vrhovnega poveljništva, ki zanika, da bi bili Nizozemci zbili včeraj 70 nemških letal, glavni generalni štab nizozemske vojske lahko izjavi, da znaša število zbitih nemških letal sedaj že čez 100. Na nekem letališču, ki so ga nizozemske čete ponovno zasedle, smo dobili 14 nepoškodovanih letal.

Nemške grožnje z represalijami

Berlin, 11. maja. AA. (DNB). Danes so zopet tri sovražna letala napadla z bombami popolnoma nezaščiteno mesto Freiburg, ki se nahaja izven operacij in ki nima nobenih vojaških objektov. Bombe so padle sredi mesta in so ubile ob tej priliki 24 ljudi. **Nemške letalske sile bodo na to kršitev mednarodnega prava odgovorile tako, da bo izvršenih za vsak sovražni napad na nemško prebivalstvo pet napadov nemškega letalstva na kako angleško ali francosko mesto.**

Berlin, 11. maja. br. (DNB). Po vsej Nemčiji sta časopisje in radio sprožila silno kampanjo proti zaveznikom zaradi letalskega napada na Freiburg in nadaljnjih letalskih napadov na neke druge kraje v Porurju. Listi pod velikimi naslovi poročajo o učinkih bomb v Freiburgu, kjer je neka bomba udarila tudi na igrišče nekega otroškega zavetišča. Na igrišču je bilo, kakor poročajo listi, prav ob tistem času večje število otrok v starosti od 3 do 5 let. 13 otrok je bilo ubitih in ranjenih. Ves tisk v zvezi s tem ponavlja grožnjo, da bo Nemčija na sleherni tak napad na nezaščitene kraje reagirala z vso odločnostjo in da bodo nemška letala povrnila zaveznikom v trojni meri vsako izgubo, ki jo bodo prizadejali Nemcem.

Akcije angleškega letalstva

London, 11. maja. j. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi:

V minuli noči je veliko število angleških letal silovito bombardiralo letališče pri Waalhavenu v bližini Rotterdama, ki so ga bile zasedle nemške čete. Angleške bombe so napravile na letališču zelo veliko škodo ter razen tega uničile več nasprotnikovih letal. Angleška letala so izvršila nadaljnje bombne napade na terenu med Renom in Maaso, kjer so se koncentrirale nemške čete za prehod preko holandske meje. Po dospelih poročilih je videti, da je bilo v teku izredno obsežnih operacij, ki jih je včeraj in v minuli noči podvzelo angleško letalstvo, uničenih najmanj 50 sovražnikovih letal, mnogo nadaljnjih pa je bilo tako težko poškodovanih, da so bila izločena iz nadaljnjih akcij. Angleško letalstvo je v teku vseh teh akcij izgubilo kakih 20 letal.

Alarmi v Haagu in Amsterdamu

Amsterdam, 11. maja. s. (Reuter). Amsterdam je imel svoj prvi letalski alarm ponoči že ob 3.48. Nemška letala so napadla letališče Shipol pri Amsterdamu. Med 6. in 7. uro sta sledila dva nova napada na letališče. Eden od teh je trajal 25 minut. V glavnem so Nemci bombardirali le letališče samo in okoliške zgradbe. Neka bomba pa je padla tudi v središče Amsterdama in je bilo ob tej priliki ubitih 26 oseb. V južnovzhodnem predmestju Amsterdama je padlo sestreljeno nemško bombno letalo in eksplodiralo s silno detonacijo.

Holandska prestolnica Haag je imela ponoči neprestano vsake pol ure letalske alarme. Nad Haagom je bilo sestreljeno ponoči nemško transportno letalo ter se je zrušilo na neko hišo. V letalu je bilo 19 nemških vojakov.

Bruselj nezaščiteno mesto

Berlin, 11. maja. AA. (DNB). Časopisna agencija Havas je sporočila, da je belgijska vlada proglasila mesto Bruselj za nezaščiteno mesto. Z nemške strani se z ozirom na to objavlja, da bo nemško letalstvo mesto Bruselj smatralo za nezaščiteno mesto, dokler ne bodo v mestu zgrajene cestne ovire ali pa ne bo ugotovljeno gibanje čet v mestu.

Popolna evakuacija otrok iz Londona

London, 11. maja. j. (Reuter). Angleška vlada objavlja, da so bile podvzete vse potrebne nove izredne mere z namenom, da se bo v slučaju potrebe lahko čim hitreje izvršila načrtna evakuacija otrok in šolske mladine iz Londona, v kolikor ni bila mladina evakuirana že jeseni.

Smrt in razdejanje izpod pomladanskega neba

Na vseh bojiščih ljute borbe med zračnimi vojnimi silami — Bombniki napadajo mesta, letališča, križišča, železnice — Hude izgube na obeh straneh

Bruselj, 11. maja. s. (Reuter). **Danes od zore dalje nemška letala neprestano napadajo belgijska mesta in prometne zveze. Glavni namen napadov je uničenje železniških in drugih prometnih zvez.**

Bruselj je imel ob 5. zjutraj prvi današnji letalski alarm. Pozneje so se alarmi ponavljali skoro vsako uro. Pri nekem napadu je padlo danes zopet 5 bomb na Bruselj. Kljub temu se razvija življenje v belgijski prestolnici normalno. Avtobusi in tramvaj vozijo redno in celo tržnice so bile odprte. Ponoči je Bruselj enako kakor vsa druga belgijska mesta popolnoma zatemnjen. Kavarne so zaprte ob 21. Vsa javna zabavišča so zaprta.

Vrsta nemških letalskih napadov je veljala mestom Ronair, Louvain, Verviers, Jerman in zlasti Namourju.

Popoldne je bilo nad Anversom opaženih okoli 40 nemških letal. Belgijski radio je posvaril prebivalstvo, naj pazi na nemške padalce. Doslej pa so se ti v Belgiji manj udejstvovali nego na Nizozemskem.

Pri Capellenu pri Anversu je padlo davi nemško vojaško letalo in ubilo 30 oseb. Pri včerajšnjih letalskih napadih na Anvers je bilo istotako ubitih 30 oseb.

Nemško letalsko poročilo

Berlin, 11. maja. br. Vrhovno poveljstvo objavlja: **Množestvene formacije nemških letal so bile včeraj na prvih velikih napadalnih poletih ter so bombardirale sovražna letalska oporišča v Franciji, Belgiji in Nizozemski. Napadenih je bilo 72 letališč. 300 do 400 sovražnih letal, ki so bila na njih, je bilo uničenih. Razdiralne in zažigalne bombe so razdejale mnogo vzletišč in hangarjev. Posebno hudo so bila zadeta francoska letalska oporišča v Metzu, Nancyju, Reimsu, Rommillyu, Dyonu in Lyonu. V letalskih spopadih je sovražnik izgubil 23 aparatov. Sestreljenih je bilo 11 nemških letal.**

Sovražna letala so včeraj, kakor je bilo že objavljeno, z bombami napadla mesto Freiburg. Zažigalne in razdiralne bombe so bile v teku noči vržene še na tri kraje v Porurju. Pri tem sta bila ubita dva civilista, več jih je bilo ranjenih, a materialna škoda je bila neznatna. Protiletalsko topništvo je tam sestrelilo 3 sovražna letala.

Pariz, 11. maja. AA. (Havas). Britanski generalni štab v Franciji sporoča: **Nemci so poskušali ovirati premik čet proti Belgiji s tem, da so z ognjem in bombami napadali prometna križišča.** V zadnjih 24 urah je zavezniško letalstvo odbilo osem takih napadov s podporo protiletalskega topništva, ki deloma spremlja transporte, deloma pa ščiti posamezna mesta ali važne naprave. Prav tako se izve, da so Nemci poskušali izvesti nekatere operacije s pomočjo padal. Nikjer ni prišlo do nobene zmede. Nasprotno je vse prebivalstvo v Belgiji in Franciji ohranilo hladno kri.

Jutranja bitka nad Francijo

London, 11. maja. AA. Ponoven napad nemških eskadril na angleška oporišča v Franciji je bil izvršen davi. Nemška letala so se pojavljala v veliki višini, v kateri so ostala, dokler niso prišla do cilja. Tam so vrgla veliko število bomb majhnega kalibra. Škoda je neznatna. Francosko in angleško protiletalsko topništvo je začelo srdito streljati na napadalce. Angleška in francoska lovska letala so se spustila v borbo, ki je trajala od petih do šestih. Dasi je bil sovražnik številčno močnejši, je vendar junaštvo zavezniških pilotov izenačilo moči. Poškodovanih je bilo več sovražnih letal, en Heinkel pa je bil sestreljen. Trije člani posadke so bili ujeti, dva pa ubita.

Neprestani letalski alarmi v Parizu in ostali Franciji

Pariz, 11. maja. s. (Reuter) **Francoska prestolnica je imela danes od jutra dalje skoro neprestano letalske alarme. Ponovno so se pojavila nemška letala, ki pa so jih francoska lovska letal vedno pregnala. Življenje v mestu teče normalno.**

Nemški bombniki so napadli vrsto vasi v severovzhodni Franciji. Istotako je bil danes zopet bombardiran Nancy. 22 oseb je bilo pri današnjem napadu ubitih, med njimi 5 žensk.

Pariz, 11. maja. j. (Havas) V teku včerajšnjega dneva in danes zjutraj je bil dan v zaledju vogeškega frontnega sektorja štirikrat letalski alarm. Zaradi čuječnosti francoske protiletalske obrambe pa se sovražnim letalom v nobenem primeru ni posrečilo približati se naseljem. Kakor se naknadno doznava, so bila v petek ponoči bombardirana tudi mesta Laon, Letape, Saint Diep, Remiremont ter več vasi v okolici Geradmera. Pri teh napadih je bilo ranjenih večje število civilistov, dočim je od nemških bomb povzročena materialna škoda neznatna.

Padalci v zaledju

Nemci neprestano spuščajo vojake s padali za hrbtom zavezniških čet — Boji za letališča

Amsterdam, 11. maja. j. (Havas). **Tudi v minuli noči so nemška transportna letala spustila na raznih točkah holandskega teritorija večje število padalcev. V prvi vrsti so bile nemške čete izkrcane v kraju Gouda v bližini Rotterdama, v Boxtelu, Brouwershavenu ter na vojaškem letališču Suesterbergu, ki leži v bližini rezidence princese Julijane.**

Nemška letala so nadalje izvršila napad tudi na veliko holandsko industrijsko središče Eindhoven, kjer obratujejo svetovno znane Philipsove tovarne. Letala so na mesto najprvo metala bombe, nato pa se je s padali spustilo na tamkajšnje letališče večje število nemških vojakov. **Danes v zgodnjih jutrnjih urah so bile s pomočjo padal izkrcane nadaljnje nemške pehotne edinice v bližini mostu Moerdijk ob izlivu reke Maas, ki spada med največje in najvažnejše mostne zgradbe na Holandskem.**

Amsterdam, 11. maja. s. (Reuter). Davi se je holandskim četam posrečilo zavzeti še zadnje letališče, ki je bilo še v oblasti nemške vojske, namreč Waalhaven pri Rotterdamu. Angleška letala so kot uvod k napadu izvedla ponoči serijo bombnih napadov na Waalhaven in so prizadejala Nemcem težko škodo. Ob 8. zjutraj je nato sledil napad holandske vojske. Operacije so bile ob 10. uspešno zaključene.

Tudi pri Dordrechtu so bili uničeni nemški oddelki padalcev v bojih, ki so trajali do poldneva. Pri operacijah je podpiral holandsko vojsko nizozemski rušilec, ki je priplul po reki Maas.

Med tem pa javlja holandski radio neprestano o novih izkrcavanjih nemških čet s padali. Radio opozarja prebivalstvo, da takoj obvesti o vsakem takem primeru vojaštvo.

London, 11. maja. br. (Reuter). Nizozemski zunanji minister Jonheer van Kleffens je davi izjavil novinarjem, da so nizozemske čete davi po srditem spopadu z nemškimi padalskimi oddelki, ki so včeraj zavzeli letališča Waalhaven pri Rotterdamu in sosedno mestece Dordrecht, davi ob 8. dosegle popoln uspeh. Letališče Waalhaven, kakor tudi Dordrecht sta spet popolnoma v nizozemskih rokah. V spopadu je bilo več nizozemskih vojakov ubitih in ranjenih. Manjši del nemških padalcev, ki je preživel borbo, se je vdal.

Vsa belgijska letališča v belgijskih rokah

Bruselj, 11. maja. AA. Na merodajnem mestu izjavljajo, da so neosnovane vesti iz sovražnega vira, da se je Nemcem doslej posrečilo zasesti pet belgijskih letališč. Po uradnih ugotovitvah niso Nemci zasedli niti enega belgijskega letališča. Vsi Nemci, ki so bili s padali spuščeni v Belgiji, so bili obkoljeni in premagani. Do 18. ure snoči je bilo zbitih na belgijskem ozemlju 10 nemških letal.

Nevarnosti za padalce

London, 11. maja. AA (Reuter). Dopisnik Reuterja za vojaške stvari piše: Uradno zanikujejo vsa nemška poročila o uspehih nemških padalcev v Belgiji in Holandiji. Glavne nevarnosti za padalce so sledeče: lovska letala, ki budno spremljajo prevozna letala; protiletalske strojnice in topovi, ki so postavljeni na tistih mestih, kjer računajo, da bo sovražnik skušal izkrcati čete; negotovost samih padalcev v trenutku, ko se znajdejo na tleh.

Vojaške kroge preseneča sklep Nemčije, da izvede premeščanje čet v Belgiji in Holandiji s pomočjo prevoznih letal. Vojaški krogi resno dvomijo v uspeh takih dejanj. Nemški namen je bil, da v prvem trenutku kakor na Poljskem zavzamejo vsa

Nadaljevanje na 2. strani

letališča. Prepričani so bili, da se bodo te prepeljane čete mogle zanašati na organizirane enote, ki bodo takoj prišle za njimi.

Zajet oddelek padalcev v Rotterdamu

Amsterdam, 11. maja. s. (Reuter). Na letališču Waalhaven pri Rotterdamu je ob 14.20 izkrcalo zopet nekaj nemških letal padalce. Ves oddelek je bil takoj zajet. Nemci očividno niso vedeli, da je letališče že zopet v holandskih rokah.

„Peta kolona"

Bruselj, 11. maja. AA. (Reuter). Število žrtev zračnega napada na Bruselj znaša po dosedanjih podatkih 41 mrtvih in 82 ranjenih. Četrti signal za alarm v toku včerajšnjega dneva je bil dan ob 22.55. Tu se trdi, da je nevarnost pred četami, spuščenimi s padali, minula, in da »peta kolona« ne funkcionira več. V vzhodnih belgijskih krajih vlada relativen mir in ni znaka o nadaljnjem napredovanju nemških čet, ki so bile ustavljene pred glavnimi obrambnimi črtami.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 11. maja. (Havas) Sporočilo od 11. maja se glasi: **Ponoči so se nadaljevali premiki v Belgiji. Na južnem Luksemburškem navzlic hudim napadom sovražnik ni mogel napredovati. V Alzaciji in Loreni ni nič posebnega. Bombardiranje nemških letal na francoskem ozemlju je zahtevalo včeraj precej velike žrtve med občinstvom. Poveljstvo z obžalovanjem ugotavlja, da je bilo ubitih ali ranjenih nad 100 oseb, med katerimi se nahajajo tudi žene in otroci. Francoski bombniki so napadli ponoči več sovražnih letališč.** Nad nemškim ozemljem so bili izvedeni številni ogledniški poleti. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Pariz, 11. maja. AA. (Havas) Neka nemška divizija je izvedla snoči napad vzhodno od Mozele, vendar pa ni dosegla drugega rezultata, kakor da je zasegla malenkostne prednje postojanke, ki so jih francoski oddelki po določenem načrtu izpraznili.

★

Proglas belgijskega kralja Leopolda

Bruselj, 11. maja AA. (Havas). Ob eni ponoči je belgijski radio objavil proklamacijo kralja Leopolda. Glavne točke proklamacije so tele:

»Belgijci! To je že drugič v zadnjih 25 letih, da lojalno Belgijo napada Nemčija ne glede na najsvečanejše obljube. Mi smo izpolnili vse svoje dolžnosti glede nevtralnosti. Hrabrim belgijskim vojakom in vsem junaškim Belgijcem pošiljam svoj bratski pozdrav. Mi se borimo, da ustavimo napad sovražnika na našo državo. Velikim naporom vsega belgijskega naroda se imamo zahvaliti da je naša oborožena sila mnogo večja in močnejša ko leta 1914. Anglija in Francija sta nam obljubili pomoč in francoski in angleški oddelki so že na potu, da se pridružijo našim četam. Borba bo težka, toda naj nihče ne dvomi v končni uspeh. Kakor moj oče leta 1914. sem se tudi jaz postavil na čelo naših čet s polno vero in zaupanjem v zmago Belgije. Stvar Belgije je častna in z božjo pomočjo bo zmagala.«

Razpoloženje v Nemčiji

Ljudje se zavedajo resnosti dogodkov — Zaupanje v Hitlerja in vojsko

Berlin, 11. maja. z. Berlinski dopisnik »Basler Nazional Zeitung« poroča svojemu listu, **da je nemška javnost sprejela najnovejše dogodke zelo resno. Vsa nemška javnost uvideva, da to ne bo samo polovična vojna, kakoršna je bila na Poljskem in na Norveškem, marveč, da gre sedaj za borbo na življenje in smrt. Poprej tako živahne razprave o Balkanu in jugovzhodnih problemih sploh so v listih skoraj docela prenehale, pač pa vse pričakuje, da bodo zavezniki poskušali sedaj še bolj poostriti blokado.**

Prebivalstvo je slej ko prej polno neomajnega zaupanja v Hitlerja in nemško vojsko. Prepričano je, da bo tudi pohod v Belgijo in na Holandsko enako uspešen kakor so bili vsi dosedanji. Posebno jamstvo za uspeh vidi tudi v objavi, da je Hitler osebno prevzel vrhovno poveljstvo nad nemškimi zapadnimi armadami.

Nemški tisk

Berlin, 11. maja AA (DNB). Nemški listi prinašajo vesti o odločilni borbi, ki jo je Nemčija začela za dosego zmage, pod naslovi, ki so popolnoma v skladu z včerajšnjimi svetovnimi dogodki. Listi naglašajo v svojih komentarjih, da je imela Anglija namen v kratkem napasti Nizozemsko in Belgijo. Včeraj objavljeni dokumenti dokazujejo, da sta se Belgija in Nizozemska že davno borili na strani Anglije in Francije. »Völkischer Beobachter« naglaša točnost nemških trditev o napadalnih namenih plutokracij, ki so hotele čez Nizozemsko, Belgijo in Luksemburg prodreti na nemško področje. Ta novi zločin je Nemčija znala preprečiti enako kot na Danskem in Norveškem. Po dogodkih na Danskem in Norveškem ni bilo nobenega dvoma več, da Angleži pripravljajo napad čez Nizozemsko, Belgijo in Luksemburg. Tudi tokrat je vodja Nemčije energično interveniral in ni dovolil, da bi tu zavladala samo en trenutek premoč sovražnika, ki je hotel prodreti na Nizozemsko in Belgijo.

Nemčija hoče pospešiti konec vojne

Basel, 11. maja. z. Komentirajoč postopanje Nemčije, prihajajo »Basler Nachrichten« do zaključka, da se je Nemčija odločila za napad na Belgijo in Nizozemsko zaradi tega, da bi dosegla čimprejšnji konec vojne. Zato je treba pričakovati, da bo borba tokrat izredno huda in brezobzirna.

Zakaj je Hitler osebno prevzel poveljstvo

Curih, 11. maja. z »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da pripisujejo v tamošnjih krogih velik pomen okolnosti, da je Hitler sedaj osebno prevzel vrhovno poveljstvo glede vseh vojnih operacij na zapadu. Hitler je bil sicer tudi v poljski vojni na fronti, vendar pa se takrat ni vmešaval v izrazito vojaške zadeve. Njegovo odločitev tolmačijo v Berlinu tako, da hoče s tem pred vsem svetom pokazati, da sta nemška vojska in nemški narodno socialistični režim eno in isto.

Škvarcov pri Ribbentropu

Berlin, 11. maja. o. Sovjetski poslanik Škvarcev je včeraj popoldne obiskal zunanjega ministra Ribbentropa. Kakor se je izvedelo, sta govorila o najnovejši nemški akciji proti Nizozemski in Belgiji. Menijo, da bo Sovjetska Rusija ostala nevtralna tudi po tem razširjenju vojne, kakor je bila v primeru nemškega vpada na Norveško. Sovjetski listi objavljajo vesti o najnovejših dogodkih iz vseh virov, vendar pa brez komentarjev.

„Pred največjo bitko v svetovni zgodovini"

Pariška sodba o razvoju vojne v Belgiji in Holandski Položaj v soboto opoldne — Prvi večji nemški napad na Maginotovo linijo

Pariz, 11. maja. j. (RSV.) V merodajnih francoskih vojaških krogih zatrjujejo, da **v dosedanjem razpletu vojaških operacij v območju pasu na Holandskem, v Belgiji in Luksemburškem sicer še ni prišlo do vojaških operacij, ki bi presegale običajne spopade med sprednjimi četami, vendar pa bodo verjetno že dogodki naslednjih dni pokazali, da se najbrže pripravlja največja bitka v zgodovini.**

Na severu se holandsko-belgijske čete počasi umikajo na svoje glavne obrambne linije. Na umiku razstreljujejo vse komunikacijske zveze. Francosko-britanska armada, ki je z vso naglico prihitela na pomoč, je dobila od belgijskega generalnega štaba tanke, da je lahko čim preje stopila v akcijo. Dokaj učinkovite včerajšnje napade nemškega letalstva je izravnala francoska zračna sila z bombardiranjem številnih nemških letališč na samem nemškem teritoriju.

Holandske čete utrjujejo svoje pozicije med reko Reno in njenim odcepom Ijssel, ki se izliva v Zuidersko jezero. Semkaj so se bile umaknile pred prvim nemškim pritiskom. Izpraznjeni pas je bil nato poplavljen. Južno od Arnheima med Nimvegenom in Limburgom so se holandsko-belgijske čete utrdile v tamkajšnjih globokih močvirjih v okrožju Peels. Trenotno nemške čete z glavno holandsko obrambno linijo še niso v dotiku nikjer, razen na kratkem odseku južno od Arnheima, kjer si nemške čete sedaj zaman prizadevajo prodreti v holandsko obrambno linijo. V zaledju te linije se je Nemcem posrečilo izkrcati samo manjše število čet s pomočjo padal. Te čete so osvojile nekaj holandskih letališč. Holandske čete pa so tudi na to nemško akcijo neposredno reagirale ter so letališča ponovno osvojile ter razen tega zaplenile 14 velikih nemških transportnih letal.

Belgijske čete, ki niso predvidevale spopada neposredno na nemško-belgijski meji, so se umaknile na jug od Aachena ter v izpraznjenem terenu razstrelile vse važne objekte in komunikacije. Videti je, kakor da gre poglavitna smer nemškega napada ne direktno proti severnemu delu Belgije, marveč da namerava izvršiti nemška armada poglavitni napad nanjo šele preko luksemburškega ozemlja.

Na Luksemburškem nemške čete zaradi popolne demilitariziranosti te dežele razmeroma hitro napredujejo. Danes opoldne so nemške čete na Luksemburškem zadele na francosko obrambo, ki je bila nanagloma poslana, da zabrani pohod nemški vojski preko celotnega luksemburškega teritorija. Tekom današnjega popoldneva se je razvila med francoskimi in nemškimi četami ogorčena borba, v kateri se je francoskim četam posrečilo ohraniti položaje, katere so tik poprej zasedle.

Proti večeru je nemška armada prvikrat izvršila na tem sektorju zapadne fronte napad v smeri proti Maginotovi liniji. Ta napad se lahko smatra za prvi veliki napad v sedanji vojni. Maloštevilne sprednje francoske čete so se po dobljenih instrukcijah umaknile nemškemu pritisku. Vojaški strokovnjaki so mnenja, da pomeni današnji spopad prolog v veliko bitko, ki mora vsak čas izbruhniti med glavnima nasprotniškima silama, ki sta se srečali na tem delu zapadne fronte.

Ogorčene borbe v Luksemburgu

London, 11. maja. AA. V bližini Maginotove linije pri Sierctu se vodijo ogorčene borbe, kajti nemške čete poskušajo zavzeti luksemburško mejo, da bi tam postavile težko topništvo in da bi poškodovali francoske utrdbe, ki se tamkaj v bližini nahajajo.

Nov pariški nadškof

Vatikan, 11. maja AA. (Havas). Kardinal msgr. Siard je bil imenovan za pariškega nadškofa.

Železniška nesreča v Bosni

Sarajevo, 11. maja. o. Na železniški postaji Visoko sta davi trčila skupaj dva tovorna vlaka ob vstopni kretnici. Prevrnili sta se obe lokomotivi in štirje vagoni. K sreči ni bil nihče izmed železničarjev ranjen.

Churchillova vlada

Soglasno odobravanje javnosti — V vladi sta tudi socialist Attlee in liberalec Sinclair

London, 11. maja. br. (Reuter) Novi ministrski predsednik Churchill je prebil današnji dan po večini v svojem delovnem kabinetu, kjer je imel razgovore s posameznimi ministri in predstavniki političnih strank. Dolgo je konferiral tudi z bivšim ministrskim predsednikom Chamberlainom. Vsi ti razgovori so se nanašali na sestavo nove vlade. **Zvečer se je izvedelo, da je dosežen sporazum in da bo sestava nove vlade objavljena še nocoj. V vladi so zastopniki vseh političnih strank, tako da ima značaj narodne koncentracije.**

London, 11. maja. AA. (Reuter) Ves angleški tisk soglasno odobrava in pozdravlja imenovanje Churchilla za predsednika angleške vlade. Listi izražajo svoje zadovoljstvo ter trdijo, da bo našel sovražnik v Churchillu nasprotnika, ki bo znal s svojo genialnostjo razviti vso moč države, ter izkoristiti vse možnosti za uspešno vojskovanje in dosego zmage. Vsi listi pričakujejo od Churchilla, da se bo zaradi svojih znanih vrlin proslavil z izpolnitvijo nove težke naloge, ki mu je bila poverjena. Listi naglašajo, da bo nova vlada imela dolžnost ne samo izkoreniniti vse dosedanje napake, temveč uvajati nove metode, kakršne zahteva sedanji položaj.

Curih, 11. maja. z. Švicarski tisk je sedaj znatno izpremenil svojo prvotno dokaj nepovoljno sodbo o politiki Chamberlaina. »Neue Zürcher Zeitung« naglaša, da so najnovejši dogodki docela opravičili Chamberlainovo taktiko, ki je v pričakovanju nemškega napada na Belgijo in Nizozemsko pridajal tako poljskemu kakor norveškemu bojišču drugorazredni značaj, da bi bili tako zavezniki čimbolje pripravljeni na odločilni spopad, do katerega je sedaj prišlo.

Sestava nove vlade

London, 11. maja. s. (Reuter.) Ob 21. **je bila lista kabineta objavljena v predsedništvu vlade.** Vojni kabinet sestoji poleg predsednika vlade **samo** iz 4 članov, **namesto dosedanjih 8.**

Vojni kabinet je sestavljen takole:

Winston Churchill, predsednik vlade in minister narodne obrambe.

Chamberlain, predsednik tajnega sveta;

lord Halifax, zunanji minister;

Attlee, čuvar tajnega pečata;

Greenwood, minister brez portfelja;

Nadalje je kralj odobril naslednja imenovanja obrambnih ministrov:

Vojni minister: **Eden;**

mornariški minister: **Alexander;**

letalski minister: **Sinclair;**

Uradno poročilo o sestavi vlade pravi, da so v vladi zastopani šefi vseh treh strank in da bodo ti konzultirani ne glede na položaje, ki jih zavzemajo v vladi, pri vseh važnejših vprašanjih splošnega značaja glede ciljev vlade, tako tudi glede pogojev za sklenitev miru.

Med novi imenovanimi ministri še ni novega finančnega ministra. Kakor poročajo, bo sestava celotne vlade znana šele v ponedeljek ali torek.

Med novo imenovanimi ministri še ni no- Greenwood in Alexander zastopniki delavske stranke. Sinclair pa je vstopil v vlado kot šef liberalne stranke.

Na Norveškem nič novega

Svarilo angleške admiralitete o položitvi min med Bergenom in Namsosom Tuja letala nad Švedsko

London, 11. maja. AA. (Reuter). Norveško vrhovno poveljstvo sporoča: Med norveškimi in nemškimi patrolami se vodijo borbe. Severno od Trondelaga je prišlo do spopada med norveškimi in nemškimi četami. Prav tako so norveške čete odbile nemške napade v minuli noči pri Lejgastingu. Spopadi med norveškimi in nemškimi patrolami so tudi v pokrajini Mosien.

Berlin, 11. maja. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske pravi v svojem današnjem rednem vojnem poročilu o položaju na Norveškem:

Na Norveškem se položaj ni izpremenil. Pred Narvikom je nemškim letalom uspelo z bombami različne velikosti zadeti neko angleško bojno ladjo in neko križarko.

London, 11. maja. s. (Reuter). **Angleška admiraliteta je izdala danes svarilo, da bodo brez nadaljnjega obvestila položene ob norveški obali mine od točke južno Bergena do točke severno Namsosa.**

Stockholm, 11. maja. br. Protiletalsko topništvo v Göteborgu je davi srdito obstreljevalo neka tuja letala, ki so se pojavila nad mestom. Neko letalo je bilo očitno poškodovano, ker se je oddaljilo v smeri proti jugozapadu. Druga letala so odletela proti severozapadu.

Zatemnitev na Švedskem

Stockholm, 11. maja. s. (Reuter). Od jutri dalje je odrejena po vsej Švedski zatemnitev.

Znatno povečanje italijanske mornarice

Mirna presoja novega položaja na zapadu

Rim, 11. maja. s. (RSV). V svojem govoru pred senatom je italijanski državni podtajnik mornariškega ministrstva admiral Domenico Cavagnari izjavil, da se bodo tako geografski kakor tudi strateški in gospodarski položaj Italije nujno morali izpremeniti, ker je sedanji položaj Italije v tem pogledu v nasprotju s prirodnim pravom, ki pritiče narodom. Ob tej priliki je admiral zlasti tudi naglasil, da bo junija splovljena prva velika italijanska bojna ladja »Roma« s tonažo 35.000 ton, ki je prva izmed četvorice, katerih gradnja je bila svoječasno odobrena. Nadalje se bo italijanska moč na morju povečala s serijo 12 križark po 3400 ton, ki so sedaj v gradnji in ki bodo uvrščene v italijansko mornarico v dveh zaporednih skupinah v predvidenem času. Pred kratkim je bil nadalje sprejet sklep o gradnji večjega števila podmornic. Te podmornice, kakor tudi nove torpedovke in rušilci se bodo pričeli nemudoma graditi. Gradnja dveh oceanskih križark tipe »Costanzo« zaenkrat še ni gotova.

Rim, 11. maja. z. Italijansko odobravanje nemškega napada na Belgijo in Nizozemsko je dokaj manj živahno kakor pa je bilo v primeru Norveške. Sicer tudi sedaj italijanski tisk simpatizira z Nemčijo in ji skuša dati politično in moralno podporo, vendar pa tudi ne šteđi z rezervami. Tako naglaša »Tribuna«, da je za enkrat še prezgodaj, da bi se že napravila kaka sodba ali pa bi bile mogoče kake napovedi glede nadaljnjega razvoja. «Lavoro fascista« naglaša, da bosta morali sedaj Anglija in Francija dokazati, ali sta še upravičeni imeti tako ogromne imperije. V ostalem je list mnenja, da se pričenja novo razdobje vojne. Tudi v službenih italijanskih krogih so dokaj rezervirani. V teh krogih samo izjavljajo, da se je sedaj začela na zapadu resnična vojna da pa je treba še počakati, kako se bodo dogodki razvijali.

Rim, 11. maja. AA. **Diplomatični urednik agencije Stefani ugotavlja, da so Nemci ponovno prehiteli zaveznike, ki so imeli namen, da sedanji spopad razširi.** Spopad dveh armad na zapadu je bil fatalen. Osem mesecev sta Francija in Anglija mislili, da bosta lahko ustvarili velik nevtralen blok. Toda s porazom na Poljskem in Norveškem je propadla ta iluzija. Upanje, da bo mogoče dobiti vojno z blokado, vsiljeno vsej Evropi, je bilo istotako izluzija. Enako utrjeni obali z obeh strani Rena sta prisilili obe vojski poiskati si drugo bojišče. S stekom okoliščin so bili zavezniki in Nemci prisiljeni napraviti bojišče v ravninah Belgije in Nizozemske. Toda naj se dogaja karkoli, odgovornost za to vojno nosijo samo zavezniki, kakor je v ostalem dokazal tudi Lloyd George v spodnjem domu.

Kraljica Viljemina italijanskemu kralju

Haag, 11. maja. br. **Kraljica Viljemina je davi poslala italijanskemu vladarju Viktorju Emanuelu brzojavko, v kateri izraža spoštovanje nizozemskega naroda do savojskega doma za njegova človečanska čustva, spričo katerih mu je v današnjih dneh največje preizkušnje za ves svet odrejena prav posebna vloga.**

Roosevelt o novi vojni

„Sedanji napad v Evropi pomeni nevarnost tudi za Ameriko" — „Vsa Amerika mora pod dnevno svetlobo proučiti ta problem, potem pa nastopiti z združenimi silami"

Washington, 11. maja. s. (Reuter) Predsednik Roosevelt je govoril sinoči na 8. ameriškem kongresu pacifistov. Govor so prenašale vse ameriške radijske postaje. Roosevelt je dejal med drugim:

Sem pacifist, toda mislim, da bomo vi in jaz morda prej ali slej prisiljeni, da gremo braniti svojo svobodo in kulturo in civilizacijo. Sedanji napadi v Evropi pomenijo nevarnost tudi za Ameriko. Oni, ki streme za tem, da podjarmijo na stotine milijonov ljudi, ne bi oklevali, da v primeru svoje zmage sežejo po vsem svetu. Mislim da bo potrebno, da vsa Amerika pod dnevno svetlobo prouči ta problem. Potem pa moramo skupno nastopiti z enotnimi cilji.

Washington, 11. maja. e. (Havas) Govoreč v svojem osebnem imenu, je predsednik Roosevelt podal naslednje mnenje:

Popolnoma se strinjam z odločno izjavo, ki jo vsebuje proglas kraljice Viljemine. Nato je predsednik dodal, da je sedanji položaj predmet proučevanja v zunanjem ministrstvu v Beli hiši in v zainteresiranih ministrstvih. Pred novinarji je predsednik Roosevelt podal izjavo in značilno je, da so novinarji z absolutnim molkom dali izraza svojemu globokemu razburjenju, ki ga je izzval novi nemški napad.

Ko so mu novinarji pripomnili, da je Nemčija obljubila, da ne bo bombardirala odprtih mest, je Roosevelt izjavil, da je vprašanje bombardiranja teh mest tudi predmet proučevanja. Eden novinarjev je vprašal predsednika, ali bodo Zedinjene države mogle ostati izven vojnega spopada. Roosevelt je odgovoril, da je to vprašanje razmišljanja, ponovil pa je, da to, kar je pred kratkim dejal, ne pomeni, da bi Zedinjene države stopile v vojno. Dodal je da v tem pogledu ne obstoji nobena sprememba v tem položaju. Odgovarjajoč na vprašanje nekega novinarja, je predsednik Roosevelt izjavil, da nima v vidiku razširjenje prepovedi vojnega pasu za plovbo ameriškim ladjam.

Predsednik Roosevelt je odgovarjal popolnoma mirno. Za njim je bil zemljevid, na katerem so bile z belim papirjem pokrite Nizozemska, Belgija in Luksemburška, kar je očividno služilo vojnim strokovnjakom za proučevanje položaja posameznih armad.

Ameriški tisk

Washington, 11. maja. AA. (Reuter) Nemški napad na Belgijo in Nizozemsko je napravil globok vtis v Ameriki, kar lahko dovede do spremembe ameriške politike. Za dogodke zadnjih 24 ur se lahko da sledeči komentar: To bo definitivno in osnovno spremenilo ameriško stališče glede nevtralnosti.

Zedinjene države občutijo napad Nemčije na Belgijo in Holandijo kot napad na zapadno kulturo. »Newyork Herald Tribune« prinaša članek, v katerem poudarja pomen nemškega napada in njegove posledice v Karibskem morju. List pravi, da se vse bolj kopičijo oblaki na Atlantiku. Vsak trenutek se lahko razširijo tudi na zapad in s tem bi se povečala nevarnost **ne samo za naše pojmovanje življenja, temveč tudi za vsako pravico in pravo.** Potreben je nov duh narodne skupnosti, ki bo rešil te probleme, ki jih mi pričakujemo. List obžaluje, da je prišla kriza v tem letu, ko se vrše predsedniške volitve in ko je velika politična napetost. List upa, da bodo splošni interesi potisnili v ozadje strankarstvo.

„Vojna na pragu Amerike"

»Evening Star« piše: Novi nezvzvani napad na nevtralne države govori sam po sebi. Absolutno jasno je, da od izida nemškega napada na Belgijo in Holandijo zavisi stvar zaveznikov. Upoštevati je treba, da je vojna stopila v odločilno fazo.

»Daily News« smatra, da je z nemškim napadom na Holandijo vojna na pragu Amerike. Holandsko Antilsko otočje je bližje Panamskemu prekopu kakor pa vsa pomorska in letalska oporišča izvzemši ona v neposredni bližini prekopa.

Debate med senatorji

Washington, 11. maja. AA. (Havas) **Nekateri člani kongresa priporočajo v zvezi z evropskimi dogodki, naj Amerika mirno presoja novi položaj, medtem ko drugi, med njimi tudi demokratski senator King, izjavljajo, da je potrebno nuditi zaveznikom nujno pomoč. Več senatorjev priporoča, naj se zaveznikom nudi vsa možna pomoč razen ekspedicijske armade. Senator Pittman, predsednik odbora za zunanje zadeve, smatra, da je nemški napad na Belgijo in Nizozemsko novo opozorilo za Zedinjene države, naj pazijo na dogodke na Daljnem vzhodu.**

Washington, 11. maja. AA. (Stefani) **Vojni minister je izjavil, da bo zahteval nov kredit 400 milijonov dolarjev za nujno oboroževanje novega milijona vojakov.**

Odmev na borzi

New York, 11. maja. br. (Stefani) Vest o razširjenju vojne na severozapadno Evropo je izzvala na tukajšnji borzi precejšnje vznemirjenje. V jutrnjih urah so se majali tečaji skoraj vseh evropskih papirjev. Ojačili so se le tečaji ameriške vojne industrije. Še v dopoldanskih urah pa so se posli na borzi spet mirno razvijali. Tečaji evropskih papirjev so padli za 1 do 3 točke.

Zbirka Rdečega križa

Washington, 11. maja. AA. (Reuter) V zvezi s sklepom osrednje uprave ameriškega Rdečega križa, da začne zbirati prispevke za fond 10 milijonov dolarjev za pomoč Belgiji in Nizozemski, je predsednik Zedinjenih držav dal izjavo, v kateri je med drugim dejal: Pozivam vse ameriške državljane, ki sočustvujejo z nesrečnima državama, ki doživljata danes strahote zračnih napadov, da se čim obilnejše odzovejo vabilu Rdečega križa.

★

Angleške čete v Holandski Indiji

London, 11. maja. s. (Reuter) **Uradno javljajo, da so se angleške čete izkrcale na dveh otokih Holandske Indije. Ta ukrep je bil podvzet po posvetovanju med holandsko vlado in zavezniškimi vladami z namenom, da se preprečijo eventualni nemški poskusi sabotaže, zlasti v petrolejskih rafinerijah na otokih Curacao in Aruba.** Da preprečijo take poskuse, so bile poslane na otoke edinice angleške vojske, da v sodelovanju z lokalnimi oblastmi prevzamejo zaščito otokov, ker bi bile lahko edinice holandske vojske v to svrho nezadostne. Prebivalstvo je angleško vojsko povsod prisrčno pozdravilo. Vlada Zedinjenih držav je bila preko zavezniških diplomatskih predstavnikov v Washingtonu informirana o teh ukrepih.

Prvi sovjetski odmevi

Moskva, 11. maja. AA. (DNB). »Izvestja« pišejo o včerajšnjih dogodkih in pravijo, da je Nemčiji zagotovljena znatna prednost za njeno nadaljnjo borbo proti Angliji če se bo njenim četam posrečilo zavzeti glavna belgijska letališča in belgijsko primorje.

»Pravda« poudarja, da dogodki v zapadni Evropi spravljajo na dnevni red vprašanje Japonske veliko zanimanje za te najbogatejše kolonije na svetu. To stališče Japonske je spet povzročilo reakcijo Zedinjenih držav, ki so zbrale velike pomorske sile na Tihem oceanu. List pravi, da ameriška pomorska sila samo po sebi pomeni grožnjo za Japonsko, toda ves svet ve, da utegne biti velik del ameriških pomorskih sil angažiran na drugi strani zaradi možnosti, ki se pojavljajo. Glavna težava za Zedinjene države je po mnenju lista v oddaljenosti glavnih ameriških oporišč od možnega bojišča.

Zemunska vremenska napoved: Pooblačilo se bo v severozahodnih in zahodnih krajih države, v ostalih delih pa bo jasno in vedro. Možne so krajevne nevihte z nalivi.

Puhlmann-ov čaj

ublažuje kašelj in razkraja sluz.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Originalni zavitek od 125 g din 37.—

Ogl. reg. br. 1503/1936

DOBRA KUPČIJA

»JUTROVI« MALI OGLASI!

DANES

541

ponudb in povpraševanj!

Vrnimo se k vodnikom in prerokom!

Prisluhnimo glasovom iz naše narodne prošlosti!

V sedanjih izredno važnih in odločilnih časih se moramo vedno znova vračati k osnovam našega narodnega in državnega življenja. Ne smemo pozabiti resnic, ki so bile že zdavnaj in mnogokrat povedane. Ne smemo se vdajati omami gesel, ki bi nas odvrnila od pravilnega presojanja naših življenjskih interesov. Laž in zvijača pošljata danes tudi med naš narod sirenske glasove, namenjene naivnim in neizkušenim, zmedenim in omahljivim. Domača naivnost in tuja propaganda hodita tu le prepogosto roko v roki.

Toda postojmo trenutek in prisluhnimo drugim glasovom, onim, ki prihajajo iz naše davnine! Glasovi so to iz same preroške narodne duše. V njih se odkriva sla po življenju in spoznanje prave poti našega naroda.

Ideal narodnega edinstva, dovolj širok, da lahko spravimo v sklad z njim vse upravičene posebne težnje, nas je na prelomu naše zgodovine rešil pogina in nas pripeljal v lastno svobodno narodno državo, v našo Jugoslavijo. Ta ideal ni umetno ustvarjen ob usodepolnem trenutku, ko smo Slovenci iskali svoje rešitve. On se pojavlja, sedaj v rahlejši, sedaj v določnejši obliki, odkar živimo Slovenci svoje duhovno življenje. Najizrazitejši naši duhovni predstavitelji so se vedno zavedali slovenske povezanosti z najbližjimi brati Hrvati in Srbi.

Začetnik naše književnosti **Primož Trubar** je bil verski reformator in oznanjevalec in ne jezikoslovni raziskovalec in mislec. V 16. stoletju narodnostni pojmi niso bili ne razčiščeni in ne aktualni in narodni problemi niso bili postavljeni. In vendar vidimo Trubarja povezanega v skupnem delu s svojimi hrvatskimi tovariši in vemo, kako je njegovo obzorje zajemalo velik del tega, kar je danes z nami povezano v jugoslovensko skupnost. Zaslužni zgodovinar slovenske zemlje **Ivan Vajkard Valvazor** je bil plemič tujega rodu, vendar mu ni ostalo prikrito, da se hrvatski jezik le malo razlikuje od slovenskega.

V temo zagrnjena skozi dolge rodove je duša našega naroda, odkar je nehal pisati Trubar. A ko je napočila doba prvega našega preporoda, je bilo med prvimi občutki vzbujajoče se narodne zavesti tudi vedno jasnejše spoznanje, kako smo Slovenci jezikovno in zgodovinsko povezani ne le s širokom slovanskim svetom, temveč še posebej z našimi neposrednimi sosednimi brati. **Žiga Zois** se je v svojih jezikoslovnih študijah vneto zanimal za jezik in spomenjike naših bratov onkraj Kolpe in je svoje prijatelje spodbujal k proučevanju skupnih vezi. Naš slavni **Jernej Kopitar** je razpravljal o edinstvu panonskih Slovencev, h katerim je štel Kranjce, Štajerce, Korošce, Hrvate in Slavonce. V najožjem sodelovanju sta Kopitar in reformator srbskega književnega jezika **Vuk Karadžić** predstavljala primer slovensko-srbskega kulturnega vzajemnega dela, ki je slovenskega človeka za vedno vpisal v duhovno zgodovino srbskih bratov. Ko je **Valentin Vodnik** navdušeno opeval Ilirijo, se je dobro zavedal, da se začenjajo dramiti Slovenci in Hrvati. In že je sledil slutnjam in iskanju narodne skupnosti, zavesten program ilirstva. Pod vplivom njegovega najbolj izrazitega predstavnika med Slovenci, **Stanka Vraza**, se je cela vrsta odličnih slovenskih rodoljubov vnela za jugoslovansko narodno misel. Naš veliki **dr. France Prešeren** ni mogel slediti prebrzim korakom prijatelja Vraza. Ali tudi on je bil prežet slovanskega čuvstvovanja. Slovansko čutiti pa je takrat pomenilo nositi v sebi duhovne kali bodoče solidarnosti, ki se bo najprej in najbolj razvijala tam, kjer bodo geografski in zgodovinski pogoji najbolj ugodni, to je v stikih s Hrvati in Srbi.

Šele po Prešernu so se do kraja razčistili narodnostni pojmi. Čim višje se je dvigala megla s slovenske narodne duše, tem bolj je začelo sonce jugoslovanske misli obsevati slovanstvo. Od te dobe ga skoraj ni pisatelja, ki bi v tej ali oni misli ne izrazil svojega stališča glede narodne in kulturne povezanosti Slovencev s Srbi in Hrvati. Sam »oče slovenskega naroda«, **dr. Janez Bleiweis** je postavil svoj podpis na jugoslovanski program, sprejet 1. decembra 1870 v Ljubljani, čigar prva točka se glasi: Edinstvo južnih Slovanov začeto ob postanku naroda, je ostalo vse veke svetovnih dogodkov živo v narodnem čuvstvu in se javlja proti drugim narodom v edinstvu jezika.« Veliki voditelj mladoslovenske generacije **Franc Levstik** pa je l. 1867. izbral za list, ki je pozneje stopil v življenje kot »Slovenski narod«, ime »Slovanski jug« ter mu napisal program, v katerem pravi, »da vidi edino našo rešitev v politični solidarnosti z junaškimi brati, kateri so iste matere, istega jezika z nami in kateri našo bratovsko roko veseli poprimejo nam i sebi v podporo.« Ta program je postal program »Slovenskega naroda« in v njegovem duhu se je razvijala vsa poznejša politika naprednih Slovencev. **Dr. Ivan Prijatelj** je najbolje označil njegov pomen, ko je zapisal: »Na pamet bi moral znati globoko zamišljeno listino vsak zaveden Slovenec.« Danes so te besede bolj aktualne, nego kdaj koli. Le škoda, da jih zaman iščeš v pravkar izišlih Levstikovih »Besedah Slovencem« ...

Stritar, Gregorič in **Aškerc** so prispevali svoje tehtne deleže k programu jugoslovenske narodne solidarnosti s svojimi motivi iz naše skupne zgodovine in iz skupnega narodnega življenja. Poezija prvih dveh se je vnemala ob osvobodilnih borbah proti Turkom. Aškerc pa je opeval vstajenje slovanstva in v podobah iz slovenske, hrvatske, srbske in bolgarske preteklosti oznanjal vero in zaupanje v našo skupno pravico in skupno moč.

Vedno višje se je vzpenjala odporna moč Slovencev, vedno bolj je rasla naša politična, gospodarska in kulturna organizacija, čedalje jasneje je svetilo na vrhove jugoslovansko sonce. Bližali so se časi velikih odločitev, pogoste politične krize so oznanjale notranje razpadanje starih političnih sistemov, v katere smo bili vklenjeni in med mladino slovanskega juga je zmagovito prodila misel narodnega edinstva. To trpljenju in mukah svetovnega klanja je jugoslovanska ideja končno zedinila ves narod, v nepremagljivi odločnosti, izvojevati si združitev in svobodo. Genij našega naroda je navdahnil enega izmed velikih mož, ki prej niso verovali, **Janeza Ev. Kreka**, da je, odhajajoč v večnost, napisal svojemu narodu, ko so okrog njega še rožljale suženjske verige: »Vi vsi, ki ste seme izkrvavljenega naroda, mislite le eno: kako boste združeni vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečali naši jugoslovenski državi za njen procvit, kulturo in blagostanje.« Te besede so bile napisane v času, ko so tisoči dobrovoljcev polagali svoja življenja za misel edinstva, ko je zunaj v velikem svetu Jugoslovenski odbor skupaj s srbsko vlado skrbno pripravljal mednarodne rešitve in ko se je doma mlada generacija z **dr. Gregorjem Žerjavom** na čelu uvrstila v prve vrste pogumnih delavcev za jugoslovensko bodočnost ter v najtežjih urah preizkušnje niti za hip ni klonila, tvegajoč v drznih podjetjih vsak dan svoje glave.

Svobodna narodna država je sprostila naše sile. Začelo se je veliko delo za izgraditev naše nacionalne države, kakor je živela skozi stoletja v slutnjah, čuvstvih in mislih vseh velikih mož, ki so v preteklosti razmišljali o naši narodni bodočnosti. Kupičile pa so se tudi težave. Če bi bili vsi, ki so nekoč hodili za J. E. Krekom, pravilno razumeli njegovo oporoko in ji ostali zvesti, bi bilo dokaj drugače pri nas Slovencih in po vsej državi.

Danes, ko divjajo okrog naše Jugoslavije viharji evropske vojne, se ves narod vrača k veliki misli, iz katere je bila porojena naša skupna svoboda. Nobena notranja preureditev države ne sme pretrgati narodne solidarnosti in zatreti občutka usodne povezanosti. Brez te hrbtenice bi bili samo mehanično sestavljena državna zveza, ne pa odpora in boja sposobna skupnost. Danes ni časa za staro pravdo o enem, dveh in treh narodih. **Danes je, bolj kakor kdajkoli v zadnjih 20 letih, potrebna enotna jugoslovenska zavednost, ki nam pravi, da bomo Slovenci, Hrvati in Srbi obstali le, če ostanemo neraz družno povezani in če misel, da smo vsi samo eden, preveva naša srca in naše duše. To niso sentimentalnosti, niti ideološke vztrajnosti, to je življenjski imperativ naše usode, zrelo spoznanje našega stvarnega položaja in naših dolžnosti do celote, ki ji pripadamo in ki smo brez nje samo zdrobljivi delci.**

V vsem našem narodu je preveč zdravja in preveč volje do življenja, da bi si dali vzeti sadove svojega stoletnega razvoja, svojih pravičnih borb za narodno svobodo in državno neodvisnost. Vrnimo se tudi duševno k vzorom naših velikih mož in utrjujmo z vsemi silami edinstvo Jugoslovanov. V tem znamenju bomo, naj pride kar hoče, rešili sebe, svoj dom, svojo deco, svojo domovino.

V NEW-YORK:
»Avgustus« 27. V. iz Trsta; 28. V. iz Dubrovnika — »Rex« 28. V. iz Genove.

V BUENOS AIRES:
»Conte Grande« 21. V. iz Genove. — »Saturnia« 1. VI. iz Trsta; 1. VI. iz Splita.

V VALPARAISO:
»Neptunia 24. V. iz Genove.

Informacije:

„Italia" — Lloyd Triestino
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 15.

Odločnost in pripravljenost balkanskih držav

Vihar se je obrnil drugam, a Balkan ostane zlej ko prej na straži svoje nevtralnosti in neodvisnosti

Beograd, 11. maja. p. »Politika« je objavila nocoj daljši članek o razvoju najnovejših dogodkov v Evropi. V njem naglaša, da se je **orkan, ki je spočetka grozil jugovzhodni Evropi, nenadoma preokrenil na severozapad. Živčna vojna, ki je izbruhnila v jugovzhodni Evropi, Balkana ni omajala v njegovi odločnosti in pripravljenosti.** Politika nevtralnosti in neodvisnosti jugovzhodne Evrope je naletela na razumevanje na vseh straneh. Dosledno izvajajoč politiko nevtralnosti — pravi list — je Jugoslavija izdala vse potrebne varnostne ukrepe, kakor jih je zahteval položaj. Vse, kar je jugoslovenska vlada v zadnjih osmih mesecih ukrenila na gospodarskem ,finančnem in vojaškem področju, je v veliki meri ojačilo položaj naše države in nam dopušča, da mirno gledamo v bodočnost. To, pravi »Politika«, je pred kratkim izjavil njenemu uredniku zunanji minister dr. Cincar - Marković, ko je jasno definiral položaj naše države. Tako pa so se izrazili tudi državniki ostalih držav v jugovzhodni Evropi. »Politika« opozarja na najnovejše izjave Filova in Popova. Jasno je, da narodi jugovzhodne Evrope nočejo postati orodje katere koli tuje politike. Podunavje in Balkan se hočeta še nadalje posvečati delu za svoje miroljubne namene ter se zavedata, da bosta na ta način po vojni pripomogla k izlečenju ran, ki jih bo sedanja vojna pdizadejala našemu kontinentu.

Stališče Bolgarije

Sofija, 11. maja. br. Davi se je sestal zunanjepolitični odbor sobranja. Zunanji minister Popov je na seji poročal o najnovejšem razvoju položaja na Balkanu in v severnozapadni Evropi. Posebej je poudaril, da bo ostala Bolgarija slej ko prej nevtralna, a da se je tudi trdno odločila, svojo nevtralnost braniti z orožjem. Odbor je soglasno izrazil svoje mnenje, da je sedanja politika bolgarske vlade politika miru in nevtralnosti, ki je v popolnem soglasju z interesi bolgarske vlade ter željami bolgarskega naroda.

Turški tisk

Carigrad, 11. maja AA. (Havas). Časopisje ostro kritizira napad Nemčije na Belgijo in Holandijo ter pristavlja, da je Nemčija napadla dve nevtralni državi, katerima je obljubila, da bo spoštovala njuno nevtralnost.

Pogajanja v Moskvi

Pariz, 11. maja. o. Francoski listi objavljajo obširna poročila o bivanju jugoslovenske trgovinske delegacije v Moskvi ter pišejo, da so ob tej priliki prevladovale manifestacije slovanske solidarnosti. V raznih govorih so visoke sovjetske osebnosti poudarjale povezanost Srbov in Rusov, pri čemer so aludirali na predvojno prijateljstvo, ki je bilo sankcionirano leta 1914.

Berlinsko zanimanje za rusko politiko

Berlin, 11. maja p. V tukajšnjih političnih krogih so mnenja, da je vojna nevarnost odstranjena od južne Evrope. Zdrav instinkt narodov jugovzhodne Evrope, pravi današnja »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je k temu mnogo pripomogel.

V Berlinu tudi z zanimanjem opozarjajo na to, da se je Rusija zainteresirala za Balkan in da bo sodelovala pri ohranitvi njegove neodvisnosti in nevtralnosti. V nekih berlinskih krogih naglašajo, da bosta Nemčija in sovjetska Rusija pod vplivom okoliščin sodelovali pri taki obrambi Balkana, ker se v tem njuni interesi skladajo.

Sodelovanje naših in bolgarskih učiteljev

Beograd, 11. maja. p. Iz tujine se je danes preko Jugoslavije vračala v Beograd večja skupina bolgarskih profesorjev in učiteljev. V Beogradu je bila v gosteh pri našem učiteljskem udruženju in profesorskem društvu. Bolgarski profesorji in učitelji so si ogledali beograjske znamenitosti in so bili tudi na Avali, kjer so se poklonili pred grobom Neznanega junaka.

Ob tej priliki pa je prišlo tudi do sestanka zastopnikov strokovnih organizacij profesorjev in učiteljev z obeh strani. Na sestanku so se načela vprašanja, ki se nanašajo na tesnejše sodelovanje vseh štirih organizacij. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi mešan odbor, ki bo pripravil podroben načrt za to sodelovanje.

Povratek nadškofa dr. Stepinca iz Rima

Zagreb, 11. maja o. Davi se je vrnil v Zagreb nadškof dr. Stepinac, ki se je mudil v Rimu kamor ga je papež Pij XII. povabil. Papež je sprejel nadškofa dr. Stepinca 9. t. m. v zasebni avdienci.

Železniški delavci pri prometnem ministru

Beograd, 11. maja. p. Prometni minister inž. Bešlić je danes dopoldne sprejel delegacijo železniškega delavstva pod vodstvom predsednika njihovega združenja Frana Dolčiča. Delavski zastopniki so ga informirali o težavnem gmotnem položaju delavstva ter ga prosili, naj se zavzame za ureditev njihovih plač, reorganizacijo njihovega položaja in druga pereča vprašanja. Minister jim je izjavil, da bo ugodil vsem utemeljenim željam delavstva, kolikor bo le v njegovi moči.

Naročnikom in čitateljem!

Lahko si mislimo, kako nestrpno pričakujejo naročniki in čitatelji poročil o orjaškem spopadu v Belgiji in Holandiji. Zato bo »Jutro« tudi o praznikih izhajalo vsak dan, jutri ponedeljska izdaja, v torek pa redna številka.

Globoki odmev, ki so ga vzbudile v velikonočni številki »Jutra« objavljene izjave odličnih predstavnikov najrazličnejših panog našega javnega življenja, nam je dal pobudo, da smo za binkoštno številko naprosili nekaj predstavnikov lepe literature, naj spregovore o tem velikem času par stavkov. Posebej opozarjamo na klene besede Otona Župančiča, ki jih objavljamo na uvodnem mestu in ki zaslužijo, da bi se jih sleherni Slovenec naučil na pamet in se po njih ravnal.

Vlada narodne sloge tudi v Rumuniji

Bukarešta, 11. maja. br. (Radov.) **Rumunska vlada je danes dopoldne po kratki izredni seji sklenila podati kolektivno ostavko. Še v dopoldanskih urah je bil ministrski predsednik Tatarescu na dvoru. Kralj je ostavko vlade sprejel, a je takoj dosedanjemu ministrskemu predsedniku poveril mandat za sestavo nove koncentracijske vlade.**

V dobro poučenih političnih krogih zatrjujejo, da je volja suverena, da se glede na najnovejši razvoj položaja v severovzhodni Evropi v Rumuniji združijo vse politične sile v močno vsenarodno koncentracijo.

Glede na to bo skušal Tatarescu sestaviti novo vlado, v kateri bodo zastopane vse politične grupacije od železne garde preko stranke narodnega edinstva do bivših zaranistov.

Bukarešta, 11. maja. o. (Reuter). **Tatarescu je sestavil novo vlado z zelo majhnimi izpremembami. Zunanji minister bo še nadalje Gafencu.**

Nemci o prvih bojih na belgijskih tleh

Berlin, 11. maja. d. Nemški listi objavljajo poročila o vpadu nemške vojske v pokrajinico Maastrich, ki je kakor klin potisnjena med Belgijo in Nemčijo. Ta pokrajina je široka vsega 5 do 20 km in so jo Nizozemci izpraznili ter se umaknili preko reke Maas. Poročevalci nemških listov pravijo, da so prekoračile prve napadalne čete nizozemsko mejo pri Isinbruchu v petek zjutraj ob 5.35. Pred napadalnimi četami so vozili tanki in oklopni avtomobili.

Po nekaj sto metrih vožnje so se kolone ustavile pred prvimi nizozemskimi zaprekami. Preko ceste so ležala debla dreves. Cilj napada je bil strategično nadvse važen most preko reke pri važnem križišču Maaseyk. Prvi nizozemski odpor se je pojavil pri vasi Roosteren ob Julijaninem prekopu. Padlo je nekaj mrtvih in ranjenih.

»Prekoračili smo — se glasi poročilo dalje — nepoškodovani železniški most in se bližali belgijski meji. Prebivalstvo je po večini še spalo, ko smo hiteli mimo hiš. Le tu in tam smo videli kakega človeka, ki je opazoval naše operacije. Za vsako ceno smo hoteli zavzeti most preko Maasa pri Maaseyku prej, nego ga bodo vrgli Belgijci v zrak. Prva napadalna četa je res dosegla most še nepoškodovan. S kolesi smo se pognali preko mostu med hudim streljanjem, ki je prihajalo iz dveh belgijskih trdnjavic onkraj mostu. Ko smo pridirjali preko mostu, je za nami zagrmelo. Most je zletel v zrak. Eksplozija je zahtevala tudi nekaj žrtev med nami. Napadli smo trdnjavici in ji osvojili. Del posadke se je predal, prvi belgijski ujetniki v tej vojni.

Za posest Maaseyka se je vnela huda borba. Ker ni bilo mogoče več dobivati ojačenj preko razrušenega mostu, so jeli prihajati naši oddelki preko Maasa v splavih iz kavčuka. Med tem je bil že utrjen prvi mostobran pred Maaseykom, ki ga bomo v par urah razširili. Prišli so že tudi prvi pionirski oficirji, da izberejo mesto za pontonski most. Pretekla je dobra ura in že stojimo na belgijskih tleh. Za nami pa teče reka Maas ...«

Gospodarski svet Balkanske zveze

Beograd, 11. maja. AA. Gospodarski svet Balkanske zveze se bo sestal na osmo redno zasedanje 27. maja v Beogradu.

Poštne znamke Balkanske zveze

Beograd, 11. maja. p. Poštni minister je odredil, da se dajo v promet nove poštne znamke Balkanske zveze po 3 in 4 din. Tridinarske znamke se bodo uporabljale v prometu med državami Balkanske zveze, štiridinarske v prometu z ostalim inozemstvom. Na znamkah so grbi vseh štirih držav Balkanske zveze.

Ta znak jamči za kakovost

PUCH

N S U

BIANCHI

PHAENOMEN

MOTORJI in KOLESA

Oglejte si brezobvezno našo razstavo!

Tavčarjeva ulica št. 7

Gospodarstvo

Maksimiranje cene moki

V »Službenih novinah« od 10. t. m. je objavljena naslednja odločba glede maksimiranja cene moki.

Urad za kontrolo ce je po zaslišanju odbora za kontrolo cen in na osnovi čl. 3 uredbe o kontroli cen sklenil, da smejo mlinska podjetja kakor trgovine z moko na debelo na področju urada (t. j. v vsej državi razen v banovini Hrvatski) prodajati od 10. maja t. l. do nadaljnje odločbe vse vrste moke, razen moke 0, Ogg, Og, krmilne moke in otrobov, po cenah, ki ne smejo za več nego 600 din pri 100 kg presegati cene, kakor so veljale dne **14. februarja t. l.** Cena na dan 14. februarja tega leta se računa z vrečami brez davka na poslovni promet. Povprečna cena moki št. 2 je znašala 14. februarja na novosadski borzi 287.50 din; če k tej ceni prištejemo še dovoljeni prebitek 60 din, tedaj je po najnovejši določbi urada za kontrolo dopustna povprečna cena 347.50 din, kar točno ustreza ceni, ki je bila 10. t. m. zabeležena za to vrsto moke na novosadski borzi.

K gornji odločbi urada za kontrolo cen poročajo še iz Beograda, da bo urad za kontrolo cen vsakih 10 ali 15 dni na novo določil pribitek, ki je zaenkrat predpisan v višini 60 din in sicer glede na gibanje cen pšenici na trgu.

Nadalje poročajo iz Beograda, da bosta trgovinski minister in ban banovine Hrvatske predpisala odredbe o **mletju enotne pšenične moke, o omejitvi peke kruha iz pšenične moke in o prodaji kruha iz te moke.** S to uredbo naj se omogoči štednja s pšenico, zlasti v dobi do nove letine. Zato bo predpisano mešanje pšenične moke z drugo moko in bodo peki primorani izdelovati kruh iz take moke.

Našo situacijo glede kritja domače potrebe v pšenici do nove letine še poostruje okolnost, da moramo po trgovinskem sporazumu izvoziti v Nemčijo še večje količine moke v okviru kontingenta 5000 vagonov. Na račun tega kontingenta je Prizad že pred mesci in lani jeseni izvozil v dveh partijah 1500 vagonov pšenične moke (št. 0). Te dni pa je pričel znova kupovati moko za izvoz v Nemčijo.

Razširjenje seznama predmetov, ki spadajo pod kontrol cen

V poučenih krogih zatrjujejo, da obstoji namera razširiti seznam predmetov, ki so zavezani kontroli cen. Kontrola cen naj bi se razširila na naslednje predmete: paličasto in oblikovano železo, surovo železo, baker, kositer, cement, zidna in strešna opeka, najvažnejše vrste gradbenega lesa, ki se potrebujejo v gradbeni stroki, apno, nekatere vrste mesnih izdelkov, usnje, zlasti usnje za podplate, električni vodi itd. Predlagano je nadalje, da se vstavi v seznam tudi pšenica.

Uvedba brezmesnih dni

Iz Beograda poročajo, da je predpisana uredba o štednji z živili. Po tej uredbi sta **torek in petek določena kot brezmesna dneva,** ko je prepovedano prodajati meso, v gostinskih obratih pa servirati mesne jedi. Prodaja zaklanih prašičev in svinjskega mesa je po uredbi dovoljena samo dva dni v tednu, potrošnja svinjskega mesa v restavracijah in drugih gostinskih obratih pa je dovoljena samo ob četrtkih in nedeljah. Prepovedano je **klanje goveje živine pod enim letom starosti in breje živine vsake vrste.** Po kazenskih določbah se kršitev teh predpisov kaznuje z denarno kaznijo do 5000 din ali z zaporom do 30 dni.

Po vesteh iz Zagreba bo ban banovine Hrvatske to uredbo razširil tudi na področje banovine Hrvatske, vendar verjetno z majhnimi spremembami zaradi posebnih potreb in interesov živinoreje v teh krajih, pri čemer bodo upoštevani zlasti severni in severozapdni kraji banovine Hrvatske, od koder se živina izvaža v inozemstvo.

Prijava terjatev in dolgov v Belgiji in Nizozemski

Zaradi motenj v tečajih na mednarodnih borzah poziva devizna direkcija Narodne banke izvoznike, ki so izvozili blago do 10. maja in imajo še neporavnane terjatve od tega izvoza v holandskih goldinarjih in belgijskih frankih, **da do vključno 16. maja prijavijo preko pooblaščenih denarnih zavodov, pri katerih so vzeli izvozniška potrdila, ime in bivališče dolžnika, znesek vsake terjatve posebej in vrsto valute, kakor tudi države, v katere je bilo blago izvoženo.**

Istočasno se pozivajo izvozniki, ki so uvozili blago iz neklirinških držav do 10. maja, pa imajo fakturne obveznosti v belgijskih frankih in holandskih goldinarjih, naj **prijavijo svoje dolgove v teh valutah po pooblaščenem denarnem zavodu najkasneje do 15. maja.** Devizna direkcija pripominja, da ne bo dovoljeno nobeno plačevanje po teh fakturah, če ne bi bila prijava pravočasno predložena, uvoznik pa bo za nepravočasno prijavo poklican na odgovor.

Stanje kliringških računov z inozemstvom

Najnovejši izkaz Narodne banke o gibanju kliringških računov z inozemstvom zaznamuje precejšnje **zmanjšanje naših kliringških terjatev v Italiji,** in sicer kar od 34.8 na 18.2 milijona din. Tudi saldo naših kliringških **terjatev v Nemčiji se je ponovno skrčil** za 1.33 na 4.38 milijona mark (že v drugi polovici aprila je saldo naših terjatev v Nemčiji nazadoval za skoro 3 milijone mark). Nasprotno pa kaže tudi v prvi četrtini maja saldo naših terjatev v **Češko-Moravski nadaljnje povečanje,** in sicer za 6.0 na 47.3 milijona Kč.

Naše kliringške terjatve v kliringu s **Francijo** so narasle za 2.1 na 15.3 milijona frankov, v kliringu s francoskimi kolonijami pa za 0.3 na 4.5 milijona frankov. Saldo naših kliringških terjatev v **Turčiji** je ostal na nespremenjeni višini 9.3 milijona din, naše kliringške terjatve v **Bolgariji** pa so se zmanjšale za 0.3 na 2.1 milijona din.

Med pasivnimi kliringi kaže znatnejšo spremembo naš kliringški račun **z Madžarsko, kjer se je saldo našega dolga občutno zmanjšal,** namreč od 26.8 na 12.6 milijona din. Povečal se je naš kliringški dolg nasproti **Slovaški** za 0.9 na 4.39 milijona Ks, nespremenjen pa je ostal naš kliringški dolg nasproti **Rumuniji,** ki znaša nekaj manj nego 12 milijonov din.

Povečan obtok bankovcev

Najnovejši izkaz Narodne banke od 8. t. m. zaznamuje povišanje obtoka bankovcev za 110.3 milijona din, tako da je znašal 8. t. m. 10.874.7 milijona din. Obveznosti na pokaz so istočasno narasle za 41.8 na 1819.2 milijona din. Do tega povečanja obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz je prišlo zaradi povečanja menič-nih in lombardnih posojil, ki so v prvi četrtini maja narasle za 89.2 na 1891.6 milijona din. Tudi eskont bonov za narodno obrambo se je povečal za nadaljnjih 90.0 na 2351 milijonov din.

Zlati zaklad se je tudi v prvi četrtini maja nadalje povečal za 5.7 na 2074.8 milijona stabilizacijskih din v stvarni vrednosti 3318.9 milijona din. Devize izven podlage pa so se le nebistveno zmanjšale, namreč za 2.5 na 867.4 milijona din.

Glede na stvarno vrednost zlatega zaklada je znašalo 8. t. m. kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 26,14 (prejšnji teden 26.38%).

Gospodarske vesti

= **Prizad naj dobi monopol za trgovino z domačo volno.** Iz Beograda poročajo, da je pripravljena uredba o trgovini z domačo volno. Po tem načrtu uredbe naj bi Prizad dobil monopol za trgovino z domačo volno. Imel bi izključno pravico za odkup in prodajo domače volne. Nadalje bi imel tudi izključno pravico izvažati domačo volno, če bi imeli presežke. Država bi preskrbela Prizadu potrebna sredstva odnosno kredite za organizacijo trgovine z domačo volno. Svoje poslovanje z volno pa bi moral Prizad spraviti v sklad z delom posvetovalnega odbora za volno, ki bi se ustanovil pri trgovinskem ministrstvu. Ta načrt uredbe je bil predmet razprave na posebni konferenci s predstavniki zainteresiranih ustanov, ki je bila v petek v direkciji za prehrano v Beogradu.

= **Hrvatska industrija namerava ustanoviti svojo centralo industrijskih korporacij.** Beograjski »Jugoslovenski kurir« poroča, da se vodilni predstavniki industrije v banovini Hrvatski posvetujejo glede tesnejšega sodelovanja pri zastopanju interesov hrvatske industrije. Pri teh posvetovanjih sodelujejo tudi odgovorni činitelji banske oblasti v Zagrebu. Po dobljenih informacijah je pričakovati ustanovitev skupne organizacije industrije v banovini Hrvatski po vzorcu Centrale industrijskih korporacij v Beogradu. Ta skupna organizacija bi se nazvala Savez industrije banovine Hrvatske. V zvezi bi bila zastopana vsa industrija v banovini hrvatski preko industrijskih zbornic odnosno industrijskih odsekov skupnih zbornic v Zagrebu, Osijeku, Splitu in Dubrovniku.

= **Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravil o neposrednih davkih** je sedaj objavljen tudi v »Službenem listu« dravske banovine, in sicer v številki od 11. maja. Na ta pravilnik opozarjamo zlasti delodajalce, ki odtegujejo uslužbenski davek, ker vsebuje pravilnik novo tabelo za izračunanje davka glede na povišanje davka prostega minima in odbitkov za otroke, ki je stopilo v veljavo 1. maja t. l.

= **Narodno kreditna zadruga v Celju** je imela pretekli četrtek svojo prvo redno skupščino. Obisk je bil glede na to, da je zadruga šele pričela poslovati, dokaj dober in so bile zastopane vse pomembne ustanove, ki so članice zadruge. Iz poročila upravnega odbora je razvidno, da je v prvem letu plačalo 49 članov na deležih 87.100 din, kar v celoti gotovo ni majhna vsota glede na današnje čase. Pri tem pa je seveda treba upoštevati, da so nekatera vplačila posameznikov velika, ker drugače ne bi bilo mogoče pri deležu po 100 din in 49 članih spraviti skupaj takega zneska. Nasprotno pa je opaziti, da stoji še mnogo poklicanih izven vrst zadruge. Te bi bilo treba s smotrno propagando pridobiti za pristop, da bi se deležna glavnica okrepila tako, kakor se za tako važno ustanovo spodobi. Upravni odbor je imel točno izdelan načrt udejstvovanja, ki pa so ga izredne prilike prekrižale in bo zaradi tega v bodoče posvetila svoje sile pridobivanju članov in okrepitvi deležne glavnice. S tem pa ni rečeno, da je nameravani načrt dela odložen. Ko nastopijo boljši časi, se bo izvršil. Po poročilu nadzorstvenega odbora in podelitvi razrešnice, je bil soglasno sprejet sklep, da se prebitek iz leta 1939. v celoti pripiše rezervnemu skladu. Pri volitvah je bilo treba v upravnem in nadzornem odboru izvršiti iz praktičnih ozirov nekaj sprememb, na čelu zadruge pa je ostal še nadalje dosedanji predsednik, ravnatelj Jože Smertnik.

= **Kredit ljubljanskega Pokojninskega zavoda za Dalmacijo.** Iz Splita poročajo, da je prejel pododbor Pokojninskega zavoda v Splitu sporočilo iz Ljubljane, da je odobrena vsota 8 milijonov din, ki bodo investirani v hipotekarne svrhe na Primorju. Ta sredstva bodo razdeljena tako, da bo odpadlo po 1.5 milijona din na Sušak, Dubrovnik in Šibenik, 5.5 milijona din pa na Split.

= **Potreba večje produkcije smrekovega čresla.** Lesna in taninska industrija ter usnjarji so vodili razgovore glede večje produkcije smrekovega čresla. V načelu so se zedinili v tem, da bodo znatno povišali odkupne cene, obenem pa prevzeli vso količino čresla, ki bo na ponudbo. Obenem se je pokrenila akcija za prepoved izvoza čresla. Ker je dovoz inozemskih strojil skoro popolnoma prenehal je usnjarska industrija navezana skoro samo na domača strojila, med katerimi je ravno smrekovo čreslo zelo važno. Ker bi bil pri povečani produkciji čresla potrebni manjši uvoz strojil, bi bila zahteva po obveznem beljenju smrek iz narodno gospodarskih vidikov utemeljena, posebno ker je zasiguran celoten odjem in ugodne cene.

= **Odobreno povišanje cen.** Banska uprava je odobrila mesarskim podjetjem, zastopanim po Združenju mesarjev in klobasičarjev za ljubljansko okolico v Ljubljani, da smejo prodajati goveje mesto II. vrste sprednji del po 12 din, zadnji del po 14 din, volovsko mesto I. vrste, ki se kot takšno označi z žigom pri mesnem ogledu sprednji del po 14 din, zadnji del po 16 din, telečje meso po 14 odnosno 16 din, svinjsko meso po 16 odnosno 18 din in slanina po 20 din za kilogram.

= **Novi Sad dobi posojilo 50 milijonov din.** Upravni odbor Državne hipotekarne banke je na prošnjo novosadske občine odobril tej veliko investicijsko posojilo v višini 50 milijonov din, ki bo uporabljeno za izvršitev načrta obsežnih komunalnih del.

= **Nazadovanje insolvenc.** Državni statistični urad je v aprilu zabeležil v celoti le 15 insolvenc nasproti 28 insolvencam v istem mescu lanskega leta, in sicer 6 konkurzov (lani 13) in 9 poravnalnih postopanj (lani 15).

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Antona Vajdiča, trgovca in posestnika v Ptuju (poravnilni upravnik Janko Šegula, odv. v Ptuju; poravnalni narok pri okrajnem sodišču v Ptuju 17. junija ob 9., prijavni rok 10. junija.

= **Licitacije.** Dne 13. maja bo pri upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu in istočasno v Zagrebu licitacija za dobavo 20.000 m konopnega embalažnega platna 15. maja za dobavo raznega bombažnega platna ter perila za vojake, 18. maja za dobavo kocev za konje. Dne 14. maja bo pri štabu odseka za utrjevanje št. 1. na Vrhniki licitacija za instalacijo elektrike v lokale odseka na Vrhniki. Dne 25. maja bo pri direkciji drž. železnic v Ljubljani licitacija za izvršitev ometa na depandansi bolniškega fonda na Golniku. Dne 30. maja bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 25 ton belega in 30 ton pisanega bombaža za čiščenje.

Blagovna tržišča

Žito

+ **Chicago, 11. maja.** Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 108.6250, za julij 108.50, za sept. 108.6250; **koruza:** za maj 67.8750, za julij 68.6250, za sept. 69.25.

+ **Winnipeg,** 11. maja. Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 91.75, za sept. 94.

ŽIVINA

+ **Mariborski svinjski sejem** 11. maja. Prignanih je bilo 266 svinj, prodanih pa 170. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari prasci 120 do 150 din, 7 do 9 tednov stari 150 do 170, 3 do 4 mesece stari 260 do 300, 5 do 7 mesecev stari 400 do 500, 8 do 10 mesecev stari 500 do 650, 1 leto stari 850 do 950 din. Svinje so se prodajale po 8.50 do 10.50 za kg žive teže in po 12 do 15 din za kg mrtve teže.

Ljubljanski trg

Na živilskem trgu se je včeraj živahno razvijala kupčija. Prvič se je pojavila v večjih množinah domača mehka solata v glavicah, takozvana »kraljica majnika«. Zato je hitro padla cena uvoženi goriški solati. Najdražja je sedaj po 14 din kg. Glave mehke uvožene solate prodajajo že po osem dinarjev kg. Domače glavice pa so od 0.75 do 2 din komad. Mnogo je tudi druge domače in uvožene zelenjave. Goriški grah prodajajo po 10 do 12 din kg. Dobijo se že mlada kolerabica, artičoke, beluši itd., seveda vse to še po zelo visokih cenah.

Jabolk je vedno manj in tudi cena postaja že previsoka. Zato smo se razveselili prvih češenj. Za enkrat jih gospodinje še večinoma samo gledamo. Stanejo 20 do 32 din kg. No upamo, da jih bodo vsaj birmanci deležni.

Neobičajno mnogo je bilo perutnine. Živa perutnina je od 20 do 26 din, zaklana od 28 do 35 din kg. Želeli bi, da bi se tudi perutnina prodajala na težo. Koliko časa, truda in prerekanja bi bilo prihranjeno gospodinjam in prodajalkam. Najbolj prizadete so pri tem uboge živali, ki romajo, ure in ure žejne in lačne iz rok v roke. Prav bi bilo, ko bi mestno tržno nadzorstvo dvakrat na teden s sodelovanjem zastopnic gospodinj in prodajalk določilo cene živi perutnini po kvaliteti. Cena jajc se v tem tednu ni spremenila.

Ves ta deževni teden je bilo veliko trgovanja z mladimi sadikami vseh vrst. Danes je prodaja sadik nekoliko zastala, saj pred prazniki ni časa za delo na vrtu. Gospodinje so kupovale cvetje, da počaste birmance. Pripeljali so ga od blizu in daleč. Med drugim smo videle krasne tulipane v pestrih barvah. Najlepše prodajajo po dinar komad.

Na ribjem trgu je bilo mnogo sardelic po 10 do 12 din. Nekaj manjših skuš so prodajali po 24 din kg.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode Pri lenem delovanju črev

je dovolj večkrat piti izvir Tempel in v kratkem času neugodnosti prestanejo.

BELEŽKE

Beseda hrvatskega kmeta

V »Seljačkem domu«, glavnem glasilu Hrvatske seljačke stranke je napisal dalmatinski kmet Ivo Pelajić članek, ki pravi med drugim:

»Čujemo glasove, da se neka pokvarjena gospoda med Hrvati navdušuje za nekake tuje protektorje nad nami in našo zemljo. Mi stari hrvatski kmetje in gospodarji pa se še vse preveč spominjamo tujih gospodarjev, ko smo bili poniževani pri vsakem našem koraku. **Zato se bomo uprli vedno z vsemi silami vsakemu poskusu, da bi se še kdaj vrnili v suženjstvo in pod tuje gospostvo.** Resnica je, da so nas pritiskali zadnji dve desetletji srbski šovinisti. Toda njihove hegemonije je konec in se tudi ne bo več vrnila. Resnica je, da smo siromaki in da smo v težkih gospodarskih in socialnih neprilikah. Zadnja štiri leta nam je toča trikrat pobila naše vinograde. Mnogi med nami tožijo zaradi težkih prilik. Toda danes se dviga nad vsemi temi težavami in skrbmi **skrb za varnost naših meja, ki jih bomo branili pred vsakim napadalcem.«**

Klici po narodni koncentraciji

»Trgovski glasnik«, ki v svojih političnih članekih stalno naglaša potrebo koncentracije narodnih sil in daje s tem izraza razpoloženju najširših narodnih vrst, piše povodom najnovejših vojnih dogodkov na evropskem zapadu:

»Splošni interes javnosti je danes osredotočen na dogodke na Nizozemskem, v Belgiji in Luksemburgu. Tudi v onih ljudskih plasteh, ki se nikoli niso bavile s politiko, govore sedaj izključno o tem. Tri kulturne in napredne države so od včeraj strahovito vojno prizorišče. Naša javnost to globoko obžaluje. Ne spušča se v vprašanje, kdo je kriv, smatra pa, da mora iz današnjih razmer in današnjega položaja izvajati potreben nauk tudi oni ter storiti brze in odločne sklepe. Narodi, zlasti mali, ki so sedaj še izven evropskega spora, morajo zbrati svoje sile na vseh poljih svoje javne delavnosti. Zlasti morajo to storiti narodi v srednji in jugovzhodni Evropi, ki so trdno odločeni ostati v miru in nevtralnosti. Tako misli danes naša najširša javnost, in to bi moralo biti vodilno tudi za odločujoče činitelje našega javnega življenja. Naš narod je pokazal odločno voljo, da živi v miru, toda tudi, da brani vsako ped rodne grude, ako bi jo kdorkoli napadel. Narod ni mogel to bolje manifestirati kakor s sijajnim odzivom vpoklicanih obveznikov. V tem so popolnoma enodušni Srbi, Hrvati in Slovenci iz vseh krajev države. Javnost smatra in zahteva, da se tako, kakor se je ves narod zbral okrog svoje vojske in svojih zastav, sedaj zberejo vse narodne sile okrog prestola in vsega onega, ki je poklicano, da vodi narod v teh usodnih časih. Zbrati moramo vse narodne sile, ker moramo biti danes najmočnejši, močnejši kakor smo kdajkoli bili.«

Odgoditev eksekucij proti vpoklicanim obveznikom

Na petkovi seji ožjega ministrskega komiteja je bila odobrena sprememba uredbe o odlaganju eksekucij proti vojnim obveznikom, ki se nahajajo v vojaški službi. Po novi določbi se mora izvršna (eksekucijska oblast) sama prepričati, ali se eksekut nahaja v vojaški službi, in šele nato sme odobriti izvršbo. Prepoved eksekucije proti vojnim obveznikom velja še 30 dni po končani vojni službi. Do sedaj je moral eksekut dokazati, da se nahaja v vojni službi in zahtevati odložitev izvršbe.

Neprijetna afera

Znani poznavalec razmer med našimi izseljenci v Ameriki I. F. Lupis Vukić objavlja v »Novi riječi« pod naslovom »Zopet na škodo naših izseljencev« afero bivšega našega pooblaščenega vicekonzula v Clevelandu (Ohio) Mihovila Cerezina. Pisec popisuje, kako je Cerezin, ki je eden izmed naših najbolj odličnih odvetnikov v Clevelandu, vedno z največjo vnemo in nesebičnostjo zastopal zlasti gospodarske interese naših izseljencev. Posebne zasluge si je stekel po končani svetovni vojni, ko mu je uspelo rešiti premoženje premnogih naših ljudi, katerih terjatve so bile v Zedinjenih državah pod zaporo, ker so izseljenci bili avstrijski državljani. Kot rok za osvoboditev terjatev bivših sovražnih podanikov je Amerika odredila leto dni po podpisu mirovne pogodbe. Ameriška sodišča so štela ta rok od podpisa versajske pogodbe. Leto je že potekalo, toda dokumenti še vedno niso bili prevzeti od naših konzulatov. Pretila je opasnost, da bodo terjatve naših rojakov po večini izgubljene. Naše konzularne oblasti so že obupavale. V tej težki situaciji je uspelo mlademu Mihovilu Cerezinu, da je pred ameriškim vrhovnim sodiščem zmagal s svojim pravnim naziranjem, da versajski rok ne more veljati za jugoslovenske izseljence, ki so bili avstrijski državljani, ker je tudi po versajskem miru Amerika ostala še v formalnem vojnem stanju z Avstrijo, temveč da se ima ta rok šteti od dneva, ko je USA leta 1920 podpisala posebni mir z avstrijsko republiko. Tako je bilo rešenih mnogo milijonov našega narodnega premoženja v Zedinjenih državah.

Mihovil Cerezin je užival splošno spoštovanje in zaupanje srbskih, hrvatskih, pa še posebej tudi slovenskih izseljencev, ki tvorijo v Clevelandu večino našega elementa. Naenkrat pa je konec lanskega leta dobil iz Beograda obvestilo, da je razrešen kot naš honorarni konzul. Namesto njega je bil postavljen neki dentist, Slovenec. Iz Clevelanda so Hrvati, Srbi in Slovenci poslali v Beograd kopico protestov in brzojavk. Toda bilo je vse zaman. Protekcija je zmagala. Jugoslovenska kolonija v Clevelandu je bila zaradi tega ogorčena in so tudi Slovenci pokazali, da ne odobravajo izvršene spremembe. Novi honorarni konzul je bil eden glavnih upravnih svetnikov slovenske North-American banke. Na letošnji glavni skupščini, kateri je prisostvovalo okrog 700 delničarjev, je zopet kandidiral. Bil pa ni več izvoljen. Tako je slovenska kolonija označila svoje stališče.

Navedli smo glavno vsebino obširnega dopisa g. Lupisa-Vukića še posebej zato, ker zadeva zasluži vso pažnjo in resno preiskavo. Kakor povzemamo iz »Slovenca« se piše zobozdravnik, ki ga g. Lupis-Vukić omenja in ki je postal sedaj častni konzul v Clevelandu, dr. Jakob Maly.

Tihi prazniki v Nemčiji

Nemški listi objavljajo poziv prebivalstvu, naj ostane v binkoštnih praznikih kolikor mogoče doma. Proglas pravi, da bodo nemogoča vsa potovanja po nemških železnicah do 15. maja. Dovoljene bodo izjeme samo v najbolj nujnih slučajih, ker so »nemške državne železnice postavljene sedaj pred posebne naloge in mora prebivalstvo s tem računati.«

Nemški minister notranjih del je do nadaljnjega prepovedal v celi Nemčiji vse plese in plesne prireditve. Odlok utemeljuje s tem, da je »nastopil trenutek odločilne borbe nemškega naroda in resnost časa ne dovoljuje več misliti na ples in slične zabave.«

Ameriške cerkve in evropska vojna

Pod tem naslovom je objavil švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« posebno poročilo, iz katerega posnemamo naslednje informacije:

Še preden se je prezident Roosevelt obrnil na ameriško cerkveno zvezo in papeža za sodelovanje pri delu za mirovne priprave, so se ameriške cerkve pečale z vprašanji pravičnega miru in s pogoji evropske obnove po sedanji vojni. Tako so med drugim sprožile pobudo za sklicanje vsecerkvenega kongresa v Ženevi, ki naj bi na osnovi krščanskega evangelija izdelal pogoje za obnovo Evrope in sveta. Pred kratkim so glavni voditelji ameriških cerkva izdali izjavo, v kateri nastopajo proti moralni zmešnjavi in proti mnenju, da Zedinjenih držav ne zadene nobena odgovornost glede mednarodnega razvoja. Izjava se postavlja na stališče, da se morajo vsi narodi čutiti odgovorne za konflikte v Evropi in Aziji ter da priznanje lastne krivde glede vojne ne sme zaslepiti Zedinjenih držav Severne Amerike v pogledu posledic, ki bi jih utegnila sedanja vojna imeti. Izjava pa prav tako odklanja splošno odtegnitev od vojne kakor napoved kake svete vojne, češ da morajo kristjani ostati zvesti pred vsem narodni skupnosti ter že sedaj sodelovati pri pripravah za pravičen in trajen mir.

Rusija in evropski sever

Stockholmski poročevalec švicarskega dnevnika »National Zeitung« objavlja daljši dopis, v katerem piše med drugim:

»Vest, da je treba pomirljivi Ribbentropov ton glede Švedske v njegovem poslednjem govoru pripisati predvsem ruskim vplivom, ni v Stockholmu nikogar presenetila. V političnih krogih prevladuje namreč mnenje, da bi odgovorni politiki Sovjetske unije stali nadaljnji nemški ekspanziji na severu z zelo mešanimi občutki nasproti. Dozdevno zbiranje nemških čet v vzhodno-pruskih lukah je to nezadovoljstvo le še stopnjevalo. Nemški napad na Švedsko bi s svojimi vojaškimi in gospodarskimi posledicami neposredno zadel rusko interesno sfero na severu. Morebitno zasedbo Aalandskih otokov po Nemčiji ali kaki drugi sili bi Rusija le težko sprejela mirno. Prav te dni se na Švedskem mnogo govori o možnosti, da bi se po presekanju gospodarskih zvez z zapadom razširila blagovna izmenjava s sovjetsko Rusijo. »Aftonbladed«, ki zagovarja poglobitev blagovnega prometa z vzhodom, poudarja, da imata obe državi (Švedska in Rusija) enake interese za poglobitev medsebojnih trgovinskih stikov. Ako bi Švedsko zajela vojna, bi seveda taki načrti ne mogli računati z uresničenjem.«

Umetnost prikrivanja v moderni vojni

V dobi totalitarne vojne igra prikrivanje posebno veliko vlogo. Zlasti se je visoko razvila umetnost varanja nasprotnika o lastnih namerah, kar je v dobi radia in vseh ostalih modernih informativnih sredstev in ob dovršenosti medsebojne špijonaže jako težko. Nemci se imajo za uspehe svoje bliskovite taktike mnogo zahvaliti spretnemu prikrivanju lastnih načrtov, ki potem, kadar Nemčija pristopa k izvršitvi, delujejo na ves svet res kakor blisk z vedrega neba. To se je že ponovno pokazalo, v zadnjem času pri Danski in Norveški, a v znatni meri tudi pri vdoru nemških vojsk v Holandijo in Belgijo.

Vse zadnje tedne sem je zlasti nemško časopisje dostikrat v senzacionalni obliki razpravljalo o neposredno grozeči komplikaciji vsled angleških načrtov v Sredozemlju. Zdelo se je, da bo »počilo« sedaj v tem predelu Evrope. V začetku tedna pa je zlasti angleško časopisje pričelo vedno bolj nujno opozarjati na opasnost, ki grozi obema nevtralnima državama na severozapadu Evrope. Belgija in Nizozemska sta pospešili svoje mrzlične obrambne priprave. Nemško časopisje pa je vse vesti, da preti Nizozemski in Belgiji kakšna nevarnost od nemške strani, proglašalo za izmišljotine. Kako naglo se pri taktiki prikrivanja zgodijo obrati, za to imamo baš zadnje dni klasičen primer, če pogledamo na prve strani nemških časopisov.

V četrtek, 9. maja, to je tisti dan, ko so naslednje jutro že prodirale nemške kolone čez nizozemske in belgijske meje, je »Völkischer Beobachter« (in za njim vse ostalo nemško časopisje) v prvih jutranjih izdajah izšel z velikimi naslovi: »Bedasti angleški manever za odklonitev pozornosti ...« V obliki nekake polslužbene izjave objavlja »Völkischer Beobachter«, kako so se Angleži v zadregi sedaj lotili raznih intrigantskih manevrov. »Razkritja o angleških načrtih na jugovzhodu Evrope — pravi »V. B.« — so napravila na prizadete narode tak vtis, da so se angleški vojni hujskači danes (to je 8. maja) zatekli k manevru, ki naj odvrne pozornost drugam in ki je prav tako bedast, kakor štorast. Pri tem se poslužujejo ameriških tiskovnih agentur, preko katerih razširjajo vesti, da je Nizozemska kar najbolj ogrožena. To je stara metoda: Primite tatu ... Tako poroča Associated Press od kar »najbolj zanesljive strani«, da sta dve nemški armiji v pokretu proti Nizozemski in da bosta vsak hip prekoračili nizozemsko mejo. »Zanesljiva stran«, na katero se »Associated Press« sklicuje, ko poroča o tej vojaški neumnosti, je, kakor vemo, angleško informacijsko ministrstvo. Nekaj bolj trapastega bi si londonsko informacijsko ministrstvo ne moglo izmisliti. Lahkovernost širokih mednarodnih krogov pa je taka, da si londonsko ministrstvo za laži lahko prištedi temeljitejše duševne napore ... »Ist auch die Lüge noch so dumm, so findet sie ihr Publikum ...« Na svoji prvi strani objavlja list v isti številki še karikaturo, kako angleška stara baba zažiga hišo Balkana.

Dva dni kasneje, v soboto 11. maja, so se glasili naslovi »Völkischer Beobachterja« in ostalega berlinskega časopisja na isti prvi strani tako le: »Nemška zapadna vojska napada na najbolj široki fronti — Nevtralnost Belgije, Nizozemske in Luksemburške pod nemško zaščito — Angleško-francoski vpad v Poruhrje čez Nizozemsko in Belgijo preprečen.«

V uvodniku pa pravi »Völkischer Beobachter, da je imel angleški veliki alarm v Sredozemlju namen odkloniti pozornost javnosti od novega bojišča, kjer je sovražnik hotel presenetljivo nastopiti. Toda nemški odgovor ni izostal: »Zopet smo bili prej na mestu ...«

Naši kraji in ljudje

Oklic glavnega odbora društva Rdečega križa

Vsakomur so vrata k sodelovanju odprta

Dne 4. maja je bila v Beogradu skupna plenarna seja glavnega upravnega in glavnega nadzornega odbora društva Rdečega križa. Tej seji so prisostvovali člani obeh odborov in vsi predsedniki banovinskih odborov društva. Prvikrat sta se udeležila seje novi predsednik zetskega banovinskega odbora Nj. P. episkop g. Joanikije in nova predsednica banovinskega odbora Rdečega križa banovine Hrvatske, gospa Marija Mačkova.

Na seji je bilo obravnavano vprašanje pripravljenosti društva za izvrševanje njegovih glavnih namenov in so bili v tem pogledu sprejeti potrebni sklepi. Glede na čas, ki ga preživljamo, je bil soglasno sprejet tudi sklep, da se preko vse naše javnosti v državi naslovi oklic na vse rodoljubno prebivalstvo: da pomaga društvo izvrševati njegove naloge s pristopom k društvu Rdečega križa in z darovi.

Glavni odbor smatra za potrebo poudariti, da so vrata za delo in sodelovanje pri Rdečem križu vsakomur odprta brez ozira na narodnost, vero in politično prepričanje. Društvo Rdečega križa deluje mnogo desetletij samo po načelih usmiljenja in ljubezni do bližnjega in pomoči potrebnega. V tej službi usmiljenja ne pozna nobene meje — ne politične, ne narodnostne, ne pokrajinske — v službi usmiljenja se razširja njegovo delo tudi preko državnih meja v tesnem sodelovanju na vzajemni podpori vseh nacionalnih društev v veliki mednarodni skupnosti Rdečega križa.

Predvsem se briga Rdeči križ v največji meri za ranjene in obolele branilce domovine in vse druge vojne žrtve. Rdeči križ ima dolžnost, da njim predvsem pomaga v svojstvu pomožnega organa vojne sanitete. Naš Rdeči križ je dostojno in častno izpolnil to svojo dolžnost v minulih vojnah za osvobojenje in uedinjenje našega naroda, skušal je tudi po vojni v mejah možnosti ublažiti hude posledice vojne in je pomagal razen tega tudi oškodovancem po hudih elementarnih nesrečah, sodelujoč v vseh človekoljubnih akcijah in pripravljajoč tudi svoj podmladek za človekoljubno delo društva. Zato glavni odbor društva upravičeno pričakuje, da bo ta apel v sedanjih hudih časih našel razumevanje in čim širši odziv v vseh slojih našega naroda.

*

Ko dravski banovinski odbor objavlja ta apel glavnega odbora društva Rdečega križa, prosi vse sreske in občinske odbore in člane Rdečega križa na območju dravske banovine, da skrbijo za to, da se pravilno tolmači vzvišena ideja Rdečega križa in njegova človekoljubna vloga, ki je ena in skupna vsemu človeštvu in ki se ji je treba z vso vnemo posvetiti.

Dravski banovinski odbor
društva Rdečega križa:
Dr. Krejči s. r., predsednik.
Skalar s. r., tajnik.

*

Dr. Viljem Krejči

Na letošnji glavni skupščini društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije v Beogradu je bil kakor smo na kratko že poročali, izvoljen za II. podpredsednika dr. Viljem Krejči, predsednik ljubljanskega banovinskega odbora Rdečega križa. Tako stopi na to odlično mesto mož, ki mu spričo njegove večletne delavnosti v tej eminentno patriotični in humanitarni organizaciji pritiče ta čast po vsem zasluženju. Dr. Krejči stoji na čelu organizacije Rdečega križa v Sloveniji že nad 20 let, pri vsakih volitvah vedno soglasno izvoljen za predsednika. Dr. Krejči je dobro znan in čislan kot izboren organizator in inicijativen delavec tudi v drugih organizacijah kulturnega ali strokovnega značaja. Rdeči križ pa se je pod njegovim vodstvom kljub časovnim neprilikam razvil pri nas tako mogočno, tako da je bil v preteklem poslovnem letu naš banovinski odbor po številu članstva na 5. po številu sreskih in krajevnih odborov pa na 2. mestu med vsemi devetimi banovinskimi odbori R. K. v Jugoslaviji.

Ker utegnejo Rdečemu križu že v bližnji ali daljni bodočnosti pripasti dolžnosti, ki jih mora vršiti tudi v vojni dobi, je želeti, da bi se njega organizacija kar najbolj izpopolnila in zasegla prav vse občine naše banovine. Upravičeno se nadejamo, da bo naše ljudstvo v primeru elementarnih nezgod, ko je treba prizadetemu prebivalstvu nujno nuditi prvo pomoč, našlo prav v glavnem odboru R. K. vse umevanje in izdatno podpornost, v odboru, ki mu predseduje Nj. Vis. kneginja Olga in čigar člana iz Slovenije sta poleg dr. Krejčija še splošno znana humanitarna delavca dr. Oton Fettich iz Ljubljane in dr. Fran Vidic iz Kamnika.

W.

Smrt uglednega kmečkega gospodarja

Kakor smo poročali, je umrl na Prihovi ugledni kmečki gospodar in dolgoletni župan občine Prihove pri Slovenskih Konjicah g. Anton Pučnik v 79. letu svoje starosti. Na sliki je oče Pučnik s svojo tudi že pokojno družico Terezijo in sinom dr. Josipom Pučnikom, odvetnikom v Slovenski Bistrici, ob priliki njune zlate poroke pred 3 leti

---

Prvi novorojenček v Šlajmerjevem domu

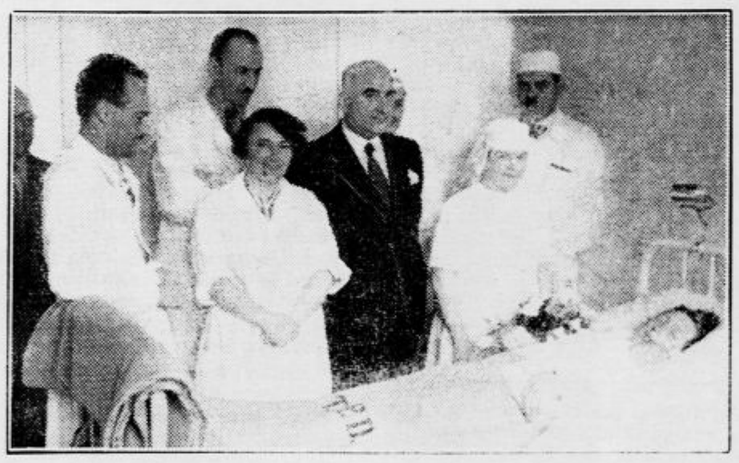

V včerajšnjem »Jutru« smo poročali o prvem novorojenčku v Šlajmerjevem domu in o skromni a prisrčni slovesnosti, ki so jo pri tej priliki opravili v zdravilišču. Priobčujemo dve sliki, od katerih prikazuje prva gospo Marijo Dolenčevo s sinom, prvim v tem zdravilišču rojenim otrokom, druga pa zavodove zdravnike s predsednikom g. Erlom Gombačem, ko so prišli gospe čestitat in obdarovat njenega sinčka — za srečen napotek uspešnemu delu v zdravilišču, posebno pa njegovemu novemu porodniškemu oddelku.

Slatina Radenci odpira vrata

Danes pričetek sezone v prenovljenem zdravilišču

Radenci, 11. maja

Zdravilišče Slatina Radenci prične letošnjo sezono na binkoštno nedeljo. V zadnjih štirih letih je bilo to zdravilišče tako preurejeno in modernizirano, da se stalni gostje ne morejo načuditi. Poprej malo kopališče s 15 sobami in 10 kopalnimi kabinami je izpodrinila velika reprezentativna Terapija s 100 sobami in 40 lepo opološčenimi kabinami, ki glede čistoče zadovoljujejo najbolj razvajenega kopalca. Poleg velike Terapije, vile Olge in obnovitve manjših stavb je bila zgrajena tudi velika kavarna v parku s prostorno, visoko dvorano, ki služi tudi za kino. Poleg nje sta še dve manjši dvorani. Dograjena je bila tudi moderna pivnica s steklenimi stenami in stekleno streho in je prva te vrste v naši državi. Sredi te velike steklene lope je zdravilni vrelec. Zasajen je bil velik nov angleški park, preurejen in povečan pa tudi stari park. Krasni so sprehodi po žitnih poljih in vrhovih Slovenskih goric, peš ali z avtom. Ko bo letos dograjen krasni petanjski most, bo uvedena avtobusna proga Maribor — Gornja Radgona — Radenci — Murska Sobota in obratno, s čimer bo dana gostom venomer prilika za izlete v vabljivo Prekmurje.

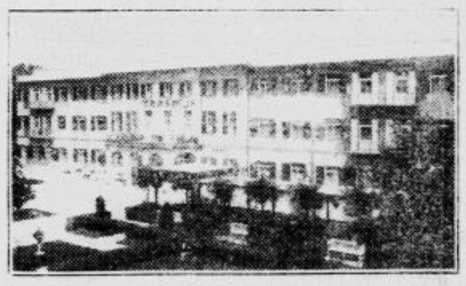

Že samo pitje radenske mineralne vode je zdravilno, ogljikove kopeli pa so posebnost, po katerih si je pridobila Slatina Radenci sloves učinkovitega zdravilišča za kronična obolenja srca in žilja, živčne bolezni, obolenja ledvic in sečovodov, obolenje jeter in žolčevodov, bolezni prebavil in preosnove, kronična obolenja dihal, gibalnih organov za slabokrvnost, visok krvni pritisk, ženske bolezni in moško oslabelost. Zdravilišče je opremljeno z modernimi aparati za elektroterapijo.

Da zdravilišče doslej vkljub visokim investicijam, trudu in reklami, pred vsem pa spričo zdravilne moči svojih vrelcev ne uspeva tako, kakor bi zaslužilo, pač v prvi vrsti vzrok v tem, da zdravilišče ne leži ob glavni prometni progi. Posetnike ubija dolga vožnja, ki je zlasti ob vročih dneh utrudljiva. Razen tega leži zdravilišče le nekaj kilometrov od državne meje, kjer se prikazuje mednarodni politični položaj navadno še bolj napet, kakor je v resnici. Zlasti letos pa bo zdravilišče navezano le na domače goste, od zunanjih je pričakovati le nekaj Madžarov in morda Italijanov. Prav potrebno bi bilo, da bi železniška uprava poskrbela na tej lokalni progi za čim boljšo zvezo z glavno progo v Ormožu. Z novim voznim redom bi lahko izostal vlak, ki odpelje iz Gornje Radgone ob 12.55 in nima v Ljutomeru nobene zveze z glavno progo. Namesto tega naj bi se uvedel popoldanski vlak z odhodom iz Gornje Radgone ob 15. uri, da bi imel nato takojšnjo zvezo z vlakom, ki odpelje iz Ljutomera ob 15.47. Ob vročih poletnih dneh pa bi se naj uvedel zopet nočni vlak z ugodnimi zvezami na glavni progi.

Ob grobu gospe Minke Lincétove

Ena se Tebi je želja spolnila —
v zemlji domači, da truplo leži.

Nad trideset let si bila izseljenka, draga Minka! Leto za letom si se vračala iz tujine in obiskovala Slovenijo, svojo rodno zemljo. Tvoja dovzetna duša se je okrepčala ob pogledu na naše sočne planine in polja. Kako si bila srečna, ko si kramljala in izlivala srce v svoji ljubi materinščini.

Nebo Te je oblagodarilo z vsemi dobrotami sveta. Živela si neskrbno življenje ob strani uglednega in vzornega soproga, a vse udobje Te ni zadovoljevalo, kajti tujina, čeravno sončna Italija, Te ni mogla osrečiti. Tvoje srce je hrepenelo po domovini.

Dolgo je že tega, ko si dejala: »Lahko bi bila srečna, a domotožje me ubija.«. Blagrovala si nas, ker živimo na slovenskih tleh, a mi Te nismo razumeli. Svetovna vojna Te je zajela v Italiji. Kot Avstrijanka si mnogo pretrpela, kar je zelo vplivalo na Tvoje zdravje. Da, domovina je edina, kakor zdravje. Po prevratu si prišla domov, a Tvoji živci so bili zrahljani. Ob strani svojega dobrega soproga si lepo urejevala svoj dom in z veliko ljubeznijo gojila svoj vrt. Zanimala si se za naše javno življenje in izčrpno čitala »Jutro«. Zdaj spiš, trudna popotnica pri Sv. Križu ob strani onih, po katerih si hrepenela v tujini. Naj Ti bo, draga izseljenka, sladak mir v toliko zaželeni in ljubljeni domači zemlji.

M. L.

Ivan Prelog †

Ni še potekel teden dni, odkar je legel v grob po vsem Trstu in še dalje po vsem Krasu znani trgovec Ivan *Prelog*. Z njim je šlo tudi pol stoletja naše domače tržaške zgodovine. Pokojnik je dosegel visoko starost 79 let. Mirno se je lahko poslovil od sveta, saj je ostal za njim neizbrisen spomin njegovih dobrih del in njegove neomajne možatosti, ki ni klonila niti ob uri največje preizkušnje. Zapustil je potomce, ki po njegovih stopinjah odločno nadaljujejo njegovo delo.

V Trstu je kmet domačin še oral zemljo, kjer se danes dvigajo palače, ko je Ivan Prelog tam pričel svoje delo. Z izredno vztrajnostjo je začel tudi on orati ledino. Že od vsega početka se je posvetil tudi javnemu življenju, ki se je prav tedaj pričelo bohotno razcvetati. Bil je med ustanovitelji Prvega delavskega podpornega društva, Bralnega društva, Trgovsko-obrtne zadruge, Trgovskega izobraževalnega društva, Tržaške posojilnice in hranilnice, a še nešteto drugih ga je imelo med svojimi najdelavnejšimi, a pred vsem najradodarnejšimi člani. V resnici je bil Ivan Prelog med pionirji prebujajočega se narodnega življenja, ki ga je takoj od početka oprl na trdne gospodarske temelje. Pri vsem svojem vztrajnem in odločnem delu na gospodarskem področju, kjer je bilo treba zagrizenih borcev, je imel Ivan Prelog srce tako široko in za vse dovzetno, da ni nikoli nikomur odrekel svoje pomoči. Najširši sloji so poznali moža, ki v plemenitosti ni imel tekmeca.

Dosledno njegovi skromnosti njegova smrt ni bila objavljena, a vendar se je žalostna novica bliskovito razširila po Trstu in okolici. Nešteto vencev in cvetja je dokazovalo, kako silno je bil stari gospod s Stare Barijere pri srcu vsem tržaškim in okoliškim rojakom. Brez besed in brez pesmi so ga položili v grob pri Sv. Ani, pri tem pa je na stotine ljudi jokalo ob spominu na to zlato srce.

Koncert Chiarappa-Petacci v Ljubljani

Italijanski kulturni institut nam je poslal naslednje informacije:

Italijanski kulturni institut vabi svoje člane na koncert violončelista Luigija Chiarappa in pianistke Enrichette Petacci, ki bo v torek dne 14. t. m. ob 20.30 v Glasbeni Matici, Hubadova dvorana. Umetnika bosta izvajala skladbe Verancinija, Beethovna, Rachmaninova, Malipiera itd.

Luigi **Chiarappa**, rojen v Bariju je eden najbolj znanih italijanskih violončelistov. Je že 15 let solist slavnega orkestra Augusteo. Svoje glasbene študije je začel pod očetovim vodstvom, potem je študiral pri mojstru Nigriniju v Milanu, nato pa je izpopolnjeval svoje študije pri slavnem violončelistu Gruenfeldu v Berlinu. Bil je član nekaterih skupin za komorno glasbo in je trenutno član »Quartetto Italiano«. V Italiji in inozemstvu je znan kot koncertnik in solist velikega slovesa, ter je že napravil nekaj koncertnih turnirjev. Letos je bil deležen triumfalnih sprejemov in velikih uspehov v Nemčiji. Spisal je več skladb in transkribcij za svoj inštrument.

Enrichetta **Petacci** je rojena v Carigradu, kjer je začela svoje študije in jih nato izpopolnila v Rimu; tu je zelo mlada diplomirala na akademiji Sv. Cecilije. Koncertira že nekaj let v večjih centrih Italije in inozemstva, bodisi kot solistka, bodisi kot spremljevalka, čemur se je posvetila od začetka svoje kariere. Priredila je že mnogo koncertov z znanimi umetniki, zlasti z violončelistom Luigijem Chiarap-

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno **»Franz-Josefovo«** grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno **»Franz-Josefovo«** grenko vodo in jo dobro prenese tudi pri večkratni porabi.

Dkl reg. S. br. 30474-32.

Spoznali boste: **mornarja** — po »sočnih« izrazih, a **bonbon 505** po črti in okusu.

po, s katerim deluje že enajst let z velikim uspehom. Bila je v Švici in Nemčiji. Nedavno je napravila veliko turnejo s prof. Chiarappo v centrih Nemčije, kakor na pr. v Nürenbergu, Monakovu, Frankfurtu, Stuttgartu, kjer je dosegla triumfalne uspehe.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK TAVČARJEVA 7

Pol ure na obisku pri gospe Sonji Ivančičevi

Ljubljana, 11. maja

Po kratkem premoru pride »Lucija Lamermoorska« ta teden spet na oder ljubljanske opere. Veseliti nas mora pojav vsakega talenta, še prav posebno pa smo lahko veseli, da se je s to veliko vlogo takoj uveljavila naša mlada koloraturka Sonja Ivančičeva, doslej dobra znanka s koncertov in iz radia. Kariera koloraturne sopranistke zahteva posebnih naporov in posebnega študija. Pa sem se odločil, da mlado gospo, soprogo odvetnika dr. Mirona Bleiweisa obiščem zavoljo kratkega pomenka.

Visoko v četrtem nadstropju ostrednje palače v Gajevi ulici si je uredila ljubko stanovanje. Kdorkoli gre tod mimo je nemara začuden, kadar ne čuje žvrgoleti škrjančka. Tu je pesem doma. In tako je bilo

tudi ob mojem obisku. Gospa je prepevala, klavir in pevko pa je mojstroval njen učitelj g. Ado Darian, znani naš operni tenorist, ki se je po povratku iz Nemčije posvetil konservatoriju kot profesor in našemu Narodnemu gledališču kot generalni tajnik. Brž smo sredi tistega pomenka, ki zanima javnost. Govorimo o študiju, o repertoarju, o bodočih izgledih.

— Študirala sem najprej pri Hubadu, pripoveduje nasmehljana mlada gospa, vitka, elegantna blondinka. — Nadaljevala sem pri svoji dobri mentorici priznani pevski pedagoginji gospe Foedranspergovi in dovršila konservatorij.

— Bila je prva absolventka naše glasbene visoke šole, pripomni gospod Darian.

— Med počitnicami sem bila trikrat v Italiji: v Milanu pri Betinelliju, potem pa v Pesci, kjer se je svojčas šolal tudi Gigli in kjer se še šola tudi naša Golobova. In ko sem se lani vrnila domov, sem po srečnem naključju našla svojega najboljšega pevskega učitelja Ada Dariana, kateremu se moram — dovolite! — zahvaliti za vse, kar zdaj znam. Če vam povem, da pojem lahkotno in da tudi po vsaki operni predstavi ne čutim nič drugega kakor običajno telesno utrujenost, ne pa tudi glasovno izčrpanost, sem vam povedala vse.

— In vaš repertoar?

— Naštudirala sem vse velike koloraturne partije. Za letos sem gostja domače opere v vlogi Lucije Lamermoorske. Kako bo drugo sezijo, ne vem. Lahko pa si mislite, kako je mlademu človeku, ki se je ves pripravil za resno delo: komaj čaka, da najde priložnost uveljavljanja. Ne izdam nobene skrivnosti, če vam povem, da sem dobila dosti mično ponudbo za nastop pri filmu. Toda kdo se more v teh časih odločiti za tujino! Treba mi je za enkrat samo vztrajnega nadaljnega študija in zagotavljam vas, da bodo v bodočnosti izostale tudi omembe glede obsežnosti mojega glasu. Pojem resnično z lahkoto tudi najtežje partije v Mozartu. Od predstave do predstave čutim, da sem sigurnejša. Toda to še daleč ni vse. Ko sem nastopila lani na novinarskem koncertu, so mi čestitali, sama s seboj pa sem bila močno nezadovoljna. In tako bo tudi ostalo. Vem, da mi more novi način petja omogočiti, da dam, kolikor le največ zmorem.

— Dobro, pa še zapojmo gospa! — Jo spet povabi učitelj h klavirju. In že znova gostoli mlada pevka stokrat in stokrat preizkušeno Lucijino arijo: »Še vedno ni ga... v okrilju sta noči... hrib in dolina sanjala«. In ko je bila mlada gospa spet v svojem elementu je bil pogovor seveda končan in je bilo treba samo poslušati. Poslušala pa sta dva, ki jima lepega petja nikoli ni dovolj: soprog mlade umetnice in pa — podpisani.

T. T.

GRADO (Trieste)
OTOK ZLATEGA PESKA
IDEALNA OBALA ZA RODBINE IN OTROKE!
Pojasnila: ENIT, Beograd, Terazije 16 & Azienda Autonoma di Soggiorno, Grado (Italija).

GRADO (Gradež) — PENSION LITTORIA
Gosposka hiša z vsem komfortom. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene.
A. Del Piccolo

Domače vesti

Da se vidi, kdo je boljši!

Črnogorski primer, ki ga včeraj navedlo »Jutro«, samo potrjuje, da v našem narodu dalje živi stari duh žrtvovanja in junaštva. Na vpoklic je prišlo več Črnogorcev, kakor jih je bilo vpoklicanih. Zgodilo se je lansko jesen enako v Južni Srbiji. In iz naših dolenjskih krajev smo v »Jutru« zabeležili primer, ko je neka vas ginevala od sramote, ker nihče izmed njenih fantov ni dobil vpoklica, medtem ko jih je iz druge vasi slučajno bilo vpoklicanih cela vrsta. Trda doba ustvarja čvrste značaje, ustvarja junake. Značilen primer tekmovanja v junaštvu nam podaja naslednja zgodbica, ki jo povzemamo iz Pavičevićeve zbirke:

Ko je veliki vožd Karadjordje leta 1809. pregnal Turke iz Srbije in osvobodil domovino, je prišel s svojo vojsko preko Sandžaka v stik z brati Črnogorci. Tu je prišlo do poslednje bitke s Turki in sicer na Koštan-polju pri Suhodolu.

Turke je vodil Humat-paša Mahmutbegović. V najusodnejšem trenutku je Karadjordje sam povedel svoje junake k napadu in je zmagal. Nemalo se je začudil, ko je našel na bojišču tudi črnogorskega vojščaka. Nihče drugi kakor kolašinski knez Jovan je v tej bitki poveljeval večjemu oddelku sandžaške vojske. Po silnem napadu Karadjordjevih junakov se je Jovanov oddelek razpršil in knez je ostal sam na bojišču. Karadjordje pristopi k njemu, ga ogleda od glave do pete. Spozna ga za Srba, ga mrko pogleda in zahruje nad njim:

— Tako, tako, ti si Srbin?

— Tako je, gospodar Jurij!

Karadjordje potegne pištolo in pogleda v široke kneževe prsi:

— Pa si se prišel borit zoper mene?

— Tako je, gospodar!

— Pa zakaj?

— Samo da vidim, kdo je boljši junak izmed naju dveh!

Karadjordje ga je pomeril od glave do pete in vtaknil pištolo nazaj za pas. Pobratil se je s knezom. Nato ga je postavil za praporščaka v svoji vojski.

Grobnice in spomenike
kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

* **Naša lepa in napredna vas.** Z binkoštmi je zaključen naš letošnji velikonočni nagradni natečaj. Toda na žalost je morala danes izostati i razdelitev nagrad i objava prispevkov. Dva važna razloga sta nas pripravila do tega. Obilje dogodkov zadnjih dni je izrinilo današnjo stran, posvečeno naši vasi, nagrad pa kratkomalo še ne moremo razdeliti zato, ker smo stoprav v teku poslednjih dni dobili še celo vrsto lepih, zanimivih prispevkov, ki jih moramo na vsak način še objaviti. Vidimo, da so vsi, ki so se odzvali našemu natečaju, pravilno razumeli smisel našega velikonočnega razpisa: da našo lepo in napredno vas kolikor mogoče približamo meščanu, da vzbudimo samozavest posameznih krajev, v vsej javnosti pa smisel za napredek in lepoto slovenske vasi. Zato bomo tiska vredne prispevke v teku nedelj še objavili, saj zanimanje za našo slovensko vas ne sme uplahniti. Natečaj zaključujemo, a razdelitev nagrad bomo objavili v eni prihodnjih nedeljskih številk.

DO PONEDELJKA OPOLDAN
razvijemo in kopiramo vaše filme če jih tekom nedelje oddate v avtomatu drogerije
EMONA IV. KANC
LJUBLJANA-NEBOTIČNIK

* **Danes bo tekma najboljših sokolskih telovadcev v Beogradu.** Pred štirinajstimi dnevi so bile v Celju izbirne tekme za sestavo vrste najboljših telovadcev iz zapadnih sokolskih žup, ki tekmujejo danes v Beogradu z najboljšimi telovadci vzhodnih sokolskih žup. V vrsti zapadnih žup nastopijo bratje: Forte, Malnarič, Vildman, Šega Bojan (Ljubljanski Sokol), Pristov (Jesenice), Primožič (Maribor), Boltežar (Zagreb), Stavbej (Celje), Vitek (Ljubljana II). Vodnik vrste je br. Gregorka Boris (Ljubljanski Sokol). V tekmi nastopi vrsta proti vrsti in posamezniki na drogu, bradlji, krogih, konju in v prostih vajah. Naši tekmovalci so se pripravljali za tekmo dali časa, razne zapreke v sedanjih časih pa niso dovolile da bi bila priprava vrste na oni višini, kakor smo jo vajeni pri naših tekmovalcih. Naša (zapadna) vrsta je sestavljena razen treh preizkušenih starejših tekmovalcev večinoma iz mlajših članov, ki nastopijo prvič na taki tekmi. Vrsta bo posebno pogrešala br. Grilca, ki je bil v zadnjem času vedno prvak (br. Grilc ima poškodbo na roki). Vzhodna tekmovalna vrsta obeta biti po svoji sestavi zelo močan nasprotnik naši zahodni vrsti, saj je sestavljena skoraj iz samih mlajših mednarodnih tekmovalcev. V zadnjih letih se je več prav dobrih telovadcev preselilo iz naših krajev v Beograd in so tako okrepili tamkajšnjo telovadsko reprezentanco; tako bodo nastopili v vzhodni vrsti bratje: Vukičević (prej Zagreb), Bela (prej Maribor), Stergar (prej Ljubljanski Sokol), Kujundžić (prej Subotica), Budja in Merzlikin (Beograd), pa še nekateri mlajši bratje. Naša vrsta je odpotovala v petek v Beograd s sodnikoma br. Stukljem in Antosiewiczem.

* **Otroški dnevi.** Jugoslovanska Unija za zaščito otrok, sekcija za dravsko banovino **sporoča**, da se bodo vršili letošnji otroški dnevi v dravski banovini od 26. maja do 2. junija z geslom: **»Otrokom je treba v velikih nesrečah najprej pomagati«.** Ker je to geslo za letošnje dečje dneve važno prav z ozirom na sedanji resni čas, se bodo otroški dnevi izvedli v kar najširšem obsegu, o čemer bo javnost še podrobno in obširno poučena.

* *Na binkoštni ponedeljek izlet na Aškerčev dom.* Jutri pohiti nacionalna in kulturno zavedna Slovenija v Rimske Toplice, da prisostvuje skromnemu slavju na Velikem Širju, s katerim bo akcijski odbor za rešitev Aškerčeve domačije v Ljubljani zaključil svoje delo. Za vožnjo v Rimske Toplice je dovoljena polovična voznina na železnici, ki velja za odhod danes in jutri, za povratek pa jutri in pojutrišnjem. Na odhodni postaji naj vsak udeleženec kupi običajno celo vozovnico do Rimskih Toplic, zraven pa še obrazec K št. 13. V Rimskih Toplicah naj vozovnico pridrži, da jo da žigosati akcijskemu odboru, nakar bo veljala za brezplačni povratek. Pri tej priliki odbor ponovno prosi vse one svoje zastopnike, ki so od njega prejeli nabiralne pole, pa jih doslej še niso vrnili, da jih brezpogojno v najkrajšem času vrnejo ne glede na to, ali so zbrali nanje ali je ostal njihov trud brez uspeha, ker odbor sicer ne more zaključiti računov. V splošnem pa je treba reči, da je akcija v vsej Sloveniji dosegla prav lep uspeh. Zato odbor upravičeno pričakuje, da bo tudi jutrišnje slavje na Velikem Širju dostojna manifestacija naše nacionalne in kulturne zavednosti.

proti sončnim in vsem drugim pegam — lišaju in nečisti koži.
Lonček din 20.—, po pošti din 26.—.
Drogerija Kanc, LJUBLJANA, Židovska ul. 1.

* **R. H. Bruce Lockhart,** znani angleški pisatelj, bivši diplomat, bančnik in novinar, ki je prepotoval ves svet in pred leti bival več časa tudi v Jugoslaviji, je bil posebno navdušen nad Slovenijo. Pri nas mu je kot pristnemu sportnemu ribiču nad vse ugajal ribolov na postrvi v Krki. V svoji poslednji knjigi »Return to Malaga«, v kateri opisuje svoje potovanje po indijskem otočju, je napisal sledeče: »Med vsemi kotički na svetu, kamor bi se hotel naseliti, če bi se slednjič rešil vsakdanjih poslov, bi prišli v ostro konkurenco škotska, Slovenija, Dalmacija, malajski polotok in otok Bali.« Po mnenju tega svetovnega potnika in visoko kulturnega škota spadata tedaj naša Slovenija in Dalmacija med petero najlepših in najudobnejših pokrajin na vsem svetu.

O PREHRANI
Najlaže prebavljiv sladkor je dekstroza ali grozdni sladkor. Ta preide skoro naravnost v kri. Ogljikovi hidrati otroške mlečne moke »BRACO« razpadajo v glukozo in je zato »BRACO« mlečna moka najboljše sredstvo za krepitev malih in velikih.

* **Planinski tabor Slovenskega planinskega društva** bo letos v nedeljo dne 16. junija **na Kočevskem** in sicer **na Stojni v bližini Kočevja** (Fridrihštajn 900 m), od koder je prostran razgled po vsem Dolenjskem tja do Snežnika. Iz Ljubljane bo ta dan vozil poseben avtobus, ki bo prispel v Kočevje okrog 8. zjutraj. Ob 10. bo maša na Stojni, nato slavnostni govori in končno planinska zabava. V okolici Stojne so krasni izleti v bogate podzemske jame, n. pr. v jamo »Treh bratov« itd. Za izletnike pa bo preskrbljen tudi prevoz v Bohovec, da morejo na Krempo, kjer bodo takrat narcise v polnem cvetju. Za tabor planincev na Kočevskem se naj planinci prijavijo v čim večjem številu. Prijave sprejemajo društvene pisarne podružnic SPD v posameznih krajih.

* **Na veliki skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda,** ki bo v nedeljo dne 2. junija ob 10. dopoldne v ljubljanski Kazini, se bo zbralo veliko število naših narodno obrambnih delavcev iz Slovenije. Podružnice bodo poslale številne delegate in priključi naj se jim vsakdo, ki je voljan manifestirati za varstvo naših meja. Rodoljubi in rodoljubke, dne 2. junija pridite v Ljubljano!

* **Diplomirani** so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Srečko Skrt iz Radovljice, Ludvik Modic iz Kranja, Franc Likosar iz Lesc. Čestitamo!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* **Vsem stanovanjskim najemnikom v dravski banovini!** Društvo stanovanjskih najemnikov za dravsko banovino v Ljubljani vabi ponovno še ostale stanovanjske najemnike za čimprejšnji pristop k društvu, ki je že v mnogih slučajih posredovalo v prid članom. Čeprav je že razveseljivo število najemnikov včlanjeno, kar je dokaz, kako potrebna in koristna je taka organizacija pri nas za posameznika najemnika, le še niso vsi naši člani tako iz mest kakor iz dežele. Le če bodo vsi v naši organizaciji brez razlike stanu trgovci, obrtniki, uradniki, uslužbenci, delavci, skratka, prav vsi, ki so najemniki stanovanja, lokala ali delavnice bo naš pokret in veliko delo ki nas čaka, uspešen. Naše društvo si je nadelo težke naloge v prid najemnikom, zato je od slehernega tudi dolžnost, da podpre tako moralno kakor gmotno svojo organizacijo in ji s tem omogoči izvedbo teh nalog. Članarina je tako nizka, da jo zmore danes vsakdo. Do konca tega leta znaša 8 din. Posebnih pristopnih tiskovin ni potrebno izpolniti. Vsakdo, ki pristopi, kupi na prvi pošti čekovno položnico brez številke za 25 par ter napiše ček štev. 16263 na ime lastnika čekovnega računa pa: Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, Ljubljana, ter nakaže članarino do konca tega leta (8 din to je 1 din mesečno). Obenem naj napiše razločno ime in priimek ter točen naslov. Ko prejme društvo od čekovnega urada o plačanem znesku sporočilo, vplačnika takoj vpiše v člansko knjigo. Na eno takih položnic se vplača lahko tudi več članov. Imena vplačnikov naj se navedejo na hrbtni strani položnice. Najemniki iz Ljubljane vplačajo članarino osebno v pisarni društva Wolfova ul. štev. 10-II. nadstr. med 10 in 12. uro vsak delavnik, kjer naj se tudi priglase zaradi morebitnih informacij. Ponovno so vabljeni vsi najemniki brez razlike stanu, da se še v teku tega meseca zanesljivo priglase k društvu.

* **Konec nastavnikov in nastavnic v Sloveniji.** »Službeni list« dravske banovine prinaša v številki 38 od 11. maja: pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o neposrednih davkih, odločbo o slovenskem nazivu nekaterih učiteljskih zvanj in popravek razglasa o kategorizaciji dovoznih cest k železniškim postajam iz leta 1933. Po novi banovi odločbi veljajo za srbohrvatske nazive učiteljskih zvanj v slovenščini tile izrazi: 1. nastavnik (nastavnica) učiteljske škole je učiteljski učitelj, oziroma vadniški učitelj ali učiteljica; 2. nastavnik (nastavnica) gradjanske škole je meščanskošolski učitelj ali učiteljica; 3. nastavnik (nastavnica) škole za defektnu decu je strokovni učitelj ali učiteljica pomožne šole, oziroma gluhonemnih ali slepih. Vsi podrejeni uradi morajo poslej pri poslovanju uporabljati le navedene izraze v slovenskem jeziku.

Lutz **Ljubljana VII**

* **Pokroviteljstvo pri slovesnem odkritju spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem** sta prevzela, kakor je bil pripravljalni odbor v sredo dne 8. t. m. obveščen, vojni minister armijski general g. **Milan Nedić** in ban dr. Natlačen. Vojnega ministra bo nadomestoval pomočnik komandanta dravske divizije, brigadni general g. Jovo Kukavičić. Pripravljalni odbor v Gornji Radgoni je razposlal okoliškim društvom in organizacijam podrobna navodila in poziv k sodelovanju. Vse edinice naj vrnejo izpolnjene prijavnice najpozneje do 26. maja. Razen tega so bili pozvani tudi svojci padlih žrtev in borcev z vabilom k soudeležbi. Padle radgonske žrtve so: Andrej Melihen, računski podčastnik, 26 let star, doma iz Serpenice pri Tolminu; Andrej Uković, korporal, 24 let, iz Hrušice pri Podgradu v Istri; Anton Švab, korporal, 29 let, iz Šepulj pri Sežani; Marko Fraj, 37 let, iz Motovine v Istri, Peter Hvala, 25 let, iz Pečin pri Tolminu; Liberat Velan, 27 let, iz Pazina v Istri. Padli Maistrovi borci pa so: Franc Ajd, četovodja, rojen 1890, neznano odkod, Jakob Zorman, 1897, pešec, neznano od kod, Friderik Govedič, 1896, pešec, neznano od kod Ivan Vitč, 1899, pešec, iz Stoperc pri Ptuju, Konrad Šeberl, brez podatkov, Ivan Masten, 20 let, iz Središča ob Dravi, Martin Presec, 22 let, iz Budine pri Ptuju, Jože Halečan, 23 let, iz Maribora, Martin Koje iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, Janez Repolusk iz Sv. Kungote pri Mariboru in neznan vojak brez podatkov star kakih 20 let.

* **Služba treh cestarjev** je razpisana pri okrajnem cestnem odboru v Šmarju pri Jelšah. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 1. junija 1940 pri okrajnem cestnem odboru v Šmarju pri Jelšah.

* **V Jugoslaviji se rodi letno 450.000 živih novorojenčkov.** V Hrvatskem zdravniškem domu v Zagrebu je predaval docent dr. Srečko Zanella o letnem prirastku našega naroda. Poudaril je, da Jugoslovanov ne more zatreti nobena sila, dokler se vsako leto rodi tako številen naraščaj. Skrb pa povzroča upadanje porodov in velika smrtnost dojenčkov v banovini Hrvatski. V Jugoslaviji se letno rodi okrog 450.000 živih otrok. Leta 1938 se je rodilo v bolnišnicah komaj 15.162 otrok; to se pravi, da so po zavodih samo 3 ali 4% vseh porodov, medtem ko jih je po drugih državah po 40% in še več. Naš odstotek je odločno premajhen, ker itak 5 odstotkov porodnic zahteva bolnišnico iz zdravstevnih razlogov. Pri tolikšni prostranosti naše države so bolnišnice s 41 porodnišnicami nezadostne.

* **Tragična smrt mladega dekleta.** Pri nekem posestniku v Savinjskem pri Majšperku se je zbralo več fantov in deklet, da se poslove od domačega sina, ki je odhajal k vojakom. Med zadnjimi gosti je prišel tudi konjač Vincenc Gajšt, ki je imel s seboj nabito puško. Prislonil jo je k peči. Pri odhodu je pozval svojega brata Ludvika, naj mu prinese puško. Ta je bratu hotel ustreči, medtem pa je pristopila posestnikova hči Pavla Krapšetova, ter si brez premisleka nastavila na vrat cev puške in šaljivo pozvala Ludvika, naj jo ustreli. Mladenič, ki je bil zaradi pijače dobro razpoložen, je brezmiselno sprožil petelina. V splošno zaprepaščenje je odjeknil v sobi strel. Dekle se je zgrudilo s prestreljenim vratom in v nekaj minutah izdihnilo. Zadevo raziskujejo orožniki.

* *K poročilom o žaloigri v Laškem* se je oglasil tudi mož nesrečne pokojnice in 4-letnega sinčka, France *Doberšek*, bivajoč zdaj v Spodnji Rečici pri Laškem. Navaja, da doslej ni imel nezakonskega otroka in da nobenega ne pričakuje. Stanovanje v Železnikih po njegovi trditvi ni bilo sodnijsko zapečateno zavoljo dolgov, ker ima on ključ od stanovanja. Svojim ljubavnicam ni kupoval zlatnine in tudi iz službe ni bil odpuščen 1. aprila, marveč pravi, da je službo v Železnikih sam odpovedal 15. marca, ker ni dobil izplačanih dnevnic v skupnem znesku 2120 din. France Doberšek navaja: »Moji ženi ni bilo treba iskati občinske pomoči, ker bi bila še morala prejeti mojo plačo za nekaj dni aprila. Ženo nisem zapustil, marveč sva se dogovorila, da ostanem v Železnikih do konca

KRUPP
KVALITETNI TOVORNI AVTO
GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK LJUBLJANA TAVČARJEVA 11

šolskega leta zaradi šolanja starejšega sina. Rekel sem, da ji bom pisal takoj, ko nastopim službo. To sem 28. aprila v Mariboru tudi storil. Žene pa ni bilo več v Železnikih in tudi povedala ni nikomur, kje bo bivala. Ko sem bil 4. maja v Ljubljani, sem vprašal nekega šoferja iz Železnikov, kaj je z mojo ženo, da mi nič ne odpiše. Šele on mi je povedal, da je ni več tam. Pa sem takoj pisal staršem v Trbovlje, če je moja žena morda pri njih doma. Pismo je prišlo na moj dom 6. maja dopoldne ob 10. Moja žena pa je šla v smrt istega dne ob 14.30. Če bi bila doma pokazala kakršnekoli znake svojega naklepa, bi bilo lahko moje pismo še preprečilo obup. Saj doma pri mojih starših ji ni bilo nič hudega. Bila pa je živčno zelo bolna. Že leta 1930., ko je še nisem poznal, je po prepiru s svojim bratom šla v Ljubljanico pri Šentpetrskem mostu in jo je brat rešil v zadnjem trenutku. Da so moje navedbe resnične, lahko dokažem s pričami.«

* **Skupščina SPD** bo v soboto 15. junija v dvorani Sokolskega doma v Kočevju. Dnevni red: poročili predsednika in tajnika obračun, poročilo nadzornega odbora, določilo članarine in prispevkov, proračun, poročilo reševalnega odseka, volitve, samostojni predlogi in raznoterosti. Predsestanek delegatov bo v soboto 15. junija Sokolskem domu v Kočevju ob 17., slavnostna skupščina pa istega dne v dvorani Sokolskega doma v Kočevju ob 20. (—)

* **Novinarjem.** Občni zbor ljubljanske sekcije JNU bo v nedeljo, 26. t. m. ob 10. dopoldne v Novinarskem domu v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

* *Društvu »Dom slepih« v Ljubljani,* ki vzdržuje starološki dom za šoli odrasle slepce, so na prošnjo darovali: Kranjska industrijska družba na Jesenicah, Kreditni zavod v Ljubljani ter Zabret & Co v Britofu pri Kranju *à 500 din;* Ljudska posojilnica v Ljubljani, Mestna hranilnica v Novem mestu in Tkalnica Doctor in drug v Mariboru *à 300 din;* Jugobruna v Kranju, Ljubljanska kreditna banka in Pivovarna Union v Ljubljani, Tekstilna industrija v Stražišču ter Zdravilišče Slatina-Radenci *à 200 din;* Akcijska družba za kem. industrijo v Ljubljani, Jos. Benko v Murski Soboti, Ignac Fock v Kranju, Glanzmann in Gassner v Tržiču, Hribernik & Co v Št. Vidu nad Ljubljano, g. Joško Javornik v Žalni, Javna skladišča v Ljubljani, Kemična tovarna v Mostah, g. notar Kogoj v Mariboru, Medič — Zankl v Ljubljani, Mestna hranilnica v Mariboru, Miklavc Rudolf, manufaktura v Ljubljani, Mokronoška tovarna usnja, Prva hrvatska štedionica v Ljubljani, Posojilnica »Narodni dom« v Mariboru, Radio Ljubljana, Rütgers d. d. v Hočah, Salus d. d. in A. Šarabon v Ljubljani, Tovarna kem. izdelkov v Hrastniku, Tovarna verig v Lescah, Tovarna strojil v Majšperku, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, g. Tone Verbič, tovarna za usnje na Vrhniki in Zugmayer & Gruber v Slov. Bistrici *à 100 din;* Celjska posojilnica, Gostilničarska pivovarna v Laškem, Gregorc & Co. Rado Hribar in Hranilnica dravske banovine v Ljubljani, Valentin Jelovšek na Vrhniki, Jugo Tanin v Sevnici, Kolinska tovarna v Ljubljani, Pinter in Lenard v Mariboru, Bogumil Remec in Špedicija Turk v Ljubljani, Tovarna Štora v Št. Vidu nad Ljubljano in g. August Volk v Ljubljani *à 50 din;* Sportni klub »Mura« v Murski Soboti *40 din;* Oleum ter F. Eifler, tov. pliševv Ljubljani *à 30 din* in Bouvier & Co v Gornji Radgoni *20 din.* Odbor se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje in prosi še druga pridobitna podjetja in zasebnike, da bi se spomnili društva »Dom slepih« v Ljubljani in poslali svoje prispevke ali naravnost *na dom slepih v Stari Loki, pošta Škofja Loka, ali pa jih vplačali na društvo po poštni položnici na ček. račun št. 14.672 »Dom slepih«, Ljubljana,* saj skuša društvo ugladiti življenjsko pot našim največjim revežem slepcem.

* **Nova številka ilustrirane družinske revije »Žike«** bo izšla te dni z naslednjo vsebino: 1) Ši-King-Mirko Kragelj, Krepostna žena; 2) Olmi, Pomlad; 3) Lojze Zupanc, Ljubezen ob tričnicah; 4) Albin Zalaznik, Detektivska zgodba; 5) Martin Benčina, Nekaj besed o likovni umetnosti; 6) Anton Ingolič, Sirote (mladinska igra) 7) Gustav Strniša, Strokovnjaki; 8) Arnošt Adamič, Slučaj profesorja Jusufa; 9) Viktor Pirnat, Anekdote. Sledijo običajna, za vsako mamico zanimiva in poučna »Zdravniška posvetovalnica«, ki jo vodi primarij dr. Dragaš, članek »Lepa in praktična posteljica za naše dete« (s priloženo sliko) in »Gospodinjski kotiček«, ki govori o pravilni prehrani in prinaša nove, uporabne recepte za brezmesne dni. Družinska revija »Žika« zbira v svojih vrstah vse odjemalce in prijatelje ržene kave Žike, Žikinega otroškega zdroba in Žikinih ovsenih kosmičev, o katerih prinaša poučne članke in navodila o uporabi. Interesenti naj pošljejo svoje naslove Pražarni Žiki, Ljubljana—Vič, pa bodo prejemali list brezplačno. (—)

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, telefon 41-79
Največji triumf GRETE GARBO v filmu
Grofica Walewska
Charles Boyer — v vlogi Napoleona
Predstave: danes ob 3., 5., 7., 9. ter jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri.
V dopolnilo FOX-ov zvočni tednik.
Prihodnji spored:
BRLOG GREHA

ZÜNDAPP
KVALITETNI MOTOCIKLI
GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK LJUBLJANA TAVČARJEVA 11
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ

Odvetnik
dr. Brecelj Marijan
je odprl svojo pisarno
V LJUBLJANI, CIGALETOVA 3,
v palači odvetniške zbornice (poleg sodnije)

* **Gg. rezervni oficiri!** Zahtevajte posebni cenik vseh oficirskih potrebščin. Stermecki, Celje. (—)

* **Borba orla in kače.** V vasi Krkojevcih v Bosni se je na posestvu Petra Čamperja primerila prav zanimiva borba med veliko kačo in krepkim orlom. Orel je priplul s planine Grmeče in je z višave opazil med kamenjem kačo. Bliskovito se je spustil na plen in se z njim spet dvignil v zrak. Kača je bila dolga blizu dveh metrov in se je orlu ovila okrog vratu. Borba je trajala kake četrt ure in je moral orel popustiti, ker ga je kača neusmiljeno davila. Padel je s kačo vred na zemljo. Kmetje, ki so bili priče borbe in so videli, da bo kača pokončala orla, so s palicami kratko napravili konec borbi s tem, da so ubili orla in kačo.

* **Matere,** ali želite, da bodo vaši otroci odporni, da se bodo lahko upirali boleznim? Ako želite, da bodo močnejši in sposobnejši, tedaj pomagajte njihovim organizmom in sposobnostim, pospešujte in krepite jih s tem, da dajete otrokom ovomaltino. Z ovomaltino dajete detetu najdragocenejši dar, dajete mu zdravje. (—)

Velika filmska senzacija!
Kino Union, tel. 22-21
Predstave na oba praznika: ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri.
Greta Garbo
v najnovejšem šlagerju — v komediji, v kateri se sladko smeje, uživa, poje ljubi, v filmu, pri katerem se boste tudi Vi odlično zabavali...
NINOČKA
Ogromno zanimanje! Velik naval publike! Kupite vstopnice v predprodaji!

Do sedaj najboljši nemški film. NOBEN FILM še ni bil deležen toliko smeha, kot
Bal v operi
HANS MOSER — PAUL HÖRBIGER — THEO LINGEN.
KINO MATICA, tel. 21-24 Danes in jutri ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

FILMSKI ROMAN IZ KRALJESTVA ČAROBNIH VISOKIH PLANIN!
PREMIERA DANES!
KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 15., 17., 19. in 21. uri.
LJUBEZEN V PLANINAH
Pretresljiva drama o usodi trojice mladih ljudi, njihovi strasti, njihovi ljubezni. Film je prirejen po odrskem komadu »Vroni Mareiter«.
Magda Schneider - Rolf Wanka - Viktor Staal - Aneliese Uhlig - Paul Wegener.
DANES ob 10.30 matineja: **CVETJE V MAJU (Beli jorgovan).** Znižane cene!

MOSD 18. V. 1940

III. MAJSKI VEČER

KAZINA BROADWAY

* **Mati je morala gledati sinovo smrt.** Poročali smo, da so orožniki prijeli mlada potepuha Marjana Pavlovića in Štefana Zelića, ki sta v vasi Vrbovcu na Bosanskem Posavju ustrelila 23-letnega trgovca Štefana Cvitkavića, njegovo mater pa smrtno nevarno ranila. Preiskava je dognala vse podrobnosti grozovitega zločina, pri katerem je morala mati biti priča smrti lastnega sina. Ga. Ivka Cvitkovićeva je daleč naokoli na glasu velike bogatašinje. Zločinca sta se ponoči vtihotapila v njeno hišo maskirana in sta jo z nožmučila. Zahtevala sta od nje večjo vsoto denarja in naposled še to, da ju odvede k lastnemu sinu. Mati na to ni hotela pristati ,ker je slutila, da ji bosta razbojnika ubila sina. Ker pa sta jo še nadalje mučila, se je morala vdati. Razbojnika sta jo vodila skozi noč proti sinovi hiši in sta jo še spotoma mučila, ker se jima je hotela iztrgati. Ko so prišli pred sinovo hišo, je morala mati poklicati sina. Razbojnika sta jo z mučenjem prisilila do tega. Sin je stopil na prag in ko je zagledal mater med dvema razbojnikoma, mu je bil položaj takoj jasen. Preden je mogel materi pomagati, ga je eden izmed razbojnikov s samokresom ustrelil. Ko je mati videla, kako se je sin zgrudil, se je onesvestila. Kmetje so čuli streljanje in so prihiteli iz hiš, razbojnika pa sta pobegnila. Gospo Cvitkovićevo so prepeljali v bolnišnico v Slavonskem Brodu. Zavladalo je splošno zadovoljstvo, ko so orožniki kmalu nato prijeli oba potepuha, ki sta svoje divjaštvo tudi že priznala.

* **Vrhnika vabi.** Na kvatrno nedeljo 19. t. m. pohitite vsi na Vrhniko po odpustke, ker bo vsakoletno tradicionalno žegnanje pri Sv. Trojici. Popoldne ob 15. pa pridite na sokolsko tombolo, ki bo edinstvena, kakršne še ni doživela Notranjska. Razdeljenih bo neštevilo dobitkov v vrednosti 60.000 din. Tombola bo obsegala 15 glavnih dobitkov, med katerimi bo na primer osma tombola desetdnevno bivanje v slovitem zdravilišču Slatini Radencih. Po tomboli bo veselica v Sokolskem domu in tradicionalna zabava po vseh gostilniških lokalih. Ugodne železniške zveze. Večerni vlaki. (—)

* **Konec šole se bliža.** Ali ste že mislili, kaj naj dobe Vaši sinovi in hčerke v dar za dobro spričevalo? Najlepši in najprimernejši dar je dobra knjiga. N. pr. za odraslo mladino: Z ognjem in mečem, Potop. Pes druge čete, Šekspirjeva dela, Tavčarjevi spisi itd. in za mlajše razne mladinske knjige, ki jih je izdala Tiskovna zadruga. (—)

Iz Ljubljane

u— **Velik prijatelj prirode** je preteklo sredo popoldne legel k večnemu počitku. Izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti so prijatelji in tovariši spremili k Sv. Križu častnega člana in podpredsednika Društva ljubiteljev ptičarjev, gospoda inspektorja **Feliksa Justina.** Bil je eden najzaslužnejših slovenskih kinologov in je bil član in odbornik društva od vsega početka ter je ves čas neumorno in nesebično deloval za Društvo ljubiteljev ptičarjev, Lovsko društvo in jugoslovensko kinologijo. Z njegovo smrtjo je nastala med kinologi in lovci velika praznina, ki je ne bodo mogli izpolniti, ostal pa bo med tovariši na najsvetlejšem mestu njegov spomin. S počastitvijo na zadnji poti so mu izkazali hvaležnost za njegovo delo in počastili njegov spomin. Za krsto so šli člani DLP in drugih kinoloških društev ter mnogi lovski tovariši. Slava spominu velikega prijatelja prirode inspektorja Feliksa Justina!

MOŠKE SRAJCE PO MERI
Alojzij Potrato — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— **Uprava Sokola Vič** ponovno opozarja svoje članstvo in naraščaj na današnji dan pripravljenosti, ki bo ob vsakemu vremenu. Zbor članstva in naraščaja bo ob 13. uri na vrtu sokolskega doma. Udeležba je za vse članstvo in naraščaj brezpogojno strogo obvezna, uvaževala se bodo le pismena in tehtna opravičila. Vsa nadaljna navodila bodo prejeli udeleženci zbora od svojih vodnikov. Bratje, sestre, naraščaj, storite v polni meri svojo dolžnost, domovina nas mora najti pripravljene in budno na straži. Danes popoldne vsi na zbor!

V DOMŽALAH
se je naselil zdravnik
Dr. DRAGO PINTAR
Ordinira za splošno in zobozdravniško prakso od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v Bolharjevi vili (bivši Kurzthalerjevi) na Ljubljanski cesti 62.

u— **Kakšna bo Zvezda s spomenikom.** Pod tem naslovom smo poročali včeraj o preureditvi Zvezde in smo med drugim zapisali, da bo kraljev spomenik na Kongresnem trgu stal pred Bahovčevo hišo. Naprošeni smo za ugotovitev, da je hiša, v kateri se nahaja lekarna M. Bahovca, v resnici last Lavrenčičevih dedičev, s čimer pomoto popravljamo.

Za birmo se priporoča
FOTO
HOLYNSKI

u— **Sokol I. Ljubljana-Tabor** ponovno opozarja svoje članstvo in naraščaj na obvezni zbor pripravljenosti, ki bo danes ob 8. zjutraj v veliki dvorani na Taboru. Zaključek ob 9. uri. Uprava.

u— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani,** Kongresni trg 7, je izposodila mesca aprila 4840 strankam 14.568 knjig. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 16. do 20., ob sobotah pa tudi dopoldne od pol 10. do 12. ter izposoja knjige v 10 jezikih vsakomur, kdor se zadosti legitimira. Izvenljubljanskim čitateljem pošilja knjige tudi po pošti. Knjižnica ima kot založnica naprodaj knjigi »Zlata zanjka« in »Vaški apostol«.

Smučarji, turisti in sportniki!
Uporabljajte dr. KMETOVO MAZILO IN OLJE ZA SONČENJE. — Dobi se povsod. Zaloga: Lekarna dr. St. Kmet, Ljubljana, Tyrševa cesta.

u— **Materinska proslava na bežigrajski gimnaziji,** združena s kulturno proslavo škofa Slomška kot slovenskega glasbenika, bo v torek. 14. maja, ob 20. v gimnazijski avli, II. nadstropje. Društvo »Dom in šola« izda vsako leto precej denarja za to, da nakupi nove knjige za podporno zalogo, ki je vsako leto večja in bogatejša in tako mnogim potrebnim pomaga pri študiju. V zavesti, da je treba najprej živeti, potem se da šele študirati, je »Dom in šola« odprla dijaško kuhinjo, kjer dobiva do 40 dijakov obilen zajtrk, poleg tega pa nekaterim najpotrebnejšim plača hrano tudi v kaki javni kuhinji. Posebno omenjamo letošnjo velikonočno dobrodelno akcijo, ko je društvo porabilo 7.000 din za nakup oblek in obuvala dijakom, ki so se v skrajni sili zatekli po pomoč. Tako je bilo pomagano na različne načine 50 dijakom. Ker ima III. realna gimnazija zelo veliko dijakov, ki se vozijo v šolo z vlakom, vzdržuje »Dom in šola« zjutraj in opoldne dnevno zavetišče, ki jih varuje pred mrazom, dežjem in zapravljanjem časa. Zavetišče je pod nadzorstvom. Socialno delo na bežigrajski gimnaziji je torej lepo urejeno ter moremo društvu čestitati posebno tudi zato, ker s takim delom vzgaja tudi v dijakih samih socialni čut, da ne omenjamo vezi, ki jih tvorijo med starši in šolo, ki so posebno vidne na večkratnih roditeljskih večerih. K proslavi so iskreno vabljeni starši, prijatelji te velike gimnazije in prijatelji socialnega dela med študenti. Upajmo, da bo prireditev dobro obiskana in z darovi podprta.

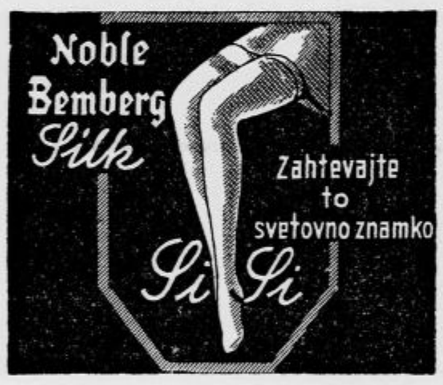

u— **Zaključek sezone v Šentjakobskem gledališču.** Trideseta in zadnja predstava Nušićeve veseloigre »Uježˇ« bo v Šentjakobskem gledališču jutri na binkoštni ponedeljek ob 20.15. Igra je izvrstno naštudirana in je imela izreden uspeh pri vseh dozdajšnjih predstavah. Ker je bila tudi včerajšnja predstava razprodana in je za predstavo veliko zanimanje, kupite vstopnice že v naprej. S to predstavo zaključijo Šentjakobčani svojo letošnjo sezono. V nedeljo 19. t. m. ob 20.15 bodo gostovali Šentjakobčani s to veseloigro v mestnem gledališču v Celju.

Novi vozni red
»Ekspres«
je izšel.

u— **Glavni odbor akad. stareš. društva »Jadran«** bo imel svojo redno sejo v torek dne 14. t. m.

u— **Srečko Magolič** bo danes ob 11. v Jakopičevem paviljonu sam vodil obiskovalce po razstavi svojih slik in jih razlagal. Jubilant je nameiil vso vstopnino in petino izkupička za prodane slike mestnim revežem.

FOTOAMATERJI!
Vprašajte Vašega prijatelja o izdelavi naših amaterskih del. — Izrazil bo svoje mnenje in Vam takoj svetoval edino specijalno fototrgovino
JANKA POGAČNIKA
LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 20

u— **»Kadar se utrga oblak«** je naslov žigonovi drami, ki prikazuje notranjo razrvanost malomeščanstva. Dramo vprizori DRK (učiteljski zbor deške šole) iz Apač v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri. Čisti dobiček vprizoritve je namenjen razširitvi šolskega odra v Apačah. Vabimo občinstvo, da se udeleži vprizoritve in da podpre delo obmejnega učiteljstva. Predprodaja vstopnic v trgovini Sušec.

u— **Brezplačen prevoz nalezljivo bolnih.** K nedavni objavi, da je prevažanje bolnikov z nalezljivimi boleznimi prepovedano z vsemi vozili razen s posebnim avtomobilom mestne reševalne postaje, nam sporoča mestno poglavarstvo, da je prevoz z mestnim infekcijskim avtomobilom popolnoma brezplačen za ljubljanske bolnike.

RENESANCE — damski salon
se je preselil v Trubarjevo ul. št. 2
NADA ROGELJ
izdeluje po najnovejši pariški modi obleke in plašče. — Cene zmerne.

u— **Sadjarsko in vrtnarsko društvo Vič.** Vrtnarski odsek ima v torek ob pol 8. zvečer sestanek v gostilni »Pri Katrci«. Razdeljeno bo tudi nekaj semena, iz katerega bi se vzgojile cvetlice za jesensko razstavo.

Več stoletij že zdravi ROGAŠKA SLATINA s čudodelno močjo svojih zdravilnih vrelcev razne bolezni: želodca, črev, jeter, zlatenico, žolčnih kamnov, presnove, zamaščenosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dijetetična kuhinja — Krasno sportno kopališče — Idealno okrevališče — v pred- in posezoni znatni popusti.

ZDRAVLJENJE POZIMI IN POLETI.
INFORMACIJE DAJE RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA

ROGAŠKA SLATINA

u— **Društvo »Dom visokošolk«** priredi v sredo 15. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani javno predavanje: »O vprašanjih, ki se stavljajo slovenski intelektualki«. Predavala bo ga. Milena Mohoričeva. Vstop je prost.

u— **Pod tramvaj je padel.** Pred prodajalno tvrdke »Elite« v Prešernovi ulici se je včeraj popoldne pripetila razburljiva nezgoda. Tramvaj je podrl 30letnega zasebnega uradnika Edvina Stepančiča, ki je po rodu iz Renč in zaposlen pri Dukičevem podjetju. Dobil je nerodne poškodbe po glavi, da so brž prihiteli reševalci in ga odpeljali na kirurški oddelek. Tam pa se je izkazalo, da rane niso nevarne, in so Stepančiča kmalu pustili domov.

FOTOAMATERJI!
ZA IZLETE o praznikih Vam priporoča sveže črno-bele in barvne filme — edina spec. fototrgovina
Janko Pogačnik,
LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 20.

u— **Prevara.** V trgovini Krisper na Mestnem trgu je dne 7. t. m. pustil Hugo Freiberger, tovarniški zastopnik iz Beograda, svoj kovčeg z raznimi kolekcijami moškega in ženskega svilenega trikotažnega perila ter več parov moških in ženskih rokavic v različnih barvah v skupni vrednosti 1.500 din. Kovčeg je iz rjavega usnja, preoblečen v zeleno platneno preobleko, v velikosti 50 krat 30 cm. z napisom, Posavina A. D., šef prodaje gori navedenega. Po ta kovčeg je oškodovanec pozneje poslal postrežčka, toda v trgovini so mu povedali, da je kovčeg vzel že neki drug postrešček, neznan, star okrog 30 let. Očividno je tega drugega poslal zlikovec, ki se je najbrž prej motal po trgovini in mu je bila stvar znana. Prevarantskega storilca zasleduje policija.

Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas
tesno opozarja vse svoje članstvo, da se gotovo udeleži sestanka danes ob 8. uri zjutraj v telovadnici.

u— **Tatvine koles na dnevnem redu.** Tatvine koles se v polni meri nadaljujejo. Zdi se, da je na delu organizirana družba, ki se je specializirala zgolj na kolesa in jih potlej predelana in prepleskana razpošilja blizu in daleč v prodajo zanesljivim ljudem. Z dvorišča na Pogačarjem trgu št. 3. je dne 9. t. m. nekdo odpeljal Leopoldu Babniku zeleno pleskano moško kolo znamke Styria, tov. št. 727841, z dinamo svetilko vred in z dobro ohranjeno pnevmatiko. Kolo je vredno 1.000 din. Moško kolo Horizon, rdeče pleskano, prostega teka, tov. št. 26186 je bilo ukradeno pred nekaj dnevi v Kosovski ulici, ob vojašnici 40 pešpolka Ivanu Kočevarju. Vrednost 650 din. Moško kolo znamke Triglav, zeleno pleskano, tov. št. 455, vredno 500 din, je bilo izmaknjeno iz hleva pri Pengovu na Karlovški cesti 19 Francu K. Neznani ljubitelj koles je dne 7. t. m. odpeljal iz veže gostilne Pod skalco črno pleskano moško kolo znamke Eska z dinamo svetilko, vredno 900 din, last Egidija Lajovca.

u— **Tatovom pride v resnici vse prav.** Tako so v noči na 7. t. m. odnesli iz parne žage J. Oražma v Predovičevi ulici 5. dve žagi za polnojermenik, vredni več sto dinarjev. V hodnik mestne ženske realne gimnazije se je vtihotapil dne 7. t. m. neznanec in odnesel šestošolki N. S. plašč iz balonske svile, v katerem so bile rjave usnjate rokavice in znaša skupna škoda preko 500 din. Iz avtobusa v Tavčarjevi ulici pa je bil šoferju Jaroslavu Križu ukraden 16 kg težak zavoj krojaškega platna za podloge, vreden 1.500 din.

u— **Film iz kraljestva visokih gora — »Ljubezen v planinah« — premiera v kinu Slogi.** Po odrskem komadu »Vroni Mareiter« je bil pravkar izgotovljen krasen film, čisto v stilu Ganghoferjevih filmskih del »Ljubezen v planinah«. Na visokih, s snegom pokritih planinah bobni vihar, ravno tako grozeč, kakor v srcih trojice ljudi, nizko doli v dolini; dva močna moža se srdito borita za ljubezen lepe planšarice Vroni Marciter, prvi s pošteno namero, da bi jo poročil, drugi pa sledi svoji pustolovski naravi in svoji želji, osvojiti si lepo dekle. Huda borba se vodi brez vsakega usmiljenja, dokler ne zmaga pravica. V tem vsebinsko močnem in pretresljivem romanu srečamo naše stare priljubljene znance, same prvovrstne igralce, kakršni so Magda Schneiderieva, Rolf Wanka, Viktor Staal in Paul Wegener. Že imena teh navedenih umetnikov, so nam dovoljno jamstvo za prvovrstno kvaliteto filma, ki bo za binkoštne praznike na sporedu v kinu Slogi. (—)

u— **Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana** priredi v torek, 14. maja, ob 18. uri **ogled novozgrajenega sanatorija »Šlajmerjev dom«.** Vodi šef-zdravnik zdravilišča dr. Lojze Kramarič. Vabljeni vsi zdravniki! (—)

Iz Litije
GASILSKA ČETA IZ JABLANICE
bo priredila v nedeljo 19. maja ob 15. uri
VELIKO TOMBOLO
na litijskem Glavnem trgu.

Dan sokolske pripravljenosti

Ljubljana, 11. maja

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je odredil, da se mora jutri v nedeljo 12. maja izvršiti obči pregled vsega jugoslovenskega Sokolstva. Tega dne se morajo zbrati ob uri, ki jo določi vsaka edinica društvo in četa — na odrejenem prostoru vsi pripadniki — razen dece — torej člani in članice, moški in ženski naraščaj, kjer bodo čuli od društvenih (četnih) činiteljev vsa navodila o nadaljnji organizaciji sokolske pripravljenosti.

Sokolska pripravljenost je nujni odgovor na vse nevarnosti, ki bi se mogle v katerikoli obliki pojaviti glede na varnost, samostojnost in svobodo našega naroda in naše države. Sokolska pripravljenost mora biti organizirana tako, da omogoča največjo mero pomoči vojno-obrambni sili domovine. Prva naloga sokolske pripravljenosti je, da vzdržuje v stalni pozornosti borbeni duh naroda, da do fanatizma dviga njegovo vero v lastno moč in zmagovito silo jugoslovenskega orožja.

Brezobzirno se mora pobijati vsak defetizem, ki se zajeda v zdravo kri našega junaškega naroda in ga skuša omehkužiti in zastrupiti. Treba je paziti na špijone in tuje agente, ki se vtihotapljajo na najrazličnejše načine v naše državno in narodno življenje, da bi vse, kar vidijo in čujejo uporabili v svoje temne namene — nam vsem v nepopravljivo škodo. Vsi ti so plačanci nam sovražne tujine, in kdor je v njihovi službi, je izdajalec domovine!

Sokoli morajo biti vsemu narodu primer in zgled, kako moramo brez strahu čakati na vse, karkoli nam utegne prinesti bodoči čas — čakati po geslu, ki je napisano na naših vojnih zastavah:

Z vero v Boga za kralja in domovino!

Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

60 letnica Josipa Tribuča

Vič, 11. maja

Zdrav in čil je proslavil 10. t. m. g. Josip Tribuč svoj 60letni življenjski jubilej. Jubilant je odločen nacionalist in Sokol iz najtežjih dni našega narodnega življenja. Naročnik je našega lista od prvega dne, ko je začel izhajati. Br. Tribuč je zagledal luč sveta 10. maja l. 1880 na Viču. Maturiral je leta 1899. med zadnjimi maturanti na stari gimnaziji na Vodnikovem trgu. Po Maturi je študiral pravo na Dunaju, kjer se je udejstvoval v akademskem društvu »Sloveniji« in pridno telovadil pri češkem Sokolu. Ko je končal študije, je stopil kot notarski kandidat v Ljubljani v službo k dr. Vocku, pozneje pa je odšel v Vipavo. Iz Vipave se je vrnil domov in je po očetovi smrti prevzel posestvo in se posvetil industriji. Doma si je izbral življenjsko družico go. Pavlo Zdešarjevo, ki mu je umrla leta 1914. Med svetovno vojno je živel na Dunaju, napravil dva rigoroza in študiral še umetnostno zgodovino. Po vojni se je vrnil v svoj domači kraj na Vič in odprl gospodarsko pisarno, ki jo še danes vodi.

Že v zgodnji mladosti se je zanimal za politično življenje in imel pomembno vlogo v takratni Narodno-napredni stranki pod vodstvom pokojnega dr. Ivana Tavčarja. Leta 1908-9. je celo kandidiral kot števni kandidat za ljubljansko okolico proti vsemočnemu voditelju SLS dr. Šušteršiču in zbral lepo število naprednih glasov. V viškem občinskem svetu je bil nad 15 let občinski odbornik in predsednik gradbenega odseka. JNS ga šteje med svoje zveste in odločne somišljenike. Ostal je mož kremenitega značaja. Pečal se je tudi z novinarstvom in je bil pred vojno stalen dopisnik »Slovenskega Naroda«, predvojnega »Jutra« in »Dneva«.

Posebne zasluge ima jubilant za viškega Sokola. Na njegovo pobudo in pobudo bratov Slavka Novaka ter Bojana Drenika se je ustanovilo 1. maja l. 1909. Telovadno društvo Sokol za občino Vič. Na ustanovnem zboru je bil br. Tribuč izvoljen za starosto in je to funkcijo opravljal do svetovne vojne. Mlademu Sokolu je bil pravi oče, saj mu je nabavil orodje, kroje, dal telovadnico pri Bobenčku in svoj vrt za telovadišče. Brez pretiravanja lahko trdimo, da se ne bi bil brez starošte Tribuča viški Sokol povzpel do višine, na kakršni je danes. Za njegove izredne zasluge ga je društvo izvolilo za častnega člana. Med vojno je rešil imovino viškega Sokola in jo po vojni izročil v uporabo. Po vojni se je iz aktivnega sokolskega dela umaknil, vendar ima Sokol v njem še vedno svojega podpornika, kar je pokazal zlasti pri gradnji doma leta 1919-1920.

Svojemu prvemu starosti je pevski zbor viškega Sokola priredil na večer pred jubilejem pred njegovo hišo podoknico, društvena deputacija s starosto br. Pavlom Borštnikom pa mu je čestitala k jubileju. Po podoknici je br. Tribuč povabil pevce in društvene činitelje na prigrizek. Ob tej priliki je starosta br. Pavle Borštnik poudaril zasluge br. Tribuča za viškega Sokola,a v imenu mlajše sokolske generacije, ki je telovadila pod njegovim vodstvom, se mu je zahvalil tajnik br. Horvat. Jubilant se je v daljšem govoru zahvalil za počastitev. Pevci so zapeli še nekaj narodnih, potem pa smo se poslovili od brata Tribuča. Še mnoga zdrava in srečna leta! —at.

Lepa starost
je krona človeškega življenja. Življenjsko moč, telesno in duševno svežost Vam daje naravna krepilna hrana Ovomaltine. Bogastvo na
vitaminih
pomirja živce, krepi telesno odpornost napram boleznim in zboljšuje splošno stanje. — V starosti je
OVOMALTINE
za predjužnek in večerjo pravilna, blagodejna in zelo lahko prebavljiva krepilna hrana. Dobiva se povsod. —
CENE NESPREMENJENE!

Kinematografi

Ribnica. Sokolski zvočni kino predvaja danes in jutri popoldne in zvečer krasen orientalski film »Bela sužnja«. Za dodatek Foxov tednik. Opozarjamo, da so večerne predstave ob 20.30.

Bled. Zvočni kino bo predvajal danes ob 15. in 20. velefilm »Suez«, ob 17. velefilm »Tarantela«. Jutri v ponedeljek ob 15. in 20. »Tarantela« in ob 17. uri »Suez«. (—)

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predvajal v nedeljo ob 15. in pol 21., v ponedeljek pa ob 17. uri velefilm »Žrtev spovedne molčečnosti«. Med dodatki tudi zvočni tednik in angleški kulturni film »Ob morski obali«. Na binkoštni ponedeljek ob 15. in pol 21. uri bomo predvajali velefilm »Vihar nad Azijo«. V glavni vlogi Conrad Veidt.

Sevnica. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri češki film »Križ ob potoku« z Jiřino Stepničkovo v glavni vlogi. Na binkoštni ponedeljek pa pride francoski film »Ženska kaznilnica« z Viviano Romanceovo. (—)

Tržič. Kino bo predvajal v nedeljo prekrasno dramo »Ječa brez rešetk«, v ponedeljek pa film »Aljaska« (Ledeni pekel). (—)

Kranj. Kino Narodni dom prikazuje danes in jutri na praznik zgodovinski velefilm s Borisom Karlofom **»Towerski krvnik«.** Premiera v Sloveniji! (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

HORNYPHON RADIOAPARATE PRODAJAM PO STARI CENI ŠE VEDNO NA OBROKE.
HORNYPHON APARATE PREGLEDAM, PRECISTIM IN POPRAVLJAM STROKOVNJAŠKO IN POCENI
HORNYPHON ZASTOPSTVO: RADIO PEGAN, LJUBLJANA, PALAČA SLAVIJA.

Iz Celja

e— **Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane** bo gostovalo v mestnem gledališču v Celju v nedeljo 19. t. m. ob 20. z Nušičevo veseloigro **»Uježˇ«** (Udruženje jugoslovenskih emancipiranih žen). S to duhovito veseloigro so dosegli šentjakobčani v Ljubljani izreden uspeh, saj so jo doslej v tej sezoni ponovili že devetindvajsetkrat pred razprodano dvorano. Na to prvo gostovanje šentjakobskega gledališča v Celju opozarjamo že zdaj. Prodaja vstopnic v naprej v Goričarjevi knjigarni, kjer se vstopnice lahko tudi rezervirajo.

e— *Stavka v Libojah.* Keramična tovarna v Libojah je z 31. marcem odpovedala delavstvu kolektivno pogodbo. Nato sta bili na sreskem načelstvu v Celju dve obravnavi, na katerih pa ni bil dosežen sporazum. Delavstvo je zahtevalo zvišanje mezd za 1 din na uro in sorazmerno zvišanje mezd za delo v akordu. Delavstvo je tudi zahtevalo, da sprejme podjetje spet tri delavce, ki so bili odpuščeni, ker so zahtevali od podjetja izvajanje kolektivne pogodbe. Ker je podjetje te zahteve odklonilo, je stopilo celokupno delavstvo keramične tovarne v četrtek v stavko.

OTROŠKI VOZIČEK, kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje prodate, kupite ali zamenjate v trgovini
JOSIP URŠIČ — Celje — Narodni dom.

e— *Tujskoprometno društvo v Šmarju pri Jelšah* priredi v nedeljo 19. t. m. poučen avtobusni izlet skozi šmarski srez v Hrvatsko Zagorje. Določena je naslednja proga: Celje — Št. Jurij — Lesično — (Pilštanj) — Kozje — Podsreda — Sv. Peter pod Sv. gorami — Zelenjak — Klanjec — Krapinske toplice — Krapina — Rogatec — Rogaška Slatina — Šmarje — Št. Jurij — Celje. Proga je dolga 153 km. Prijave sprejema iz prijaznosti drogerija »Sanitas« v Celju.

e— **Odhod.** Dr. inž. Menzel, ki je bil 12 let tehnični vodja celjske cinkarne, je pred dnevi zapustil Celje in se vrnil v Nemčijo.

e— *Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju* je izvolilo na 8. rednem letnem občnem zboru nov odbor, v katerem so naslednji gg. in gdč.: predsednik Leopold Vučer, podpredsednik Feri Pleteršek, tajnica Milena Modičeva, namestnica Nežika Verbovškova, blagajnik Milan Zupanek, referenta kulturne sekcije Riko Jerman in Leopold Weixler, referent socialne sekcije Franc Zupanc, referent zabavne sekcije Mirko More, referent za društveni tisk in propagando Maks Suszynski, knjižničar Maks Modic, odbornik Branko Musar, odbornici Zora Spindlerjeva in Zora Žerovnikova. V nadzornem odboru so gg. Mirko Presinger in Maks Gorišek ter gdč. Franja Javorškova.

e— *Pohitite na binkoštni ponedeljek v Veliko Širje nad Rimskimi Toplicami,* kjer bo priredil akcijski odbor za rešitev Aškerčeve domačije lepo svečanost. Udeleženci iz Celja se bodo odpeljali ob 11 dopoldne z vlakom do Rimskih Toplic, nakar bodo krenili z udeleženci iz drugih krajev Slovenije v tri četrt ure oddaljeno Veliko Širje, kjer se bo ob 12.30 pričela svečanost. Udeležite se te svečanosti v čim večjem številu!

e— *Šoferski izpiti* za kandidate iz območja predstojništva mestne policije v Celju ter iz celjskega in laškega sreza se bodo pričeli v ponedeljek 20. t. m. ob 8. zjutraj pri predstojništvu mestne policije, kjer naj interesenti čimprej vložijo zadevne prošnje.

e— *Zdravniško dežurno službo za člane OUZD* bo imel danes zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici, jutri pa zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

e— *Usoden padec s strehe.* V Lahomšku pri Laškem je padel 43-letni posestnik Franc Lapornik v petek s strehe ter se hudo poškodoval po hrbtu in levi roki. Oddali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

a— **Najstarejša Mariborčanka je umrla.** V Slovenski ulici 40 je preminila v častitljivi starosti 89 let ena najstarejših Mariborčank, zasebnica Marija Kočijaževa. Žalujočim naše globoko sožalje.

a— **V dneh, ki so posvečeni ideji materinstva,** darujte obutev, obleko in perilo za revno deco. Naj ne bo družine, ki bi se ne odzvala prošnji Ženskega društva. Pripravite zavitke, da pojde zbiranje hitro od rok. Začetek zbiranja v torek 14. t. m. zjutraj.

RESTAVRACIJA »MARIBORSKI OTOK« otvarja v nedeljo 12. maja letošnjo sezono. Kopalci in prijatelji otoka, za Vas je preskrbljeno z vsem, kar Vam srce poželi. Prvovrstna kuhinja, dobre pijače, točna postrežba in solidne cene. Za obilen obisk se priporoča **restavrater Majcen.** **Botri in botrice!** Pripravite svojim birmancem veselje in jih pripeljite v restavracijo »Mariborski otok«.

a— **Mariborčani na Pesnico!** Jutri binkoštni ponedeljek popoldne ob 15. bo pri br. Kerenčiču na Pesnici zabavna predstava, ki jo uprizorijo vrli člani odrske družine Sokola Pesnica - Jarenina. Tudi Mariborčani pohitijo v lepem številu na Pesnico. Železniške zveze so zelo ugodne.

DAMSKA, MOŠKA MODA
A. HEDŽET, MARIBOR

a— **500 brezplačnih vstopnic** je bilo razdeljenih med revne mariborske matere, da si lahko na binkoštni ponedeljek dopoldne ob 10. uri ogledajo lepo mladinsko spevoigro »V kraljestvu palčkov«, v kateri se prikazuje ljubezen otroka do matere.

a— **Za 2000 revnih otrok bo treba poskrbeti** obleko, perilo in obutev v primeru resne potrebe. Zaradi tega je pričelo žensko društvo z zbiralno akcijo. Ne odrecimo plemeniti prošnji. Zbiranje se prične v torek 14. t. m. zjutraj. Podprimo plemenito akcijo! Pripravite zavitke, da pojde zbiranje hitro od rok!

a— **Precejšnje zanimanje** se opaža v mestu, zlasti na Teznem, za posledice incidenta, ki se je pripetil te dni v neki gostilni na Tržaški cesti, ko je bil žaljen narodni čut nekega delavca.

a— **Iz starokatoliške cerkve.** Binkoštno nedeljo 12. t. m. ne bo v Mariboru običajne službe božje, ker bo na ta praznik služba božja v Marenbergu in sicer ob 10. uri v tamošnji evangelski cerkvi. Pač pa bo binkoštni ponedeljek v Mariboru služba božja kakor običajno ob 9. uri.

a— **Kopališče na Mariborskem otoku je odprto** z današnjim dnem. Avtobusi bodo vozili dnevno in ob vsakem vremenu na otok ob 9., 13. in 18. Cena tja ali nazaj 3 din, povratne karte 4 din. Zanimivo je, da je kopališka uprava uvedla letos pocenitev pristojbin. Kdor kupi izkaznico za omarico ali kabino, mu ni treba plačati vstopnine.

a— **Sumljivo debelega človeka** so zajeli orožniki v betnavskem gozdu. Ko so ga preiskali, se je pokazalo, da ima na sebi celo zalogo ženskih oblek in perila. Gre za A. Šiška iz Sv. Trojice, ki je priznal, da je vlomil v Zorkovo trgovino v Košakih.

a— **Vlomilci v prostorih sreskega načelstva.** Še neizsledeni zlikovci so se pojavili v pisarni sreskega načelnika za Maribor desni breg g. Eiletza. Pretaknili so vse predale in omare, niso pa našli denarja, za katerim so očividno stikali.

a— **Okoli 6000 din drobiža so odnesli** vlomilci v noči na soboto iz pisarne Šimončeve trgovske agenture na Aleksandrovi cesti 51. Storilcem so že za petami.

MOŠKO PERILO PO MERI — izdeluje ceneno in hitro
IVAN BABIČ, Maribor, Gosposka ul. 24

a— **Mesto glasbe, veselja, lepote je Budimpešta — kraljica Donave!** Edinstveno priliko za obisk vam nudi izlet »Putnika«, Maribor, z luksuznim avtokarom od 23. do 26. maja. Na poti ogled slovitih mondenih kopališč na Blatnem jezeru. Izredno pester in obilen spored. Krožne vožnje po mestu in ogled znamenitosti. Kolektivni potni list! Točne prospekte in informacije pri »Putniku«, Maribor—Celje—Ptuj. Zadnji rok za prijave 15. maj! Zagotovite si mesta! —()

Za potrebe narodne obrambe

V časih, ki jih preživljamo, morajo vsa naša dejanja, vsa hotenja in vse naše misli služiti samo potrebam naše narodne obrambe in okrepitvi naših telesnih in duhovnih vrednot, ki so nam v dnevih težke preizkušnje tako zelo potrebne. Vsa svoja prizadevanja moramo danes podrediti enemu velikemu cilju: ohraniti v sedanji svetovni vihri svoj narod neokrnjen ter telesno in moralno zdrav in krepak.

Temu cilju mora letos služiti tudi protituberkulozni teden. Ti dnevi ne smejo biti samo suhoparni nabiralni dnevi za potrebe slovenskega protijetičnega skrbstva, ali dnevi, v katerih se samo mimogrede spomnimo trpljenja bednih bolnikov. **Letošnji protituberkulozni dnevi morajo biti en sam prazničen dan, v katerem hočemo sebi in svojim narodnim sosedom pokazati, da smo notranje zdrav in samozavesten narod, ki visoko ceni svoje telesno zdravje, katero je najboljše jamstvo za naše moralne in gmotne odporne sile.** V protituberkuloznem tednu mora biti ves narod razgiban, poln veselega razpoloženja in pripravljen za največje žrtve. V protituberkuloznem tednu hočemo kazati svojo ljubezen do narodne skupnosti, izražati svojo pripravljenost za pomoč potrebnim, v protituberkuloznih **dneh hočemo simbolično izražati svojo voljo, da hočemo vedno in povsod krepiti narodno samozavest in jačati naše skupne telesne in duhovne sile.** Protituberkulozni teden mora biti veliki dan za naše ljudsko-zdravstvene potrebe, s tem pa tudi veliki dan za naše soc. potrebe, ki so tesno povezane s telesnim zdravjem posameznega človeka. Protituberkulozna zveza želi, da je letošnji protituberkulozni teden v vseh ozirih tako organiziran, da bo po svojih gmotnih in moralnih uspehih nadkrilil vse dosedanje podobne prireditve. **Priprave za protituberkulozni teden ne smejo biti suhoparne, brez ognja in srca, one morajo biti vsestransko pestre, premišljene in take, da bodo dejansko razgibale ves narod. Posebno važnost polagamo na kraje ob naši narodni meji.** V teh krajih mora ljudstvo čutiti, da ima v svojem narodu mnogo smisla za vzajemno samopomoč in polno zaščite, kadar pridejo v njegovo hišo težki dnevi bolezni in pomanjkanja. **V protituberkuloznem tednu morajo dejansko sodelovati vse naše kulturne, športne in telovadne organizacije, vsak posameznik mora za potrebe našega protijetičnega skrbstva nekaj prispevati.** Nihče se ne sme izmikati, vsakdo mora sam poiskati priliko, da položi svoj dar potrebam naroda na oltar. Protituberkulozna zveza naproša vse krajevne protituberkulozne lige, vse slovenske občinske odbore, vsa naša narodna, kulturna, športna in telovadna društva, vsa podjetja, vse zdravnike in vse posameznike, da se s posebno vnemo pridružijo prizadevanjem za čim veličastnejšo in uspešnejšo izvedbo letošnjega protituberkuloznega tedna. **Naša razgibanost v protituberkuloznih dneh mora biti vidna preko naših narodnih in državnih mejá.** Vsak naš korak v protituberkuloznem tednu mora simbolično izražati našo sposobnost za velike žrtve, ki jih od nas zahteva veliki čas.

Protituberkulozni teden bo v času od 19. do 25. maja. Obračamo se na našo javnost, naj v teh dneh osredotoči svoje misli na trpljenje svojega naroda in se prizadeva, da to trpljenje v čim večjem obsegu lajša in zmanjšuje.

Prosimo razna društva in organizacije, da v teh dneh ne prirejajo svojih prireditev ali pa samo v korist slovenskega protijetičnega skrbstva.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Oprostilna sodba v Pollakovem procesu

Sodišče je vse štiri obtožence oprostilo

Ljubljana, 11. maja

Točno ob 11. uri dopoldne je bila danes na ljubljanskem okrožnem sodišču razglašena sodba obtožencev v znanem Pollakovem procesu, o katerem poteku smo pretekle dni obširneje poročali.

Predsednik malega kazenskega senata s. o. s. Ivan Brelih je v prisotnosti državnega tožilca g. Branka Goslarja, vseh štirih obtožencev, članov upravnega sveta in delničarjev tvrdke Karel Pollak d. d., dr. Vendelina Meglerja, dr. Iva Milića, Karla Pollaka ml. in Pavla Pollaka ter številnega občinstva, ki je napolnilo do kraja sodno dvorano, razglasil sodbo, s katero so bili **vsi štirje obtoženci v smislu § 280 k. p. popolnoma oproščeni.**

Sodbo je predsednik senata v dobre pol ure trajajočih navedbah razlogov utemeljeval po posameznih točkah obširne obtožnice. V bistvu so bile za oprostilno sodbo merodajne nekatere razbremenilne okolnosti in dejstva, ki jih je sodišče dognalo v teku razprave in ki so postavile nekatere sumljive ukrepe obtožencev pred polomom podjetja v drugo luč, kakor pa jih je ocenjevala obtožnica. Za nekatere točke obtožbe pa je predsednik navajal, da niti ni bilo konkretnih dokazov.

Državni tožilec si je glede vprašanja, ali naj predlaga revizijo postopanja, pridržal zakoniti rok za premislek, a predsednik senata je na kraju še razglasil, da sodišče zavrača vse privatne udeležence z njihovimi odškodninskimi zahtevki na pot civilne pravde.

Spor med delavstvom in tvrdko Sever & Komp.

Tvrdka Sever & Comp. nam sporoča:

Na razna časopisna poročila in letake, ki po svoje opisujejo spor med delavstvom in tvrdko Sever & Comp. v Ljubljani, moramo javnosti, resnici na ljubo, sporočiti sledeče:

Naše podjetje, trgovina s semeni, je sezonski obrat. Samo nekaj mesecev od zime do pomladi lahko zaposlujemo večje število delavstva. V maju preneha vse delo s semeni. Letos se je sezona zakasnila in podaljšala zaradi hude zime in nerednih dovozov iz inozemstva odkoder v glavnem dobivamo zelenjadna in cvetlična semena. Tako so morale delavke pozimi zbirati fižol in slično, ker ni bilo drugega pravega dela. Tako delo ni odtehtalo niti 10 din na dan, dasi smo plačevali delavke po večini po 30 din in 28.50 din na dan.

Lansko leto smo imeli dne 1. maja 22 delavk, dočim smo jih imeli letos 27. aprila še 57. Kako malo nam je bil ta veliki kader delavk potreben, je razvidno iz dejstva, da smo po izstopu delavk vsa naročila izvršili z 10 ljudmi.

Letos se je delavstvo prvič organiziralo v JSZ. Delavstvo pa navodil organizacije sigurno ni pravilno razumelo. Takoj, ko so se nekateri organizirali, je nastal v obratu nered in niso več poznali discipline v izvrševanju svojih dolžnosti. Vsak je hotel delati po svoje. Upoštevan ni bil ne skladiščnik ne delovodkinja in posledica tega so bile številne pritožbe. Kakor prejšnja leta je tvrdka tudi letos po sezoni odpovedala vsemu delavstvu, da bi jih nato po potrebi odpuščala. V jeseni z nastopom sezone pa bi jih zopet po potrebi sprejemala. Skoro vsi ti, ki pravijo, da so izprti, so bili sprejeti v službo z obvestilom, da jih sprejmemo same za sezono. Torej so že v naprej vedeli, da to ni stalno mesto. Zato je tudi neresnična govorica in pisarjenje, da je to samo nameren napad na delavstvo ali borba proti kaki delavski organizaciji. Če bi bilo po naše, bi 27. IV. odpustili 18 delavk. Nekateri ljudje pa, ki so predvsem iskali svoje osebne koristi, niso bili zadovoljni s tem, da bi tvrdka odpustila ljudi po svoji uvidevnosti in potrebi. Zahtevali so, da se odpusti isto število ljudi, toda samo one, katere bodo sami predlagali. Prav tako da bodo oni odločali tudi pri prihodnjem turnusu, kdo bo odpuščen.

Zato so brez podlage trditve, da je bil glavni namen tvrdke izločiti organizirane delavce in delavke in da je bilo naperjeno proti delavskim organizacijam. Vsak obrat, posebno pa sezonski, zaposluje le toliko ljudi, kolikor jih potrebuje. Gleda pa tudi na sposobnost in učinek, ki ga nared: posameznik.

Tvrdka se ne spominja, da bi kdaj komurkoli plačala nedeljsko, nočno ali nadurno delo drugače kakor v smislu zakona. Če bi se kdaj dogodila pomota bi je delavec gotovo ne prezrl. Nikoli nismo za nočno delo izbirali mladoletnih delavk radi tega, ker jim ni treba toliko plačati kot starejšim. Kdo bo v nočni službi, so se delavke same med seboj pomenile. Od 63 delavcev jih je bilo samo 15 starih nad 17 let. Mlada dekleta pa nismo sprejemali radi manjše plače, nego da se prijuce na delu. (—)

Izjava nameščencev tvrdke Sever & Komp. v Ljubljani

Že delj časa so v podjetju Sever & Co. vladale za nameščence nepovoljne razmere. Zato so se nameščenci podjetja organizirali in skušali na miren način s pomočjo organizacije urediti spor, ki je nastal predvsem zaradi ene same nameščenke. Obrnili so se na oblast, ki je sklicala dve poravnalni razpravi na mestnem poglavarstvu, a brez uspeha. Nameščenci zahtevajo, da se nameščenka, ki je kriva, da je spor nastal, premesti in da gornod šest nameščencev ne preganja zaradi organizacije. Tega predloga, ki je dovolj skromen in ne zahteva nikakih materialnih dajatev, podjetje ni sprejelo in je odklonilo sporazum.

Nameščenci so zato v zaščito svoje časti in stanovskega ponosa sklenili, da stopijo v stavko ker v takšnih razmerah, kakršne zadnji čas v podjetju vladajo, ne morejo delati. Da so razmere v podjetju v resnici nevzdržne, dokazuje tudi dejstvo, da je podjetje že pred 10 dnevi izprlo vse delavstvo. Mislimo, da ni v interesu podjetja, da tako brezpotrebno izziva borbo, ko bi se vendar vsa zadeva lahko likvidirala s pametnim sporazumom.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 12.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Ponedeljek, 13.: Danes bomo tiči. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Torek, 14.: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Sreda, 15.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. Znižane cene od 25 din navzdol.
Četrtek, 16.: Županova Micka. Varh. Red B.
Petek, 17. ob 15.: Hamlet. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

P. n. občinstvo, predvsem pa botre in birmance, ki hočejo preživeti vesel večer in se od srca nasmejati, opozarjamo na ponedeljsko predstavo Nestroyeve burke »Danes bomo tiči« z gostom Rogozom v vlogi Bobka. Dogodivščine članov in uslužbencev Plavčeve rodbine tvorijo izredno veselo in zabavno dejanje. Rezervirajte si pravočasno vstopnice! Opozarjamo, da je uprizoritev na binkoštni ponedeljek zadnja v tej sezoni in da veljajo cene od 25 din navzdol.

Benedettijeva komedija »Rdeče rože« so delo, ki se odlikuje z živimi dialogi, napetim dejanjem, humorjem in učinkovitim zapletljajem. Ta salonska komedija, v kateri nastopajo samo štiri osebe, spada med dela, ki so dosegla lepo število repriz. Za predstavo v torek je še nekaj vstopnic na razpolago.

Odlični gost Zvonimir Rogoz, član Narodnega divadla v Pragi, bo igral v sredo »Hamleta« v korist bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani. S to kolegialno gesto je dokazal naš popularni gost povezanost s svojimi nekdanjimi tovariši in zasluži zanjo vse priznanje. Posebej opozarjamo, da se te dni poslavlja, nakar se bo vrnil v Prago in da bo omenjeno gostovanje v sredo po običajnih dramskih cenah od 25 din navzdol.

OPERA

Nedelja, 12.: Modra roža. Izven.
Ponedeljek, 13.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.
Torek, 14.: zaprto.
Sreda, 15.: Kleopatra. Red sreda.
Četrtek, 16.: Lucija Lammermoorska. Red četrtek. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča.

»Modra roža« je izredno prikupno in zabavno operetno delo mladega slovaškega komponista G. Dusika in libretista dr. Braxatorisa, ki je v naši izvrstni uprizoritvi zabeležila pri občinstvu prav simpatičen sprejem. Odlične kreacije so ustvarili predvsem Ribičeva, Barbičeva, Poličeva, B. Sancin, M. Sancin, Zupan, Lupša, Frelih in Pianecki. Režija je Zupanova, dirigira R. Simoniti. Opozarjamo na znižane cene!

Bolgarska pevka Vanja Leventova, ki nam je v svojih nedavnih treh nastopih pokazala svojo zrelo umetnost z najlepših strani, bo na binkoštni ponedeljek zvečer ponovila svoje najuspelejše gostovanje v Puccinijevi »Madame Butterfly«, da si jo bo lahko ogledal še tisti del občinstva, ki pri dosedanjih predstavah ni mogel več dobiti vstopnic. Znamenita gostja je izredno simpatične pojave, ter je igralsko in glasovno na izredni višini, zato ni čuda, da so ji v stalnih gostovanjih odprta vrata na vseh italijanskih odrih. Partijo Pinkertona bo tokrat pel naš odlični prvi tenorist Jean Franci, konzula Janko, a Suzuki Kogejeva. Dirigent Niko Štritof.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 13.: Uježˇ. Zaključek sezone.
Nedelja, 19.: Uježˇ. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Gostovanje v mestnem gledališču v Celju.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 12. ob 14. in 16.: V kraljestvu palčkov. Priredi ženski krožek Jadran Nanos. Ob 20.: Cigan baron. Znižane cene.
Ponedeljek, 13. ob 15.: Gejša. Znižane cene. Gostovanje g. Jos. Povheta. Ob 20.: Trideset sekund ljubezni. Znižane cene. Zadnjič.

Iz Šoštanja

V ŠOŠTANJU je nanovo ustanovil
slikarsko in pleskarsko obrt
FRANC STVARNIK — Gorice 13,
kateri se priporoča za cenjena naročila. Zmerne cene — moderni vzorci in solidna postrežba.

SPORT

Binkoštni nogometni spored

Medtem ko bo pri nas nogomet z malimi izjemami skoraj počival, se bodo pa drugod v državi nadaljevala finalna tekmovanja za državno prvenstvo. Šestorica najboljših klubov v državi bo merila svoje moči na zelenih tratah. Bili se bodo v prestolnici, v Zagrebu in Splitu. Ljuta borba bo zlasti v Beogradu, kjer bosta merila svoje moči stara zagrizena borca BSK in Jugoslavija. Po zadnjih uspehih in nastopih državnega prvaka je BSK skoraj gotovo favorit, toda dobro vemo, da je žoga okrogla in Jugoslavija je moštvo, ki se najmanj ustraši beograjskih plavih. Saj je znano, da je bil BSK sicer v zadnjih ligaških tekmah na čelu svoje skupine daleč pred drugimi klubi, a Jugoslavija, ki je bila sicer po točkah precej za njim, je bila moštvo, ki mu je v prvenstvu odščipnila kar tri točke. Prvo tekmo je namreč BSK izgubil, drugo je pa moral remizirati. Zato se tudi glede izida jutrišnje tekme ne more prav ničesar reči.

Zagrebški purgerji so preteklo nedeljo izgubili dve dragoceni točki na lastnih tleh proti BSK-u. Sicer je res, da je BSK doslej skoraj vedno zmagoval v Zagrebu, Zagrebčani pa nasprotno v Beogradu in da s tem še ni rečeno, da mora Gradjanski vreči puško v koruzo. Toda če mu spodleti v Splitu, kjer tla tudi niso posejana z rožicami, potem Gradjanski prav gotovo ni več kandidat za državnega prvaka. S tem pa bi nadaljnje prvenstvo tudi nekoliko izgubilo na privlačnosti, kajti BSK bi potem gotovo jadral sigurno svojemu cilju nasproti. Gradjanski pa je v Splitu doslej še vedno trdo stisnil zobe in le malokdaj so bili Hajdukovci tisti, ki bi mu križali račune.

Hašk pa ima jutri dvojno nalogo. Prvič mora zastopati čast hrvatskega nogometa v Zagrebu, drugič pa mora oprati serijo neuspehov v zadnjih tekmah. V Slaviji bo naletel na precej borbenega in enakovrednega, če ne celo morda močnejšega nasprotnika, in tudi tu je izid tekme negotov. Morda se bo pa Hašk le znašel in pripravil svojim pristašem, pa tudi Zagrebčanom, veselo presenečenje.

Avtomobilska in motociklistična ocenjevalna vožnja

Avtomobilski klub priredi v nedeljo, 19. t. m. ocenjevalno vožnjo za avtomobiliste in motocikliste na progi Ljubljana—Kamnik—Kranj—Tržič—Begunje—Lesce—Podvin—Kranj—Ljubljana.

Posebnost te prireditve je, da prevozi vozač določeno progo s konstantno hitrostjo, ki se kontrolira s tem, da se postavijo na določenih delih proge posebne komisije, ki ugotove čas prihoda za vsako posamezno vozilo in to vpišejo v posebne kontrolne listke. Z razliko od lanskoletne prireditve bo letos na Sorškem polju tudi neobvezna hitrostna preizkušnja, kakor tudi pri prihodu na cilj preizkušnja v zaviranju in reverziranju, kar bo vsekakor zelo zanimivo tudi za gledalce.

Ocenjevalna vožnja se razlikuje od dirk v tem, da se pri tej zahteva večja mnogostranost vozača kakor tudi sovozača, ker temelji uspeh zlasti na inteligenci obeh, kajti morata si za vsak del proge sama izračunati točen čas prihoda na kontrolo po predpisani hitrosti.

V nekaj vrstah

V četrtek zvečer je bil uspešnim hrvatskim sportnikom na čast prirejen pozdravni večer v gostilni Pavelić v Zagrebu. Povod temu je bila senzacionalna zmaga 4:0 Hrvatske nad Švico. Te proslave so se pa udeležili poleg raznih sportnih predstavnikov tudi zastopniki mesta Zagreba in hrvatske banovine. Ob tej priliki so dobili igralci, ki so sodelovali v tekmi, lične plakete, delo prof. Kerdića. Na koncu proslave je zastopnik mesta Zagreba Starčević kot zadnji govornik izjavil, da sicer pripada stari generaciji, ki ni znala ceniti sporta, to pa ne pomeni, da se ne raduje njegovih uspehov. Da da temu viden izraz, je mestna občina že plačala poldrugi milijon za zemljišče novega mestnega stadiona, a prav tako bo dobil igrišče tudi Gradjanski. Seveda so bile besede zastopnika zagrebške občine burno pozdravljene, sa je dokaz, da imajo tam tudi oblasti razumevanje za sport, za njegov razvoj, za žitje in bitje vseh klubov in za splošni napredek ter zdravje hrvatske mladine. Načrti za stadion so že izdelani. Urejeno bo igrišče za nogomet ter atletiko in prav tako plavalni bazen.

Želeli bi, da bi tudi pri nas oblasti imele tako razumevanje in da bi podprle delo naših klubov, ki so več ali manj navezani zgolj na lastne pičle dohodke in na požrtvovalnost svojega članstva, večina jih je pa celo zadolženih.

Budimpeštanski teniški turnir se bliža svojemu koncu. Dva naša tekmovalca, Punčec in Mitić, sta bila izločena, a tudi Pallada se je po zmagi nad Csykosem vrnil v Zagreb, da bi dobil potni list za teniški turnir kluba Rot-Weiss v Berlinu. Dovoljenje pa ni dobil in zato je ostal s Punčecem v Zagrebu, kjer bo treniral, da nastopi prihodnji teden v konkurenci za srednjeevropski pokal proti Italiji. Ta teniška tekmovanja bodo v Zagrebu od 17. do 19. maja. Italijani pridejo že v sredo zvečer iz Budimpešte, kjer Romanoni, Kucelj, del Bello in Vido igrajo še od danes do ponedeljka z Madžari. V semifinalu budimpeštanskega turnirja je Gabory premagal zmagovalca nad Punčecem Szentpeterja 1:6, 6:4, 2:5, 7:5 in 6:2. Tako se bosta v finalu srečala dva Madžara, Gabory in Asboth.

Kakor smo omenili že včeraj, se bo med binkošti nadaljevalo tekmovanje za državno prvenstvo v nogometu. Vse te tekme bodo sodili inozemski sodniki. V Beogradu bo tekmo med Jugoslavijo in BSK sodil Madžar Ujvary, v Zagrebu med Slavijo in Haškom Laštoš, za Split pa sodnik še ni določen, a tekmo med Gradjanskim in Slavijo, ki bo v sredo v Zagrebu, bo sodil Italijan Datilo.

SK Slavija. V nedeljo igrajo juniorji I. prvenstveno tekmo z Jadranom na Jadranu ob 10. Opremo dvignite do 9. pri Gjuranu. V ponedeljek igrajo juniorji II. na Korotanu z juniorji Korotana. Opremo dvignite do 13. pri Gjuran, istotam tudi postava za jun. II. Prosim vsi točno in sigurno! Načelnik.

MK Ilirija. 28. redni občni zbor v soboto 18 t. m., ob 20. pri Slamiču. Udeležba za vse članstvo obvezna!

Kolesarski savez kraljevine Jugoslavije (službeno). Kolesarska dirka za državno prvenstvo juniorjev (kategorija B) bo v nedeljo, 9. junija t. l. na cesti Zagreb—savski most—Jaska—Zagreb v daljini 60 km. Start točno ob 7. zjutraj. Pravico nastopa imajo vsi juniorji, ki imajo licenco za leto 1940, izdano od KSKJ. Dirka bo ob vsakem vremenu. Drugi predpisi so navedeni v propozicijah, ki so bile razposlane nacionalnim zvezam in njihovim podzvezam, da jih raztolmačijo svojim članom. — Tehnični referent: Šturman, s. r.

Kolesarski savez kraljevine Jugoslavije (službeno). Obveščamo kolesarske zveze v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu, da bo izredna skupščina v nedeljo, 19. t. m. v Draškovićevi ulici 60 (dvoriščna zgradba, prizemno) z že objavljenim dnevnim redom. — Tajnik.

SK Grafika. Obvešča se določeno moštvo za Trbovlje, da tekme ne bo, ker je odpovedana. Načelnik.

SK Mars. Danes igrajo juniorji na igrišču Mladike ob 10. Pol ure pred tekmo naj bodo igrači v garderobi. Postava je razvidna na oglasni deski. I. moštvo igra jutri trening tekmo na Korotanu. Igrači naj bodo ob 16. na igrišču. Prosim vsi in točno! Načelnik.

Hermežani motoristi bomo napravili na binkoštni ponedeljek izlet na Vrhniko. Zbirališče je ob 13. pred nebotičnikom. Lepo, kakor je bil obiskan izlet v Trebnje, naj bo tudi na Vrhniko! Tajnik.

Naprej zastava slave!

Ob 80letnici naše narodne himne

Naprej zastava slave!
Na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
naj puška goori!

Komu ni znana naša narodna himna? Že davni naši predniki so se navduševali ob njenih glasovih. Ni bilo [illegible] narodni sveča[illegible]sti in pr[illegible] dal [illegible] ali zagrali. [illegible] so vzkipele [illegible] ta-borih, mnozic se je polastil sveti ogenj za svet domačo stvar. Tak, čuda [illegible] stvarjala pesem, ki je privrela pesniku iz dna srca, našla pa je tudi skladatelja, ki ji je dal lep narodni domač napev.

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je študiralo na Dunaju lepo število nadarjenih slovenskih visokošolcev, med njimi Davorin in Simon Jenko, Janez Mencinger, Valentin Zarnik, Janez Murnik, Karol Slavik, Janez Poklukar, Jurij Strbenc itd. Ti mladi ljudje so se radi sestajali v kavarni in so skupaj zahajali na izlete v lepo dunajsko okolico, kjer so tudi veselo prepevali zlasti koračnice. V oni dobi so pretresali Avstrijo težki časi in dogodki. Vojna v Italiji l. 1859 je imela nesrečen izid. Absolutistična Bachova vlada je odstopila, stari avstrijski sestav je pokal na vseh koncih in krajih. Neomejeno vladanje, ki se je do tedaj v resnici vedno še držalo, je moralo pasti. Avstrijski narodi so začeli takrat vedno bolj odločno zahtevati svoje pravice. Tudi Slovenci so se gibali. Seveda pa to dunajski vlad ni nič kaj ugajalo. Nemške državne oblasti so začenjale krvavo preganjati vsako težnjo po samostojnosti in narodnem pravu.

Take razmere so močno vplivale tudi na dva slovenska slušatelja prava na Dunaju. Oba sta bila naša sinova, oba rojena istega leta (1835), oba istega primka: Jenko. Čeravno si nista bila sorodnika po krvi sta si bila sorodna po plemenitem narodnem mišljenju in navdušenju. Poznala sta se od otroških let, ko sta obiskovala normalko v Kranju. Prijatelja sta si ostala tudi pozneje na Dunaju kot visokošolca, oba slušatelja prava. Oba sta globoko občutila krivico, ki jo je moral trpeti naš narod, vedno zapostavljen in preganjan od nemških oblastnikov. V plamtečem navdušenju sta zlagala oba Jenka, Simon in Davorin, domorodne pesmi. Prvi z besedo, drugi s skladbo, sta vnemala svoje rojake, da bi se vzdramili ter šli v boj za svoje narodne in politične pravice. Tako je nastalo tožno »Morje Adrijansko«, tako vznešena »Pobratimija« in še marsikatera domoljubna pesem. Tukaj sta se sešla pesnik in skladatelj na isti temeljni črti ter se dopolnjevala v svojem umetniškem ustvarjanju, za kar nam je najbolši zgled naša narodna koračnica »Naprej«.

V času svojih dunajskih študij je naprosil Davorin Jenko svojega tovariša in gorenjskega rojaka Simona, da bi mu spesnil besede za koračnico, sam pa bi zložil napev. Pesnik Simon Jenko je napisal navdušeno domoljubno pesem »Naprej zastava Slave« in jo izročil Davorinu. To je bilo leta 1859. Davorin se je dolgo časa trudil, da bi jo uglasbil. Toda vse zaman. Nikakor ni mogel pogoditi takega napeva, ki bi ga zadovoljil, ničesar primernega in pametnega se ni mogel domisliti. Kar pa se mu ni bilo posrečilo kljub trudu in dolge mu razmišljanju, to mu je naklonilo golo srečno naključje.

Bilo je 16. maja 1860. Ta dan popoldne je sedel Davorin Jenko v kavarni »Pri Baderju« poleg stare dunajske univerze. Tja so zahajali po večini mladi slovenski visokošolci ter reševali razna politična vprašanja, ki so jih takrat morebiti obšli in tenzivno prevevala kakor današnjo mladino. Ta dan pa je sedel skladatelj Davorin sam pri mizi, zatopljen v časopise. Med ostalimi je vzel v roke tudi »Die Presse«. Brai je feljton, v katerem je ta list po stari navadi sramotil Slovence in Slovane. Zlasti ga je razjezilo, da je članek imenoval slovenski jezik: ein Lallen (blebetanje). Kdo se drzne na tak način sramotiti njegovo milo materinščino! Davorin je začel drhteti po vsem telesu, treščil je v sveti jezi list tja po mizi, plačal in odšel iz kavarne, brez smeri in smotra, kamor so ga pač noge same nesle. Med hojo po dunajskih ulicah pa je začel kar na mah sam zase peti napev po Šimnovi koračnici »Naprej, zastava Slave!« Dolgo časa se je brez uspeha mučil, da bi pesem uglasbil, zdaj pa mu je prišel napev kar sam od sebe. Kar je toliko časa zaman iskal, to je našel v hipu iz uženega narodnega ponosa. Nato je šel v Prater in napisal v restavraciji »Zum Hirschen« (Pri jelenu) pesem tako, kakor se še dandanes poje. Ko je prišel pozneje domov, je melodijo nespremenjeno harmoniziral ter se je sam čudil, kako hitro jo je zdaj našel.

Prvič so peli našo narodno budnico v javnosti 22. oktobra 1860 v dunajski restavracijski dvorani »Pri Speilu« pri besedi Slovenskega pevskega društva. Mnogoštevilne poslušalce raznih slovanskih narodov je nova koračnica kar elektrizirala, burnega odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Postala je splošna narodna last. Kmalu se je razneslа po vsej Sloveniji. Pri nas v domovini jo je prvič zapel na Vodnikovem rojstnem domu v šiški pevski kvartet: Meden, Davorin Jenko, Tušek in Golmajer. A tudi ostali slovanski narodi so sprejeli bojevito koračnico kaj kmalu za svojo. Zlasti Čehi in Hrvati so jo igrali in prepevali na slavnostnih prireditvah. Tudi pruske vojaške godbe so jo igrale na vojnih pohodih leta 1866. proti Avstriji, v rusko-turški vojni pa ruske vojne godbe pri vhodu v Plevno, Sofijo in Kars. Tako se je rodila narodna koračnica, katero je sprejel slovenski narod za svojo narodno himno. Nastala je v hudih časih narodnostnih bojev v naši ožji domovini, porodila se je iz užaljene narodne časti in slovenske zavesti. Dramila je marsikaterega narodnjaka ter je še danes sveža in plamteča.

Skladatelj naše narodne himne, Davorin Jenko, se je rodil 9. novembra 1835 v Dvorjah pri Cerkljah na Gorenjskem. Po dokončanih gimnazijskih študijah v Ljubljani in Trstu je poslušal na Dunaju pravo, vendar ga je zlasti zanimala glasba. Pač pa je napravil iz pravosodja prvi državni pravnozgodovinski izpit. Svoje glasbeno znanje je izpopolnjeval na konservatoriju in z zasebnim študijem partitur velikih skladateljev v dunajskih knjižnicah. Kot pevovodja leta 1859. ustanovljenega »Slovenskega pevskega društva« je uglasbil pesmi: Hej rojaki, Pobratimija, Strunam, Tiha luna itd. Pevsko društvo je imelo svoje sestanke in koncerte v dvorani »Zum goldenen Sieb« »Pri zlatem rešetu«) in »Zum Lothringer«, kamor je zahajal poleg ostalih Srbov, Hrvatov in Bolgarov tudi srbski učenjak in zbiralec srbskih narodnih pesmi Vuk Karadžić. Kot mlad pravnik četrtega letnika je Davorin Jenko sprejel in v januarju 1863 nastopil mesto pevovodje pri srbski pravoslavni cerkveni občini v Parčevu s posredovanjem ravnatelja dunajskega konservatorija Hellmesbergerja. Dve leti nato je postal pevovodja »Beograjskega pevskega društva«, l. 1871. pa kapelnik in ravnatelj »Kraljevskega srbskega narodnega pozorišta«, kjer je deloval 32 let do upokojitve.

Srbi v tem času še niso imeli izvirnih svojih skladb razen od Kornelija Stankovića harmoniziranih narodnih pesmi. Zato je naš rojak Davorin zložil za vsako slavnostno priliko kako novo pesem. In tako so nastale pesmi: Sabljo moja, dimišćilo; Bogovi silni; Plovi, plovi ladja moja; što čutiš, Srbine tužni in še mnogo drugih. Za gledališče in razna pevska društva je uglasbil več kakor dve sto pesmi, sedem uvertur za orkester itd. Največje Jenkovo glasbeno delo je opereta »Vračara«. Leta 1872. je uglasbil srbsko narodno himno »Bože pravde«, ko je bil kralj Milan Obrenović proglašen za polnoletnega. Jenkovo državno himno je sprejela leta 1909. tudi nova dinastija za svojo in je še dandanes v veljavi.

Za velikansko Jenkovo glasbeno prosvetno delovanje so ga imenovala razna srbska, hrvatska in slovenska društva za častnega člana, srbska kralja Milan in Aleksander Obrenović pa sta ga odlikovala z visokimi redi. In to po vsej pravici, saj je bil naš ožji rojak Davorin Jenko prav za prav prvi srbski umetni skladatelj; uglasbil pa je tudi Slovencem nekaj prav lepih domačih skladb. Nikdar se ni odtujil domačemu rodu in čustvovanju, vedno ga je navduševala lepa narodna pesem slovenska. Njegova umetna glasba je pognala iz domačih korenin, zato je šla tudi narodu v uho in srce. Na stopnjo velikega umetnika, glasbenika pa se je povzdignil po lastni nadarjenosti in jekleni pridnosti.

Davorin Jenko je živel v pokoju v Ljubljani, od koder je večkrat pohitel v svoj rojstni kraj, v Cerklje na Gorenjsko, tja pod priljubljeni Krvavec. Osemdeset let je poteklo od postanka slovenske narodne himne, odkar se je rodila naša marseleza. Pesnik »Napreja« Simon Jenko počiva že nad sedemdeset let poleg Prešerna na kranjskem pokopališču. Ni mu bilo sojeno, da bi učakal čas, ko se bodo besede njegovega »Napreja« razlegale po vsem slovenskem in slovanskem svetu ter navduševale rod za rodom. Skladatelju naše narodne koračnice »Naprej, zastava Slave!«, Davorinu Jenku, je bila usoda bolj milostna. Naklonila mu je, da je dočakal pozna leta, ko je mogel zadovoljen in miren gledati na plodonosno svoje delo. Videl je, da mu je to delo prineslo tudi zasluženo priznanje. Opazoval je dolga leta, kako je navduševala njegova marseleza njegove ožje rojake, pa tudi ostale slovanske narode.

Rudolf Dostal.

Temelj pravice

Ves svet — razen redkih izjem — je prepričan, da je mogoč trajen mir samo na temelju pravice za vsak narod, torej kot sodelovanje vseh, tudi malih narodov, ne pa kot nadvlada narodov, ki so trenotno močnejši. Kdor tega ne prizna, je zabrisal razliko med človekom in zverjo ter sodil samemu sebi.

Zoper nasilje se mora boriti vsak, kdor hoče, da bo dosegel svojo pravico. V tej težki borbi imajo mali narodi dvojno orožje: svojo pravico in svojo moč, zasnovano na pravici. Oboje skupaj je končno vedno močnejše kakor gola sila.

Jugoslavija se opira na oboje. Zato je nepremagljiva.

Docent dr. Stojan Bajić,
tajnik Medn. urada dela v Ženevi

Ljubim to zemljo

Ljubim to zemljo kot svoje življenje
v jutru, v poldnevu in v mraku in v noči;
ljubim obraz njen, se v soncu smejoči,
ljubim vse njeno nevidno trpljenje.

Ljubim nje gore in tihe doline,
šumne gozdove pa žametne trate;
ljubim vse reke, na ribah bogate,
jezer in morja pokojne sinjine.

Ljubim nje ceste in skrite stezice,
koder se ljudstvo na delo odpravlja;
ljubim zvonik, ki zvečer ga pozdravlja,
kadar se vrača od zemlje rednice.

Ljubim vsak kamen, zazidan sred hiše,
ki v njej so žene otroke rodile,
pa so jih s táko močjo prepojile,
da duh jim hoče vse više in više.

Ljubim Slovence, njih zmage in boje
v živem spoznanju, da dokler so živi,
kot da bi sonce sijalo na njivi,
seme duhovne rasti so moje!

Janko Samec.

»Na vzhodu so nam sosedje naši bratje Srbi in dalje čestiti in marljivi Bolgari. Na jugu so nam spet sosedje bratje v Črni gori... Na zapadu žive Slovenci (Kranjci in Štajerci), ali o njih ne moremo reči, da so nam pravi sosedje ko so nam bratje. Prav tako si s Srbi in Črnogorci nismo pravi sosedje, marveč samo razdeljeni in takole sprti bratje.«

Radičev »Dom« leta 1900 v članku »Vedite, da je narod v Srbiji našega jezika in plemena«.

Lidija Grilčeva:

Gruda

Kar srca zvesta nam ljubezni dajo,
vnesó jo v tvoje brazde naše dláni;
s prstjo v globine spaja se, jo hrani;
pa naj te nam viharji pokončajo,

da v tvojih ranah nikdar več ne vzklije?
Naj naših trdih žuljev vztrajno delo
zdivjanih besov pomandrá krdelo
in spet biričev bič nas v pleča bije?

Ne daj se! Kakor seme kal požene,
daj mu, da od ljubezni zraste naše,
da ko Matjaž pod gôro vranca vzjaše,
ne bo pogrešal ne moža ne žene!

Preljubi očka vi,
naj Tončka se može.
Drugače jo denite,
da v dimu se suši!

Tako pojó na glas
mi fantje skozi vas,
ko luna sveti jasno
na gozd in žitni klas.

Njen oče se jezé:
Izbral sem par ti že.
Petic bo na zamete,
ne bo ti nič gorje...

Želim si belih rož,
a nočem velih kož,
ne mičejo me groši,
le mlad je zame mož...

Potoženo Bogú:
na svetu ni miru,
saj vsak po svoje čuti
svoj »joh« in »juhuhu«.

Več samozavesti in žrtve

Pri nas je preveč ustaljeno prepričanje, da Slovenci nismo bili in tudi nismo dovolj samozavestni. Prva naša dolžnost je torej, da se čimprej otresemo tega naziranja in ga pobijamo povsod tam, kjer ga še najdemo. Ali bi mogli sploh ostati do današnjega dne, ali bi se mogli celo okrepiti številčno in duhovno, če bi bili res tako malo odporni? To je vsekakor zmotna in za nas škodljiva misel. Če smo bili toliko odporni, da smo se ohranili v tistih časih, ko sta predstavljala slovenski narod predvsem kmet in hlapec, naj bi klonili zdaj, ko imamo svoje meščanstvo in svojo inteligenco?

In če smo res malodušni, ali nista potem tega kriva predvsem zadnja dva stanova, ki ju prej nismo imeli? Zatorej bi morala ta dva stanova okrepiti najprej sama sebe. A ne z visokodonečimi besedami v gostilnah in kavarnah, marveč z vztrajnim delom v uradih, pisarnah, šolah, na prižnicah in doma. Brez dvoma je res, da se zadnji čas prav inteligenca najbolj vdaja malodušju, prisluškuje vznemirljivim vestem, jim veruje in jih celo širi, namesto da bi z delom, mirnostjo in odločnostjo pomirjala sebe in preprosto ljudstvo. Prav v teh dneh bi se moral vsak inteligent zavedati mesta, ki ga zavzema v narodnem življenju. Ne pozabimo vendar, da je svoj čas naše ljudstvo vodilo kmetske upore brez izobražencev, pa bi se naj zdaj s tako številno inteligenco vdalo še pred bitko?

Čim odgovornejše mesto zavzema kdo, tem bolj bodi delaven, trezen, razsoden in imej pred očmi samo in edino dobrobit in usodo svojega naroda! Zato je treba enkrat za vselej končati z napadi, sumničenji in preganjanji tistih naših ljudi, ki imajo v tej ali oni stvari svoje lastne nazore, a jim je naša zemlja sveta! Važno je zdaj le eno: samo, kdor je nasprotnik naše narodne samobitnosti in države, je naš sovražnik, s katerim je treba odločno obračunati, vsi drugi so branitelji naroda, ki jim je treba dati besedo pri odločevanju naše usode!

Zavedati se moramo tudi, da smo po tisoč letih vzeli svojo usodo spet v svoje roke! Dolga stoletja smo se borili za svobodo tistih, ki so nas zatirali, o svoji svobodi pa smo le sanjali z bolečino in gnevom v srcu. In zdaj, ko smo spoznali njeno vrednost, bi se strašili borbe za nje ohranitev? Naša usoda je v naših rokah, zato moramo biti samozavestnejši in pogumnejši!

A tudi treznejši in razsodnejši! Svetovnega dogajanja ne presojajmo samo z enega vidika, imejmo vselej pred očmi ves potek stvari, ne pa samo kak navidezno razburljiv dogodek! Tako se zgodi, da ima včasi preprosti kmet pravilnejši pogled na dogajanje v svetu kakor meščan ali inteligent. Naj nas ne bi zbegala že peščica vojakov na cesti, marveč naj nas navdaja z zavestjo, da smo toliko varnejši, čim več jih bomo videli! Okrepljeno samozavest in odpornost pa bi naj inteligenca širila med preprosto ljudstvo. A ne toliko z javnimi govori in povorkami kakor s tiho propagando, še tišjo in previdnejšo, kakršne se poslužujejo nasprotniki naše svobode in države!

Vendar to ni dovolj! Našemu ljudstvu je treba tudi socialno pomagati, pomagati v vseh ozirih in povsod, predvsem pa ob mejah; kolikor mu trenutno ni mogoče pomagati, pa je treba energično zatreti vsako izkoriščanje našega delavstva in podeželskega ljudstva, takoj odstraniti in kaznovati vse tiste, ki se z današnjim stanjem celo okoriščajo. Vsak naš človek mora čutiti, da je konec krivic, ki jih je doslej trpel! Če bo to videl, bo pripravljen tudi na žrtve. Še dosti bolj pa morata biti izobraženec in meščan pripravljena nanje. Ne toliko godrnjanja, češ, če bi se mi bolje godilo, bi že storil to in ono, bi bil navdušen in samozavesten, tako pa... Ne tako! Od inteligence in meščanstva, ki se lahko le v svobodi prav izživljata, narod upravičeno pričakuje večjih žrtev, kakor jih je zmožen sam, saj on je lačen predvsem kruha, ki se ga doslej še ni najedel do sitega.

Le smotrno in vztrajno poklicno in narodno delo nas bo rešilo ne samo živčne, marveč tudi prave vojne, v skrajnem primeru pa tudi propasti!

Anton Ingolič

Hrvatski sabor je meseca avgusta leta 1861. sklenil, da se naj jezik srbsko-hrvatske večine kraljevine Hrvatske imenuje uradno »jugoslovenski jezik«. Predlog je stavil Adolf Veber-Tkalčević in večina je glasovala zanj.

»Zbral in zedinil se bo ves naš narod od Donave do morja, od Triglava do gore Balkana. Jaz to verujem, da me je mati rodila in da bom umrl. A lažje bom umrl, če bom na smrtni postelji mogel reči, da sem tudi jaz nekoliko pripomogel k temu, da se v eni misli in ljubezni zedini ves naš narod, katerega je toliko sto let vsakršen vrag vlekel na svojo stran, ga opajal s strupom in mržnjo do lastnih bratov, pri tem pa ga davil in skubel.«

Radičev »Dom« 1900.

„Začnite streljati, gospodje!"

O vojni, strategiji in vojskovodjih nekoč in današnji čas

Minuli so viteški časi, ko so države druga drugi napovedovale vojno po predhodni izmenjavi not in ultimatov, davno so minuli oni idilični časi,, ko sta se dve vojski postavili v bojni red druga proti drugi ter se v plemeniti tekmi prijateljsko pozivali: »Začnite streljati, gospodje!« »Nikakor ne, začnite vi prej!« Taka tekma viteškega velikodušja se je nekoč vršila med angleško in francosko vojsko in na vse zadnje so se dali Angleži le preprositi, da so ustrelili prvi ter pustili Francozom sloves najbolj viteškega nasprotnika. Iz starogrške zgodovine vemo, da so se junaki najprej strahovito ozmerjali, preden so navalili drug na drugega z golimi meči, s kopji in sulicami. To sicer ni bilo vljudno in viteško, ali zagnalo je obe vojski v strahovito jezo, da sta dobili potrebnega ognja za spopad in poboj.

Cezar in Pompej

V vseh časih so se med polkovodci našli možje, ki vojne in boja niso smatrali za sport in viteško gro, marveč za presneto resno zadevo, od katere je odvisna usoda naroda in države. Taki praktični možje so videli svojo nalogo samo v tem, da potolčejo sovražnika, ter pri tem niso izbirali sredstev, pač pa so se radi zatekali k prav neviteškim zvijačam, ki v kodeksu kavalirščine niso bile zabeležene, ki pa so imele popoln uspeh in je pobiti sovražnik, držeč se pravil vljudnega vojskovanja, moral priznati svoj poraz.

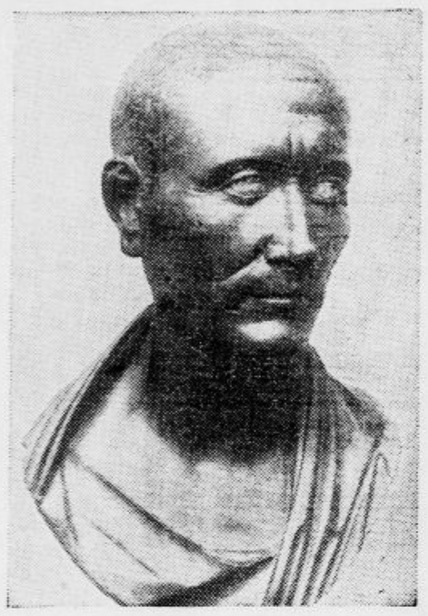

Julij Cezar

Iz starega veka nam je znano, da je Pelopida prekršil tradicijo grške falange, ki je predpisovala močno desno krilo, sibkejšo sredino in prav slabotno levo krilo. Oba sovražnika sta bila vedno razporejena v tem idealnem redu, tako da je sila vedno udarila v prazno in da sta se bojni črti nekako avtomatično zasukal za 90 stopinj. Kdor je pri tem prišel v nered in so se mu vrste zmešale, ta je bil premagan. Modri Pelopida pa je falango obrnil in s tem prevaral sovražnika, ki je bil temeljito poražen. Teoretiki tedanjega vojskovanja so se zgražali nad nelojalnostjo, toda domislek je Pelopidi zagotovil nesmrtnost v zgodovini, zlasti pa v učbenikih vojaške stroke.

Rimljani so bili izvrstni strategi in taktiki. Vemo, da so njihove čete na pohodu vsak večer zgradile trdno taborišče, kjer so bile varne pred presenečenji nočnih napadov in kamor so se lahko zatekale, ako se je drugi dan bitka obrnila zanje na slabše. Vse poraze rimskih čet z drugorodci je treba po pretežnem delu pripisati okoliščini, da so opustile najosnovnejšo zahtevo rimske taktike. Cezar, genialni vojskovodja, je razvil vojskovanje do prave umetnosti, brez šablone, vedno prisposobljene okoliščinam, krajevnim prilikam, posebnim črtam narodnega značaja sovražnikovega, poleg tega pa je bil poln ukan, zvijač in duhovitih domislic, ki jim njegovi nasprotniki niso bili kos. Pompej, njegov sovražnik, je bil stražmojster brez genialnih potez, dober vojak, silen udrihač, ki je uspeval proti sebi enakim, pa je moral podleči, ko je križal svoj komisni meč z uma svetlim mečem Cezarjeve sijajne strategije in taktike.

Od križarskih vojn do Kosova

Srednji vek pomeni silen upadek vojaške znanosti. Viteštvo, ki je cenilo le osebni pogum in surovo silo, je sicer dobivalo bitke v groznem naletu železnih oklopnikov, neredko pa je utrpelo strahotne poraze od nasprotnika, ki je delal tudi z glavo, ne samo z železom. Porazi avstrijskega viteštva pri Sempachu in Morgartnu, kjer so Švicarji kovali svojo samostojnost, so v tem pogledu močno značilni. Okretni hribovci so izvabili svoje sovražnike na močvirna tla obe imeni kažeta na to terensko posebnost v katerih so se težki jezdeci udirali, dočim so švicarski kmetje prav brez vsakega spoštovanja s cepci razbijali viteške šleme in kar je bilo v njih. Vsa srednjeveška strategija je bila samo primitivno razbijanje, le pri obleganju gradov in mest so se morali napadalci često posluževati zvijač, kajti trdih in debelih zidov ni mogla prebiti najtrša viteška glava ali pest. Iznajdljivi um, zlato in srebro so v takih primerih bila vedno uspešna sredstva.

Nekoliko bojevanja se je evropsko viteštvo naučilo šele v križarskih vojnah od vzhodnih narodov. Viteške vojske so zaradi svojih togih pravil o časti opuščale najvažnejše pridobitve izkustva prošlih vekov. Neznana jim je bila tako jasna potreba rezerve, kajti bilo je težko postaviti viteza v zadnjo vrsto in mu naložiti, naj potrpežljivo čaka, da pride na vrsto v odločilnem času. Bojaželjni srednjeveški plemič, nasilnik in ropar ni imel smisla za višjo strategijo in taktiko. Postavljen v rezervo se je čutil užaljenega in videl je opasnost, da bi pri plenitvi ne prišel na svoj račun. Bojeviti azijski stepni narodi pa niso nikoli zanemarili rezerve. Bitka na Kosovem je eden najzgovornejših primerov poraza, povzročenega zaradi pomanjkljive bojne taktike. Vojska carja Lazarja je bila brez rezerve. V silnem zaletu je srbsko viteštvo vrglo turške množice v globoko drago in zmaga je bila skoraj odločena Srbom v prid. Turki so bili premagani in s Kosova je odšel brzi sel v Pariz, kjer so zazvonili vsi zvonovi in pariški nadškof je odslužil slavnostno zahvalno mašo. Komaj pa je brzi sel odpeketal z bojišča se je stvar obrnila. V bok zmagujočim Srbom je planila rezerva, konjica pod poveljstvom sultanovega sina Bajezida,, in izpremenila srbsko zmago v poraz z nedoglednimi posledicami. Sličen potek je imela 100 let prej bitka pri Suhih Krutih, kjer je Premysl Otokar II. podlegel Habsburžanu Rudolfu. Tudi tu je v odločilnem trenutku planil v bok zmagoviti češki pehoti oklopniški oddelek Ulrika Kapellerja. Njegovi težki jezdeci so v silovitem zaletu ustavili prodiranje pešcev; izdaja Milote je dovršila poraz, ki je imel za severno slovanstvo enako strahotne posledice kakor kosovska nesreča za južno slovanstvo.

Silni Džingiskan

Najsilnejši polkovodec vseh časov je bil mongolski vladar Džingiskan. Združeval je v sebi genialno politično nadarjenost, z izredno strateško in taktično sposobnostjo. Začel je svojo pot z enim samim konjem, dovršil pa jo je z ogromnim cesarstvom. Njegove osvojitve so večje od Cezarjevih in Aleksandrovih skupaj, njegove bitke so primer dovršene taktike. Pri tem je treba pomisliti, da si je sam moral ustvariti vojsko in vojno doktrino, dočim sta Cezar in Aleksander Macedonski imela za seboj vekove tradicije in trdno vojsko s skrbno vojaško vzgojo. Razen tega sta izhajala iz narodov, ki sta zastopala višek tedanje duhovne in gmotne oblike ter so ljudstva, ki sta jih porazila, bila globoko pod ravnjo rimskega in grškega naroda. Temudžin Džingiskan pa je bil nepismen barbar, njegovo malo pleme Mongolov le peščica siromašnih divjih pastirjev. Iz tega materiala je Džingiskan vzgojil štab odličnih generalov, ki so na svojem potu iz Pomurja do Srednje Evrope pokončali celo vrsto držav in porazili nešteto vojska. Njegove čete so si v boju dajale znamenja in prejemale povelja s sistemom raznobarvnih zastavic, dočim so se evropske vojske posluževale v ta namen trobent in trobentanje se je obdržalo noter v prva leta svetovne vojne, dasi je izkustvo pokazalo, da sovražnik kaj lahko posname te zvoke in pri nasprotniku izzove zmedo.

Džingiskan je z mnogimi svojimi sosedi sklenil prijateljske nenapadalne pogodbe, ki pa se jih je v nasprotju z običajem današnje prosvitljene dobe strogo držal in so mu bile res svete. Kadar je hotel napasti kako sosednjo državo, mu je izvrstno organizirana poročevalska služba preskrbela najpodrobnejše podatke o sili, političnih razmerah in slabostih sovražnika. Nihče se ni znal s tako virtuoznostjo poslu- ževati »pete kolone« kakor ta visoko nadarjeni Azijat. V eni generaciji je ustvaril strahovit bojni instrument, s katerim je uničil dve mogočni državi v Aziji, Horezm in Kitajsko, ter pridružil njiju ozemlje svoji vladavini. Njegove vojske so prodrle preko Pamirja in v primeri s tem pohodom sta Hanibalov in Napoleonov preko Alp igrača. Njegove vojske so poteptale kijevsko državo, potolkle Foljake in Madžare ter bile nedvomno zasedle vso Evropo, da ni silni Džingiskan umrl med svojim zadnjim pohodom na Kitajsko. Pot Aleksandra Velikega iz Macedonije v Indijo obledi pred pohodom mongolskih vojsk od Koreje do italijanskih meja. Poleg te strateške nadarjenosti je bil Džingiskan tudi genialni politik in državnik ter odličen organizator — lastnosti, ki so manjkale marsikateremu slavnemu vojskovodji.

Iz bitke na Kosovem polju

Peter Veliki in Suvorov

Strateg velikega formata je bil tudi Peter Veliki, ki ni nikoli napravil nobenega vojaškega koraka, ako tega ni izrečno zahtevala korist države. Tudi on si je ustvaril mogočen vojaški instrument, od katerega je Rusija živela še dolgo preko dobe Katarine Velike, dokler niso kasnejši carji onesposobili rusko vojsko z opičjim posnemanjem pruskega »drilla«. Vse bitke Petra Velikega so bile obenem velevažni državniški akti, česar o Napoleonu ne moremo trditi. Veliki Korzičan je bil v svojem bistvu pustolovec, zato njegova zavojevanja niso imela dolgega obstoja. Karel XII., Petrov nasprotnik v veliki igri za Baltik, pa je bil nadarjen vojak brez razsodnosti treznega vojskovodje in državniške daljnovidnosti. V borbi z genialnim Romanovcem je moral podleči in njegov poraz pomenja tudi konec položaja velesile za Švedsko.

O Frideriku II. so nam v nemških šolah pripovedovali čudesa. Nesporno je bil velik polkovodec in državnik obenem, znamenito se je znal posluževati »pete kolone« pri svojih akcijah, toda dejstvo je, da so ga armade, ki so izšle iz šole Petra Velikega, vedno porazile, dasi so jim poveljevali generali povprečne nadarjenosti. Friderika in Prusijo je rešila le smrt cesarice Elizabete in nastop Holsteinca Petra, ki se je tudi na carskem prestolu smatral za Friderikovega hlapca ter mu je vrnil vse zasedene dežele.

Kot zadnji gojenec šole Petra Velikega je bil maršal Suvorov, eden izmed onih vojskovodij, ki niso nikoli izgubili nobene bitke. Potolkel je v severni Italiji najznamenitejše Napoleonove generale, naposled pa je moral zaradi izdajskega umika nadvojvode Karla nastopiti svoj odhod preko Alp in Švice, s čimer je še enkrat dokazal svoje vojaške talente in moč ruskega vojaka. V turških vojnah je Suvorov z neznatnimi silami vedno potolkel mogočne turške vojske. Značilno za tega polkovodca je, da je spisal knjigo o vojaški umetnosti, ki ima pomemben naslov »Umetnost zmagovanja« in ki je zakladnica ruske narodne strategije in taktike. Suvorov je v njej zabeležil marsikaj, kar so poznejši vojaški pisatelji smatrali za svoje fenomenalno odkritje. Pod Nikolajem I. so opustili izsledke ruske narodne vojaške doktrine zelo na škodo ruske vojske, ki ni kasneje nikoli več dosegla prejšnjega visokega ugleda in občudovanja inozemcev. Pruski drill ni mogel nadomestiti duha Suvorova. Ta duh, ki ga je oplêje posnemanje zapada, osobito Prusije, izgnalo iz ruske vojske, se je še dolgo ohranil v kavkaških in azijskih edinicah, do katerih ni prispelo pogubno reformatorstvo, ker so bile v stalnih vojnah. Te edinice so tudi v časih največjega upadka ruske vojaške moči zmagovito širile rusko oblast in osvojile carstvu nebroj važnih in bogatih pokrajin.

Napoleon

Od Napoleona do zmage slovanskega Balkana

Po Napoleonovih vojnah je nastopilo v Evropi nekako zatišje, ki so ga pa vsakih deset ali dvajset let pretrgali pomembnejši vojni dogodki. Avstrijske vojne v Italiji, kjer se je izkazal oča Radecky, prusko-avstrijska vojna, v kateri je bila Avstrija poražena, še prej krimska vojna, ki je zgovorno pokazala propad ruske vojaške sile, prusko-francoska vojna, v teku katere se je očitovala nadmoč pruske vojaške doktrine in strateška sposobnost Moltkejeva, ter zadnja velika rusko-turška vojna, v kateri je trhli carizem komaj komaj bil kos propadajoči Turčiji.

V začetku 20. veka imamo rusko-japonsko vojno, iz katere se je po zmagi nad Rusi rodila današnja velesila vzhajajočega sonca, ki tako dosledno in odločno zatira oblast belcev na tihomorski obali Azije. Izrednih strateških talentov ni odkrila, pač pa je pokazala sposobnost japonskih učencev in otvorila novo fazo bojevanja, Poslej prihaja do vse večje veljave moderna tehnika. Od vojaka se ne zahteva več budalasto viteštvo in gizdavo junaštvo, marveč treznost, mirnost, izvežbanost v novem orožju ter poznanje nove taktike, ki je izpraznila bojno polje, odela bojevnike v kolikor se le da skromno barvane, toda smotrne kroje ter jih skrila v varno podzemlje okopov in kavern, odkoder naj premišljeno in metodično stripljejo smrtonosni ogenj na sovražnika. Vendar pa sodobni način vojevanja ne zahteva od vojaka nič manj hrabrosti in poguma, vsekakor pa več hladnokrvnosti, odvažnosti in stripljivosti.

Peter Veliki

Prehod med starim in novim načinom predstavlja v nekem pogledu balkanska vojna proti Turčiji, ko so slovanske države, opremljene po zahtevah moderne tehnike ter z uporabo sodobne strategije in taktike v bliskovitem naletu strle otomansko silo. To je bil pohod, ki raduje pravo vojaško srce: moderna tehnika, parjena z epskim junaštvom antične veličine. Slovanski Balkan je pokazal svojo silo in svojo strateško nadarjenost, dočim je bil v političnem oziru komaj kos položaju.

Vojskovodja v današnji vojni

Ako ocenjujemo balkansko vojno kot uvod v svetovno, moramo priznati, da se je vojskovanja v letu 1914 v še večji meri polastila tehnika, kajti udarile so se države, ki so bile v vsakem pogledu na vrhuncu svojega industrijskega razvoja ter so vso svojo tehniko uporabile za boj. Pojavili so se prvi tanki in prva vojna letala, da si za daljšo bodočnost zagotove nadvlado nad kopno zemljo in nad površino morja. Vojskovodja v tej dobi ne skrbi samo za taktiko in strategijo, marveč je njegov posel tako mnogostranski in kompliciran, da si tega laik skoro ne more predstavljati. Tip polkovodca, ki s poveljniškega griča daje ukaze in razpostavlja polke, vodeč jih včasih osebno v boj, je za vselej nemogoč. Danes vojskovodja sedi v veliki razdalji od bojišča v svojem delavnem kabinetu, sklonjen nad mizo z zemljevidi, in je brez osebnega stika s poverjenimi mu vojaki. V njegovo delavnico se stekajo žice, ki ga vežejo s fronto, kolikor se občevanje sploh še vrši po žicah. On ne razpostavlja bataljonov in polkov, marveč divizije, kore in milijonske armade, on ne ukazuje »naprej, pali!« Vse to opravijo zelo nizki podrejenci, sam odloča le o višji strategiji in o taktiki v velikih obrisih. To je mož s strahotno odgovornostvo za milijone človeških življenj, za milijarde vrednosti. On vodi totalitarno tehnično vojno, ki zanjo noč in dan dela vsa država, ves narod. Devet ljudi v ozadju dela za enega vojaka na fronti. Ta strahotni aparat pa upravlja sodobni vojskovodja. Če uspe, je njegov uspeh večji od vseh zmag Cezarja in Aleksandra, če ne uspe, je njegov poraz večji, kakor ga je kdajkoli doživel kak vojskovodja. Osnove vojevanja pa kljub tehniki ostanejo v bistvu iste: osebni pogum, hrabro srce, odločna hladnokrvnost — kdor tega nima, mu tudi vsa tehnika mnogo ne pomaga.

A. Z.

Na zidu spoznanja

Pred nekaj več ko tisoč tristo leti je majhen in neznan narodič — prav za prav samo njega del — dvignil sredi puščave prapor nove vere in šel v njenem imenu osvajat svet. V nekaj desetletjih so goreči pristaši preroka Mohameda zanesli zelene zastave iz arabskih puščav daleč na Zapad onkraj reke Nila in na Vzhod celo do Indijskega oceana. Strah in trepet je šel pred temi fanatičnimi vojščaki, prav tako pa tudi tropa vnetih misijonarjev, ki so rahljali in pripravljali tla za sprejem novega nauka. Pred silovitostjo njihovih napadov so se drobila starodavna cesarstva in izginjala že sto- in tisočletja zakoreninjena cesarstva. Prerok je razpalil domišljijo teh puščavskih sinov z obljubami o bodočem raju na zemlji in prežel s svojimi vmesnimi besedami in verzi slehernega poedinca. Kakor ohromeli so obstali stari civilizirani narodi pred to neugnano silovitostjo in pred tem še nikdar videnim preziranjem smrti. In vendar je bila filozofska resnica, ki je vzbujala v pripadnikih tega nauka tolikšen fanatizem, v bistvu zelo preprosta. Prerok sam jo je pred neko bitko izrazil v stavku: **Nikogar ne reši strah pred smrtjo.**

Ako bi se bil skušal tedaj kak majhen narodič skriti, denimo, za svojimi pacifističnimi ideali pred tem vulkanskim izbruhom, bi bilo to prav tako, kakor če noj vtakne glavo v pesek spričo preganjajočih ga levov. Velika nezrelost naših kulturonoscev se je pokazala v minulih dvajsetih letih prav v tem, da ni nihče skušal pripraviti ne sebe ne naroda na viharje, ki so se že davno začeli nabirati v mogočnih obrisih na obzorju našega neposrednega sosedstva. Ako je kdo skušal opozarjati na pripravljajočo se nevihto in pozival k obrambi, je veljal za pustolovskega duha, takorekoč za eksponenta osovraženega militarizma. Prav po otročje so se upirali slehernemu poizkusu, ki bi jih mogel zdramiti iz njihove idile, vse prepletene z malenkostnimi borbami dneva.

Čas je deloval z nepričakovano brzino in nenadoma smo se znašli pred usodnimi preizkušnjami. Stopili smo takorekoč na tisti zid iz korana, Al Araf imenovan, ki loči raj od pekla. Pogled nazaj nam kaže veselo idilo, kateri smo se lahkomiselno predajali dvajset let, pogled naprej je zastrt v mračno, grozljivo temo. Da, zdaj smo stopili na zid spoznanja. In sleherno spoznanje vodi iz naivne otroškosti v moško zrelost.

Ko so Otomani prevzeli od Arabcev že precej trhlo dediščino prerokovega nauka, so ji dali nov nezaslišan polet. Zrušili so bizantinsko cesarstvo in si podjarmili zapovrstjo tudi balkanske narode, ki so bili med seboj sprti in tudi notranje needini, kakor pravi Njegoš v Gorskem vijencu:

Velikaši, proklete im duše,
Na komate razdrobiše carstvo.

Strahoviti poraz, skupna usoda sužnosti je zedinila srbski narod. V narodni pesmi je zaživela vera v svobodo in strastna ljubezen do nje. Sleherni poedinec je bil prešinjen od te vere in te ljubezni in naposled je prišel čas, ko je enotna volja vseh zrušila tiranijo nezaželjenega osvojevalca. V svoji zrelosti je narod spoznal, da je svoboda najvišja vrednota, za katero je vredno žrtvovati tudi življenje.

Francé Levstik pripoveduje v »Popotovanju od Litije do Čateža«, da je še pred nedavnim tudi v Sloveniji, v Beli Krajini, živela narodna pesem o kraljeviču Marku. Narod, v svojih podtalnih tokovih čuteč sorodnost ljudstva od naših planin pa tja do Djevdjelije, jo je sprejel kot svojo. Nobene politične, nobene umetne meje niso mogle preprečiti, da se ne bi čutil povezanega v skupno usodo. Zedinjenje, ki nam je prineslo svobodo, je bilo torej prav tako postulat srca kakor razuma.

Kaj je torej potrebno?

Tista moč, ki je edina sposobna zoperstaviti se nasilju, je enotna volja vseh, boriti se za svobodo. Da pa se ta enotna volja doseže, je treba zanetiti v slehernem poedincu strastno ljubezen do svobode, prikazati mu njene vrednote in strahotno bedo, ki zadene narod, ki jo je izgubil. Zakaj v slehernem še tako majhnem udu človeške družbe spi ta ljubezen do svobode in, enkrat prebujena v vseh, mora zanetiti požar, ki je v zgodovini ponovno delal čudeže.

Dr. Vladimir Bartol

»Če se prav vzame: ves narod slovanskega plemena od našega Jadranskega do Črnega morja (vse, kar ni grško ali albansko) — vse to je en sam jezik. Samo na zapadu se nekoliko razlikuje slovenski na vzhodu pa bolgarski govor od pravega hrvatskega.. Naši bratje na vzhodu pišejo cirilico. Najprej so Grki odtrgali del Hrvatov in jim dali pravoslavno vero in to so danes Srbi... In tako imamo danes Srbe, Dalmatince, Bosance, Hercegovce, Slavonce, Rave, Šokce in Bunjevce — a vse to je en jezik in en narod!«

Radičev »Dom« 1901.

Kadar pride pomlad

Spomin na obisk pri skalnih jerebicah, srnah in lisicah sredi sončnega Krasa

Ko dahnejo pomladni vetrovi pa ozelenijo gaji in trate, mi uhajajo misli v ono zlato dobo, ko sem še nosil tiste praktične hlačice, ki so bile prikrojene tako, da je iz njihovega zadnjega dela vedno uhajal kos platna, v dobo, ko sem komaj za silo razločeval puško od palice, pa sem vendar že takrat nemalokrat točil debele solze, kadar me oče ni povabil s seboj, ko je šel s puško od doma. Ob takih prilikah me je vedno tolažil: »Zdaj še ne moreš z menoj, ker si premajhen, čim pa dorasteš meni vsaj do pasu, te vzamem s seboj.«

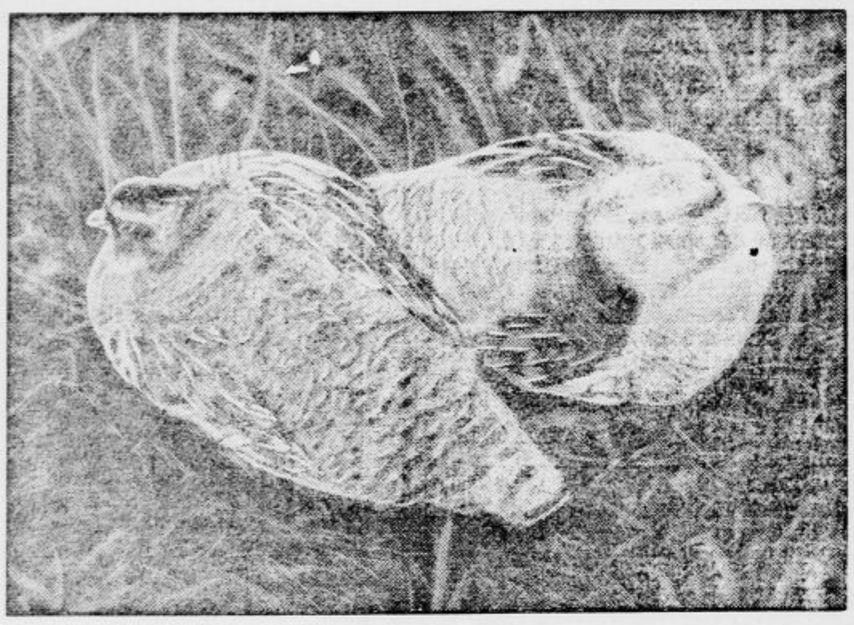

Par jerebic pri počitku

Odmerjeno višino je očka zaznamoval z majhno zarezo na okviru kuhinjskih vrat. Dan na dan sem se vzpenjal na prste in se meril. Ker je imel moj oče zelo visoko postavo, je tudi zareza v okviru tičala precej visoko in se je jaz nisem mogel dotakniti še leto dni potem, niti če sem se vzpel na prste. Pri teh primerjavah se mi je vedno zdelo, da se nesrečna zareza pomika čedalje više. Odločil sem se za prevaro. Ko domačih ni bilo doma, sem urno poiskal kuhinjski nož in napravil niže novo zarezo. Seveda sem bil prepričan, da mi ne bodo prišli na sled. Poklical sem očeta in še druge priče ter jim v eni sapi dokazoval, da sem že dorasel celo više od zareze, ker se je dotikam celo z nosom. Ali, joj! Oče mi ni čestital, da sem se tako požuril v rasti, ni me povabil na lov, ampak me je nagradil z leskovim oljem, ker je bila zareza »majčkeno« pregloboka in je močno kvarila okvir vrat. Nasvetoval pa mi je, naj rajši brez izbire in veliko jem, če hočem hitro rasti.

Uvidel sem, da se rast na ta način ne da pospešiti, zato sem od tistega časa jedel in jedel, tako da so se domači močno čudili izpremembi mojega jedilnega lista. Seveda je včasih kanila v jed grenka solzica, ampak vztrajal sem in uspel. Ko sem dopolnil šesto leto, sem se z noskom resnično dotaknil one zasovražene zareze, ne da bi mi bilo treba vzpenjati se na prste. Tedaj sem pa dvignil tako vpitje, da so se domači kar prestrašili, ali se mi ni morda kaj pripetilo. Pri tej priči sem tudi prijel očeta, naj izpolni svojo obljubo. Oče je bil možak, ki je držal dano besedo ter izpolnil obljubo.

Prvič na lovu

Nepopisno je bilo moje veselje. V poznejšem življenju sem se le redko počutil tako srečnega kakor na moj šesti rojstni dan, ko me je oče iznenadil s tem, da me je preoblekel v nove in prave hlače nadkolenke s pokončnimi žepi, me oprtal z majhnim nahrbtnikom, nabasanim z raznimi dobrotami, in za višek veselja mi je na desno roko obesil morilno orožje, prvo puško na vzmet, z edinim nabojem iz plutovine, pritrjenem z vrvco ob kopito. In da bo veselje še večje, me je še tistega dne vzel s seboj v lovišče. To je bilo nekako v drugi polovici meseca junija, ko sem ob očetovi nogi na moč ponosen korakal skozi vas, oborožen s svojo enocevko, očka pa s svojo staro polrisanico. Za vaško mladež — za moje tedanje sovrstnike — je bil to pravi dogodek. Drveli so za menoj in me tako izzivali, da me je moral oče vzeti v varstvo, sicer bi jo bili izkupili morda jaz ali pa izzivači, kajti tisti dan nisem poznal šale in pripravljen sem bil, braniti se, či bi bilo treba tudi z orožjem. Na srečo je posegel vmes oče, razpodil junake, da so se z glasnim ugovarjanjem razkropili po vasi na vse strani.

Kmalu za tem sva krenila na stezo, ki naju je vodila po robu male, skalovite kraške dolinice, ki je bila na sončni strani vsa porasla z nizkim grmičevjem in redkimi borovci, na senčni strani pa so iz zemlje štrlele gole skale. Medpotoma sva prepodila jato sivobelih ptic, ki so se pasle ob stezi in pri odletu povzročile tak ropot, da sem od strahu zavpil. Trepetajoč sem stekel k očetu in se ga oklenil. Oče, ki je videl mojo plahost, mi je dejal: »Sinko, ti ne boš nikdar pravi lovec, če se boš ustrašil vsake ptice.« Zagovarjal sem se, ptičkov da se ne bojim, ali se nič več ne spominja, da sem imel zadnjič živega mladega ptička v rokah in celo kavsnil me je, pa se ga nisem bal. Tistih velikih ptic, ki so prej odletele, pa da sem se ustrašil, ker so tako zašumele in ker jih ne poznam. Ko je videl, da me ptice zanimajo, mi pravi: »No, sinko, da boš tudi vedel, ti bom na kratko povedal, kar vem o njih.«

Snel je puško in jo prislonil na borovo rogovilo in sedel ob stezi na skalo, poraslo z debelim, zelenim mahom. Ker nisem hotel v ničemer zaostajati za njim, sem z važnimi kretnjami isto napravil tudi jaz in prislonil poleg očetove svojo puško. Nahrbtnik sem obdržal na sebi, ker ga tudi oče ni odložil.

»Zdaj pa pazljivo poslušaj!« mi je dejal in pričel:

O skalnih jerebicah

»Ptice, ki so te malo prej tako prestrašile, imenujemo skalne jerebice ali kotorne. Ime kotorna smo povzeli po naših sosedih Italijanih. Nemci jih imenujejo Steinhühnen, na Balkanu živeči Slovani pa jih imenujejo kamenarke. Ta vrsta ptic živi večinoma na skalovitem svetu, ponekod tudi zelo visoko v Alpah, zato jih prirodoslovci uvrščajo med alpske ptice. Živijo pa tudi v nižinskih skalovitih krajih. Na gorškem in istrskem Krasu so se zelo razmnožile, kar je dokaz, da jim kraške skale, podnebje, kraška burja in hrana zelo ugajajo. Telo skalne jerebice je nebaste oblike. Perutnice so v razmerju s telesom zelo majhne, ali kljub temu letijo ptice neverjetno dobro. Ker se zaradi teže telesa in majhnih kril težko dvignejo od tal, povzročajo pri odletu velik ropot. Po hrbtni strani so krite s sivobelim, po trebuhu pa z umazanim, sivorumeno barvanim perjem. Malo više perje na trebušni strani se vidno deli v levo in desno skupino lepo nanizanih, črno obrobljenih peres. Telesu skoraj neprimerno majhna glavica sedi na kratkem in močnem vratu. Kljun in nogi sta krvavordeče barve. Od tam, kjer se neha glavica in pričenja kljun, se vleče črna proga, ki je preko ljubkih očesc na obeh straneh vratu do črne ogrlice sklenjena nad prsnim košem in izpopolnjena do podbradka s skoraj belim perjem. Kratek repek je sestavljen iz močnih, rjavo barvanih pahljačastih peres. Če kotorna miruje, jo med skalami zelo težko ugledaš zaradi izredne varovalne barve. Ob brezvetrnih, sončnih in južnih dneh so skalne jerebice zelo lene in se pred človekom ali psom kaj rade pritisnejo k tlom ter ne odletijo, dokler jih skoraj ne pohodiš. Neverjetno pa so živahne, ko piha kraška burja. V takih dnevih tečejo tako, da jih dober pesjerebičar komaj sledi. V dnevih s prav veliko burjo je na odprtem, burji dostopnem ozemlju lov na skalne jerebice skoraj popolnoma brezuspešen.

Na Krasu gnezdijo skalne jerebice v maju. Ko pride čas gnezditve, si poišče skalna jerebica primeren prostor za gnezdišče v gostem šopu trave med skalami, pod brinovim grmom, še rajši pa pod kakšno skalo, ki je odprta proti sončni strani in kjer je morda peščica suhe zemlje, ki jo s krempeljčki razgrebe v malo kotanjico, v katero nanosi mehke, suhe trave in jo razrahlja v obliko gnezda. Vanj nanese običajno štirinajst do šestnajst, včasih tudi bolj ali manj sivozelenkastih in pikčastih jajčec, skoraj dvakrat tako velikih, kakor so jajčka domačih golobov. Medtem ko samica sedi na jajcih, stoji njen možiček v bližini na vzvišenem prostoru kakšne skale in prepeva v malih presledkih svojo čeketek-čeketek-krikrikri-čeketek-čeketek-krikri itd. Ta pesem se glasi od jutrnjega do večernega mraka. Oznanjevalec veselega dogodka, ki ga pričakujeta, je v svojo pesmico tako zamaknjen, da večkrat niti ne opazi nevarnosti, ki mu preti za hrbtom od četveronožne ali krilate roparice. Nevarnost opazi mnogokrat šele tedaj, ko ga tišči ena ali druga roparica že za vrat. Kakor vidiš, sinko, gnezda skalne jerebice tudi ni težko najti: prisluhneš, kje poje in pogledaš malo, kje stoji modri možiček na straži, pa izveš, da je v njegovi bližini gnezdo.

Konec majnika ali v začetku meseca junija se na Krasu običajno izvalijo mladiči, porasli s gostim, temnorumenim puhom, od glavice do repka prevlečenim s temnorjavimi progami. Komaj nekaj ur potem, ko se oproste lupinastega oklepa, jih mamica in očka že vodita na pašo, hrano si že iščejo sami. Preko noči in ob slabem vremenu se mladiči skrijejo pod toplo, pernato odejo svoje mamice ali očka. Če svojo mamico na kateri koli način izgube, vodi mladiče njihov očka. Mladiči popolnoma dorasejo že v dveh mesecih in živijo potem skupno v jati. Preko zime se združi več jat v eno, ki šteje včasih tudi do sto skalnih jerebic. Te živijo vedno le pri tleh. Le v zelo redkih ali opasnih primerih sedejo na drevo. V mrzlih zimskih nočeh se vsa jata stisne v kepasto skupino. Zaradi tega so kaj lahko plen roparic. Pomnožena jata skalnih jerebic prebije skupno življenje vso zimo in pomlad do časa paritve. Tedaj se razdele v pare in prične se boj za domovinsko ozemlje. Kakor druge, gnezdijo tudi te ptice najrajši prav na istem mestu, kjer so se same izvalile. To mesto zavzame navadno najmočnejši par. Šibkejši pari se morajo umakniti močnejšemu, zato se selijo iz kraja v kraj. — Meso skalne jerebice je zelo okusno, zato ji streže po življenju vse, kar leze in gre.«

Sredi kraške lepote

Moj očka je bil v pripovedovanju velik mojster, rad sem ga poslušal in hudo mi je bilo, ko je zaključil: »Sinko, za danes o skalnih jerebicah dovolj, pojdiva dalje!« Urno pograbiva vsak svojo puško ter jo mahneva po skaloviti stezi, ki naju privede na široko Rodiško pot. Ta je bila vsa razorana. Iz razorov je štrlelo vse polno debelega in ostrega kamenja. Ob strani poti so rasli stari in visoki topoli, ki so se morda sto let upirali kraški burji, da so se v močnem loku sklanjali preko pota. Kakor je očka pripovedoval, je bila ta pot nekoč zelo prometna, ker je tvorila direktno zvezo med Kranjsko in Istro. Po njej so pred leti škripala kolesa težko naloženih »furmanskih« voz, ki so prevažali različno blago iz Kranjske v Istro, nazaj pa vozili sočno grozdje in sladko vince.

Pot se je položno vila ob vznožju nekaj nad šest sto metrov visokega hriba Videž, ki je bil, preden so zidali Benetke, ves porasel s temnim hrastovim gozdom. Tedaj so se po njem skrivali še volkovi, medvedje in risi. V onem času pa, ko so postavljali temelj sedanjim Benetkam, je zapela sekira in nastale so puste goličave, s katerih je burja odnesla zemljo tako, da so se pokazale gole skale, ki jim danes pravijo Goriški in Istrski Kras. Danes je Videž porasel z borovjem, ki ga je pred kakšnimi sedemdesetimi leti posadila ukaželjna mladina, katero je enkrat na teden pozval v župnišče in tamkaj seznanjal z osnovnimi pojmi računske in pismene abecede ter jih učil umnega gospodarstva pokojni župnik Zupan. V tem gozdu se danes morda skriva še kakšna srna, plahi dolgoušec, lisica, kuna belica ali jazbec in že redka divja mačka. Pot naju je vodila do tako imenovanega sedla Pekel, ki veže Videž z malo nižjim Borštom, poraslim z nizkim hrastičjem, belo in črno gabrovino ter robidovjem in drenovim grmičjem. Na desni strani pota se dviga Babna gora, na vzhodni strani porasla z borovino, na zapadni pa je gola in kamenita. Takoj izza Babne gore se dvigata nad vasjo Rodik hriba Loza in Čuk. Med Borštom in Babno goro se razprostira lepa dolina »ograde«, ki so nastale na ta način, da je marljiva roka izruvala iz tal štrleče skale in z njimi obzidala del sveta, zaradi izruvanih skal nastale luknje pa je izravnala z bog ve od kod napeljano zemljo, ki jo je kmetič pognojil in obsejal s travnatim semenjem. Tam, kjer so nekdaj iz tal štrlele gole skale, so danes lepi travniki v ogradah. Te travnike je plemenita divjad izbrala za svoja krmišča in tja me je očka vodil z namenom, da me seznani z vitko srno, dolgouhim zajcem in zvitorepo lisico.

Srečanje s srnjakom

Med pogovorom sva prispela nekako do sredine »ograd«, kjer je rasel kot za spomin na davno preteklost star in debel hrast. Na deblo tega hrasta je bila prislonjena grobo izdelana lesena lestev. Po njej sva se z očetom povzpela na hrast do tam, kjer je bil na debele veje pritrjen pod in na njem zbita lična mizica, okrog nje pa klopica z naslonjalom. Vse skupaj pa je bilo zgrajeno tako, da je bila cela naprava kot majhen balonček. Manjkalo ni niti klinov, na katere sva z očetom obesila vsak svojo puško in nahrbtnik. Zelo sem bil radoveden, zakaj je potreben tako visok sedež. Vprašal sem očeta in povedal mi je, da zato, da lovci laže opazujejo divjad. Take sedeže da delajo posebno v krajih, kjer ni pravega razgleda, če sediš na tleh. S takega vzvišenega prostora pa lepo opazuješ pasočo se divjad, ne da bi jo pri opazovanju najmanje motil. Večkrat se pripeti, da se pripase srna z mladičem, srnjak ali zajček tik pod drevo, na katerem sedi lovec, ne da bi slutila nevarnost nad seboj. »Sinko, če nama bo sreča mila, bova danes marsikaj doživela. Časa imava še dovolj, zato lahko mirno kaj poješ, če si lačen, jaz bom pa ta čas pokadil cigareto in opazoval okolico. Ko pride čas, kadar se srne dvignejo s svojega ležišča, v Borštu, kjer se držijo podnevi zaradi večje varnosti, in bodo odrinile na pašo v ograde, te bom opozoril. Takrat boš moral biti tiho. Mene je bolj malo zanimalo, kdaj in od kod bo prišla kaka divjad kot ta-

Dvojo markih pogledov iz zasede

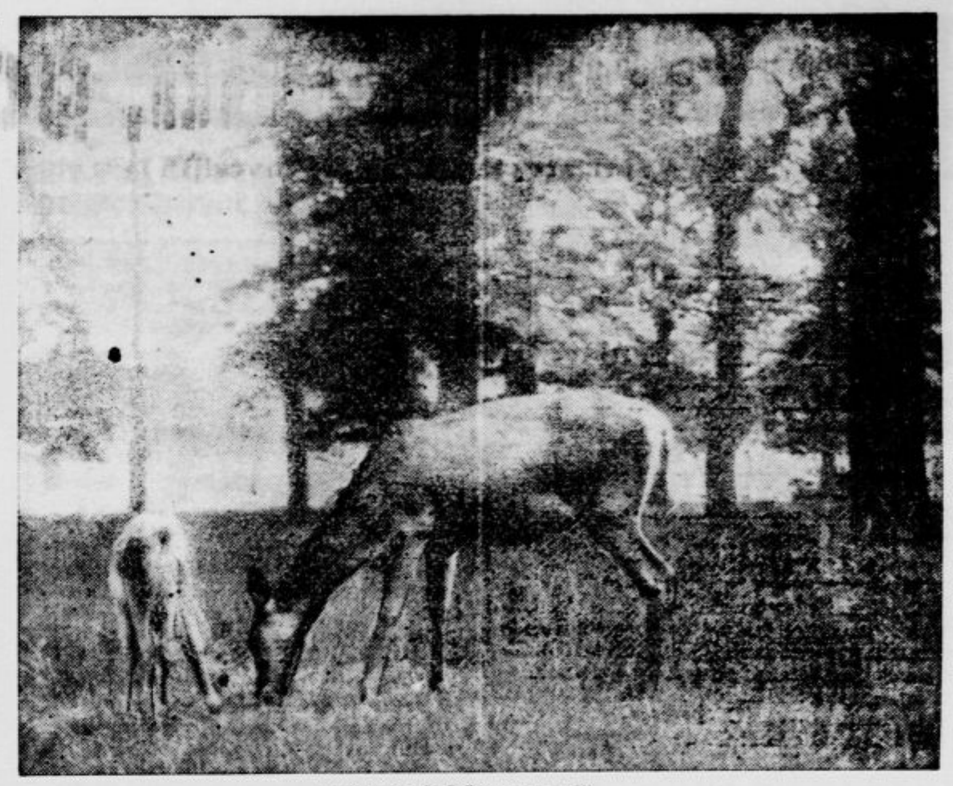

Srna z mladičem na paši

dobrote, ki mi jih je mati zbasala v nahrbtnik, zato se jih nisem poslužil.

Dan je bil prekrasen, brez najmanjšega oblačka in vetra, sončni žarki so blagodejno božali zmučeno kraško zemljo. Okoli in okoli naju so drobili svojo pesmico različni krilatci, zbor je izpopolnjevala pesem, ki je nenehoma vrela iz stoterih gric neumornih pevcev,slavčkov. Tam na goličavi Babne gore se je od časa do časa odglasil spev pastirja, sicer pa je po dolini in ogradah vladal mir. Ko tako prisluškujeva omamnim glasovom narave, me oče, ki je ves čas budno opazoval okolico, nenadoma rahlo dregne s komolcem, dvigne kazalec k ustom in šepne: »Pst, ali ga vidiš?« Mene je radovednost premagala, pozabil sem na navodila, ki mi jih je dal oče malo prej, urno sem se dvignil in glasno vprašal: »Koga?« Ta kretnja je zadostovala, da je srnjak, ki se je tisti trenutek prišel past in ni bil vajen takega sprejema, urno preskočil zidano ograjo in zabavkal »baaav-baaaav — — baav«, da je odmevalo po vsem Borštu in Babni gori. Kakor na povelje so se začeli z vseh strani oglašati še drugi, tretji in četrti srnjak ali srna in vznemirjena je bila vsa okolica, najbolj pa seveda jaz, ki sem od strahu padel ves bled v očetovo naročje in ga trepetajoče prosil, naj greva domov, ker se bojim. »Česa se bojiš?« me je vprašal in me stisnil k sebi. »O, ti norček plašljivi, prej si se tako prestrašil kotorn, da si komaj sapo lovil, zdaj pa ubogega srnjačka, da bi ti kmalu dušica ušla.« Sram me je bilo in delal sem se junaka ter se zagovarjal, da se srnjakov ne bojim. Bojim se le onih neznanih zverin, ki se tako grozno derejo.

Lisičja družina

»Veš, sinko,« mi je dejal oče, »prav ta žival, ki je tebe tako hudo prestrašila, je bila srnjak. Srnjak zelo dobro vidi, sliši in še bolje voha. Srnjak te je slišal, ko si zavpil. Dvignil je lepo glavo in te opazil, ko si se premaknil. Ustrašil se je tvojih nerodnih kretenj in tvojega glasu, zato je urno odskočil, zbežal in zabavkal. Z bavkanjem je vznemiril še drugo srnjad, ki je pričela bavkati in strahu pred pretečo nevarnostjo ali pa zaradi ugovora zoper predrznost tistega, ki si jih upa motiti v njihovem kraljestvu.« »A tako, očka, praviš, da je bil to srnjak in da se me je bal, zato je zbežal in bavkal? No, če je pa tako, se srnjaka res ne bom več bal in obljubim, da bom miren. Očka, prosim te, počakajva še tu, morda pa pride še nazaj.« »Sinko, srnjaček, ki je pravkar zbežal, se danes ne vrne več. Ker pa je do mraka še dosti časa, in čeravno sem mislil, da bi zapustila ta kraj, bova vendar počakala, morda le pride kak drug. Sedeti pa morava popolnoma mirno in tiho, sicer ne bo uspeha.«

Ko tako sediva nekaj časa, nenadoma preskoči ograjo žival, podobna sultanu našega soseda, samo da je vlekla bolj dolg in košat rep za seboj in steče po travniku. »Lisica,« me je šepetajoče opozoril oče. Lisica je sunkoma dvignila glavo in oprezala. Bal sem se, da je naju že opazila, zato sem bil tako miren, da si še dihati nisem upal. Lisica ni opazila, da ji preti kakšna nevarnost, pa je vseeno počasi in previdno stopala dalje po travi, se od časa do časa ustavila in okrenila glavo v smer, od koder je prišla. Takoj za prvo se je na pregradi pojavila druga, nič manjša lisica, ki je urno skočila s pregrade v travo in tekla po isti pot ko prva. Za drugo se na pregradi pojavijo hkratu še štiri manjše lisice, za hip posede, nato pa druga za drugo poskačejo v travo in jo uberejo po sledi prvih dveh. Prav na sredi travnika se krdelce lisic ustavi in prične se pravcati cirkus. Ni manjkalo niti cviljenja, grizenja, premetavanja, objemanja, kopanja in lovljenja. Med igro lisic mi pošepeče oče: »Prvi dve sta stari lisici, ostale štiri so mladice.« V igro mladih poseže tudi ena izmed starejših in se igra z mladiči, ki so jo grizli in vlekli zdaj za uho, zdaj za njen košati rep ter se vzpenjali po njej, trenutno odbežali od nje in se ji spet dobrikajoče približevali ter uganjali pravcate vragolije. Nisem se mogel več vzdržati smeha, ki je nenadoma buhnil iz mene, kar je bilo povod, da so se vse lisice v hipu zresnile, dvignile glave in zbežale za svojimi starši neznanokam. Jaz sem pa bil že tretjič tisti dan prikrajšan za idiličen prizor, ki mi ostane živo v spominu do smrti.

Srna in njen mali

Zaradi moje neprevidnosti me to pot oče ni kregal, pač pa me je previdno prijel in posadil na svoja kolena in šepetal, naj mirujem. Previdno je s prstom pokazal na svetlo, rjavo točko, ki je stala nepremično sredi travnika za tretjo ograjo od naju. Ker s prostim očesom nisem mogel spoznati, mi je očka postavil pred oči daljnogled. Tedaj sem uzrl prizor, ki je tudi vreden spomina. Ko na dlani je pred menoj stala telički podobna žival, v katero so se upirali žarki zahajajočega sonca, tako da se je njena barva odražala od trave kakor barva oranže. Ko sem vprašujoče pogledal očeta, mi je pošepnil: »Srna.« Srna, srna, je zazvenelo po mojih ušesih, a srce mi je pričelo nemirno utripati: videl sem prvo srno v prosti naravi. Srna je stala skoraj nepremično na istem mestu, le od časa do časa je urno sklonila svojo lepo glavo in z gobčkom hlastnila po šopu trave, nato pa spet dvignila glavo in stegnila svoj vitki vrat, z gobčkom pa je ko majhna kravica mlela sočno travo. Pri tem poslu je upirala svoje lepe, temne oči zdaj v to, zdaj v drugo smer, z velikimi ušesi pa je strigla in prisluškovala. Od časa do časa je s svojimi ušesi urno otresla morda vsiljivo muho ali pa nadležnega komarja. »Pazi, srna ni sama,« mi šepne oče. In res opazim še tisti trenutek, da se poleg srne-samice podita še dva, po očetovi sodbi dva do tri tedne stara mladiča. Tedaj je moje veselje prikipelo do vrhunca. Da me ni oče z očmi pokaral, bi bil iz vse duše zavriskal od radosti.

Doživetje prvega strela

Sonce se je vedno bolj nagibalo k zatonu, sence so postajale vedno daljše in so se ko počasi raztezale po dolini. Krilati pevci, razen slavčkov, ki so drobili svojo pesmico dalje v pozno noč, so potihnili eden za drugim. Narava je že zapirala svoje oči, da bi zaspala. Z Babne gore se je slisal pastir, ki je gnal živino proti domu. Tedaj nenadoma zabevska pastirjevo ščene, ki je očividno prepodilo neko žival in jo glasno gonilo v smeri proti nama. Glas gonečega psa je vznemiril vso dolino in njene prebivalce. Srnjad, ki se je doslej mirno pasla, je začela vsa zbegana bežati in je v velikih skokih preskakovala pregrade proti Borštu. Oče me nemudoma odloži s kolen, seže po puški, ki je doslej visela na klinu, in se pripravi. Že po nekaj sekundah se komaj za streljaj od naju prikaže srnjak, ki v dolgih skokih beži preko travnika. Glavo so mu krasili krasni rogovi. Tik za bežečim srnjakom pa pribevska ves zasopel velik, črn, dolgodlak pes. Tisti hip odjekne po dolini strel iz očetove puške, na travniku pred nama se pa zruši v travo smrtno zadeto grešno ščene. Srnjak je bil rešen preganjanja. Dogodek, ki se je zelo naglo izvršil, me je tako presunil, da sem od presenečenja skoraj dihati pozabil. Hvaležno sem pogledal očeta in se naslonil k njemu.

Sonce je popolnoma zašlo, postajalo je vedno bolj mračno. Tiho sva se spustila po lestvi na tla in odšla srečna in vesela proti domu.

F. Dobrila

Moja veroizpoved

Verujem v zmago človečanstva vkljub zverstvu, ki dandanes dviga svojo sigajočo glavo.

Verujem v vstajenje slovanskega edinstva, dasi ječimo dandanes vsi Slovani pod prekletstvom nesloge.

Verujem, da zmaga v naših srcih ljubezen do prelepe naše rodne zemlje, do naše v kri spočete in nad vstgami suženjstva rojene Jugoslavije.

Verujem v našo — v tisočletnem robstvu prekaljeno slovensko narodno dušo.

Ilka Vašlatova

Škoda je, de Kranjci sklontvo ne, hodijo, ker so vender lepe iztégnene postave! Gerdó je viditi, da se čedeu, lepo izrašen človek v dve gubi derži, gérbo nosi, glavo med pleča stiska in bérglasto hodi, kakor lena kréta . . . Hrovatje se še dan današni lepo pokonci nosijo in pokažejo, de so junaki iz čiste ravne rodovine . . . Naše kranjsko ženstvo se veliko lepše nosi, kakor možtvo, tako de se smejo možki sramovati, katere dostikrat vidimo, de hodijo kakor gébe katerim semtertje ne prileže . . . Vunánje lepo deržanje je znamnje notranjiga ravniga duha; ténarti hodijo kakor pokléke.

Valentin Vodnik

Zemlja, ki je ni ustvaril Bog

Nizozemsko, deželo bogastva, lepote in svobode, je v resnici ustvaril nizozemski narod z delom lastnih rok

Nizozemci ljubijo krilatico: »Bog je ustvaril zemljo, Nizozemsko pa so ustvarili Nizozemci sami.«

In je mnogo resnice v tej samozavestni trditvi, kajti dobro tretjino današnjih plodnih ravnin je nekoč pokrivalo morje. Kjer se danes razprostirajo cvetoča velemesta Rotterdam, Amsterdam in Haag, kamor se izteka največ bogastva te najbogatejše dežele v Evropi, kjer po vzornih avenijah smotrno drve deset tisoči limuzin, avtobusov in milijoni koles, je nekoč bučalo Severno morje svoje divje melodije.

Nizozemski ribiči pri odmoru

Zemlja iz morja

Da, Nizozemci so res mojstri. Desetletja že osvajajo novo zemljo brez kakih »naravnih revendikacij« kakih mirovnih pogodb, brez orožja in brez prelivanja krvi. V gigantski borbi s svojim največjim nasprotnikom — morjem — so zmagali oni! Morje je danes in bo v potrebi celo njih najboljši zaveznik pri obrambi dežele. Morje »mokra Maginotova linija«, v katero narod polaga svoje upe. Tona ekrazita bi v primeru potrebe zadostovala, da prebije nasipe in dober del Nizozemske in celo Nemčije vse do Düsseldorfa bi bila poplavljena, kajti vsa ta pokrajina leži nekaj metrov pod morsko gladino. A za svoja mesta Rotterdam, Amsterdam in Haag so poskrbeli, da jim ta poplava ne bi mogla do živega. Zuidersko morje so s 30 km dolgim nasipom pretvorili v jezero, katerega gladina je že 2 m nižja od morske gladine. Ta nasip je res nekaj mogočnega. Po njem vodi najmodernejša avtocesta, s posebnimi oddelki za pešce in kolesarje.

Danes se ta, Severnemu morju ugrabljeni del še imenuje Ijselsko jezero, čez nekaj let se bo zval Ijselsko polje. To so najnovejši nizozemski načrti. Saj si je delavna vztrajnost Nizozemcev že osvojila ogromne dele Severnega morja in jih spremenila v najplodnejše ravnine, tako Zeelandsko in Frieslandsko otočje in široki polotok Groningen. Od izliva Rene vse do Zuiderskega jeza se Severno morje besneče zaganja v mogočne peščene nasipe, ki so mestoma visoki 60 m. Vendar zaman! Kajti Nizozemci zidajo solidno, kakor so solidni oni sami in je soliden njihov goldinar, za katerega moram odšteti malo manj solidnih 27 dinarčkov.

Domovina Rubsensa in Rembrandta

Pravijo, da je nekaj prekrasnega, posebnega, pogled iz aviona. In jim rad verjamem. Saj leži dežela pod človekom kot šahovska deska, razdeljena na bujno zelene in pisano cvetoče kvadrate. Vsa je prekrižana z vodnimi kanali, po katerih drse bele ladjice, rjavi splavi in večje ladje, natovorjene z vsakovrstnim bogastvom. Po njih se razvija skoraj ves tovorni promet. Res, čudovita je nizozemska ravan. Vsa sveže zelena in cvetoča, posuta s hišicami najbolj pisanih barv in čistih, kakor v pravljicah. Srebrno se prelivajoča kakor zasanjana voda v kanalih pa je ob bregovih obrobljena s trepetlikami, tako da se ti zde sami brezkončni vodni drevoredi. In — i, seveda! Saj vem, kaj še pričakujete, da vam omenim! Mlini na veter! Ta, zraven cokle, najpopularnejši simbol Nizozemske — motiv, ki krasi prtiče pa ne veste, da to sploh niso mlini, ampak vodne črpalke na veter! Iznajdljivi Nizozemci so v borbo z vodo vpregli tudi veter. Počasi, toda sigurno te vetrne črpalke regulirajo vodo po kanalih. To je zelo važno, posebno ob nalivih ali v primeru, da kje popuste morski nasipi. Takrat od pravilnega delovanja teh črpalk zavisi na tisoče življenj. Po vojni se je zgodila strašna katastrofa, ko je morje nekje prebilo nasipe in črpalke niso zmagovale vode. To je Nizozemce naredilo skrajno previdne.

Res, ta prelestna nizozemska ravnina! Videl in užival sem jo, kopajočo in blesteče se v žarkih poletnega sonca, ob sanjavih mesečnih nočeh in v strahotno čudoviti razsvetljavi jesenskih neviht. Nič čudnega, da je dala ta zemlja Rubensa, Rembrandta in druge velikane čopiča in barv. Nikjer, nikjer nisem videl in užival take prelestne simfonije barv, kakor je celo morje cvetličnih nasadov okoli Haaga in Leydena.

Neko popoldne sem naredil izlet v daljno okolico Rotterdama. Seveda s kolesom in sicer s tandemom. Res, imeniten izum je tandem! Posebno za zaljubljence! To vem iz pripovedovanja moje stare prijateljice in ciceronke po Nizozemski, Gretchen (one s cekljicami na očetovem brodu, ki me je ž njimi tako prijazno vsako jutro zbudila, da sem ji pred leti posvetil cel članek!). Ona sicer pravi, da se zaljubljenci na Nizozemskem ne poslužujejo izključno tandema, ker so tako dobri vozači, da prav lepo okoli pasu objeta dvojica vozi vsak svoje kolo, in se na Nizozemskem — razen porok — vsled tega le redkokdaj zgodi kaka druga nesreča. Jaz pa sem kmalu iztaknil še neko drugo veliko prednost tandema za zaljubljene mlade ljudi. Namreč, da oni zadaj lahko prav ugodno zavira, in jaz sem se tega odkritja prav izdatno posluževal. Priznati moram, da je bila to moja prva biciklistična tura — in tortura! Gretchen me je ves čas poučevala, naj ji čez rame gledam naprej po cesti. Meni pa je pogled vedno uhajal na stran ob sprednje kolo k njenim nogam in k — zavori! Zelo verjetno da je bil to vzrok najinemu akrobatsko sijajnemu padcu. Jaz sem pri tej priliki lahko ponosno konštatiral, da sem prvič pal z biciklom, kar pa Gretchen nikakor ni mogla in smela trditi o sebi.

Pomenek na farmi

Ustavila sva se in poiskala nadvse imenitnega mlečnega okrepčila pri neki lepo urejeni farmi sredi bujnega polja. Mleko je bilo gosto ko Mormonsko jezero v Utahu. Nekaj metrov od lične farmerjeve hiše je bil peščen obronek z betonirano ploščo, v kateri je bil vzidan debel železen drog. Gospodar mi je pomen tega droga rad in precej samozavestno raztolmačil: »Vidite, na ta drog je še moj stari oče privezoval svoj ribiški čoln. Če je bilo morje nemirno, nam je metalo valove do samih hišnih vrat. Potem so bili zgrajeni nasipi in moj oče že ni bil več morski ribič — ampak lovil je s svojim čolnom po jezeru. Toda voda je postajala vedno nižja, dokler ni ostalo samo blato in v njem zadnje ribe. Tudi naval komarjev je še mučil mojega očeta. In minilo je še par malo težkih let, ko je iz blata nastajala mastna zemlja. Že ko sem se rodil jaz, je moj oče prodal čoln in ribiško orodje, kupil plug in danes imam jaz 40 kilometrov do morja. Železni drog za vezanje čolna pa smo pustili za spomin na deda, ki je zrasel na morju. Tale moj nadebudni naraščaj pa ima najlepši praznik, kadar se ob nedeljah popeljemo na morsko obalo na Hoeck of Holland.

On, Harry van Lieuve, gospodar te farme, je bil pravi tip Nizozemca. Velik, močan, rdeč v lice, skoraj belih las, vodeno plavih oči, razoranega lica in koščatih rok. Vsaka gesta, vsak pogled je izdajal vztrajnost, odločnost in delavnost. Seveda sva tudi malo politizirala. Saj še ni dolgo, ko je vsa Nizozemska pričakovala nemškega vpada v deželo. Gospod Lieuve je bil zelo hladnokrven in velik optimist. Optimizem je sploh značilna poteza Nizozemcev. Tudi on je z velikim zaupanjem govoril o pipah na njih Maginotovi liniji in o neslišni vojski (vodi!), ki jo imajo pripravljeno. Z očividnim zadoščenjem je pravil o bridkih izkušnjah, ki jih je doživže Ludvik XIV. s tako obrambo, ki pa je zdaj tehnično še vse bolj na višku. Hudomušno je trdil, da se je takrat vršila največja »plavalna tekma« vseh časov. »Kakor nas je obranila takrat voda Francozov, in v 16. in 17. stoletju Špancev, tako nas bo, če bo treba, jutri Nemcev.

Stranke in izmi na Nizozemskem

Tudi Gretchen je z največjo vnemo in pritrjevanjem sledila njegovemu samozavestnemu optimizmu. Ko sva se vračala, je skušala, kar je le mogla, mene še podrobneje seznaniti z deželo in prebivalci. »Vidiš« je govorila, »naša zemlja je rodovitna ko malokatera, pa vendar nekatera zelišča na njej ne morejo uspevati. In sicer so to razni »izmi«, ki so jih hoteli k nam prinesti po Reni navzdol.« Mislila je: rasizem, reksizem, fašizem. Jaz pa, ki vem da igra Gretchen vedno na »rouge«, sem jo vprašal: »Kaj pa »izmi«, kakor komunizem in socializem, da katolicizma niti ne omenim!?« Zdaj se je začela izgovarjati na Belgijo, češ, tam imajo komunisti uspeh. Na Nizozemskem pa so tla ugodna kvečjemu za socializem, pa to ni radikalni socializem, ampak neka vrsta meščanskega socializma.

In kar pritrditi sem moral dekletu. Na Nizozemskem ni v politično-strankarskem življenju nikakih ostrih ideoloških razlik, ampak tvorijo med strankami razliko le bolj ali manj osebni pogledi in usmeritve, kajti Nizozemska ne zna biti ekstremist. Tudi če je zapisan v komunistični stranki, je vendarle od srca vdan svoji kraljici, hodi v cerkev in je velik domoljub. Tudi med najvnetejšimi pristaši katoliške stranke ni fanatikov. Nizozemec je svobodomiseln in Nizozemka emancipirana. Najbolj pa mi ugaja splošna skromnost kljub bogastvu in visokemu življenjskemu standardu. Vedno imam vtis, da ti ljudje ne vedo, kako dobro žive in kaj vse imajo. Nisem še naletel na hvalisavega Nizozemca In vendar je Nizozemska zemlja mnogih superlativov. Človek ne ve, kaj bi bolj občudoval: Ali prav amerikansko velikopotezna tehnično-gradbena dela ali naravnost vzorno čistost in red, ki vlada povsod, zlasti pa okoli Broeka in Vaterlanda, ali pravljično čudovite cvetlične nasade v pokrajini Bloemendall ali gigantski doksistem v rotterdamski luki, ki spada med tri največje v Evropi, ali velikanske industrije (Philips-radio in Fockerove vzorne poljedelske farme) in končno edinstveno slavno tradicijo v slikarstvu ter bogato pomorsko prošlost Nizozemske.

Sergej Eppich

»Hrvatov je s srbskimi in slovenskimi brati 8 do 9 milijonov. Ali kaj koristi število, če ni sloge in ljubezni! Zato je treba slovanske narode medsebojno spreti, naj se zmerjajo, naj ne čitajo knjig drug drugega: naj bodo neprijatelji. To želijo naši sovražniki, to delajo na vse načine, da bi slovanske narode medsebojno sprli. To je vsa njihova politika proti nam!«

Radičev »Dom« 1901.

Trinajsti dan listopada 1848 so bili gosp. dr. Miklošič, dr. Dolenc in gosp. Kozler z več druzimi Slovenci pri slavnimu banu Jelačiču, mu v imenu slovenskih rodoljubov poklon spoštovanja in hvaležnosti storiti. Slavni mož jih je serčno sprejel in jim med mnogimi drugimi rečmi rekel:... srečno ga je veselilo verlo podpiranje slovenskih bratov ne le s besedo, temuč tudi v djanji. Pozdrav serčni našim bratam na Slovenskim!

»Novice« 1848

»Kdor konja lovi, mu mérve moli«. Če ti samopriden sosed kaj dobriga, morde tudi le k videzu stori, bo svojo dobroto tavženkrat precenil in ti jo očital.

»Novice« 1848

V dnevih 27. do 29. novembra 1918. je bila v Zagrebu konferenca katoliškega episkopata države SHS Skofje so med drugim sklenili uvedbo staroslovenskega bogoslužja ter hrvatskega in slovenskega obrednika za vso državo.

Hrvatski sabor je dne 11. maja leta 1867. soglasno sprejel sklep, da tvorijo Hrvatje in Srbi eden in isti narod.

Pridi sv. Duh!

»Pridi, sv. Duh!« — Morda še nikoli ni kipela ta molitev iz vseh vernih in poštenih src tako goreče kakor ob letošnjih Binkoštih. Kadar se svet zamaje in oblije zona tudi najbolj frivolne živce, takrat je napočil čas, ko je treba pokazati, koliko je vreden značaj naroda koliko čednosti je podedoval po svojih dedih in koliko si jih je privzgojil. Brez njih je narod igrača usode.

Platon je poznal štiri kardinalne čednosti: modrost, hrabrost, preudarnost in pravičnost. Modrost daje narodu sposobnost, da se zaveda svojih vrlin in napak, da zna poiskati potov do uspehov in se izogibati pasti nesreč; hrabrost je energija volje, ki se ne da nikoli z ničimer vreči iz ravnotežja, da ne pozna strahopetnosti v nikakršni priliki in da zna biti iskren do sebe in vsakogar. Tudi grob biti o pravem času in na pravem mestu je danes včasih dokaz in izraz resnične hrabrosti. Preudarnost nam daje možnost, da polagamo na tehtnico na eni strani korist in na drugi čast; slo, pohlepnost, maščevalnost na eno, a vest, človekoljubje, odpuščanje na drugo skodelo. In končno pravičnost nam vodi misli, sodbe in dejanja, da ne storimo nikomur, česar sami nočemo, da bi se nam storilo, da ne jemljemo, česar sami ne moremo pogrešiti, in da dajemo, kar si sami želimo.

Pridi, sv. Duh in razsvetli naše duše, da si danes postanemo na jasnem, ali imamo Platonove čednosti! Preko dvajset let živimo v lastni državi, po tisočletju v končno s krvjo in strašnimi žrtvami odkupljeni svobodi. A smo li že dokazali, da znamo svojo državo in svobodo dovolj ceniti, se sami modro, preudarno in zmerom na vse strani pravično vladati? Ali nam je bila korist in čast države zmerom nad vse, a naš osebni interes in osebni ugled vedno podrejena? Ali je bilo naše politično delovanje vedno poštena, nesebična borba za napredek, za vedno večji red, vedno popolnejšo poštenost, vedno čistejšo pravičnost?

Pridi, sv. Duh in vžgi v naših srcih sveto spoštovanje pred zakoni in pred avtoriteto države in narodne misli! Daj nam može, ki jih bomo ljubili, a se jih tudi bali v zavesti, da so za nas vse resnično modri, hrabri, preudarni in pravični! Može ,ki bodo znali zvariti naš narod v eno samo silo, a sebične upornike iztrebiti, pregnati ali vreči v temo! Daj nam reformatorjev, ki bodo, ko so pogledali narodu globoko v dušo in tenkočutno prisluhnili misli rojakov ter najvestneje vprašali po njegovem čustvovanju, zasnovali reforme, koristne vsem slojem in stanovom, pravično in napredno na čast in čim največjo obrambno moč države! In daj nam uradnikov, kristalno čistih, mravljinčje marljivih in jekleno neupogljivih, ki bodo znali z ljubeznijo, a tudi z neizprosno modrostjo, hrabrostjo in preudarnostjo uveljavljati zakone povsod in proti vsakomur do zadnjega vlakna ter znali ščititi korist in čast države z ljubeznijo, pa kjerkoli in kadarkoli treba, tudi z ognjem in mečem!

Pridi, sv. Duh, in razplamti duše naših poštenjakov, da najdejo končno pogum, zatreti vsakršno korupcijo, vsakršno koristolovstvo, vsakršno demagogijo, ki razširja le mržnjo in osvetoželjnost. Zavedajmo se, da je v narodu toliko mržnje ,kolikor so jo zatrosili vanj tisti, ki žive le od mržnje in hujskanja!

Depolitizirajmo državno upravo, »departizirajmo« državno in občinsko uradništvo, naše javno in društveno kulturno in civilizatorno delovanje. Učimo se od drugih narodov, ki jim je korist in čast države in naroda najvišji zakon; ta odločaj in določaj vse in njemu bodi podrejeno vse, prav vse! Bodimo neločljivo strnjen narod, ki s svojo državo stoji in pade. Ne pozabimo Prešernovih načelno večno veljavnih stihov: »Manj strašna noč je v črne zemlje krilu kot so pod svetlim soncem sužni dnovi!«

Čas je, da se popravijo vse krivice, ki so jih prizadele strankarska zagrizenost, maščevalnost in samoljubje! Čas je, da dobe odškodnino, moralno in gmotno, vse žrtve osebnega, malenkostno maščevalnega razračunavanja! V zgodovinskem usodnem trenutku je treba temeljito očediti mizo pred sabo!

Pridi, sv. Duh, in razsvetli končno našo pamet, da izprevidimo, kako brezumno je bilo dlakocepljenje na Samoslovence, Samohrvate in Samosrbe, koliko energij, duhovičenja in črnila se je potrošilo in potratilo časa, ki je bil kruto potreben za delo v prid moči in ugleda države, brez katere smo prav posebno Slovenci zase in sami »ridicu-

lus mus«... Zdaj se kaže, kako so nesrečni tisti Slovani, ki so se v svoji smešni samoljubnosti posmehovali ideji jugoslovenskega edinstva in slovanske vzajemnosti in grešili proti nji...

Pridi, sv. Duh, in odpri možgane vsem tistim prosvetnim blazirancem, snobom in beraškim velikašem, ki se jim zdi smešna, zastarela vsaka topla domoljubna pesem, vsaka iskrena beseda o ljubezni do domovine, ki se rogajo »nesodobnim rodoljubarjem« in imajo le posmeh »narodnim ženam«! Ti ne vedo, kako je jeklila duše in srca našim dedom, očetom, pa tudi nam starejšim in najstarejšim, himna »Hej, Slovani!« — »Kje dom je moj?« — »Lepa naša domovina«, pa naš »Naprej« v borbah proti narodnim sovražnikom in izdajicam — ti ne vedo, koliko poleta, žrtev in zmag so spremljale te pesmi, pa tudi rodo in domoljubne povesti in romani, slike, kipi, popevke in skladbe! Desetletja smo gledali, kako se zviška zameta vse nacionalno v naši kulturi, literaturi in umetnosti ter kako se razširja blazirani cinizem in mednarodni artizem brez nasega nacionalnega čustva.

Mi, stari, pa smo ostali po starem in danes vidimo, da smo mislili in čutili pravilno. Danes pravim: vsa društva, vse šole, vse cerkve, vsa literatura, pesem, glasba, teater, umetnost, vsa naša kultura... vse, prav vse se mora preroditi in prepojiti z vrelim nacionalnim čustvom! Ako kdaj, danes nam je treba narodne samozavesti, nacionalnega ponosa, vprav fanatičnega domoljubja! Le s tem fanatičnim domoljubjem so se vzdržali in krepili vedno nanovo Slovenci, Hrvati in Srbi, le z njim se vzdrži naša domovina, naša Jugoslavija. Modri, hrabri, preudarni in pravični hočemo ostati kakor prednamci in naj ostanejo zanamci. Kdor umre, umre le zase, a živi dalje v vnukih, v katerih bo živela sila in vrlina njih dedov in pradedov!

Pridi, sv. Duh, in obsuj nas s Platonovimi čednostmi!

Fran Govekar

Dne 7. decembra 1914 je izjavila srbska vlada v Narodni skupščini v Nišu, da je postala vojna z Avstrijo obenem borba za osvobojenje in zedinjenje vseh nesvobodnih bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je prva uradna izjava s strani Srbije, v kateri se zahteva za Slovence svoboda v samostojni Jugoslaviji.

Bodimo pripravljeni!

Nekaj smo v teh osmih mesecih vojne vsi spoznali: nevtralnost in nedotakljivost sta današnjim oblikovalcem sveta dva tako različna pojma, da se vzajemno izključujeta. Kdor razglaša, da kani ostati zunaj usodnih dogodkov, nikakor ni zaradi tega na varnem, ampak narobe. Močni se pač zavedajo svoje moči postavljajo vse račune nanjo in priznavajo samo še takšno pravico, ki jo zaslanja preudarka vreden vojaški potencial. Dobri računarji so in skrbni vzgojitelji. Vsak drobižek v njihovih mladinskih organizacijah je poučen, da mirotvorna volja šibkih ne daje tistega atmosfernega tlaka kakor plini zgorevajočih razstreliv. Kjer taka volja obstoji, je torej »življenjski prostor«.

Zato se verni izpovedovalci nevtralnosti drug za drugim ob rohnenju bombnikov dramijo iz svojih lepih sanj. Pohodni korak najezdniških vojská se roga pacifističnim prisegam. Nikoli več vojne!« in demagoškim puhlicam minulih dveh desetletij. »Koliko šol in bolnišnic bi lahko zgradili z milijardami, ki jih požira vojni proračun!« Bilo je nekaj pridnih držav, ki so vtikale ves svoj denar v bolnišnice, šole in podobne blage reči. Danes jih zaman iščemo na zemljevidu. Razločno pa vidimo meje večine držav, ki so žrtvovale za svojo varnost vse, kar so mogle. Med temi srečavamo sebe.

Izkušnja prvih osmih mesecev torej uči, da ima na evropski vojni borzi še nekam dober tečaj nevtralnost tistih narodov, o katerih vsakdo ve, da so zmožni nevarnega odpora. To je gmotna pripravljenost. In obupnega, žilavega odpora, besne borbe za sleherno zrnce prsti tja do skrajnega konca svojih ozemelj. Temu je pogoj duhovna ali, če hočete, nravstvena pripravljenost. Samo narod, ki ima sredstva in trdno voljo, izterjati ceno svoje svobode do zadnje kaplje krvi, sme upati, da bo, čeprav s puško ob nogi, brez nezgod učakal mirovne konference.

Seveda je tudi to poroštvo relativno. Vsak trenutek utegne nastopiti za to ali ono izmed vojujočih se strank položaj, v katerem bi bilo z njenega vidika mimo vseh krvavih žrtev vredno ali celo potrebno tvegati vdor na nevtralna tla, da tako zboljša svoje možnosti. Vsak dan lahko ta ali ona država zapade izkušnjavi, da v občem metežu, ko se dežele trgajo na kose in ljudstva preganjajo s tisočletnih selišč, tudi sama položi šapo na košček »življenjskega prostora«. Cenzurne lise govore za čudo razumljivo, in glasovi iz etra ne morejo biti vsi »tendenčni« in »propagandni«, kajti dogodki jih potrjujejo. Zdaj je poplah v tem, zdaj v onem koncu blažene Evrope. Te dni se oblači nad Sredozemljem. Kdo se še drzne misliti, da bo prav on izjema? Se mar drznemo mi?

V takem dušljivem ozračju nam je živeti do konca ljudožerske pojedine, razen če pridemo »na mizo«. Pridemo? Kdaj pridemo? Odgovor na to vprašanje ni odvisen od nas, temveč od drugih. Po pravici ugibljemo, ali ni vsa zoprna negotovost bistven del pripravljalne živčne ofenzive, ki naj nam ohromi odporno moč in razkroji notranjo pripravljenost našega prebivalstva.

Če je, priznajmo, da ne dosega svojega namena. Takšna in podobna pričakovanja bi slonela na tragičnem nepoznanju stvari. Kajti naš človek je iz svoje zgodovine vajen hudih preizkušenj in se v svoji tisočletni modrosti vselej že v naprej pripravi nanje. Nobeno miroljublje ga toliko ne oslepi, da ne bi čital znamenj na nebu. Res je, da ljubi življenje, veselje, delo, zemljo in tisto bore, kar vobče ima; a tudi smrt zna vzljubiti, in gorje, kadar jo vzljubi. Pokažite mu sovražnika, ki prinaša njegovemu domu razdejanju, njegovim dragim nesrečo in pogin; samo recite mu, da ga prihajajo podit z očetne grude, pa ga boste videli, silnega v srdu, velikega v junaštvu! Te prvobitne, strašne pripravljenosti ne more nihče izpodkopati in nič omajati, ker raste iz najglobljih življenjskih gonov. Imel jo je pred poldrugtisoč leti, ima jo danes in jo bo zmerom imel. Tem neukrotnejšo, čim bližja bo stiska obupu!

Mi, ki se štejemo za pametne in učene, ne moremo tej pripravljenosti skoraj nič dodati. Vemo, da zadostuje. Naslonimo se nanjo, strnimo se z njo v božjem miru, ki naj nas jekleno spaja, dokler besni vihar, in jo potrjujmo z mislijo, z besedo, z dejanjem. Ljudstvo v teh časih ne potrebuje ideoloških razlag, nikar že lahkomiselne tolažbe. Resnice hoče! Vedeti hoče, da gre za njegovo bitje ali nebitje, za to, ali bodo njegovi otroci tujcu psi ali svobodni ljudje; čutiti hoče, da nas je z njim vred petnajst milijonov, ki smo eno na življenje in smrt, in sedemdeset milijonov, ki nas družita ista skrb in ista usoda; slišati hoče, da ne more poginiti, dokler se sámo ne obsodi. In obsodilo se nekoli ne bo.

Čas je resen. Nikakor ne gre za vzdigovanje slepega poplaha, še manj za brenkanje kilavih davorij, najmanj za zbujanje čuvstev, ki bi oporekala naši iskreni volji, živeti z vsemi v dobrem sosedstvu. Za to gre — in samo za to — da čujemo in bedimo.

Ne kličimo sodne ure. Sovražimo misel nanjo in ohranimo svojo vest čisto! Toda čujmo in bedimo vse dni, vse noči: presenetiti nas ura ne sme. Upajmo, dokler je upanje, in če ga kdaj več ne bo, zaupajmo. **Vladimir Levstik.**

Naša ženska stran

Ne samo dolžnosti, tudi pravice

O veličini materinega trpljenja, odrekanja, zatajevanja, pomanjkanja, ki ga trpi zaradi svojih otrok, so napisali že toliko lepih besed, da bi bil največji umetnik besede ali podobe v zadregi, če bi hotel napisati ali drugače upodobiti kaj novega. Toda slej ko prej je to idealno češčenje materi kaj malo zaleglo: prav tako kot prejko je bil kult matere še manj oficialen, so revne matere — in teh je večina — stradale, da so nasitile svoje otroke, in v mnogih primerih še naprej rode brez vsake pomoči ter zavijajo svoje nebogljenčke v svoje lastno krilo ali predpasnik, ker jim manjka vsega najpotrebnejšega.

Pa ne samo te, najrevnejše matere imajo zgolj dolžnosti, ki zaradi opevanja niso nič manjše in se nič laže ne prenašajo, marveč tudi življenje večine drugih mater je kakor ena sama veriga samih skrbi in odgovornosti prvemu in zadnjemu članu pri hiši. Mati mora misliti na vsakega poedinca, kaj mu manjka, kako mu bo to in ono oskrbela, kaj želi jesti, ali ima osnaženo obleko in čevlje itd. Ko se nadebudni sinko — čeprav je že v srednji šoli — odpravlja zdoma, nadleguje mater, ki ima polne roke drugega dela: »Mama, kje je moja čitanka, telovadni čevlji... Kam si dejala moj klobuk...«

Po čigavi krivdi pada vsa odgovornost in vse delo na mater, o tem bi se dalo govoriti -- toda to je poglavje zase. Položaj matere v družini pa tudi prav lahko primerjamo z njenim položajem v javnem življenju. Tudi kot državljanka mati nima prav za prav nobenih pravic, marveč samo dolžnosti. Te dolžnosti gredo celo tako daleč, da državno vodstvo zahteva od mater, da rode več otrok. Življenje nam vsak dan kaže, kako živo je mati prizadeta tudi pri vsem ostalem dogajanju, ki je v neposredni zvezi z dogodki v državi ter vobče z usodo vsega javnega življenja.

Tega se danes mati tudi dobro zaveda, to živo čuti, ne da bi jo bilo treba posebej opozarjati na delež, ki ga imajo zunanji dogodki tudi na njeno življenje. Menda ni danes nobene matere, ki se ne bi zavedala kako zunanja trgovina države odmeva v njenem lastnem in v življenju njene družine. Danes ni nobena mati ravnodušna, če je zunaj države vojna ali mir, a četudi njena država ni neposredno ogrožena. Njeno živo zanimanje ne prihaja zgolj iz sočustvovanja z drugimi materami, ki morajo žrtvovati svoje najdražje, marveč tudi odtod, ker današnje življenje kaže bolj kakor kdaj koli v preteklosti, kako je vse javno življenje povezano med seboj, kako eno zlo lahko sproži cel plaz gorja, ki se razlije po vsem svetu in pregazi tudi njo in njene otroke — morda tudi njen narod.

Danes vse države računajo v primeru vojne nevarnosti z materami kot z aktivnimi faktorji. Povsod jih pozivajo na sodelovanje in to pri aktivni in pasivni obram bi države. Pozivajo jih, naj se izvežbajo v tej in oni spretnosti, ki bi jim dobro služila, če bi bilo treba braniti svojo zemljo.

V vse to življenje, ki je prineslo v bistvu toliko novega tudi v življenje vsakega poedinca, se je znašla tudi žena-mati hitro in s prav takim razumevanjem in prilagodljivostjo, kakor se je znašla v delu in poklicu, ki se ga je morala oprijeti pred nekaj desetletji, v kar jo je prisilila prav tako velika sprememba v javnem, predvsem v gospodarskem življenju. In danes, ko zlasti v nekaterih državah, ki so v vojnem metežu, pričenja primanjkovati delovnih moči, so naenkrat pozabili, da žena ni sposobna za poklicno delo in da spada mati zgolj v družino...

Vse te ugotovitve ali bolje: vsa ta dejstva so najbolj prepričljiv dokaz, da je žena in mati v javnem življenju prav tako važen činitelj kakor mož in prav tako kakor ni mogoče njega prezreti pri sodelovanju, prav tako se ne more prezreti žene. Iz tega sledi povsem logično, da je danes bolj kot kdaj doslej prišel tisti trenutek, ko je treba tudi ženo pritegniti povsod, kjer se odloča o usodi države in naroda.

Če hočete materi doprinesti res kake dokaze priznanja njenemu poslanstvu, tedaj ji ne nalagajte samo dolžnosti, marveč ji priznajte, da je polnovredna državljanka, ki ima tudi pravice.

Bridke misli ob materinskem dnevu

Tri ženske sede na trdi klopi posredovalnice.

Tri mlade matere.

Peš so prišle v mesto, v to sivo dvoriščno hišo. S sabo so prinesle samo svoje službene knjižice, v katere so mnoge roke zapisovale datum in drobne življenjske podatke. Samo te knjižice in bridkost materinstva.

Spodaj, na vogalu ulice, dve gospe ponujata mimoidočim cvetice in listke — odkup za materinski dan. To jutro so časopisi in listi prinesli mnogo lepih besed o zvišeni nalogi materinstva.

Te tri mlade matere, ki so jim zaradi njihovega blagoslovljenega stanja zaprli vsa vrata, ne vedo ničesar o dobrodelnem prodajanju cvetic in listkov, ničesar o proslavljanju materinstva po časopisih in listih. Sede na trdi klopi posredovalnice za službe — njihovem poslednjem zatočišču — in strah pred urami najbridkejšega trpljenja — materinstva, ki mu človeški predpisi niso priznali zakonitosti, jim stiska srca...

Telesna in duševna higijena poklicne žene

Dva zaveznika ima poklicna žena, ki ji pomagata, da si ohrani zdravje in dvigne odporne sile telesa: *vodo* in *zrak*.

Vodne in zračne kopeli izboljšujejo dihanje kože. Človek ne diha samo s pljuči, marveč tudi s celo kožo. Da koža lahko diha, mora biti čista. S toplo vodo je očistimo prahu in kužnih klic, ki so se nabrale na njej. Z hladno vodo pa si okrepimo in osvežimo telo. Priporočljivi so mrzli polivi preko prsi in hrbta z naknadnim frotiranjem kože. Vendar žena, ki po frotiranju ne čuti prijetne toplote, temveč jo še dalje mrazi, naj opusti mrzlo tuširanje.

Zračne kopeli so priporočljive zlasti za slabokrvne žene, ker zrak odvzame telesu manj toplote kakor voda. Pri odprtem oknu izvaja žena v kopalni obleki ali brez nje 5 — 10 minut dihalne vaje nato se hitro toplo obleče. Ako jemlje te kopeli zvečer, gre takoj nato v postelj.

Dnevna uporaba vode in zraka utrdi človeka in ga varuje pred prehladom.

Da mora poklicna žena paziti na snago rok, nohtov, las in zob, je samo po sebi umevno. Izredno važna pa je za njo *higijena menstruacije*, glede katere mora poklicna žena vedeti dvoje: Pravilno ni, ako postopa, kot da menstruacije sploh ne bi imela, pravilno pa tudi ni, ako pripisuje temu pojavu preveliko pozornost in se smatra za težkega bolnika. Srednja pot, najboljša pot, velja tudi tukaj. Za vse žene velja pravilo, da izbegavajo v tej dobi prekomerne napore in da pazijo na telesno snago. Posebno naj v tem času predolgo ne stoje in ne prenašajo pretežkih bremen, ali pa naj vsaj svoj prosti čas porabijo za ležanje na stolu.

Ženam, ki v poklicu niso izpostavljene večjim telesnim naporom gimnastika na svežem zraku ne škoduje, zdravju škodljivo pa je v teh dneh plavanje kopanje na prostem, kolesarjenje, tek in ples. V prvi polovici menstruacije je bolje ako se žena tudi doma ne koplje; v drugi polovici je kopel, ako ni prevroča (31 C), dopustna. Menjava perila v tem času ne povzroča jačjih krvavitev in voda ne škoduje. Vsaj trikrat na dan, se je treba dobro izmiti s toplo vodo, mehko krpo ali vato, tudi z milom. Umivanje celega telesa predvsem do pasu je nujno potrebno, ker izločuje koža za časa mesečnine večjo količino znoja kot sicer.

Poleg navedenega je treba paziti na pravilni potek in nastop menstruacije. Ako izostane za dalje časa ali veliko prehitro nastopa, ali se pojavijo druge nerednosti in nepravilnosti, je potreben zdravniški pregled in nasvet, ker so te motnje često predhodniki težjih obolenj.

In nosečnost? Velja isto pravilo kakor za menstruacijo: Žena ne sme omalovaževati te svoje telesne spremembe a tudi ne pretirano skrbeti. V celi vrsti poklicev izdrži žena brez nevarnosti za svoje zdravje tik do poroda. To so poklici z lahkim telesnim gibanjem, ki izboljšuje krvni obtok v materinem telesu kar je zelo važno za doraščujoči plod. Tudi poklici, v katerih žena mnogo sedi, ji ne škodujejo, ako se od časa do časa v sobi malo razgiblje, ako pazi, da ne pritiska telesa ob mizo, da se ne naslanja premočno naprej, tako da ne obremeni maternice, predvsem pa, da svoj prosti čas izrabi za sprehode. Poklic, ki ni v skladu z nosečnostjo, je žensko delo v tovarnah. Opazovanja so pokazala, da je procentualno največ prezgodnjih porodov pri tovarniških delavkah, ki bi morale prekiniti z delom v tovarni vsaj tri mesece pred porodom.

Urica ležanja po poklicnem delu koristi, polež avanje škoduje, ker slabi mišičevje. Zato mora poklicna žena po službi ven v prosto naravo, na sprehod, zvečer pa rano v postelj. Posedanje v zakajenih prostorih, uživanje alkohola in nikotina je za njo nezdravo in škodljivo. Telesni negi mora v tej dobi posvečati izredno pazljivost. Priporočljive so zlasti kopeli do 33° C, z hladnimi pa mora biti zelo previdna. Prehitri vstop v poklic po porodu je tudi škodljiv. Žena v otroški postelji je prav za prav bolnik. Da zadobe notranji organi svojo prvotno obliko, preteče 5 — 6 tednov. V tej dobi bi se morala žena izogibati večjih naporov. — Prvih 10 dni mora imeti otročnica popoln mir, nato lahko začne z lažjim delom v hiši. Po preteku 6 tednov gre lahko zopet v službo, mora pa tudi sedaj opazovati samo sebe, paziti na spremembe, sluzast ali gnojen iztok, bolečine v spodnjem delu trebuha. Močna krvavenja zahtevajo zdravniški pregled.

Dr. Slava Kristan-Lunaček.

Pikčaste obleke

Še nekaj jasnih, vročih dni — in že se bo pomlad izpremenila v poletje; odložile boste, gospe in gospodične, svoj pomladni kostum in ga zamenjale z lahko svileno obleko. Sedaj je nastopil čas, ko vas že zanimajo vzorčaste svile. Seveda pa so vzorčaste svile namenjene le popoldanskim oblekam, za dopoldansko, vsakdanjo rabo se vidijo nekam preveč elegantne. Tako je s cvetličnimi in drugimi vzorci, vendar poznamo tudi tukaj nekakšno izjemo, ki je zaradi svoje preproste in geometrične oblike splošno veljavna. Nu, saj ste že uganile, kateri vzorec imamo v mislih! Tu gre kajpada za pikčasto svilo, ki jo boste tudi

letos nosile v vseh modnih odtenkih. Pikčasti vzorec učinkuje tako skromno in enostavno in hkratu tudi tako ljubko, da se poda starim in mladim obrazom. Pikčasto obleko lahko nosimo dopoldne kakor popoldne. Dopoldne jo osvetlimo s preprosto platneno jopico, popoldne pa izpopolnimo s široko, ohlapno jopico iz enakega tvoriva, da učinkuje kakor enoten komplet.

Morda se bo nekaterim izmed vas tožilo po skrajno širokih krilih lanskih letenskih oblek. Kakor vidite na naši skici, je letošnja moda širino kril že znatno omejila. Nu, vsem tistim, ki nimajo preveč vitke postave, se bo ta novica kajpada prilegla. Skromno ljubkost splošno veljavnih pikčastih oblek radi povdarimo z ovratnikom iz belega pikeja in s prav takšnimi manšeti, sicer pa velja tudi tukaj pravilo: enostavnost je eleganca.

Primer preproste in okusne pikčaste obleke najdete na naši skici. Tu smo obleko izpopolnili s kratko jopico, ki jo krasijo majhni reverji iz belega pikeja. Obleka sama je povsem gladka, život je nabran na takisto nabranem oplečniku, ki na ramenih prehaja v kratke, drapirane rokavčke. Pas zavežemo spredaj kakor šerpo.

Tudi ostanke s pridom porabimo

Od kosila je ostalo nekaj krompirja, špinače in riža. Za večerjo teh ostankov ne moremo porabiti, ker je tega premalo, posebno pa še zato ne, ker bi se družina uprla. Saj je prav sprememba v jedilniku tista, ki že sama po sebi vzbuja tek, zato je treba skrbeti vedno za nekaj novega in dobrega.

V splošnem gospodinja prav težko preračuna, koliko bo treba skuhati. Na tek družinskih članov vpliva vedno več činiteljev: boljša ali slabša volja, trenutno zdravstveno stanje, vreme i. t. d. Zato mora gospodinja z ostanki vedno računati in najti zanje uporabo, ki pa seveda ne sme škodovati zdravju.

Prva stvar pri ostankih je: takoj na hladno z njimi! Jed, ki se pari ure in ure v pečici ali na štedilniku, se pokvari, izgubi na okusu, na hranilni vrednosti in nam lahko še škoduje.

Če hočemo torej porabiti jed tako, kakršna je, jo je treba imeti nekje na hladnem prostoru, tik pred uporabo pa dobro prevreti ali prepražiti. Najbolje pa je, če iz teh ostankov napravimo novo jed, ki bo po njej vsak raje segel, gospodinja pa bo imela zavest, da je hranilo s pridom uporabila.

Kako porabimo ostanke krompirja?

Ker je na naših skromnih mizah vsakdanji gost, nam često ostaja. Znano pa je, da se v krompirju kmalu po kuhanju tvori škrob, ki mu kvari okus in ga dela težko prebavljivega. Zato je bolje, če krompirja ne hranimo takega kot je, ampak ga porabimo tako, da napravimo iz njega druge jedi n. pr. naravno kuhan krompir porabimo za vse vrste krompirjevega testa ali za malo čajno pecivo iz krhkega krompirjevega testa, za slane kuminove paličice ali šunkine roglјiče, kjer porabimo enako težo pretlačenega krompirja, surovega masla, moke in nekoliko pecilnega praška. Prav tako uporabimo krompirjevo kašo (pire) za krompirjevo testo, če pa dodamo jajce, sesekljanega petršilja in drobtine, dobimo testo za krompirjeve zrezke, ki jih z drobtinicami oblikujemo in spečemo v vroči masti.

Kako porabimo ostanke špinače?

Špinačo dobro porabimo kot nadev za palačinke. Ako je špinačina prikuha gosta, naredimo rezančno testo iz moke, mesto vode špinačo, jajce, sol. Razvaljamo, zrežemo, na rezance, jih malo posušimo, skuhamo in postrežemo s krompirjevim hrenom ali kako omako.

In ostanke riža?

Riž lahko pripravimo naslednji dan za juho. Tudi ga zmeljemo, primešamo nekoliko moke, jajce, oblikujemo zrezke, jih spečemo ali paniramo ter ocvremo in serviramo k zelenjavi ali kaki mesni omaki.

Če so nam ostali rezanci?

Iz teh naredimo narastek, za spremembo dodenemu nekoliko pretlačene skute (sira), zrezane mandeljne ali orehe.

In ostanki mesa?

Dokupimo nekoliko svežega mesa in naredimo polpete. Iz teh ostankov pripravimo lahko prav dobro večerjo, če naredimo haše, poleg pa damo zgubljeno jajce in dušene gobice. Mesne ostanke porabimo za žlikrofe, za vložek v juho pa mesni zvitek. Palačinke namažemo z mesnim nadevom in solata, tako in je večerja tu.

Ostalo nam je zelenjavne prikuhe.

Pripravimo za večerjo ali pa kosilo juho. Svetlo prežganje zalijemo, dobro pokuhamo, primešamo zelenjavo in juho z jajcem zgostimo (legiramo). Zrezke naredimo pa tako, da primešamo zelenjavi kuhan krompir, dušen riž, ali kuhane rezance in jajce. Za zelenjavni kipnik rabimo pa še surovo maslo in več jajc.

Mati

Dragocen zaklad najčistejše in nesebične ljubezni ter neizmernih žrtev — o Mati!

Prijatelji! Razveseli svojo mater. Ali stori ob spominu nanjo kako dobro delo. Ti mladina, ki si še srečna v okrilju in zavetju svoje ljube mamice, ne pozabi razveseliti je in se vsaj z malenkostjo, z malo pozornostjo odložiti za njen trud. Srce ji bo rajalo ginjenosti. Ne odlašaj! Stori to danes, kajti morda jutri bo že prepozno. »Ne vemo dneva, ne ure...« Zastonj! Ne kesanje, ne solza ne more vzbuditi več življenja. Če mati trudno in za vekomaj zatisnila je oko — pohiti tje na ono tiho domovanje, prižgi drobno lučico in se v globoki hvaležnosti pokloni za vsak trenutek dobrote, skrbi in žrtve za te. Bodi uverjena, vsak trenutek njenega življenja je bil tebi posvečen. Njen poslednji dih, njena poslednja misel veljala je le tebi.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Neredna stolica
upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je
DARMOL

Tudi za najmlajšega rodbinskega člana

Kmalu bo postalo vroče. Dojenčka ne bomo mogle več puščati v njegovih toplih, pletenih jopicah in volnenih žabah, ki so ga pozimi ščitile pred mrazom. Tudi zanj je prišel čas, da mu preskrbimo poletno »garderobo«! Seveda ni za mlado mater večjega užitka kakor če more sama pripraviti svojemu ljubljencu novo poletno oblačilce. Nekaj drobnega vezenja, nekaj ur pletenja — in stvar je seveda povsem drugačna na pogled kakor kupljene oblekce.

Mali človek potrebuje sedaj dveh stvari pred vsemi drugimi: poletnega plaščka in kratkih hlačk, ki mu služijo obenem za oblekco. Plaščck s širokim, otroškim ovratnikom si zamišljamo iz belega pikeja, ki je na naiobe strani flanelast, torej, kolikor toliko topel. Seveda ga lahko peremo! Okrasimo ga z ljubkimi rožnatimi ali svetlosinjimi čipkami, ki imajo podobo roglјičkov (skica). Hlačke pletemo iz bele in rožnate pavole. Med nogami jih zapnemo detetu s tremi malimi gumbki, na ramenih pa zavežemo z rožnatimi pentljami.

ELITNA KONFEKCIJA
MASAEK
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Mamica in hčerka v enakih krilih

Ta zamisel francoske mode je hkratu ljubka in praktična, kajti za dve krili iz enakega tvoriva ne potrebujemo toliko blaga, kakor če bi urezale vsako krilo posebej iz drugega kosa. Če je blago dovolj široko in hčerkica dovolj majhna, lahko dobi punčka iz odrezkov še kratek bolero. Obe krili, mamičino in hčerkino sta zmerno zvončasto krojeni.

Velika grešnica

Moram vas seznaniti s Tajo. Predolge noge ima in predrobno glavo — takšna je kakor rastlinica, ki je zrastla na previsokem stebelcu. V obraz je ozka in prozorna. Kadar dvigne majhno glavo k svetlobi, se vam zdi: še malo, pa se bo vsa Taja utrnila v nič. Njen obraz je eden tistih, kakor jih vidite pri sestradanih, bednih otrocih. Vendar Taja ne strada. Lahko bi jedla, karkoli bi hotela in kolikor bi ji srce poželelo, pa ne more. V tem primeru kaže nemara tista višja, izravnalna pravica svojo moč: Taja, ki ima vsega v izobilju, nima teka, drugi otroci pa, ki so lačni, nimajo jela. Toda to nikomur ne more biti v tolažbo...

Taja je prav za prav Tatjana. Kakor hitro pa je znala govoriti, se je prekrstila kratkosti v prid in sebi v olajšavo. Sedaj je Taja. Tako jo kličejo vsi, ki jo imajo radi.

»Lahko noč, Taja«, je rekla mama in jo je neskončno rahlo poljubila na čelo.

Za Tajo je že pozno. Starinska urica na belo prepleskanem predalniku je pravkar oddrobila v topli somrak devet udarcev. Mama, ki se sklanja nad svetlo otroško postelj, je že v nočni srajci. Takšne rožnate, prozorne, do tal segajoče srajce imajo nemara samo še angeli v nebesih, kraljične v začarani deželi in vile v skrivnostno tihem gozdu — je ta hip svečano in presunjeno pomislila Taja. Toda nobena teh prikazni ne more vonjati tako sladko in toplo kakor mama.

»Boš spala?«

»Mhm«, je zašepetala Taja.

Mama je ugasnila luč. Odšla je, toda vrata za seboj je pustila na stežaj odprta. Kajpa, ta pokončni, razsvetljeni pravokotnik vrat, ki vodijo v materino sobo, nikakor ne dopušča, da bi tema dobila kaj oblasti nad Tajino nočjo. S svoje postelje vidi Taja naravnost na materino belo odgrnjeno posteljo. Od tod vidi, kako siplje rožnata luč svoje mehke žarke na njeno lahno povešeno, temno glavo in kako mama stiska črne obrvi, ko zvečer v postelji bere knjigo. Mama bere in je v drugem svetu — ne sliši te takoj, če jo pokličeš. Ampak to je vseeno. Važno je le, da je sploh tu, v bližini. Važno je, da lahko zaspiš ta čas, ko dremavo in ljubeče izpod napol zaprtih vek zreš nanjo. Važno je, da še v polsnu občutiš sladko pomirjenje, ki ga izžarevajo toplota njene prisotnosti, nežni in medli soj rožnate luči, tišina okoli materine nemo sklonjene glave...

Toda nocoj kljub temu Taja ne more zaspati. Taja še nima osem let. Mnogi, ki z njo vred obiskujejo prvi razred, so kajpada še mlajši — toda dopovedali so jim vsem, da so grešili. Tako je. Taja je grešila in neko določeno število sedemletnih dekletc je grešilo podobno. Zato jih v šoli pripravljajo na prvo spoved: da se svojih grehov prav in čisto izpovedo... Tajin svet je bil doslej svet ljubezni, očividno pa je bilo potrebno podučiti jo, da je onstran ljubezni še nekaj takšnega kakor več no pogubljenje.

Taja si je potegnila odejo še preko nosa. Sedaj je videti od nje samo teman čop razmršenih las in dvoje zbeganih oči. Grešila je in ni vedela, da greši. To je približno tako strašno, kakor če imaš težko bolezen, pa se mirno sprehajaš naokoli. Nu, sedaj vsaj ve, da je grešnica. Negibno leži v topli postelji, z neko čudno naslado se gnusi sama sebi in si zaspano izprašuje vest.

Grehi so mali in veliki. To si ni težko zapomniti, saj imamo tudi male in velike črke. Težje je razločiti, kateri so smrtni in kateri ne. Na primer: če samo enkrat nagajaš, je to šele majhen greh, pravi gospod katehet... Če kljub ponovnemu opominu še in še nagajaš, si kajpada že smrten greh nakoplješ na ubogo dušo! In Taja si mora s prestrašenim vzdihom priznati, da beleži več takšnih smrtnih grehov sebi v škodo. Če bi torej sedaj umrla, še preden je pri spovedi dobila odvezo, bi prišla naravnost v pekel, tjakaj, kjer se v lastni tolščі cmarijo na večnem ognju ubijalci, razbojniki in tatovi.

Taja se počuti važno. Tudi kradla je že. Očetu je oni dan ukradla kisel bonbon iz papirnate vrečice, ki jo je vso pomečkano bil pozabil na nočni omarici... materi pa se je še lansko jesen zlagala, da ni utrgala hruške z malega drevesa na balkonu, tiste hruške, ki jo je seveda utrgala ona in nihče drugi: grešnica Taja.

Hujših grehov se Taja ne more domisliti, kakorkoli vrta po svojem spominu. Toda za dobro spoved je potrebnih pet reči. Taja jih zna na pamet: izpraševanje vesti, kesanje, trdni sklep, spoved, zadoščevanje. Sedaj je torej na vrsti kesanje...

Žalost in stud nad storjenimi grehi imenujemo kesanje. Taja ve, kaj je žalost. Žalost je nekaj takšnega, da ti gre na jok pri tem. Žalost je, če reče mama s tihim, krhajočim se glasom: »Taja, takšne punčke nimam rada.« Tedaj se ti stisne srce in vse naokoli je mraz in tema. To je še hujše kakor solze... Toda sedaj ni teme, ne v srcu, ne kjerkoli. Mama čita knjigo pod rožnato lučjo in od nje gresta svetloba in toplota po sobi in po Tajinih občutkih. In ta toplota bo ostala, četudi luč ugasne.

»O moj Bog, žal mi je, da sem grešila. Žal mi je zato, ker sem z grehi zaslužila tvojo kazen...« drdra polglasno Taja. In vendar ji je še vedno lahko pri duši, v njenem srcu ni žalosti, čeravno jim je bil gospod katehet vsem kar najstrožje zabičal, da se morajo ob teh besedah resnično razžalostiti. Brez žalosti ni pravega kesanja!

Mama je dvignila glavo.

Iz Tajine postelje vstaja v noč klavrno stokanje in vrsta glasnih vzdihov.

»Kaj je, Taja, za božjo voljo? Ali ti je mar slabo?«

»Ne morem in ne morem biti žalostna,« zajavka grešnica med solzami. »Oh, mamica, kaj naj storim, da bom žalostna?«

Šaljapin je obiskal za božič dirigenta Pavla Tučkova. Po obedu je vzel slednji v roke kitaro in zelo lepo zapel neko ciganske romanco. »Še eno«, se je obrnil k Šaljapinu, »ti poj drugi glas«.

Zapela sta, kmalu pa je Tučkov pogledal po strani Šaljapina: »Ne zadevaš. Še enkrat«. Spet sta zapela, toda Tučkov je kmalu nehal in zopet zakričal: »Pazi! Še enkrat od kraja!« Šaljapin je nalašč zopet napačno pel. Tučkov je odložil kitaro in se obrnil k znamenitemu pevcu: »Vi ste solist Nj. Veličanstva? Čudno, zelo čudno. Prav nič ne znate peti. Da, da, to ni opera. Tam se lahko derete in tulite, kolikor vam je drago, ampak za romance pa je treba znati peti. Vi ciganskih romanc ne znate. To je umetnost, ki ni vsakemu dana. Vam, na primer, že ne. Pa tudi posluha nimate.«

★

Grofu Razumovskemu so poročali o velikanskih poneverbah njegovega upravitelja, toda Razumovski je vse to prenašal z veliko potrpežljivostjo. Nekoč ga je nekdo, ki bi bil sam rad postal upravitelj ogromnih grofovskih posestev, opozoril na lepo dvonadstropno hišo, ki so jo ravno dogradili. »To si zida lep dom vaš upravitelj, najbrž iz vaših sredstev. Skrajni čas je, da ga odslovite«. »Ne, prijatelj, ta hiša je že pod streho in domala dograjena. Če si vzamem drugega upravitelja, si bo začel zidati od začetka — iz mojega žepa«.

Države za kitajskimi zidovi

Maginotova linija, Devezova črta, Mannerheimova obramba in Siegfriedov pas — Granitne klade v Rumuniji — Horthyjeva, Metaksasova in Borisova črta — Turške utrdbe

Nova doba nam je prinesla na ogroženih mejah celo vrsto utrjenih pasov, ki jih po vzgledu francoske Maginotove linije imenujejo večinoma po njihovih zgraditeljih ali pobudnikih. Bilo bi pa napačno, če bi smatrali vse te številne »linije« za enake po ustroju in enakovredne po obrambni moči. Sistem Maginotove črte je gotovo

najboljši in najtrdnejši.

Sestavlja ga neprekinjena trdnjavska črta vzdolž vse zapadne francoske meje in ta črta poteka večji del pod zemljo. Toda ta sistem so zavoljo ogromnih stroškov, ki jih zahteva, in dolge gradbene dobe posnemali prilično malo. Pogosteje so kopirali metodo, ki jo je uporabil belgijski obrambni minister Deveze za zgradbo črte, ki se imenuje po njem.

Deveze je spretno izkoristil gorati značaj

belgijsko-nemške meje

in je ustvaril trojno črto medsebojno nevezanih utrjenih točk, kazemat, opazovalnih stolpov, betonskih zgradb, cementiranih položajev za topove in strojnice, in vse te točke so si toliko blizu, da morejo vsako poedino med njimi v primeru potrebe njene sosede obsuti z ognjem. Ta sistem dopolnjujejo običajne obrambne naprave, kakor podminirani mostovi, pasti za tanke, žične ovire itd., pri čemer se izkoriščajo na spreten način

naravne ovire,

rečne struge, vzpetine, železniški nasipi i. t. d.

Belgijska metoda pa je za ravninske predele težje izvedljiva in manj učinkovita nego v gorovju. Finska Mannerheimova črta in nemška Siegriedova črta sta bili zgrajeni po belgijski metodi, zadnja vsaj v goratih predelih, med tem ko sestoji v ravnini običajno iz več vrst betonskih utrdb in zaklonov, ki so postavljeni drug za drugim

v obliki šahovskih polj.

Mešanico raznih sistemov z nekaterimi originalnimi rešitvami predstavlja rumunska »Karolova črta«. Proti Rusiji, v Besarabiji, sledi ta obrambna črta razmeroma preprosto rečnim strugam. Dnjester, ki loči obe državi, je utrjen na obeh straneh. Ob zapadnem robu Besarabije, ob Prutu, pa ima Rumunija še rezervno linijo, ki sledi prilično

nekdanji rumunski meji

pred prvo svetovno vojno. Na severu varujejo to deželo težko prehodni Karpati, prelaze in visoke doline je Rumunska razen tega pred kratkim še posebe utrdila, na grebene je postavila baterije zoper letala. Na jugu zadostuje nekoliko utrjenih postojank za zaščito petrolejskega cevovoda, Dobrudže in železnih vrat, proti Madžarski pa se je Rumunska zavarovala na svojevrsten način: ozemlje, ki je večinoma plosko, je prepregla s črto dva do tri metre iz zemlje molečih in najmanj meter debelih

garanitnih klad,

ki so oddaljene kakšen meter druga od druge. To je preprosta in učinkovita obramba proti tankom, motoriziranim kolonam in topništvu, ki bi napredovali po ravnini, hudo ovira bi jim bila še tedaj, če bi uničili branilce za temi kladami.

Rumunija ima med vsemi balkanskimi državami največ utrjenih črt, kar je umljivo. Sosedna Madžarska si je pred pol leta utrdila mejo proti Rusiji in Slovaški, to »Hortyjevo črto« pa je bilo po zaslugi Karpatov precej lahko postaviti.

Grška in Bolgarska imata svojo

»Metaksasovo«, odnosno »Borisovo črto«,

ki si stojita druga proti drugi, Grška je razen tega utrdila reko Marico na svojem severovzhodu, a na Peloponezu je postavila dolgo vrsto obalnih baterij, kar predstavlja tudi nekakšno utrjeno črto. Tudi Bolgarska, ki ima gorate meje, je utrdila predele ob Donavi in Strumi.

Omeniti je končno še močne in skrbno zgrajene

utrdbe Turčije,

ki ležijo sicer večinoma na azijskih tleh, na meji proti Kavkazu, na obalah pred italijanskimi Dodekaneškimi otoki in ob Bosporu ter Dardanelah.

Skupno dolžina utrjenih črt na Balkanu znaša, če ne prištejemo azijske Turčije, več nego 2000 km, to je nekako razdalja med Parizom in Carigradom. Prišteti pa bi bilo treba še obalne utrdbe in pomorska oporišča, zaklone zoper konjenico in topništvo ter celo proti letalskim bombam in napadom z morske strani.

Peta kolona

Skriti sovražniki pod krinko prijaznosti

Ta novi izraz, ki ga danes čitamo v vseh časopisih, ki ga čujemo iz ust politikov in državnikov in ki je postal važen del sodobnega izrazoslovja, je nastal v teku zadnje dobe, v kateri se je vojna doktrina lotila zelo nenavadnih taktičnih sredstev.

Vsi vemo, da pomeni »peta kolona« onega nevarnega skritega sovražnika, ki pod miroljubno krinko turista, gospodarskega strokovnjaka, trgovskega potnika ali celo delavca na kulturnem zbližanju narodov opravlja črni posel ogleduštva, izdaje, prevratne propagande, včasih pa se ponekod izpremeni čez noč v pripadnika sovražne vojske ter strelja v hrbet branilcem države, kjer je dotlej užival gostoljubje, pravno varnost in imel tudi prav lep stranski zaslužek. Ta izraz je še čisto mlad, vendar vemo o njegovem nastanku takisto malo, kakor da bi se bil izoblikoval v pradavnih časih.

Nekateri pripisujejo njegov nastanek zadnji španski državljanski vojni. Baje ga je prvi vporabil branitelj Madrida general Miaja. Ko je njegov nasprotnik general Franco prvič z velikimi silami napadel Madrid, je razdelil svojo vojsko na štiri kolone in jim določil pravec in cilj napada. Miaja je proti Frankovi vojski takisto postavil štiri kolone, obenem pa je zvedel, da se madridski frankisti pripravljajo, da bi med napadom v mestu samem izzvali nerede in nemire ter s tem oslabili ali celo onemogočili učinkovito obrambo mesta. Tedaj je Miaja baje dejal: »Tovariši, nevarna nam je zelo tudi peta kolona, ki se giblje med nami, prisluškuje, sabotira in seje nezaupanje. Najprej bom udaril po tej peti koloni«. Branitelj Madrida je dal poloviti vse sumljivce ter jih odpraviti iz mesta. V naslednjem je izraz »peta kolona« postal domač ter je prešel v vsakdanjo vporabo.

Komaj pa je nekdo v pariških listih čitateljem razložil nastanek tega izraza, se je »Daily Mailu« oglasil neki dopisnik z zatrdilom, da je izraz peta kolona precej starejši in da ga je prvi vporabil neki ruski general še pod carjem Nikolajem I. Ime generala je prišlo v pozabo, toda angleški list zagotavlja, da je ta neznani general nekoč na vprašanje, iz kakih čet obstoji njegova vojska, odgovoril: »Iz štirih kolon: iz pehote, konjenice, topništva in pionirjev. Imam pa tudi peto kolono, to je obširna mreža moje tajne policije.«

Pacifist Pinkus iz Amerike

Mož, ki vedno iznova kliče na telefon evropske državnike

Njujorški dopisnik »Daily Maila« poroča o milijonarju Abrahamu Pinkusu iz Clevelanda, ki si je stekel čudno slavo s tem, da vedno kliče na telefon predsednike vlad raznih evropskih držav ter jim predlaga, naj vendar sklenejo mir in naj se ne vojskujejo. Za take telefonske razgovore, ki pa ostajajo brez vsakega uspeha, je potrošil že znatno premoženje.

Dne 24. aprila je mož zopet sklenil vzpostaviti mir. Dal se je zvezati po brezžičnem telefonu z Mussolinijem, nizozemsko kraljico Viljemino, nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom ter s predsednikom japonske vlade. Vse te osebnosti je hotel sklicati na kongres, kjer bi trezno in mirno razglabljali o miru ter končno našli način, da se preneha z vojno. Čudak, ki dobro misli, pa tudi to pot ni imel sreče.

Mussolinija ni bilo doma in ga niso mogli zvezati s stanovanjem gospoda Abrahama v Clevelandu. Uradnik v pisarni italijanskega predsedstva vlade, ki je odgovarjal na Pinkusov telefonski poziv, je dejal Američanu: »Vi ste velik čudak. Kaj pa prav za prav hočete?« »Hočem predlagati gospodu Mussoliniju,« je odgovoril milijonar, »naj preneha govoriti o vojni in za izpremembo enkrat govori o miru.« Na te besede je uradnik v Rimu položil slušalo na vilice. V Berlinu gospoda Abrahama sploh niso poslušali, kajti mož ni arijec, s predsednikom japonske vlade ni mogel dobiti zveze, kraljica Viljemina pa ni želela govoriti z Američanom.

Tako je tudi ta najnovejši poskus mirovnega posredovanja propadel. Gospod Pinkus je stroške teh poskusov pripisal k prejšnjim in dognal, da ga njegovo plemenito prizadevanje za mir stane že preko 100.000 angleških funtov.

Nov rekorder v zraku

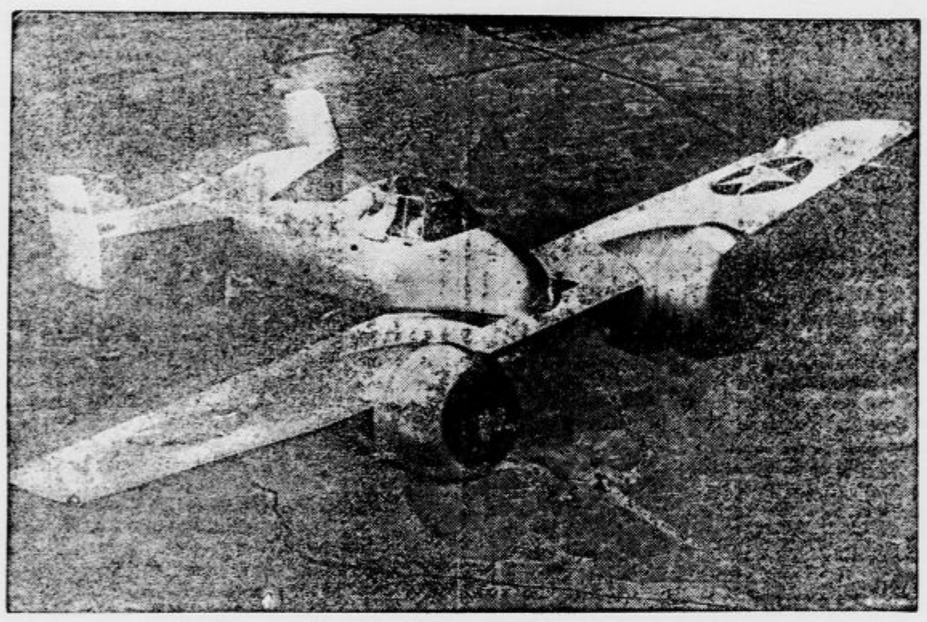

Amerika bo v kratkem začela dobavljati zaveznikom najnovejše lovsko letalo tipa »Skyrocket«, ki ga ženeta dva motorja 1200 k. s. Letalo ima dva topa, štiri strojnice in brzi s hitrostjo 700 km na uro

Kaj jedo ujede

V Gorlicah so pregledali ostanke hrane domačih ujed in sov. V teh ostankih so ugotovili kosti 245.414 vretenčarjev, to je okroglo 119.000 sesalcev in okroglo 118.000 ptic poleg drugih živali. Vse te živali so pripadale kakšnim 50 različnim vrstam sesalcev in 238 vrstam ptic.

Med sesalci zavzemajo poljske miši z 78.372 eksemplarji prvo mesto, na drugem mestu so druge vrste miši. Med pticami imajo večino vrabci s 15.128 eksemplarji, potem ščinkavci, škrjanci, strnadi, domači golobi, drozgi, kosi in škorci. Zanimivo je, da ujede napadajo tudi druga drugo, posebno kragulj in uharica se lotita pogostoma slabotnejših roparic. Kanibalizem ni med ujedami nič posebnega, močnejši individiji v gnezdu pogostoma požrejo svoje slabotnejše brate in sestre.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ali mrtvec lahko igra ruleto?

Nenavaden dogodek v holandski igralnici

Na Holandskem imajo sodno razpravo, ki bo odločila o vprašanju, ali more mrtvec igrati ruleto in dobivati.

Neki Holandec je stopil v igralnico v N., položil je 100 frankov na rdeče in dobil. Ker dobitka ni potegnil k sebi, je croupier menil, da hoče igrati dalje, torej se je krogla spet zakotalila. Holandec je spet dobil. Ostal je negibno na svojem mestu. Igra se je ponovila, potem še enkrat in Holandec je skupaj dobil 128.000 frankov.

V tem trenutku pa je Holandčev sosed vstal, se ga nehote dotaknil in pri tem je »srečni dobitnik« v splošno presenečenje padel na tla. Šele tedaj so opazili, da je mrtev. Po prvi igri ga je bila zadela kap, da je ostal negibno na svojem mestu.

Igralnica dobitka tedaj ni hotela izplačati, češ da mrtvec ne more igrati in da tudi dobiti ne more. Toda Holandčevi dediči so vložili tožbo in kakor vse kaže, bodo zmagali, kajti sedaj se ne da več s sigurnostjo ugotoviti, v katerem trenutku je igralca zadela smrt.

Šoferjeva osveta

Kadar se srečata kaznovani vozač in sodnik na skupni poti

Neki sodnik se je v Bruslju zbudil ob 7.45 zjutraj in se je spomnil, da ima ob 8. razpravo. Planil je iz postelje, se naglo oblekel in stekel pet minut pozneje po stopnicah. Na bližnjem vogalu je bilo več taksijev. Hitro je planil v enega izmed njih in zaklical vozaču: »V justično palačo — toda hitro!«

Voz je potegnil, a šofer nikakor ni mislil na to, da bi ga prehitro pognal. Vozil je prilično zmerno. Končno, dve minuti po 8. uri je avto obstal pred sodno palačo. Sodnik je planil iz njega in obsul vozača z očitki: »Nepojmljivo je, da vozite s takšnim polževim tempom, ko sem vam vendar dejal, da se mi mudi!«

Tedaj se je vozač zasmejal: »Ne, gospod sodni svetnik, v tem pogledu mi pa res ne smete ničesar očitati! Minili so komaj štirje tedni, od kar ste me baš vi zavoljo prehitre vožnje obsodili na lepo globo! Kakor rad bi vam bil pomagal — ni šlo!« Sodnik je bil še ves rdeč od razburjenja: »Zakaj sem moral ujeti baš vaš voz?!« In je zdirjal z dolgimi koraki proti sodni dvorani.

Nesreča s petrolejko

V vasi Independente pri Galacu na Rumunskem je v neki gostilni eksplodirala petrolejska svetilka. Dvanajst oseb je bilo hudo poškodovanih. Spraviti so jih morali v bolnišnico in njih stanje je zelo resno.

Zemlja ni okrogla

Ploskev, ki plava na vodi — Posoda na hrbtu petih slonov

Da-li je naše naziranje o podobi sveta pravilno, ne more danes nihče reči, čeprav smo seveda trdno prepričani, da je sonce središče našega sostava in da se ta sostav sam giblje v smeri proti ozvezdju Herkula. A navzlic vsej negotovosti, ki obstoji v nekih strokovnih krogih, se z našim naziranjem o svetu niti od daleč ne dá primerjati zelo zamotana podoba sveta, ki so jo imeli v prejšnjih časih, n. pr. v starem veku.

Tedaj so se izsledki, sanje in bajke vezali v veliko zmešnjavo pojmov. Stari Egipčani so n. pr. menili, da je zemlja ploskev, ki plava na vodi. To voda je v ogromni posodi, ki stoji na hrbtu petih slonov, a ti sloni stoje spet na hrbtu velikanske želve. S takšno podobo sveta so si morali Egipčani razlagati vsakdanjo pot sonca, meseca in zvezd. To gotovo ni bilo lahko. Predstavo o veliki skledi z vodo, so morali vezati s predstavo o ogromnem steklenem zvoncu, ki je povezujen nad skledo.

Sicer so se egiptski znanstveniki z grškimi in rimskimi filozofi že zgodaj dokopali do prepričanja, da je zemlja krogla, ki se celo vrti. Toda o tem javno niso govorili. Šlo je nekako za poklicno skrivnost, ki je širši množici niso izdajali.

Naše naziranje o svetu pa se tudi do danes še ni povsod popolnoma uveljavilo. Celo med belokožci je cela vrsta verskih ločin, ki slej kakor prej zagovarjajo mnenje, da je zemlja ploščnata. Zavoljo tega je bilo že dovolj debat in celo sodnih razprav in pristaši teh ločin se ne dajo spreobrniti. Zgodovina se je v naših dneh tedaj postavila na glavo, vsaj v tem pogledu: med tem ko si danes prizadevamo, da bi vsem ljudem razložili, da sestavlja svet nešteto krogel, so v starem veku skušali ljudi prepričati, da je vse plosko. Gotovo je bilo tedaj višjim stanovom v prid, da bi ostali ljudje čim bolj nevedni. Sicer pa je opaziti takšna stremljenja ponekod še dandanes. Nekaterim vladajočim krogom ni prav, da bi se znanstvena spoznanja preveč razširila med ljudstvo.

Pomladne sapice že pihljajo
zatorej po novo obleko ali plašč k znani domači tvrdki
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 7.
Elegantni kroji — solidna izdelava strokovna postrežba — zmerne cene.

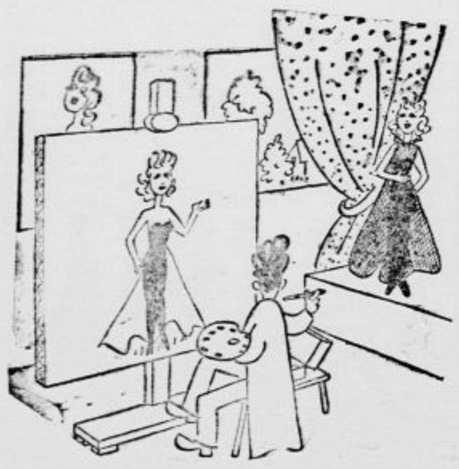

»In zdaj slikam vaše ozadje, milostiva!«
»Tako? Torej je potrebno, da se obrnem?«
(»Humorist«)

Smrt znamenitega cigana

Te dni je umrl v Budimpešti Imre Magyary, ki so ga smatrali za najbolj priljubljenega in najbolj slovitega madžarskega ciganskega primaša. Budimpeštanski radio je dvakrat na teden prenašal njegove koncerte iz hotela »Hungarie«, ki so jih poslušali ljubitelji ciganske glasbe po vsem svetu.

Že njegov oče je bil znamenit primaš, ki ga je nekdanji madžarski ministrski predsednik Koloman Tisza imel zelo rad in ki je večkrat igral tudi staremu Francu Jožefu. Njegov sin, ki je obiskoval glasbeno akademijo, je družil v sebi staro ciganško nadarjenost za glasbo z moderno muzikalno kulturo. S ponosom je pripovedoval, da ni igral samo zadnjemu avstrijskemu cesarju, temveč tudi angleškemu kralju in holandski kraljici. V starosti 46 let je umrl za boleznijo na ledvicah.

Zvodnica sindikata smrti

Pittsburška policija je prijela 25-letno, izredno lepo Evelino Mittelmannovo, ki je bila članica zloglasne morilske organizacije »sindikata smrti«. Pet let je rabila tej zločinski družbi kot vaba in je spravila s sveta razne osebe, ki so bile zločincem na poti. Med drugim pa je hladnokrvno umorila tudi tri svoje ljubimce, ki se jih je bila naveličala.

Gospodar ključavnic

Mož, čigar roke so zavarovane za sto tisoč dolarjev

V New Yorku imajo moža, ki se mu ne morejo upirati nobene ključavnice na svetu, mistra Charlesa Courtneya. Do danes je odprl že nad sto tisoč ključavnic in osvobodil dragocenosti v vrednosti več nego 50 milijonov dolarjev. Tako je spravil iz zaprtih skrinj na dan dragulje Romanovih, do katerih nihče ni mogel. Rešil je šope delnic iz neke oklopne blagajne, ki je pri nekem potresu v Tokiu »malo ponorela«, in dvignil je tudi zaklade iz ladje, ki je ležala na dnu Severnega morja. Courtneyeve roke so zavarovane za 100.000 dolarjev. L. 1909. je ta mož, ki šteje sedaj okrog 50 let, stopil v ameriško mornarico, kjer je deloval kot potapljač, l. 1919. pa je v Harlemu odprl majhno ključavničarsko delavnico.

V njujorškem pristanišču je delal okrog potopljene ladje z zakladi »Husssarja«, sodeloval je tudi pri drugih iskanjih zakladov na dnu morja in kmalu je bilo njegovo ime precej znano. L. 1932. ga je sir Basil Zaharoff, »kralj orožja«, poveril, da bi poiskal tistih deset milijonov dolarjev v zlatu, ki bi morali biti po govoricah v l. 1916. potopljeni križarki »Hampshire«.

Na dnu morja si je Courtney s tremi drugimi potapljači utri pot v ladjo. Šli so mimo okostnjakov, ki so stali še vedno poleg topov. Ko so odprli vrata v neki zaprti prostor, so odkrili enajst kovinskih skrinj. Iz prve so spravili na površino 50 tisoč dolarjev. Ko so opravljali svoje delo pri drugi skrinjici, so se zaloputnila jeklena vrata v prostor in presekala telefonske vode ter vode za razsvetljavo. Potopljeno ladjo je začel premetavati hud podmorski tok. Courtneya je vrglo proti neki steni in celo uro je ležal ob njej ves oblit s krvjo ter mu je bilo čedalje slabše, čeprav dovod kisika ni bil prekinjen. Nenadno so se vrata spet odprla in tako so vsi štirje potapljači s težavo zlezli na površje. Dva izmed potapljačev sta pozneje umrla zavoljo poškodb, ki sta jih dobila pri tem dogodku, a Courtneyevi lasje, ki so bili prej črni, so postali beli.

Za naročila izven Amerike zahteva Courtney najmanj 3000 dolarjev plačila in jih tudi dobiva. Ko je kralj Alfonz bežal iz Španije, je v naglici pozabil ključe svoje prtljage. Pozvali so Charlesa Courtneya, ki je opravil svoje delo brez ključev hitro in mojstrsko.

»Gospodar nad ključavnicami in ključi« ima edinstveno zbirko teh ključavnic in ključev. V tej zbirki so masivne lesene ključavnice iz Jeruzalema, častitljive ključavnice iz starega Rima in Pompejev, obesna ključavnica Ivana Groznega, čudne stare ključavnice iz dežel, kjer so prebivali Mavri. Posebne omembe je vreden ključ iz petega stoletja pred našim štetjem, ki so ga našli v Mezopotamiji. To je menda najstarejši ključ na svetu, kar se jih je ohranilo, in je najdragocenejši predmet v zbirki, ki obsega deset tisoč ključev ter dva tisoč ključavnic.

ANEKDOTE

Car Aleksander III. je bil človek nenavadne telesne sile. Igraje je pretrgal celo igro kvart in s prsti zvil kovanec za pet rubljev. Nekoč ga je avstrijski poslanik nadlegoval z raznimi pretiranimi zahtevami ni ker je car vse zahteve odločno odklonil, se je Avstrijec spozabil in zapretil, da bo Avstrija mobilizirala tri kore svoje vojske na ruski meji, da bi s tem dala poudarka svojim zahtevam. Aleksander III. pa je posegel po srebrnih vilicah, jih skrivil v zanko ter položil pred poslanika: »Takole bom napravil z vašimi tremi kokori«.

Poslanik dunajskega dvora je nato preplašen utihnil.

★

Car Nikolaj I. je pri inspekciji kadetskega korpusa opazil na desnem krilu kadeta Kučkovskega, ki je bil jačji in višje rasti od njega. Car je vprašal kadeta: »Kako ste se drznili prerasti svojega viadarja?« Mladenič pa ni bil samo orjak, marveč tudi drznež in bistre glave, ter je odvrnil: »To je krivda Vašega Veličanstva«. Nikolaj I. se je namrščil na drznostjo: »Kaj si rekel? Moja krivda?«. »Da, Veličanstvo, v službi Vašega Veličanstva nas tako dobro hranijo, da ni mogoče, da bi človek ne rastel«. Car je bil navdušen nad tem odgovorom. Obrnil se je k poveljniku korpusa in ga pohvalil, da tako dobre vzgaja častniški naraščaj, Kučkovskega pa je takoj ukazal premestiti v gardni polk.

VSAK DAN ENA

»Predvsem pa si dobro zapomni, moj sin, da se je treba upirati skušnjavam. Svarim te pred glasovi siren.«
»Oče, ali naj se jih ogibljem tudi v primeru bombnih napadov?« (»Domingo«)

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

»Učiteljica«. — Vzeti nameravate namesto služkinje šolo-obvezno deklico. Kuhate in gospodinjite sami, deklica naj bi popazila samo na otroka ter Vam pomagala pri drugih malenkostnih poslih. Ali je za šoloobveznega otroka tudi treba nabaviti davčno karto? Ali jo je treba prijaviti OUZD? — Obedve vprašanji moramo zanikati, ker govori zakon o neposr. davkih glede nabave davčnih kart samo o **služinčadi** kot taki. Da šoloobveznega otroka, nad katerim imajo popolno nadzorstvo njegovi starši, ne gre smatrati za služkinjo, čeprav morda od časa do časa proti malenkostni nagradi pri kom opravlja malenkostne hišne posle, leži na dlani. Ako bi imeli kljub našemu mnenju z organom finančne kontrole kakšne sitnosti, mu stvar podrobno pojasnite in v primeru event. kazni brez odloga reagirajte!

I. L. — Kot upokojenec opravljate pri nekem hranilnem zavodu službo tajnika, za kar prejemate letno nagrado nad 4000 din. Od tega zneska se Vam je naložil uslužbenski davek, posebni doprinos za vojni fond in vse samoupravne doklade, ki se običajno nalagajo na druge neposredne davke. Ali je pravilno, da morate poleg uslužbenskega davka in posebnega prispevka za obrambni fond plačati tudi še vse banovinske, okrajne in občinske doklade? — Uslužbenski davek se Vam je odmeril po lestvici k čl. 96. zak. o neposr. davkih, ki veli, da se na dohodke in koristi, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj in ki niso določeni s stalno letno, mesečno, tedensko ali dnevno vsoto (tantieme, **nagrade** itd.), odmeri davek vsakokrat ob izplačilu na vsak posebni znesek dohodka, ali na denarno vrednost koristi brez zakonskega odbitka. Po čl. 97. zak. se na davek na dohodek od nesamostalnega dela ne smejo nalagati nobene samoupravne doklade do 4.000 din mesečnega ali 960 din tedenskega zneska prejemkov, po običajnem zakonskem odbitku. Vendar pa se, na uslužbenski davek po lestvici čl. 96. za dohodke, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj, smejo nalagati samoupravne doklade v smislu čl. 97. zak., ki veli, da je davek od prejemkov, presezajočih 4000 din mesečno ali 960 din tedensko, po čl. 96 zavezan samoupravnim dokladam.

A. Č. — Š. — Zvedeti želite, koliko je davčna uprava upravičena pobirati iz naslova eksekucijskih stroškov za 1. vročeni opomin in 2. za izvršeno rubežen. — Odgovor ad 1. — a.) 1 din, če ne znaša dolg več kot 200 din; b.) 0.5% vsega dolga, ki preseza 200 din in ne znaša več kot 10.000 din; c.) 1% vsega dolga, ki preseza 10.000 din. Odgovor ad. 2. — a.) 5 din, če dolg ne znaša več kot 500 din; b.) 1% vsega dolga, ki preseza 500 din in ne znaša več kot 10.000 din; c.) 2% vsega dolga, ki preseza 10.000 din.

Pravna

Vojni invalid E. K. Okrožno sodišče Vam je dostavilo rešenje, da se Vam ne more priznati invalidnina kot bolezenskemu vojnemu invalidu, ker ste bili do 17. V. 1923 ocenjeni le kot 40% ni invalid. Ali imate pravico do invalidnine. — Določilo § 118. invalidskega zakona z dne 1. XII. 1938 je sodišče tolmačilo v tem smislu, da bi morali biti že pred 17. V. 1923 proglašeni za invalida z najmanj 50% zmanjšano pridobitno nesposobnostjo, da bi imeli sedaj pravico do invalidnine. Možno je tudi tolmačenje tega zakonitega določila v drugačnem smislu, namreč da bi morali do 17. V. 1923 s prijavo dokazati vojno poškodbo in biti kot najmanj 50% invalid preveden na invalidski zakon iz leta 1925. Proti rešenju, ki ste ga prejeli, vložite pravočasno pritožbo, nakar bo višje sodišče izdalo novo odločbo in morda ugodneje tolmačilo navedeno zakonito določilo.

J. G. R. Pred nekaj leti umrli oče je zapustil v oporoki najstarejšemu sinu posestvo, drugim otrokom pa določil izplačati manjše deleže. Vprašujete, če bi mogli še kaj zahtevati od glavnega dediča, ker je močno zbolel in se Vam zdi, da ste premalo dedovali in ker se bojite, da bi prišlo posestvo v tuje roke Vaše svakinje. — Po zakonu je možno le v teku 3 let zahtevati dolžni delež ali pa njegovo dopolnitev. Če ni še potekel ta čas in mislite, da je bil glavni dedič visoko obdarovan, Vi pa prikrajšani, zahtevajte dopolnitev nujnega deleža. Če ga ne izplača zlepa, morete tudi tožiti na izplačilo. Doto more zahtevati od svoje žene ali njenih staršev le zakonski mož, nimate pa kot moževi sorodniki nikake pravice, terjati plačila od svoje svakinje. Zakonca se moreta v eni oporoki vzajemno postaviti za dediča. Tako oporoko je možno preklicati, ne more se pa sklepati, da sta jo preklicala oba zakonca, če jo je preklical le eden izmed njih.

F. Č. M. Po katerem zakonu imajo organisti pravico do legitimacije s 50%nim znižanjem po državnih železnicah. — V Službenem listu z dne 29. januarja 1938, št. 58/9, so objavljene spremembe in dopolnitve občega pravilnika o voznih in prevoznih ugodnostih z dne 4. julija 1936. Člen 8. tega pravilnika je bil dopolnjen sledeče: Za uslužbence verskih samouprav priznanih veroizpovedi veljajo tisti uslužbenci, ki so kot taki stalno zaposleni in nimajo drugega poklica in katerih službeno razmerje je urejeno po predpisih teh uprav odnosno po predpisih verskih zajednic. Ako ste kot organist tak uslužbenec, Vam pripada pravica do legitimacije z znižano voznino.

Ančka. Poročiti se nameravate po obredu pravoslavne cerkve, pa bi neradi menjali dosedanjo veroizpoved. — Vsa zaprošena pojasnila Vam bo mogel dati le svečenik pravoslavne cerkve, v kateri se nameravate poročiti. Z zaročencem se torej obrnite nanj za pojasnila.

D. B G. Pred nekaj meseci je kupil nekdo od Vaše sosede zemljišče, na katerega koncu ste uživali pot. Novi posestnik namerava preko dotičnega pota raztegniti svoj vrt. — Ker dotična pot ni bila proglašena od strani občine kot javna pot, niti je ni zahtevalo županstvo kot tako ob priliki omejičenja, boste morali le zasebni upravičenci uveljaviti svoje pravice. Novega lastnika boste morali pozvati, da Vam po svojem zemljišču priznava priposestvovano služnostno pravico hoje, odn. vožnje, odn. uporabo zemljišča za pot v izmeri, kakor ste jo uporabljali v teku zastaralne dobe vse do sedaj. Če bi Vam pravice ne priznaval, bo potrebno zoper njega vložiti pri pristojnem sreskem sodišču tožbo na priznanje služnostne pravice. Tožiti more vsak zase, oni pa skupno vsi upravičenci.

Naročnik. Že pred leti ste dobili od očeta odpravnino. Sedaj ste zaradi bolezni nezmožni kaj zaslužiti, pa Vam oče noče pomagati. Ali imate pravico še kaj zahtevati od njega. — S prejemom odpravnine ste se najbrže odrekli Vaši dedni pravici. Če ste dotično pogodbo napravili z notarskim zapisom, je veljavna za Vas in tudi za Vaše potomce, če niste dogovorili z očetom kot bodočim zapustnikom kaj drugega. Kljub temu, da ste se odrekli dedni pravici v naprej, ker bi nastala šele po smrti Vašega očeta — pa še ni prestala očetova dolžnost do vzdrževanja otrok, katero je dolžan po zakonu izvrševati dotlej, dokler se otrok ne more sam preživljati. Če ste brez lastne krivde zašli v stanje, da se ne morete preživljati, Vas je Vaš oče kljub Vaši polnoletnosti še vedno dolžan vzdrževati svojim imovinskim razmeram primerno. Ker pravite, da je celo premožen in ima visoke dohodke iz trgovine in posestva in živi v razkošju, Vam bo na Vašo tožbo sodišče gotovo priznalo pravico do vzdrževanja za čas, dokler bi se ne mogli zopet sami preživljati. Poskusite pa najprej zlepa in le v skrajnem primeru s tožbo.

Zdravniška

X. K. B.: Spremembe na nosu vaše žene so lahko posledice zmrznjenja, na kar mislim v prvem redu. Poleg tega bi lahko šlo za posebno kožno bolezen. — Zaenkrat priporočam lahko, pretežno rastlinsko hrano, skrb za redno odvajanje in pa masažo nosu. Ako bi ne bilo bolje, naj gre žena k specialistu za kožne bolezni.

Isti: Glede sina svetujem ponoven (tudi rentgenološki) pregled pljuč.

F. B. K.: Odstotek žen, ki imajo bolečine za časa menstruacije, je prilično visok. Vzroki so najrazličnejši, od slabo razvite maternice do raznih vnetij. Najbolje bi bilo, da se tozadevno pogovorite z vašim domačim zdravnikom, ki vas bo pregledal in odredil temu primerno zdravljenje.

D. F.: Inhalacije so samo eden izmed načinov zdravljenja bronhialnega katarja. V to svrho ni neogibno potreben aparat. Sredstvo za inhaliranje vlijete v lonec vroče vode, nakar pod ponjavo vdihujete pare. Važne so pa še druge mere, na primer: da ne kadite, da se ne zadržujete v prašnih prostorih itd. Bolje bi storili, da ste se obrnili na zdravnika kakor pa na dotično mesto, kamor ste se. Vsi primeri niso enaki. O tem odloča zdravniški pregled, ki odloči tudi način zdravljenja.

M. Š.: Pojav je povsem normalen in se Vam ni treba bati nikakih posledic. Ko dobite primerno družbo, bo sam od sebe prenehal.

V. Č.: 100% sigurno ni. V splošnem pa velja.

M. P.: Pri odrejanju sladkorne diete moramo poznati količino sladkorja v krvi, urin in še polno drugih faktorjev, ki o tem odločajo. Zato vaši želji ne morem ugoditi, ker mi ne poročate nič o vsem tem. Priporočam, da greste za teden dni v bolnico, kjer so mogoče vse te preiskave in kjer boste dobili nadaljnja navodila.

Vransko: Kaže, da ste imeli vnetje živca, kar ima za posledico nekako lepotno napako obraza. V poštev bi prišle posebne injekcije in pa elektriziranje. Glede na vaša denarna sredstva vam svetujem, da greste v bolnico na živčni oddelek. Tam boste dobili tudi navodila glede ostale kozmetične napake.

Stojan, R. T.: Verjetno ste imeli prhljaj, ki je najbolj pogosto vzrok pleše. Vprašajte še kakega specialista za kožne bolezni za svet. V poštev pride obsevanje s kremensko lučjo in razna zdravila.

A. E.: Opisani pojav je lahko normalen ali pa je posledica samoskrunstva. Zaenkrat vam svetujem, da dajete fantu pretežno rastlinsko hrano, brez ostrih začimb. Večerja naj bo zgodnja, odeja lahka, soba hladna. Pred večerjo naj si umije vse telo z mrzlo vodo. Skrbite tudi, da bo fant redno telovadil. Naj bo pojav tak ali tak, na ta način ga boste zmanjšali na minimum in bo kot tak neškodljiv.

Porod: Poroda je pričakovati okoli 20. septembra t. l. Neugodnosti, ki jih opisujete, so v zvezi s porodom odnosno nosečnostjo in bodo minile po porodu. Glede prvega moža se obrnite na zdravnika, ki ga je zdravil. Osebno mislim, da ni šlo za nalezljivo bolezen.

Kmetijska

Predraga krma za perutnino.

Č. B. N. Pravite, da se reja kokoši ne izplača, ker je postala krma predraga. Pokladali ste zrnje in tudi ribjo moko. Sedaj so taka krmila draga in celo krompir, ki ste ga dajali v polovični množini k vsej hrani, je sedaj predrag. Vprašate, kaj bi krmili?

Beljakovinska krmila so postala res zelo draga, zato morate najti druge primerne krme, ki bo nadomestovala zrnje in ribjo moko. Od pomladi do pozne jeseni imate v detelji prav izdatno beljakovinsko krmo, ki Vam prihrani najmanj polovico hrane v zrnu. Deteljo zmešajte med kuhan krompir ali pa jo polagajte samo. Tudi za zimo spravite deteljo, ki se da krmiti v zmletem stanju. Poleg detelje imate v Vašem kraju na razpolago kri iz klavnice. Ali ni škoda, da se toliko beljakovinske krme poizgubi v gonjno jamo, mesto da bi jo jemali za hrano perutnine? Kri mešana s parjenim krompirjem s pridatkom zdroba bi dala odlično krmo za hranjenje perutnine.

Špargli

I. V. Š. Nameravate gojiti šparglje, češ da so vsako leto zelo dragi. Popis, kako se oskrbuje šparglje, bi ne zadostoval v naši posvetovalnici. Zato vam svetujemo, da si nabavite knjižico »Špargelj«, ki jo ima na zalogi g. Josip Štrekelj v Ljubljani, Zvonarska ul. 11.

Krmljenje pujskov.

A. J. Vprašate, kako je treba odgojiti mlada prašička, ki jima mati pogine?

Povsem mlade pujse, ki osirotijo, ne da bi sisali materino mleko, napajamo s kravjim mlekom s pomočjo steklenice in gumijevega cucija. Mleko razredčimo s tretjino vode in primešamo na en liter tekočine še 5 dkg ovsenega močnika. Pokuhan oves moramo precediti na sito, da ostranimo luskine. V prvih dveh tednih stopnjujemo s povečanjem količine mleka in močnika, nakar preidemo na močnejšo hrano. Mleko polagajmo še dalje časa, tokrat lahko samo obranega. Mesto močnika dajemo suh ovsen in ječmenov zdrob. V zameno za mleko pride v poštev še dalje precejen ovsen in ječmenov kuhan zdrob. Tudi nekoliko lanenega semena je dobro prikuhati. V tem času je treba priučiti prašičke piti vodo. Do odstavitve v šestem tednu ne pridajati krmi krompirja. Pazite nadalje na čistočo in popolnoma svežo hrano. Mleko mora biti sladko in šele pozneje, po šestih tednih damo lahko tudi kislega.

Pavja jajca.

J. Š. Skp. Želite vedeti, kje se dobijo pavja jajca za valjenje. Za enkrat Vam svetujem, da se obrnete z vprašanjem na kmetijsko podružnico v Murski Soboti. V tem okraju je nekaj posestnikov, ki gojijo pave modre in bele vrste.

Vrtnice

D. M. B.: Ličink, ki se pojavljajo na vaših vrtnicah tekom celega leta, se boste najlažje znebili s škropljenjem. Za škropljenje vzemite kak arzenov spoj n. pr. uranija zelenilo, arsokol, itd. Arzen je hud strup, s katerim se bodo ličinke pri objedanju zastrupile. Pri škropljenju morate biti zelo previdni, da vam škropilo ne pride v oči, usta ali nos. Škropilo si pripravite tako: zamete 25—30 gramov živega apna, ga polijete z malo vode, temu pridate cca 10 gr arzenovega spoja, dobro premešate v kašo in prilijete nato 10 l vode. Še enkrat vas opozorimo, da morate paziti, da vam škropilo ne pride v usta itd.

Okrasno grmičje

I. S. M.: Na vaše vprašanje, katere vrste grmičja bi vam priporočili za vaš vrt, ni tako lahko odgovoriti, ker ne poznamo vaših potreb, niti okusa. Vendar vam bomo našteli nekaj vrst po redu, kakor cveto tekom leta: Forzicija začne cvesti marca zlatorumeno; Dencija cvete belo; Magnolija; razne vrste Spirca; v pozni pomladi cveto razne Lonicera vrste raznih barv. Zelo lepe so razne Buddleia vrste, ki cvetejo julija. V poznem poletju cveto razne Hibiscus vrste itd. Svetujemo vam, da se v tej zadevi obrnete na kako vrtnarsko podjetje, ki to grmičje vzgaja.

ŠAH

V ljubljanskem semifinalu za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze je zmagal z zelo visoko razliko Ljubljanski š. k. nad Centralnim š. k.-om. V prvi tekmi je sicer Centralnemu š. k.-u. še uspelo dobiti prekinjeno partijo, tako da je bilo končno stanje 6½:1½ za Ljubljanski š. k. V drugi tekmi pa je zmagal Ljubljanski š. k. s še večjo razliko, 7:1. Skupno je torej dosegel razmerje 13½:2½ v svojo korist. Zmaga državnega prvaka je brez dvoma v polni meri zaslužena. Izpadla pa je le nekoliko višje nego je bilo to mogoče pričakovati. Izkazalo se je, da je Centralni š. k. dokaj šibkejši od Lj. š. k. na zadnjih deskah, dočim lahko na prvih uspešno konkurira.

V drugem semifinalu je ostala druga tekma med Š. K. Vidmar (Maribor) in Celjskim š. k-om nedokončana ob stanju 4:3 z eno prekinjeno partijo, ki je poslana v oceno Slovenski šahovski zvezi Ker je prva tekma ostala s 4:4 neodločena, zavisi prav od te partije določitev zmagovalca v semifinalu. V prekinjeni partiji ima igralec Š. k-a »Vidmar v končnici skakača in trdnjavo proti trem kmetom in trdnjavi. Ker kmetje ne stoje dovoli ugodno, je pozicija najbrže remis, vendar bo seveda odločila šele podrobna analiza strokovnjakov.

Naslednja partija je iz neke medklubske tekme v Leningradu.

NIMCOVIČEVA INDIJSKA OBRAMBA.

Beli: Panov	Črni: Lisicin.
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Sb1—c3	Lf8—b4
4. Sg1—f3	b7—b6!

Najbolje, ker beli sedaj nima več možnosti, da bi z f3 in e4 poskusil zapreti središče.

5. Lc1—g5

Če hoče beli igrati na zmago, je 5. e3 umestnejše. S potezo v partiji doseže beli le enako igro

5. — h7—h6
6. Lg5—h4?

Pravilno je 6. Lf6:, Df6:, nakar je pozicija približno enaka ter dokaj poenostavljena, tako da je remis zelo verjeten. Potezo v partiji je vpeljal menda sam svetovni prvak dr. Aljehin, je pa vendarle slaba.

6. — Lc8—b7
7. e2—e3 Dd8—e7!

Izredno važna poteza. Ves smisel obrambe črnega je v tem, da ne sme prezgodaj rokirati. Praksa je namreč pokazala, da potem beli lahko rokira na damsko stran in inscenira na kraljevem krilu silen napad. Samo v tem primeru ima tudi Lh4 še važno vlogo v igri.

8. Lf1—d3 Lb4:c3+
9. b2:c3 d7—d6

Sedaj črni sistematično pripravlja pozicijski protisunek e6—e5, ki je tipičen za indijske partije take vrste.

10. Lh4—g3

Morda je še vedno 10. Lf6: bolje. Tako izgubija beli samo čas, načrta črnega pa itak ne more preprečiti.

10. — Sb8—d7
11. 0—0 Sf6—e4

Preden izvede e6—e5, si črni zasigura še strateško važno točko e4. Črna pozicija je vsekakor že neprimerno boljša.

12. Sf3—d2 Sd7—f6

Na f5 bi bilo 13. Dh5+ neprijetno.

13. f2—f3?

Pravilno je pač 13. Da4+, Dd7, 14. Dd7:+, Kd7:, 15. Se4:, Le4:, 16 Tfd1. Črni stoji sicer tudi bolje, toda beli ima v končnici vsaj izglede na remis.

13. . . . . Se4:g3
14. h2:g3 0—0
15. Kg1—f2?

Igra očividno na napad na h-liniji, do katerega pa nikdar ne pride. Tako ostane končno le beli krali eksponiran.

15. . . . . Ta8—e8
16. Dd1—a4 e6—e5!

To je prava posledica slabe 15. poteze. Po 17. Da7: pride seveda ed4: in na e3 grozi že kar mat.

17. Ta1—e1 e5—e4!
18. Ld3—b1

Če 18. Da7:, potem seveda Lc6, pa grozi poleg ed3: tudi Ta8. Na 18. Se4:, Se4:+, 19. Le4:, Le4:, 20. fe4:, De4:, 21. Da7: pa odloči Ta8 in nato Ta2:+ itd. Če beli ne igra 21. Da7:, pa je pozicija njegovih kmetov za končnico očividno zelo slaba.

18. . . . . a7—a5
19. Da4—c2 g7—g6
20. Tf1—g1

Z namenom, da bi spravil skakača preko f1 in pozneje g3 zopet v igro. — Ni šlo 20. Se4:, Le4:, 21. fe4:, Sg4+ ter nato na 22. Kg1, Dg5 in Dh5, na 22. Ke2 pa Dg5, 23. Tf4, f5! Z očividno prednostjo za črnega.

20. . . . . Kg8—g7
21. g3—g4 Tf8—h8
22. d4—d5

Prepušča črnemu samo nova važna polja.

22. . . . . Lb7—c8!
23. Sd2—f1

Dovoljuje efekten zaključek. Edina možnost je bila še 23. Se4:, Se4:, 24. De4:, Dh4+, 25. g3, Te4:, 26. gh4:, Te4: in črni bi imel samo prednost v končnici.

23. . . . . Sf6:g4!+

Odločilno in korektno.

24. f3:g4 De7—f6+
25. Kf2—g3

Seveda ne 25. Ke2, Lg4:+, 26. Kd2, Df2+ ter nato De1:+.

25. . . . . h6—h5!

Proti grožnji hg4: ter nato Dh4+ sedaj ni prave obrambe.

26. Dc2—d2

Še najbolje bi bilo 26. g5, Dg5:+, 27. Kf2, Df6+, 28. Kg3, Te5, 29. Sd2, Dg5+, 30. Kf2, Tf5+, 31. Sf3. Seveda je črni vedno v prednosti. Poteza v partiji izgubi takoj.

26. . . . . h5:g4
27. Dd2—d4 Te8—e5

beli se vda.

Proti Dh4+ in na Kf4, g6—g5 mat, ni obrambe. **Vasja Pirc**

RADIO

Nedelja, 12. maja

Ljubljana 8: Koncert solistov. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos iz franč. cerkve. — 10.15: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.30: Plošče. — 11.15: Godalni kvartet s kitaro. — 12: Godba na pihala (plošče). — 12.30: Objave, napovedi. — 13.02: Operni napevi. — 16.30: Pol ure za dijake. — 17: Kmet. predavanje: Propaganda gozdarstva (inž. F. Sevnik). — 17.30: Vesel domač koncert radijskega orkestra. — 18.15: Prenos šmarnic. — 18.40: Pomladni izlet (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Lepota našega govora. — 19.40: Objave. — 20: Koncert vojaške godbe. — 21.30: Zborovsko petje (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radostni zvoki (Radijski orkester).

Beograd 19.40: Skladbe Čajkovskega. — 20.10: Pesmi. — 20.40: Plošče. — 22: Plesi. — **Zagreb** 17.15: Orkester. — 20: Hrvatski skladatelji. — 21.15: Narodne pesmi. — 21.45: Zbor orgličarjev. — 22.20: Plesna muzika. — **Praga** 19.25: II. dejanje Smetanove opere »Libuša«. — 20.45: Literarni spored. — 21.10: Operna glasba. — 22.20: Kabaret. — **Pariz** 20.30: Zvočna igra. — 22: Francoske pesmi. — 23.15: Pevski koncert. — 23.45: Klarinet. — **Rim** 17.30: Operna glasba. — 20.30: Plošče. — 21: Reportaža z Vezuva. — 23.15: Ples. — **Berlin** 19.30: Zabaven spored. — 20.15: Porenjske binkošti. — 20.15: Operni koncert. — 22.30: Vesele pesmi. — 24.10: Nočna oddaja.

Ponedeljek, 13. maja

Ljubljana 9: Napovedi. — 9.15: Prenos iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. V. Učak). — 10: Praznični koncert radijskega orkestra. — 11.30: Balalajke na ploščah. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Veseli kvartet in Tone Petrovčič s spremljevanjem harmonike (A. Stanko). — 17: Kmet. ura: Poletna dela v vinarstvu (g. V. Kuret). — 17.30: Kvartet sester Stritarjevih (s spremljevanjem klavirja) in Cimermanov kvartet. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Marjan pri Splitu. — 19.40: Objave. — 20: Pevski zbor »Gosposvetski zvonc«. — 20.45: Češka glasba (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče za zabavo.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Violinski koncert. — 20.40: Zvočna igra. — 22: Skladbe Čajkovskega. — **Zagreb** 17.15: Pesmi in klavirske skladbe. — 20: Prenos opere iz Nar. gled. — **Praga** 19.25: Iz operet in zvočnih filmov. — 20.30: Zvočne slike. — 22.15: Češka glasba. — **Pariz** 20.30: Operni večer. — 23: Pesmi. — **Rim** 17.15: Orgle. — 20.30: Vesela muzika. — 21: Orkester in solisti. — 22.10: Komorne skladbe. — 23.15: Ples. — **Berlin** 19.15: Iz opere »Aida«. — 20.15: Pester glasbeni spored. — 22.20: Vesele binkošti. — 24.10: Nočni koncert.

Novi orehi

Hitrost vlakov

Dva vlaka, od katerih je eden dolg 100 metrov, drugi pa 50 metrov, vozita na dveh vzporednih tirih z različno hitrostjo. Če se peljeta v nasprotnih smereh, se križata v petih sekundah, če se pa peljeta v isti smeri, prehiti hitrejši vlak drugega šele v petnajstih sekundah. Neki železničar, ki je bil priča temu tekmovanju, je preračunal, s kakšno hitrostjo je vozil vsak izmed vlakov. Izračunajte to še vi!

Varčni kadilec

Šestnajstletni Jože že kadi skrivaj cigarete. Ker nima denarja, zbira po cesti čike. Nekega dne ima srečo. Zvečer ugotovi, da ima 24 čikov. Iz treh čikov si zvije Jože novo cigareto. Koliko cigaret je lahko napravil iz nabranih čikov?

Posetnica

JULČKA N. VIČAR

Kaj je njen mož?

Premikalnica

LOSKGAT
SENOŽEČE
ŽERJAVICA
PRAŽIVAL
NACIONALE
AKADEMIJA

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri naše kraje.

Rešitve je treba poslati do petka na uredništvo »Jutra«, oddelek za uganke. Med reševalce bo stric Matic razdelil spet nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Skrit pregovor: Vsaka šola nekaj stane.

Samotna osmica: Število 110768 deliš s 112, pa dobiš 989.

Domače živali: Kmet je imel štiri tucate živali, kakor je večina reševalcev uganila. Od tega je bilo 12 krav in 36 kokoši.

Šest reševalcev je stric Matic nagradil s knjigami revije »Življenje in svet«. Knjige dobe naslednji:

Egon Žitnik, Maribor, Wolfova 9, Lojze Murovec, Ljubljana, Jenkova 13/I., Andrej **Miklavčič,** Studeno, Postojna, Franc **Požar,** S. Marta 2054, Benetke, Pavel **Hasenöhrl,** Maribor, Aleksandrova 3/I. in Vida **Kobal,** Prapetno 40 pri Idriji.

Križanka št. 16

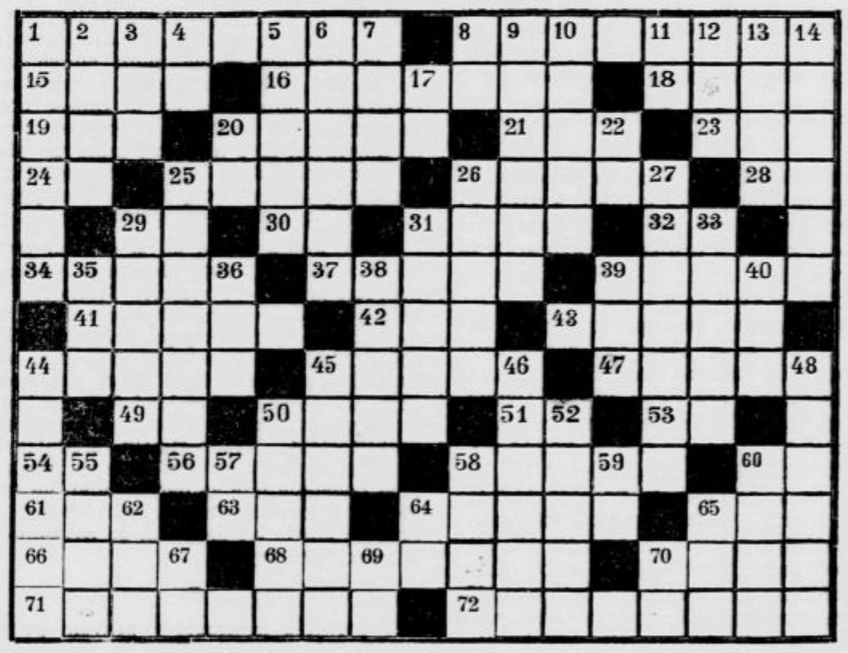

Vodoravno: 1. pesniška oblika; 8. kraj pri Domžalah; 15. vrhnja plast pri zidu; 16. lahko, zabavno glasbeno, gledališko delo; 18. vrsta antilope; 19. izkop v zemlji; 20. telovadno orodje; 21. močan glas velikih živali; 23. veletok v Aziji; 24. pritezalni drog; 25. preprosto, toda tudi ob posebno svečanih prilikah uporabljano svetilo; 26. mesto v Romuniji; 28. površinska mera, tudi kemični znak za redko, dragoceno, v zdravilstvu uporabljano prvino; 30. Zevsova ljubica; 31. vrsta rastlin užitnega donosa; 32. kemični znak za kovino, tudi pogojnik; 34. sozvok več tonov, tudi pogodben način mezdnega dela; 37. obdelana zemlja; 39. kraj in železniška postaja na Gorenjskem; 41. bolgarski rtič v Črnem morju; 42. pramati, Foersterjeva opera, tudi Leharjeva opereta; 43. ljubko obuvalo; 44. draga kovina; 45. odmena za delo; 47. utežna enota za merjenje dragih kovin; 49. niponske slavnostne igre; 50. spoznavni znaki zadržanja, prevaljene poti, storjenega dejanja; 51. vprašalnica, tudi kemični znak za kovino; 53. kemični znak za prvino, tudi utrjen otok ob zapadni francoski obali; 54. mesto v Nemčiji, tudi židovski pisatelj (* 1880); 56. prerok; 58. slovanski blagovestnik († 885); 60. iracionalno število; 61. ruska časopisna agencija; 63. shranišče medu; 64. nagla kretnja z roko; 65. za promet določen pas zemlje, tudi smer gibanja; 66. vrsta afriških lilij; 68. kraj črpanja prirodne tekočine; 70. nemški pisatelj biografskih romanov (* 1880.—); 71. indski nacionalni ep iz 3. ali 4. st. pr. Kr. 72. starogrški lirik.

Navpično: 1. boginja smrti po veri starih Slovanov, tudi Gotovčeva opera; 2. Zweigova knjiga novel strasti; 3. slovenski skladatelj; 4. skrajen v vodo segajoč del kopnine; 5. ruski pisatelj in dramatik (* 1868, † 1936); 6. starogrški bog solnca, tudi metulj; 8. besedica neštevilnosti, izjeme, prigovarjanja; 9. prekopotrebna, nesmotrna uporaba; 10. prestolnica afriške države; 11. osebni zaimek; 12. reka v Turkestanu; 13. prodajna vrednost; 14. švedski inženir konstrukter; 17. niponska dolžinska mera; 20. afganistanska utežna enota (kratica); 25. pevski glas; 26. umetniški obrtnik; 27. francoski sholastični filozof (* 1079, † 1142); 29. književna zvrst; 31. skupnostni naziv perutnine; 35. svinjski zob; 36. del posode; 38. gozdna žival; 39. preprosto orožje, godalnik, tudi del kroga; 40. reka v Rusiji, pritok Oke; 44. obrtnik; 45. grški modrijan (*1550, † 1610); 48. bog morja po grškem bajeslovju; 50. igra na slepo srečo; 52. grški otok, Odisejeva domovina; 55. neresno mišljena zabava; 57. rimska mera in bakren novec, igralna karta, enka na igralni kocki, tudi kemični znak za prvino; 58. Bonselsova čebelica; 59. vzdih; 60. sportna igra; 62. riba; 64. znak za kemični element; 65 ameriški pisatelj fantastičnih zgodb (* 1809, † 1849); 67. ime več nordijskih rek, tudi kratica naše časopisne agencije; 69. pritrdilnica; 70. akademski naslov (kratica).

Rešitev križanke št. 15

Vodoravno: 1. tramvaj; 7. pogrezanje; 15. liri; 16. korak; 18. adijo; 19. Abo; 21. kes; 23. ilo; 25. pes; 27. lej; 29. Eva; 32. Sokol; 34. Bečej; 36. oral; 37. verz; 39. ego; 41. Zalog; 43. ep; 44. Anita; 47. drema; 49. oda; 53. Ivo; 55. era; 57. al; 58. Don; 60. dan; 62. bič; 64. pokoj; 65. Pariz; 66. Morava.

Navpično: 1. tla; 2. riba; 3. aro; 4. mi; 5. ak; 6. jok; 7. pas; 8. ok; 9. Ra (ra); 10. Edi; 11. Zila; 12. a + jo; 13. no; 14. en; 17. rep; 20. pek; 22. peč; 24. Iva; 25. poza; 26. so; 27. le; 28. jezero; 29. ergo; 30. al; 31. oves; 32. s. r.; 33. leto; 34. bo; 35. jama; 36. o. o.; 38. ep; 40. ga; 42. la; 45. ni; 46. Ivo; 48. re; 50. da; 51. alga; 52. tok; 54. par; 56. dir. 58. do; 59. no; 60. da; 61. ni; 62. bo; 63. ča.

Ljubezen do domovine, ne glede na to, ali se rodi iz nagona ali iz razuma, je najlepši okras človeka, ki je vreden tega imena. Samo nizke in nečiste duše ne čutijo veličine te božanske iskre, zaradi tega niso niti dostojne, da jih štejemo med ljudi.

Milan Rakočević v knjigi »Crnogorski Prometej« (Ljubljana 1940).

Za cenejšo slovensko knjigo

Depresija na knjižnem trgu

Živčna vojna s svojimi zapletenimi psihološkimi učinki, naraščanje draginje in nje socialne posledice, vedno večja gospodarska stiska, to so nekatere nujne posledice vojnega stanja v velikem delu Evrope, posledice, ki globoko zadevajo tudi nevtralne države. Čim dalje bo trajala vojna, tem težji bo položaj nevtralcev. S tega zrelišča se tudi našemu kulturnemu življenju odpirajo dokaj zamračeni razgledi v bližnjo bodočnost — rebus sic stantibus. Umetnostna in književna produkcija bosta morali nujno upoštevati nastopajoče izpremembe duhovnega in materialnega značaja. Naloge onih, ki se zavedajo važnosti kulturnega dela v naredu in visoke funkcije umetnosti in književnosti v njegovem življenju, bodo čedalje težje. Pri malih narodih je bilo kulturno delo tudi v dobrih časih združeno z osebno požrtvovalnostjo. V slabih časih bo sploh slonelo na idealizmu in žrtvah posameznikov. Gorje si ga narodu, ki zaradi splošne materializacije življenja, povečane borbe za socialni obstoj in od živčne volje oslabljenene razpoloženosti ne bi imel dovolj takih poedincev.

Kako je drugod s knjigo?

Značilno je, kako reagira knjižni konzum na izpremembo položaja v svetu. Zanesljivega statističnega gradiva še nimamo, sklepamo samo po nekaterih informacijah in poročilih. V Nemčiji se je knjižni konsum znatno povečal. Z ene strani zato, ker se knjiga prodaja prosto, brez omejitev, ki sicer veljajo za gmotne potrebščine, z druge strani pa zatemnitve mest omejujejo promet in družbo ter vežejo človeka tesneje na dom, kjer mu je knjiga dobra prijateljica in družabnica. Tudi iz Francije prihajajo podobni glasovi. Po zastoju prvih vojnih mesecev se je knjižni trg zopet razširil in povečal. Vzroki so približno isti kakor v Nemčiji. Mnogo knjig gre tudi na fronto, kar je v zvezi z dosedanjim potekom vojne v zavetju mogočne utrdbene linije.

V nevtralnih državah je položaj knjige manj ugoden, ker je delno posledica občutja negotovosti in nemira, ki je v nevojskujočih se državah za čudo močnejše nego v vojskujočih se velesilah. Z druge strani se tu močno čutijo nevšečne gospodarske posledice velike evropske krize. Če bo trajalo to stanje dalje časa, utegne nastopiti reakcija v obliki večjega zanimanja za miselni in tudi zasanjani svet, se pravi, za svet duhovnih vrednot, za znanost, umetnost, književnost. Ljudje bodo našli v knjigi sredstvo za nekak, četudi le trenutni ubeg iz krute stvarnosti.

Slovenska knjiga je predraga

Pri nas opažamo v zadnjih mesecih padanje zanimanja za knjigo. Vzroki so podobni kakor drugod. Toda sedaj čutimo bolj kakor v prejšnjih razmerah še neki vzrok: slovenska knjiga je večidel predraga.

Če si ogledamo cene posameznih važnejših knjig, ki so izšle pri nas v zadnjih mesecih, vidimo, da jih je zelo malo, ki bi stale manj nego 50 din. (Izvzete so seveda publikacije knjižnih družb, ki so zelo poceni.) Pri nas še vedno stanejo pomembnejše knjige okrog 100 dinarjev, in to je cena, ki prihaja čedalje bolj navzkriž s kupno močjo konsumenta, prijatelja slovenske knjige. Če hočemo ohraniti našo knjižno produkcijo pred polomom, moramo začeti razmišljati o izpremembi sistema slovenske knjižne opreme, ki v znatni meri odloča glede cene naše knjige.

Pisec teh vrstic je med tistimi, ki občutijo posebno slast in pravo knjigoljubsko navdušenje ob lepo opremljeni knjigi, natisnjeni na izbranem papirju in okusno vezani, — knjigi, ki jo z veseljem vzameš v roko in potlej uvrstiš na svoje knjižne police. Kolikokrat sem z nejevoljo brskal po tistih cenih francoskih izdajah v rumenkastem ovitku, knjigah, ki jih res dobiš za sorazmerno majhen denar, a se kot knjigoljub jeziš in žalostiš zastran njihovega grdega papirja. Zato pač ne morem z navdušenjem priporočati našemu založniku vzgleda tiste »édition ordinaire«, ki prevladuje v vseh romanskih literaturah. Veliki narodi imajo to prednost, da si lahko privoščijo sočasno ali v krajših presledkih več različnih izdaj istega dela, če se pokaže zanj zanimanje. Pri nas je taka praksa nemogoča.

Pot k pocenitvi naše knjige

In vendar bo treba na neko novo pot, na pot k pocenitvi slovenske knjige. Če ne želimo škode naši književnosti in sploh slovenski knjigi, ji moramo znižati ceno. Knjige, ki stanejo nekaj nad 100 din, bodo čedalje bolj luksuzne, t. j. namenjene majhnemu krogu čitateljev. Take knjige ne morejo doseči širših čitateljskih vrst in če so prav za prav le-tem namenjene, tedaj izgube svojo socialno - duhovno funkcijo. Kadar je takih knjig mnogo — in v naši založniški praksi jih ni malo — tedaj se ustvarja literatura za ožji krog in književnost izgublja vedno bolj svoje korenine v narodu.

Za pocenitev knjige je predvsem potrebno, da založniki opuste svojo pesimistično kalkulacijo, po kateri se mora knjiga plačati že s prodanimi 300—400 izvodi. Z druge strani se bo treba zlasti pri prevodih, novelističnih zbirkah in romanih navaditi slabšega papirja in broširane opreme. Saj ni treba da bi bil vsak, tudi povprečen roman, natisnjen na izbranem papirju in skoraj luksuzno vezan. V tej zahtevi je nekaj snobizma. Zlasti pri prevodih in pri novih domačih avtorjih, ki še ne morejo zahtevati, da bi njihova dela za vse življenje uvrstili v svoje knjižnice — koliko takih nedonošenih knjižnih sadov se že kmalu spremeni v knjižnični balast! — zlasti pri teh lahko nekoliko znižamo raven opreme. Francoska »édition ordinaire« vendarle ni tako slab vzgled, če ne vzamemo zanjo najnavadnejšega časniškega papirja! Cenejša broširana knjiga zadošča, da jo nekajkrat prečitaš in potlej morebiti vržeš med staro šaro; če je delo vredno te pozornosti, bo lahko druga izdaja boljše opremljena, res »édition de bibliotheque«. Za posebne knjižne ljubitelje pa se lahko vedno izda že s prvo izdajo omejeno število izvodov na izbranem papirju in v originalni vezavi, kakor je navada pri Francozih.

Broširane knjige

Da, treba bo vedno bolj misliti na ceno slovensko knjigo, na izdaje, ki bodo stale 10—20—30 din in ki bodo vendar po vsebini in tudi po vnanji obliki dovolj kvalitetne in zadosti mikavne. Samo knjiga, ki bo po ceni, se bo lahko razširila in bo tako — morda še hitreje — poplačala svoje stroške. Treba pa je takoj reči, da pri cenih knjigah ne smemo upoštevati češkega vzorca, kjer nima skoraj nobena broširana knjiga sešitih pol; razrezani listi silijo neugnano iz knjige. Francozi šivajo broširane knjige, saj samo v tej obliki vzdrže svojo funkcijo in se morda ohranijo še v knjižnicah. Zakaj nič ni res, da v družinski knjižnici, v knjižnici intelektualca, ne bi smele biti broširane knjige, kakor mislijo nekateri.

Morda bi tudi kazalo — o tem sem bral ondan v čeških listih — da bi založniki priložili vsaki knjigi nekoliko trši list enotnega formata, ki bi lahko imel na eni strani reklamo, na drugi pa enotno sestavljeno besedilo za kartoteko naših knjižnic. Tako bi si lahko vsak kupec knjig pripravljal kartoteko svoje knjižnice, ki jo vsi pogrešamo. Stroški za tak listek bi se menda niti ne poznali pri ceni knjige, in vendar bi taka ureditev vsakomur koristila.

—o.

Muzej kneza Pavla v Beogradu

V naši prestolnici je ni menda javno dostopne kulturne ustanove, ki bi človek v nji tako kakor v Muzeju kneza Pavla občutil dih naše skupnosti in povezanosti jugoslovenske kulture z ostalo Evropo. Ta umetnostna galerija je po vsej pravici ponos Beograda. Nad njenim razvojem bedi ljubeče oko velikega ljubitelja in poznavalca upodabljajoče umetnosti, ustanovitelja in mecena tega Muzeja Nj. kr. Vis. **kneza Pavla.** Reprezentančni prostori nekdanjega kraljevskega dvorca v eni najlepših beograjskih ulic, skrbna uprava, ki jo vodi fino čuteči umetnostni zgodovinar in pisatelj dr. Milan Kašanin, mnoge posebne razstave, ki zvabljajo pod veličastno streho Modric množice ljudstva, vse to daje Muzeju kneza Pavla lesk in sloves, kakor ga nima nobena kulturna naprava v naši prestolnici. Prijatelj umetnosti iz province se ne more odreči užitku, da si ogleda vedno znova ta edinstveni beograjski muzej, če ga le zanese pot v prestolnico. Tu doživlja v podobah likovne umetnosti živo in vedno mikavno sintezo narodnega duha vse naše Jugoslavije, obenem pa se mu odpirajo pestri pogledi v umetnost drugih evropskih narodov.

Muzej kneza Pavla je bil izročen javnosti v začetku l. 1936. Njegove zbirke se neprestano izpopolnjujejo. Vsakoletni nakupi na umetnostnih razstavah, doma in v inozemstvu pomnožujejo zaklade slikarstva in kiparstva, kakor se z novimi izkopaninami na naših tleh, zlasti v slovečem Stobiju, povečujejo arheološke zanimivosti muzejskih zbirk. Muzej je razdeljen v prehistorični, grško-rimski, srednjeveški sodobni in numizmatični oddelek. Vsak izmed oddelkov ima že danes toliko ne le regionalno pomenljivih, marveč tudi obče zanimivih starin ali umetnin, da zavzame tudi pozornost tujca.

*

V pritličju je muzej v pravem pomenu besede. Tu so izkopanine iz Beograda in zlasti še iz Gradskega-Stobija, med njimi dobro ohranjen kip Rimljana; tu je mnogo rimske terakote in keramike. Posebno pozornost vzbujajo nekateri ornamentalni ostanki iz škofijske cerkve v Stobiju, ki pričajo o prvi krščanski kulturi na južno-srbskih tleh okrog l. 500. V pritličju je tudi zastopana srednjeveška umetnost s spomini na srbske vladarje, katerih imena imajo zlasti za Srbe legendaren čar. Nadalje je tu poseben oddelek za prazgodovino z izkopaninami iz Dubovca pri Kovinu, iz Starčeva pri Pančevu i. dr. Prevladujejo kulturni ostanki halštatske dobe: orodje, orožje, nakiti in vrči.

V prvem in drugem nadstropju je prav za prav umetnostna galerija. Okrog štirideset dvoran in sob je izpolnjenih z umetninami domačih in tujih slikarjev in kiparjev. V vsej naši državi ni galerije, ki bi imela toliko slik in kipov srbskih, hrvatskih in slovenskih umetnikov. Zbirka tujih umetnostnih del je nedvomno najbogatejša v južnovzhodni Evropi.

Zbirke domače umetnosti se začenjajo s koncem 18. stoletja, ko je izzveneval barok in prehajal v klasicistično slikarstvo, ki je čislalo predvsem portrete in zgodovinske kompozicije. To prehodno razdobje zastopajo vojvodinski slikarji. Obilneje so udeleženi v zbirkah Muzeja kneza Pavla romantiki z Avramovićem, Simićem, Jakšićem in drugimi. S sedemdesetimi leti prejšnjega stoletja se vključujejo v umetnostni razvoj realisti; njih koncepcije in stremljenja ustrezajo družbenemu razvoju in so v zvezi z naličnimi pojavi v literaturi in glasbi. Tu so tudi že dela hrvatskih umetnikov od Bukovca do nekaterih še živečih slikarjev. Slovenci se pojavljajo v zbirkah šele z impresionizmom, ki je dobil pri nas najmočnejše oblike in je jel vplivati tudi na hrv. in srbsko slikarstvo. Vsa poglavitna imena te slikarske generacije, čije še živeči predstavitelji so danes med sedemdesetletniki, so zastopana v tej galeriji: Ivan Grohar, Ferdo Vesel, Rihard Jakopič, Matija Jama, Matej Sternen. Groharja predstavlja motiv »Na polju«, Jakopiča »Krajina in »Sejalec«, Vesela »Žena z majoliko«, Sternenova »Čitateljica« pa je soseda beneškemu motivu, ki ga je naslikal sorodnik naše dinastije, knez Božidar Karadjordjević, znan tudi iz dnevnika Marije Baškirceve.

Posebno obilno je zastopana postimpresionistična in povojna umetnost. Prevladujejo sicer slikarji iz srbskega kulturnega kroga, vendar nahajaš med njimi tudi mnoge Slovence in Hrvate. Bil sem v galeriji dvakrat, v času, ko so dober del prostorov zavzele mednarodne razstave, zato so se prav iz oddelka za najnovejšo umetnost umaknile mnoge umetnine začasno v skladišče. Tako nimam zadostnega pregleda o zbirkah, ki so najbliže slikarski skupnosti Jugoslavije, plod socialnih in ekonomskih osnov našega sedanjega umetnostnega razvoja. Kolikor lahko vidimo na skupnih razstavah slovenske, hrvatske in srbske umetnosti, je vpliv zapadnih šol še vedno močnejši, nego so naši medsebojni vplivi; čisto določeno pa lahko govorimo o vplivu hrvatske umetnosti, slikarske, grafične in posebej še kiparske (Meštrović), na mlado slovensko umetnost.

*

Izmed kiparjev je največja zanimivost zbirk Muzeja kneza Pavla Meštrović, pred vsem s svojo skulpturo iz cikla Kosovski hram, ki je bila porojena iz velike sanje o tisti idealni Jugoslaviji, ki se ni mogla ostvariti, tako kakor se ni zgradil hram njene slave, čigar umetniško vizijo je Meštrović izklesal v nekatere monumentalno plastične podobe. Poleg Meštrovića je zastopan tudi Rosandić z nekaterimi drugimi kiparji. Marsikogar, zlasti iz vrst slovenskih in hrvatskih slikarjev in kiparjev, še pogrešamo v teh zbirkah, vendar smo prepričani, da bo njih visoki pokrovitelj in voditelj prej ali slej izpolnil vrzeli, tako da bo v galeriji zastopan vsak pomenljivejši umetnik iz naše države.

Posebno obilne in umetniško zanimive so zbirke inozemskega slikarstva. Tu srečujemo vse polno imen, ki stoje na vodilnih ali vsaj daleč vidnih mestih v umetnosti svoje domovine. J. B. Corot, E. Degas, C. Pissarro, Bonard, Vaugin, Renoir, Matisse, Derain, Vlaminek, Utrillo in dr. so dobri znanci vseh, ki so se kdaj globlje zagledali v prebogato deželo francoske upodabljajoče umetnosti. Angleže predstavljajo med drugimi g. F. Watts, Marc Fischer, W. R. Sickert, sir Lavery, Lanb, Clausen, Grant, Nash, za njimi se vrste Belgijci, Holandci, Nemci, Rusi, Bolgari. Med kiparji je tudi Maillolova plastika »Sedeča žena«. Videti je, da niso to samo priložnostni in slučajni nakupi, marveč z okusom izbrana dela, tako da tudi te zbirke hvalijo svojega zbiratelja, čigar estetska kultura nas spominja velikih umetniških zaščitnikov in mecenov renesančne dobe.

*

Moderni umetnosti je posvečen l. 1938 izišli vzorno opremljeni, v vsakem pogledu reprezentativni zbornik »Muzej kneza Pavla«, ki vsebuje poleg uvoda direktorja dr. M. Kašanina okrog 110 strani reprodukcij v bakrotisku in 15 koloriranih prilog s slikami domačih in tujih umetnikov. Muzej kneza Pavla izdaja nadalje v redakciji M. Kašanina »Umetnički pregled«, ki je po obliki, opremi in vsebini največja in najbolj reprezentativna revija za likovno umetnost na vsem slovanskem jugu. Časopis, čigar odlične reprodukcije ne zaostajajo za umetnostnimi revijami velikih narodov, je objavil v lanskem letniku med drugim Vašićeve »Zapiske o Watteauju«, Mošinovo študijo o srednjeveških srbskih pečatih, Milunovićev esej o Cézanneu, Gjokićevo študijo o gradovih ob Loiri, Novakovićev članek o avarski umetnosti, Krstićevo razpravo o purifikaciji Dioklecianove palače v Splitu, 3-4. številka je bila v celoti posvečena francoski umetnosti (v zvezi z razstavo v Beogradu). V petem zvezku je K. Strajnić prikazal Marka Murata, Branko Popović značaj francoske arhitekture v 19. stoletju in Gj. Mano-Zisi razstavo japonske umetnosti v Berlinu. Nadaljnji zvezki so prinesli med drugim razprave M. Kašanina o Mihailu Hamziću, o razstavi iz Prada v Ženevi i. dr. Gjura Szaba članek o gradovih in graščinah na Hrvatskem in v Slavoniji, Miodraga Grbića članek o keltski umetnosti, Franceta Mesesnela študijo o Rihardu Jakopiču (z mnogimi ilustracijami), Sretena Stojadinovića študijo o reliefni plastiki itd.

Že teh nekoliko imen in naslovov kaže, da ima »Umjetnički pregled« visoko raven in da se ne bavi samo s slikarskimi in kiparskimi pojavi, marveč tudi z arhitekturo, arheologijo, z urbanistiko in z drugimi sorodnimi panogami. Tako Muzej kneza Pavla, ki je poleg tega izdelal še krasno opremljen francoski zbornik o jugoslovanski umetnosti z mnogimi izbranimi reprodukcijami opravlja tudi pomenljivo znanstveno, publicistično in propagandno delo za umetnost.

—o.

Anatole France

Občna zgodovina

(»L' Histoire universelle).

Ko je mladi princ Zemir postal naslednik svojega očeta na perzijskem prestolu, je dal pokličati vse akademike svojega kraljestva, in ko so se bili zbrali, jim je rekel:

— Moj učitelj doktor Zeb me je učil, da bi se vladarji laže izognili zmotam in napakam, če bi poznali primere iz preteklosti. Zaradi tega bi hotel proučevati zgodovino narodov. Ukazujem vam, da sestavite občno zgodovino in da ne zanemarite nobene reči; biti mora popolna.

Učenjaki so obljubili da bodo izpolnili princevo željo. In ko so se umaknili, so jadrno prijeli za delo. Čez dvajset let so se zopet predstavili kralju; za njimi je šla karavana dvajsetih kamel, katerih vsaka je nosila pet sto zvezkov. Tajnik akademije se je vrgel na tla pred prestolom in dejal:

— Veličanstvo, akademikom Vaše kraljevine je posebna čast položiti pred Vaše noge občno zgodovino, ki so jo sestavili po namenu Vašega Veličanstva. Zgodovina obsega šesttisoč zvezkov in vsebuje vse, kar smo le mogli zbrati o navih narodov in o menjavi kraljestev. Uvrstili smo vanjo stare letopise, ki so se na srečo ohranili in smo jih pojasnili z obilnimi opombami o zemljepisu, časoslovju in diplomaciji. Samo uvodi so dali tovor za eno kamelo, a dodatki so toliki, da smo jih komaj lahko naložili drugi kameli.

Kralj je odvrnil:

— Gospoda, hvala vam za trud, ki ste ga imeli z delom. Toda jaz imam na pretek vladarskih poslov, sicer pa sem se tudi postaral v času, ko ste vi delali. Prispel sem, kakor pravi perzijski pesnik, v sredino svoje življenjske poti in če vzamemo, da bi utegnil umreti v najboljših letih, se mi ne zdi pametno upanje, da bom mogel prebrati tako dolgo zgodovino. Dal jo bom spraviti v državne arhive. Blagovolite mi izdelati izvleček, ki bo bolj ustrezal kratkosti človeškega življenja.

Perzijski akademiki so delali nadaljnih dvajset let; potlej so prinesli kralju na treh kamelah petnajst sto zvezkov.

— Veličanstvo, — je rekel dosmrtni tajnik Akademije z oslabelim glasom, — prinesli smo Vam naše novo delo. Mislimo, da nismo izpustili nič bistvenega.

— Je že mogoče, — je odgovoril kralj, — a tudi tega ne bom čital. Postal sem star; dolgi napori niso več za moja leta. Skrajšajte še bolj in pohitite z delom!

Pohiteli so tako, da so se čez deset let zopet vrnili; z njimi je bil mlad slon, ki je nosil pet sto zvezkov.

— Laskam si, da sem bil kratek in jedrnat, — je dejal dosmrtni tajnik.

— Še vedno niste bili dovolj, — mu je odvrnil kralj. — Sedaj sem že na koncu življenjske poti. Krajšajte, krajšajte, če hočete, da bom vsaj pred smrtjo izvedel zgodovino človeštva.

Čez pet let so zopet videli dosmrtnega tajnika, ko je prihajal na dvor. Opirajoč se na bergle, je držal za uzdo majhnega osla, ki je nosil na hrbtu zajetne bukve.

— Pohitite, — mu je velel častnik, kralj umira.

In zares: kralj je ležal na smrtni postelji. Obrnil je proti akademiku in njegovi debeli knjigi skoraj že ugasli pogled in sopé rekel:

— Torej bom umrl, ne da bi bil spoznal zgodovino ljudi!

— Veličanstvo, — mu je odgovoril učenjak, ki je bil skoraj prav tako na koncu kakor kralj, — lahko jo povem s tremi besedami: Ljudje so se rodili, trpeli in umirali.

Tako se je perzijski kralj naposled vendarle naučil občno zgodovino.

Prevel —o.

Ni države na svetu, ki bi bila popolnoma varna pred vojno nevarnostjo

Agonija Evrope

Bogdan Radica mi je poslal svojo pri Geci Konu v Beogradu izišlo knjigo, ki obsega nad 540 strani v osmerki: »Agonija Evrope. Razgovori i susreti«. Pisec italijanske knjige »Colloqui con Guglielmo Ferrero«, ki sem jo prikazal v prvi letošnji številki LZ, je dober znanec čitateljev nekaterih beograjskih in zagrebških revij, zlasti »Srpskega književnega glasnika« in »Nove Evrope«, kjer so izšli mnogi izmed interviewov iz te knjige. Sedaj, ko so ti sestavki, blagorodni plod več ko desetletnega publicističnega in esejističnega dela, strnjeni v obsežno in pregledno celoto, se šele kaže vsa njihova vsebinska teža in dokumentarna vrednost.

Bogdan Radica ima med publicisti naše države izjemno mesto. Študij na tujih, zlasti romanskih univerzah in poznejša diplomatsko-žurnalistična kariera (g. Radica je že dolga leta tiskovni ataše, v zadnjih letih v Ženevi) sta mu omogočila v velikih kulturnih središčih ne le literarne, marveč tudi družabne stike. Radica je živel v Italiji, Franciji, Španiji, na Grškem, v Švici. Tu se je seznanil z vodilnimi ljudmi iz duhovne elite starih narodov. Nekateri so mu postali intimni prijatelji. V nasmehljanem Sorrentu je še kot mlad človek govoril z Maksimom Gorkim, v pariških salonih se je stikal z André Gidom in Paulom Valéryjem; obiskoval je celo vrsto drugih predstaviteljev francoske kulturne družbe. Na njegovih poteh so nastajali interviewi, kakor jih le malo premore evropska literatura, celo v času, ko je kulturna reportaža posebno razvita, priljubljena in značilna književna zvrst. V slovenskem in srbskohrvatskem jeziku ni knjige te vrste, ki bi zajela v svoj okvir toliko predstaviteljev sodobnega evropskega mišljenja, kakor Radičina »Agonija Evrope«. Le izdaleč spominja nanjo pri nas vse premalo upoštevana, po obsegu mnogo skromnejša knjiga Antona Ocvirka »Razgovori«, ki jo je l. 1933 izdala Tiskovna zadruga.

»Agonija Evrope« je izredna knjiga, ki se bo treba k nji vračati vedno znova, kolikor bo dopuščal čas, čigar apokaliptični prividi vstajajo v mračnih obrisih nad vso široko duhovno pokrajino te resnobne in v bistvu otožne knjige. Njen prvi del obsega v enajstih poglavjih »Razgovore sa Guglielmom Ferrerom«, ki jih že poznamo iz uvodoma omenjenih »Colloqui«. Kdor ne more brati izjav enega najzanimivejših filozofov zgodovine v italijanskem jeziku, bo s pridom segel po srbskohrvatskem tekstu, ki je tu objavljen kot izvirnik. (O njihovem pomenu in vsebini glej »Ljubljanski Zvon«, 1940, str. 97—100.) Že prvi del nas s svojim prodornim razločevanjem kvantitativne in kvalitativne civilizacije uvaja v vulkansko središče sodobne krize, k bistvenim točkam njene problematike.

V drugem delu nam pripoveduje Radica v obliki, ki čitatelja enako uvaja kakor osvaja, kaj so mu pravili o našem času in njegovih večnih ali žgoče aktualnih vprašanjih mnogi predstavitelji sodobne intelektualne Evrope. Tako je Paul Valéry razvijal v razgovoru z Radico svoje misli o sedanjosti, Thomas Mann se je bavil z odnosom Nemčije nasproti Evropi, Benedetto Croce ni govoril samo o svojem književnem delu, marveč tudi o razpotju evropske civilizacije, prav tako nemirni popotnik André Gide, medtem ko je pariški Rus Nikolaj Berdjajev razvijal svoje misli o personalistični in univerzalistični misiji Rusije. Poslanstvo Francije v Evropi je Radici razlagal Georges Duhamel, španski filozof Jose Ortega y Gasset pa je razglabljal probleme bodoče liberalne in totalitarne Evrope, kakor so se prikazovali njegovemu duhu v ognju španske revolucije. Julien Benda, čigar »trahison des clercs« je prešla v povojno filozofsko-kulturno publicistiko kot nekak nov terminus technicus, je govoril o izdajstvu demokracije, Španec Salvador de Madariaga pa o Španiji kot »univerzalni naciji«. O duhovnih in političnih problemih Švice, te vzorne, vendar pa žal osamljene sinteze narodnostnih in kulturnih rešitev v Evropi in velikega mostu med narodi, sta govorila jugoslovenskemu publicistu pisatelj Ramuz in Gonzague de Reynold. Ideolog francoske desnice Charles Maurras je razvijal svoja opazovanja in misli o vrnitvi evropske civilizacije v barbarstvo, Giovanni Papini je tolmačil Radici svoje nazore o fašistični Italiji in o katoličanstvu, medtem ko je François Mauriac govoril v svojem stanovanju nad strehami starega, nepozabnega Pariza o usodi evropskega človeka. Jaques Maritain je govoril o možnosti obnove človeštva skozi »integralni humanizem«, italijanski državnik in znani publicist grof Carlo Sforza je postavil v ospredje svojih izjav misli o poslanstvu Italije v sodobni Evropi. Francoski politični publicist André Siegfried je govoril o misiji Evrope kot »vodje Planeta«, Luigi Pirandello je razvijal svoje poglede na smisel življenja in civilizacije, F. T. Marinetti je zgovorno sipal paradokse o futuristični civilizaciji, zamišljeni in izmučeni, Merežkovskij je govoril o stari in novi Rusiji, Adriano Tilgher pa o premoči nacionalizma. Te »šlagerske« označbe so posnete po naslovih člankov B. Radice in povedo samo prevladujočo misel razgovorov, ki so segali večidel k vsem važnejšim kulturnim, socialnim, religioznim, ideološkim in drugim problemom posameznih narodov in naše skupne celine. Skozi vse razgovore se plete kot prvenstveno in poglavitno vprašanje problem evropske skupnosti, skrb za njeno civilizacijo in nje bodočnost. Vmes je že omenjeni opis obiska pri Maksimu Gorkem.

Tretji del knjige, ki je opremljena tudi s slikami vseh naštetih osebnosti, obsega članke o »človeku Španske agonije«, že pokojnem Miguelu de Unamuno, s katerim je imel pisec osebne in pismene stike. Tu nam ne podaja samo razgovorov, marveč tudi nekatera pisma tega najtipičnejšega španskega misleca zadnjega polstoletja.

Vsi ti pisatelji so pravi sopotniki našega časa; njih imena so znana in ljuba vsakemu prosvetljenemu človeku v Evropi, najsi stoji na duhovnih tleh tega ali onega svetovnega nazora. Ko čitamo pri Radici njihove izpovedi, se nam zdi, da tudi nam govore dobri znanci. In prav v tem je čar te knjige, ki je vsebinsko tolikanj tehtna kakor le redko katera v srbskohrvatskem jeziku. Radica je z »Agonijo Evrope« opravil veliko, vprav zavidljivo delo.

Naš pregled te močno podnetne knjige odpira samo majhen vpogled v njeno idejno bogastvo. Je to ena najprimernejših lektir, kar jih lahko najdemo za naše mračne dni, polne negotovosti, dvomov in razgledov v prepade zgodovine ... Kakor nekoč André Germain v svojih »Pélerinages européens«, je tudi B. Radica poln melanholične skrbi za usodo naše civilizacije, ki se morda bliža zadnjemu dejanju svoje drame. Zakaj »stara Evropa umira«, tako slovi stavek, s katerim začenja Radica predgovor svoji knjigi. Kratek, zgoščen stavek, ki osvetljuje kakor žaromet bistveno vsebino knjige, spisane v popolnem mraku« sedanjega časa. Predgovor ima datum, ki kaže, da je bila ta ugotovitev izražena še pred izbruhom nove vojne. S tem dejstvom se je začelo novo, viharno, s krvjo in plameni osvetljeno dejanje. Kakšen bo konec? Ali prinese prerod, ali pa prepad vsega, kar je držalo dolga stoletja pokonci našo celino? Za sedaj stojimo molče pred tem nerazrešljivim vprašanjem in si pravimo kakor umirajoči Hamlet: »The rest is silence«, »drugo vse je molk«.

B. Borko.

CENE MALIM OGLASOM
Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.- za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra“, Ljubljana.

Kam pa kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifre ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pri Putrichu
danes na Binkošti in jutri ples. Vsi vabljeni 12659-18

V gostilni »Triglav«
na Celovški cesti pri remizi danes in jutri kakor vsako nedeljo koncert s plesom. 12736-18

Zopet je odprt
prijazen senčnat »Bergantov« vrt. Cenj. goste vabimo na pristna vina, sveže pivo, gorka in mrzla jedila. Zato vsi k »Bergantu« v Trnovo. Priporoča se Ivanka Slovša 12915-18

Obiščite za binkošti
znano dobro gostilno DERENDA, Boršnikov trg 2. Na razpolago lep senčnat vrt, kegljišče in balinišče. Točimo prvovrstna štajerska vina iz brežiške okolice, ter dnevno večkrat sveže pivo. Prvovrstna kuhinja, mrzla in gorka jedila. Stare nizke cene. 12869-18

Gostilna Martinc Zg Šiška
Tel. 41-88. — Za binkošti pečene piške in purani! Izbrana vina! Oba dneva koncert novega jazz-orkestra! V nedeljo do 2. ure! 12769-18

Ne pozabite!
Ako hočete dobro kapljico pristnega štajerskega ali dolenjskega vina, pridite in zahajajte v Bufet (Zidanico). Tyrševa cesta 43. Na razpolago vedno razna jedila in sveže pivo. Se priporočata Franci in Marica 12770-18

Botri in botrice
pripeljite svoje birmance v gostilno k Panju Vegova 10, kjer boste postreženi z nizkimi cenami z raznimi dobrimi jedili in pijačami za vas in za vaše birmance. danes in jutri ves čas godba na klavirju petje in tako dalje. Tudi vsi ostali se vabijo na veselo Binkoštno zabavo. Zato pridite v čim večjem številu za kar vam ne bo žal. Vas vljudno vabi in se priporoča Tone Huč. 12929-18

Gostilna Poljšak
vabi na binkoštno nedeljo in ponedeljek na veselo zabavo s prvovrstno godbo. 12894-18

Najlepše in najceneje
preživite Binkoštne praznike v prijazni gostilni »Pod gordom« na Dolenjski cesti Najboljša vina, janček na ražnju in pohanega kozliča itd. Birmanci 10% popusta. 12800-18

Otroci
mali in veliki — sladoled na poskušnjo za praznike. Porcija 1 din. — Expres »SLON«. 12905-18

Vsi k Lasanu v Šiško
Oba binkoštna praznika zabava s plesom. Dospelo novo vino. Kozliček na ražnju. 12984-18

Izletniki!
Odprt je vinotoč pri Rupeni v Košakih pri Mariboru. Staro in novo vino. 13012-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifre ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dva fotografska pomočnika
retušerja sprejme takoj Foto Jos. Pogačnik, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3, telefon 22-61. 12889-1

Dobra kuharica
ki opravlja vsa hišna dela dobi dobro plačano stalno službo. Starost 25—30 let. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 12893-1

Vzgojiteljico
iščem za takoj v Novi Sad. Ponudbe: Schmolka, ogl. zavod, Novi Sad. 12665-1

Uradnika
mlajšega, nemščine zmožnega, po možnosti s prakso v gradbeni stroki, sprejmemo. Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve poslati na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben uradnik«. 12792-1

Brivski pomočnik
dober delavec, dobi takoj stalno službo. — Franjo Zabjek, Ljubljana, Krakovski nasip 26. 11331-1

Kuharica
samostojna, zmožna in poštena dobi takoj službo v večji gostilni ali pensionu na deželi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra »Zmožna in poštena«. 12945--1

Sedlarskega pomočnika
mlajšega, poštenega in pridnega sprejme takoj Osolin, Domžale. 12854-1

Služkinjo
sprejmem za takoj. Mora znati kuhati. Predstaviti se Emonska cesta 25. 12880-1

Pomočnike in pomočnice
kateri so dobro izvežbani v izdelovanju uniformskih in sportnih čepic takoj sprejmem. — Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 13009-1

Elektrotehnik
ki ima pravico za koncesijo ali ki isto že ima se sprejme takoj v stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra v Celju pod »Stalna služba«. 13004-1

Prodajalka
za delikateso in bufet, vešča nemščine dobi službo. Ponudbe na podr. Jutra v Celju pod šifro »Zmožna«. 13003-1

Deklico
pridno in pošteno, takoj sprejmem v trgovino suhomesnate robe, v dobri slovenski hiši, z vso oskrbo v hiši. Ponudbe na naslov Cecilija Daneš, trgovina na Kraljice Marije 21. Sarajevo. 12947-1

Dekle
pridno in pošteno dobi takoj službo ako ima veselje do gostilne in do vrta. Medvedova 20. 12982-1

Uradnico
mlajšo osebo, s perfektnim znanjem strojepisja, srbohrvaščine in trgovske korespondence za takoj iščemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca«. 12993-1

Brivskega pomočnika
mlajšega, samo dobro moč sprejmem s 15. majem v stalno, dobro plačano službo. Franjo Filipović, frizer. Hrastnik. 13020-1

Fotografskega pomočnika
mladega, kateri želi biti stalno nameščen mora biti dober retušer, kakor tudi za laboratorij. sprejmem. Pismene ponudbe na Foto Milković, Sušak. 12973-1

Tri do štiri izvežbane lončarje
za izdelovanje (vrtenje) loncev iščemo. Nastop takoj. Pismene ponudbe z navedbo plače na: Pilot dd. za gradjevnu industriju, Zagreb, poštni predal 204. 12474-1

Pomočnika
veččega v izdelavi jerhovine in vajenca, sprejme takoj Alojz Mali, strojar, Radovljica 12515-1

Kuharico
srednje starosti, sprejmem takoj za gostilno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12656-1

Elektromonterja
ki je že samostojno montiral električne centrale za visoko in nizko napetost in kabelska omrežja išče za stalno nameščenje veliko elektrotehnično podjetje. Ponudbe z navedbo referenc na ogl. odd. Jutra pod »Elektromonter«. 12583-1

Polirje in predelavce
sprejme takoj — tvrdka SLOGRAD. 12717-1

Agilno prodajalko
sprejmem, ki bi obenem opravljala tudi vsa pisarniška dela. Znanje: knjigovodstvo ter nemška in srbohrvatska korespondenca. — Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vestna prodajalka in pisarniška moč«. 12710-1

Natakarji - natakarice
dobijo stalno službo, samo dobre moči. Ponudbe na hotel »Novi svet«, Maribor. 12698-1

Hotelska sobarica
z znanjem slovenskega, nemškega jezika, poštena, delovna in zdrava, dobi stalno službo. Ponudbe je poslati na hotel »Novi svet«, Maribor. 12697-1

Strojni ključavničarji
orodjarji, ključavničarji za stružnico, za reskalni stroj, elektromonterji, mehaniki dobijo takoj zaposlitev v večjem industrijskem obratu. Le samostojne moči pridejo v poštev z daljšo prakso. V ponudbi je navesti dosedanje službe. Potrebno prakso plačamo 10 dni primerno in povrnemo stroške železnice. Ponudbe nasloviti na ogl odd. Jutra pod »Ključavničar«. 11921-1

Ključavničarskega pomočnika
mlajšega takoj sprejme Znidaršič Jakob, Tržaška cesta 88. 12977-1

Perfektno kuharico
z znanjem dunajske italijanske in naše kuhinje, zdrava oseba., stara 30 do 50 let, mirne narave, dobi mesto na Sušaku v privatni hiši k dvema osebama, poleg sobarice, dnevno mora pospravljat hodnik. Ponudbe s sliko na naslov: P. Pavlović. Sušak. Prest. Šet. 39. 12478-1

Dva mizarska pomočnika
takoj sprejme F. Lazar, mizarstvo, Jesenice, Savsko nabrežje 8. 12476-1

Izvežbano negovalko
iščem k dvema otrokoma, 8 mescev in 3 leta, izven Ljubljane, z dovršenim tečajem Dečjega doma. Naslov v vseh posl. Jutra. 12472-1

Manufakturist
in prvovrsten aranžer, dobi službo. V poštev pride samo sposobna moč z dobrimi referencami. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Aranžer«. 12454-1

Pet in dvajset zidarjev
in deset obdelovalcev za kamnito oblogo sprejmem takoj za Ljubljano. Nalsov v vseh posl. Jutra. 12523-1

Dva mlada livarja
za srednje delo išče Vulkan, livarna, Zagreb, Ilica broj 221. Delo v akordu neomejeno. 12555-1

Pošteno služkinjo
vajeno tudi nekaj kuhe, — kmečko dekle, sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hrastnik«. 12552-1

Poštenega hlapca
tudi starejšega takoj sprejme Müller, Janševa 15, v Ljubljani. 12581-1

Gospodinjo
popolnoma samostojno, ki ima veselje z vrtom in kokošerejo dobi stalno službo v bližini Ljubljane. Predstavite se osebno. Naslov v vseh posl. Jutra. 12548-1

Hlapca
ki bi vozil hlode in opravljal tudi delo v skladišču, sprejmem. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12492-1

Mizarskega pomočnika
dobrega, za takoj, išče Kovač Mirko, strojno mizarstvo, Hrastnik. 12468-1

Izurjeno trgovsko pomočnico
špecerijske stroke išče veletrgovina v Celju. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12460-1

Le pošteno dekle
dobi stalno službo pri mali družini v lepem kraju. Dopise pod »Kuham in šivam« na ogl. odd. Jutra. 12620-1

Za Kranj
iščemo mlajšo boljšo sobarico vajeno otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva in snažna« 12632-1

Hotelska kuharica
dobra moč dobi mesto takoj ali pozneje za Gorenjsko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Gorenjsko« 12587-1

Frizerka
samostojna, vešča vseh del z vso oskrbo v hiši dobi stalno mesto. Ponudbe na podr. Jutra Celje pod »Prometni kraj« 12592-1

Pekovskega pomočnika
mladega 18 do 20 let starega sprejme takoj Cesnik Mihael Hrastnik 99. 12594-1

Dva čevljarska pomočnika
za vsa dela sprejme takoj Mirko Vidrih čevljarstvo Rakek 63 12609-1

Kuharica
z dobrimi spričevali dobi mesto pri mali družini poleg sobarice za Kranj. Nastop 15. t. m ali 1. junija Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kranj - poštena.« 12631-1

Trgovskega pomočnika
agilnega in sposobnega iz kratke stroke z odsluženim vojaškim rokom z znanjem nemškega in hrvaškega jezika išče za skladiščnika in manjša poslovna potovanja. Služba stalna a nastop 15. maja ali 1. junij t. l. Trikotaža — Zlatno janje Čakovec. 12664-1

Železostrugar
dobi takoj službo in avtomehanik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strugar« 12652-1

Pomivalko posode
sprejmem s 15. 5. dnevno od 11. do 15. ure. Naslov v vseh posl. Jutra. 12651-1

Dekle
pridno in pošteno, katero ima veselje do gostilne, sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Zofi Murn, gostilna, Plesko, pošta Hrastnik. 12725-1

Dve šiviljski pomočnici
prvovrstni, sprejmem takoj. Justi Zupan, šivilja, Hrastnik. 12728-1

Čevljarskega pomočnika
rabim za takoj, hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12729-1

Dva soboslikarska in plesk. pomoč.
mlada, da sta vajena samostojnega dela sprejmem takoj. Jože Potočnik, Žirovnica št. 22, Gorenjsko. 12730-1

Trgovsko pomočnico
začetnico za vodstvo podružnice na deželi sprejmem takoj. Zmožne kakšne garancije naj pošljejo ponudbe na podruž. Jutra v Ptuju pod »Poštena«. 12737-1

Gospodično
z znanjem nemščine iščem s 1. junijem k otroku, ki bi pomagala tudi pri drugih gospodinjskih delih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubim otroke«. 12506-1

Prekajevalski pomočnik
in klobasičarski dobi službo. Ponudbe z zahtevo plače na ogl. odd. Jutra pod »Dobra stalna služba«. 12643-1

Dobra kuharica
se išče za čez dan. Točne ponudbe z navedbo starosti, dosedanj. službovanja itd. na ogl. odd. Jutra pod Dobra plača. 12638-1

Čevljarskega pomočnika
mladega, sprejmem takoj. Mesto stalno. Josip Zorko, Senovo 85, p. Rajhenburg. 12618-1

Kuharice in dekleta
za vsa hišna dela dobe službe v posredovalnici Wolfova ulica 10. Tam se dobi tudi prenočišče in hrana. 12672-1

Frizersko prvorstno moč
v trajni, vodni in železni ondulaciji išče za takoj ali s 1. junijem frizerski salon »Adam« v Novem mestu. 12902-1

Krojaškega pomočnika
za fino veliko moško in damsko delo ter vajenca sprejme Jelovšek, v Gledališki ul. 14. 12910-1

Postrežnica
pridna in poštena, za pospravljanje in pranje, v dopoldanskem času, za boljše gospodinjstvo, dobi mesto. Predstavite se v torek od 9. do 12. Naslov v vseh posl. Jutra. 12921-1

Torbarskega pomočnika
in vajenca sprejmem. Vajenec z vso oskrbo v hiši. M. Šipic, Kranj. 12858-1

Fotografskega pomočnika
(pomočnico), zmožnega tudi zunanjih posnetkov, takoj sprejme renoviran atelje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačam«. 12846-1

Perfektno šiviljo
za cotton-nogavice sprejme takoj tovarna Drago Hribar, Ljubljana, Zaloška cesta 14. 12843-1

Natakarico
začetnico ali mlajše dekle, ki imelo veselje do gostilne. iščemo za junij. Ponudbe s sliko na oglas. odd. Jutra pod »Prijazno dekle«. 12666-1

Restavracija na Gorenjskem
išče natakarico začetnico, ki bi imela veselje za samostojno vodstvo. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Na račun«. 12667-1

Postrežnico
išče mirna stranka. Pogoji se izvejo pri Štefi Voljč, zavarovalnica Dunav v torek dopoldne. 12773-1

Strugarja
za obdelavo medenine iščem. Nastop takoj. Andrej Zupan, Ljubljana, Celovška cesta 50. 12777-1

Pekarna
sprejme mladega pomočnika in dekle, ki bi imela veselje do trgovine in gospodinjstva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna.« 12940-1

Pisarniška moč
moško ali žensko, vešča nemške korespondence, dobi mesto. — Naslov v ogl. odd. Jutra. 12773-1

Čevljarskega pomočnika
sprejmem. Oskrba v hiši. Josip Trpin, čevljar, Kamna gorica, Gorenj. 12767-1

Raznašalca
za kvas iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 12733-1

Čevljarskega pomočnika
sprejme takoj Jože Čadež, Škofja Loka. 12920-1

Postrežnico
ali služkinjo sprejmem. Aleksandrova 9-III. 12916-1

Služkinja
katera zna tudi nekoliko kuhati dobi stalno službo. Predstavite se na naslov, ki ga dobite v vseh posl. Jutra. 12928-1

4—5 muzikantov
sprejmem za igranje na Ljubljanskem velesejmu od 1. do 10 junija. Gostilna Huč, Vegova 10. 12930-1

Kavarniška kuharica
dobi takoj mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Vestna kuharica«. 13011-1

Uradnica
s perfektnim znanjem slovenskega in nemškega jezika, dobi stalno dobro službo v Zagrebu, proti zamenjavi istotake v večjem mestu Slovenije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Nemška stenografija« 13023-1

Tkalski mojster
z večletno prakso, verziran v vseh tkalskih poslih, zmožen tudi samostojnega vodstva, dobi takoj mesto oziroma po dogovoru. Jugoslovenski državljani imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval, navedbo dosedanjega službovanja, sliko in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod značko »Tkalnica«. 13014-1

Sokolski jahalni kroj
deko in škornje št. 42 prodam za ceno 500 din. — Šelenburgova 4/II, dvorišče, desno. 12995-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslova. — Najmanjši znesek din 15.

Brivski pomočnik
prvovrsten, hiter delavec z znanjem slovenščine, srbohrvaščine, nemščine in madžarščine išče službo v boljšem salonu ali za sezonsko nameščenje. L. F. pri Radič, Slov. Konjice. 12540-2

Gospodično
z znanjem nemščine iščem s prvim junijem k otroku, ki bi pomagala tudi pri drugih gospodinjskih delih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubim otroke«. 12506-2

Zanesljiv šofer
išče zaposlitve za nedeljske vožnje. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12535-2

Prodajalka
mešane stroke želi namestitve takoj. Pomoč pri gospodinjstvu ali v gostilni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilna prodajalka«. 12466-2

Brivski pomočnik
mlad, dober delavec, išče namestitve za 15. maj, gre tudi na sezonsko službo. Ponudbe pošljite na Josip Koner, Kneževi vinogradi v Baranji, dunavska banovina. 12572-2

Šofer - lovski čuvaj
želi premeniti službo, z večletno prakso šofiranja, in z večletno prakso kot lovski čuvaj. Želim službo pri kakem večjem posestvu ali pri kakem večjem podjetju. samec, vojaščine prost. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod »Šofer«. 12435-2

Gospodična
z znanjem državnega in nemškega jezika, stenografije strojepisja korespondence in knjigovodstva išče mesto uradnice ali blagajničarke — Gre tudi na sezono. — Naslov v vseh posl. Jutra. 12619-2

Železninar
perfektna moč v vseh strokah trgovine z najboljšimi spričevali in referencami želi nameščenja. Ponudbe na podružn. Jutra Celje pod »Nastopi lahko takoj« 12593-2

Lesni manipulant
samski želi premeniti mesto s prvim junijem Dolgoletna praksa v lesni stroki, in vodstvu žage. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošten vesten in zanesljiv« 12613-2

Učiteljica gospodinjstva
išče katere koli primerne zaposlitve. Gre tudi k otrokom. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Resna«. 12692-2

Pekovski pomočnik
vojaščine prost, išče službe predpečnika, skupnega delavca. Gre na sezono. Trezen zanesljiv delavec. Trop Jože, Maribor, Tomšičeva ul. 14. 12700-2

Izkušen strojnik
z mnogoletno prakso in dobrimi spričevali išče zaposlitve v kakem večjem tekstilnem, opekarniškem ali paromlinskem podjetju z veliko električno centralo, ev. s parnim, turbinskim ali lokomobilskim pogonom. Kot strokovnjak zmožen samostoj. vodstva, vseh montaž in tozadevnih popravil. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12696-2

Trg. sotrudnica
mlajša, galanterij. modne in manufakturne stroke, z znanjem nemščine išče službe. — Nastopi s 1. junijem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Res zmožna«. 12668-2

Natakarica
pridna, poštena, simpatična, z znanjem nemščine, želi službe v boljšem lokalu. Ponudbe na podružnico Jutra. Celje, pod »Natakarica« 12705-2

Prodajalka
mešane stroke, stara 21 let, uporabna tudi pri kuhi in šivanju, išče službe. Gre tudi za blagajničarko ali kaj primernega. Paveu Franja, Zavodna 6 pri Celju. 12704-2

Knjigovodja - bilancist
z dolgoletno prakso, verziran v vseh pisarniških poslih, dober organizator, išče službe Ponudbe poslati na ogl. odd. Jutra pod »Agilen knjigovodja«. 12702-2

Prodajalka
prvovrstna moč zmožna nemščine želi primerne zaposlitve v Mariboru. Cenj. ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Poštena in prikupna«. 12721-2

Fotografi pozor!
Retušo sprejmem na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Odlični retušer«. 12719-2

Trgovski pomočnik
18 let star, išče službe v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na podruž. Jutra Trbovlje pod »Usnje«. 12724-2

Manufakturist
dober izložbeni aranžer, agilen, z dobrimi referencami in večletno prakso želi primerne zaposlitve. Ponudbe na podruž. Jutra v Trbovljah pod »Spreten prodajalec«. 12726-2

Pošteno dekle
ki boluje že dolgo let, prosi pomoči. Kateri gospod ali gospa bi bila tako dobrega srca, da bi ji pomagal, četudi z najmanjšim darom? Naslov v vseh posloval. Jutra. 12682-2

K starejšemu gospodu grem
vdovcu, po možnosti državnemu uradniku, ki je tudi sam, za gospodinjo brezplačno. Sem vdova, 32 let stara, s pokojnino. Ponudbe na podr. Jutra v Mariboru pod »Varčna gospodinja«. 12631-2

Mladenič
že delj časa v službi sluge, išče zaposlitve v trgovini ali restavraciji. Ponudbe pod »Okolica Maribora« na podružnico Jutra v Mariboru. 12625-2

Strojnoključavn. pomočnik
išče kjer koli službe. — Naslov v vseh posloval. Jutra. 12688-2

Gospodična
ki obvlada srbohrvatski in nemški jezik želi namestitve kot prodajalka ali blagajničarka. Gre tudi k otrokom. Zna šivati. Ponudbe pod »Ljubiteljica otrok« na podr. Jutra v Mariboru. 12687-2

Hišnik
Zakonski par srednje starosti brez otrok išče mesto hišnika. Sem državni uslužbenec, prost dnevno od 14. ure dalje, imam veselje do vrta in sem zmožen vseh manjših hišnih popravil. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj ali pozneje«. 12746-2

Brivski pomočnik
mlajša moč, išče službe za 27. maj. Janič Djuro, Medvode. 12781-2

Blagajničarka
z večletno prakso išče službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najraje v kuhinji«. 12763-2

Prodajalka
želi mesta v špecerijski trgovini, bifeju, slaščičarni ali podob. Vajena blagajne, ekspresaparata in serviranja. Ponudbe pod »Vestna in delovna« na ogl. odd. Jutra. 12779-2

Službo išče dekle
27 let staro, za vsa hišna dela h katoliški družini, najrajši Vinkovci, Zemun, Beograd. — Ponudbe na podruž. Jutra v Trbovljah pod »Zvesta. 12735-2

Frizerka
zmožna trajne, vodne in železne ondulacije ter manikiranja, išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiva in dobra moč«. 12884-2

Uradnica
z daljšo prakso, dobra računarica, vešča stenografije in strojepisja, ter vseh pisarniških del želi primerne zaposlitve — najraje pri kakem večjem podjetju. C. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna in vestna«. 12793-2

Gradbeni inženjer
z večletno prakso želi premeniti mesto. Ponudbe pod »Inženjer« na ogl. oddel. Jutra 12809-2

Ključavničar
z vojaškim šoferskim izpitom, dober za izdelavo štanc in matric išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12804-2

Prodajalka
mešane stroke želi namestitve. Zmožna pisarniških del, sedaj v večletni službi, želi premeniti mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva prodajalka«. 12874-2

Samostojna prodajalka
s 4 letno prakso, verzirana v modi, manufakturi, galanteriji, čevljih, z znanjem nemščine, strojepisja ter pisarniških del, želi namestitve. Gre tudi kot blagajničarka. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samo Ljubljana«. 12877-2

Dekle
pridno in pošteno gre v pomoč gospodinji, v kuhinjo, kje na Gorenjskem. Budič Francka, Podkraj, Radeče pri Zidanem mostu. 12396-2

Šivilja
sprejme vsako delo na dom, tudi komfekcijo, Naslov v vseh posl. Jutra. 12974-2

Dekle
izučena šivilja, išče službe. Gre tudi k otrokom. Cenj. ponudbe na podružnico Jutra Celje pod »Poštena«. 13001-2

Šofer
z devetletno prakso, ki je zmožen vseh popravil. želi premeniti službo. Cenj. ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Siguren vozač«. 13002-2

17 letno dekle
vajeno vseh hišnih del želi službe pri boljših ljudeh kje na Gorenjskem. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12943-2

Gospodična
s trgovskim tečajem in nekaj prakse v pisarni, išče službo v pisarni, slaščičarni, delikatesi vajena ekspres aparata in blagajne. — Gre tudi kot natakarica v boljši lokal. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Vestna in natančna«. 13017-2

Gospodična
z znanjem popolne nemščine ter vseh pisarniških del, išče primerne namestitve v pisarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiva«. 13026-2

Gospodična
vešča nemškega jezika, želi mesto k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otrokoljubna«. 13027-2

Manufakturist
s prakso, vešč nemščine, z dobrimi referencami, agilen, pošten, verziran tudi v galanteriji in konfekciji išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdaj prišel z orožnih vaj«. 13025-2

Vajenci(ke)

Zdravega vajenca
z dovršeno meščansko ali njej sorodno šolo, sprejme takoj Franc Kastelic, železnina - špecerija, Novo mesto. Oskrba v hiši. 12514-44

Učenko v trgovino
z mešanim blagom sprejme Tomc, Moravče. 12491-44

Trgovska vajenka
z meščansko šolo iz poštene hiše dobi takoj mesto. Josip Kosi, Št. Ilj v Slov. goricah. 12479-44

Učenca
sprejme slaščičarna RU-GO, Celje. 12708-44

Prodajalko

vodilno moč,
sprejme večja trgovina s čevlji
v strogem centru Ljubljane. — Ponudbe pod »Agilna in spretna« na ogl. odd. »Jutra«. 4846

Brivskega vajenca
sprejmemo, po možnosti, ki se je že učil. Aubrecht Anton, brivec, Višnja gora. 12537-44

Pekovskega vajenca
dobro vzgojenega takoj sprejme Cesnik Mihael, Hrastnik 99. 12596-44

Vajenec
se sprejme v trgovino — Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Zanesljiv«. 12709-44

Pekovskega vajenca
z nekaj prakse proti plači sprejme pekarna A. Pretnar, Vodnikova c. 69. Ljubljana. 12761-44

Kleparski vajenec
z dveletno učno dobo, išče mesta, po možnosti s celotno oskrbo. Cenjene ponudbe na gl. odd. Jutra pod »Kleparstvo«. 12723-44

Učenko
s primerno šolsko izobrazbo izrecno od revnih železničarskih staršev sprejme takoj Slavko Rems, trg. z meš. blagom, Radovljica. 12839-44

Modistka
Aleksandra Sekač, Ljubljana, Vojnjakova 2, takoj sprejme vajenko. 12964-44

Šiviljsko vajenko
sprejmem. — Naslov v vseh posl. Jutra. 12967-44

Deklica
stara 15 let, zdrava, dobro vzgojena, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13000-44

Zaslužek

Vsako prepisovanje na stroju
prevzamem na dom. Naslov je pustiti v oglasnem oddelku Jutra. 12752-3

Gospodična
več let pri otrocih, išče primerno zaposlitev. Cenj. ponudbe pod šifro »Dobra Lj.« na ogl. odd. Jutra 12840-3

Potniki

Mesečno 800 din in provizije
plačamo agilnim osebam obojega spola za razpečavanje dveh velevažnih predmetov. Ponudbe z znamko za odgovor na podružnico Jutra Maribor pod »Denar takoj«. 13008-5

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Mlad inženjer
poučuje proti stanovanju francosko, nemško, matematiko in vse predmete srednjih šol. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uspeh«. 12934-4

Strojepisni pouk
Večerni tečaji, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. 12891-4

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Otroške vozičke
igrače in kolesa kupujte na vogalu Miklošičeve in Tavčarjeve pri tvrdki **ST. REBOLJ.** 113-6

Na »Akra« jermenu
nabrusite z lahkoto tudi najbolj topo britev. Zahtevajte v trgovinah samo znamko »Akra«. Prospekte pošilja brezplačno Stjepan Schnur, Zagreb, Blažekova ulica 8. 12469-6

Bukovo oglje
4 do 5 vagonov, prvovrstno na prodaj. Cena po dogovoru. Pojasnila daje Oton Švaršnik, Majšperg, srez Ptuj. 12343-6

Čebelnega voska
50 kg, čistega po ugodni ceni proda Janko Kos, — Blejska Dobrava. 12475-6

Železniški vagon
star prodam. Janševa ulica 18 12622-6

Pisalno mizo
jedilno mizo za razvleči, otroško posteljo in malo omaro za knjige prodam ugodno radi selitve. Preradovičeva pritličje, za III. drž. gimn. 12615-6

Športni voziček
prodam in kolarico Beethovnova 7. 12865-6

Prodam
blagajno Wertheim in več starinskih umetnin. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12767-6

Čebelnak 12 AŽ
3 eksportne, prazne panje in čebelarsko orodje zaradi selitve pod ceno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12644-6

Otroške vozičke
najugodneje kupite pri Banjai, Ljubljana, Miklošičeva c. 20. Velika izbira koles! 12924-6

Koža belega medveda
izredno velik in lep eksemplar poceni prodam. Dorotheum, Miklošičeva cesta 12. 12870-6

Damski klobuki
novi modeli. Nizke cene Salon »Truda«. T. Stupica - Peteln, Aleksandrova c. 5., pritličje. 12863-6

Kočije
zapravljivčke, mesarske, športne in lovske vozove, tudi na gumijastih kolesih dobite v največji izbiri v zalogi pri Ivanu Močniku, izdelovatelju vozov, Mengeš. 12849-6

Prodam
dobro humusno zemljo z gnojem, lesene posode z ročaji za večje rastline, najlepše orjaške dalije. Kocenova ul. 6. 12859-6

Zeisov daljnogled
s stojalom (15krat) in projektor Pathe prodam. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Zelo ugodno«. 12755-6

Prodam
bančno pisarniko opravo, pisalne mize, pult itd. Naslov v oglas. odd. Jutra. 12743-6

Psiho
električni likalnik, omara in drugo pohištvo poceni prodam. Kladezna ulica 5. 12783-6

Za nove stavbe
Ugodno prodam dvoje dobro ohranjenih portalov z izložbenim oknom in železnim rolojem na valj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12776-6

Zobotehnični laboratorij
oprema, stroji, orodje, dobro ohranjeno, proda »Metalia«, Gosposvetska cesta 16. Tel. 32-88. 12764-6

Zapravljivček
- prek in voz z diro se ugodno proda. Gostilna v Vegovi ulici 10, Ljubljana. 12931-6

Vrtno hišico
ugodno prodam. Levčeva ul. 11. 12836-6

Vrtne stole
zložljive, za gostilno, nove, bukove proda Tribuč, Tržaška 42 telefon 2605. 12829-6

Prodam:
gostilniški inventar, steklenino itd., mnogo drugega pohištva ter razno drugo blago. Vse v najboljšem stanju. Ogled, prodaja: Tušek Juro, Tržaška 4. 12814-6

Več novih štedilnikov
prodam. Glince, Cesta I/6. 12913-6

Trodelna omara
skoraj nova, rjavo polirana, psiha, miza i.dr. ugodno prodam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12965-6

Več novih štedilnikov
prodam. Glince c.I., št. 6. 12941-6

Odvetniško uradnico
sprejmem 1. junija. Pogoj znanje nemške stenografije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Verzirana«. 12981-6

Frigidaire hladilnik
firme Siemens, 220 V, majhna poraba, poceni proda Kovačič, Vodovodna cesta 45. 122981-6

Jedilni pribor
najboljši alpaka, popolnoma nov, ugodno prodam. Istotam prodam zlato uro. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13021-6

Voziček
globok, moderen, prodam. Križeva 6, pritl. pri artilerijski kasarni. 13030-6

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kupujemo
podlesek, beladona koren, žutiko in vse ostala zdravilna zelišča prevzemamo na mestu. Iščemo v vseh mestih poverjenike za zbiranje Jugodrog, A. Blum, Subotica. 10721-7

Na Goriškem in v Istri
kupujemo encijanove korenine, špajk, volčji koren, teloh in bezgovo cvetje, kamelice, arniko. Ponudbe na APEF, Reciani 15, Udine, Italia. 11726-7

Trikolico
primerno za prevoz blaga za trgovino, malo rabljeno, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prevozna trikolica« 12473-7

Radiatorje
litoželezne ali jeklene, 120 cm visoke, v dobrem stanju kupim in sicer: 1 kom 7 kv. m, 2 kom po 8 kv. m, z ali brez ventilov po 1" Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Toplovodni grelci«. 12579-7

Kurišče
podtalno stopničasto za žagovino in kamin za lokomobilo 70 ks kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kurišče« 12621-7

Kolo
za petletnega otroka kupim. Jerko, Tyrševa 168 12614-7

Invalidski bicikel
rabljen kupim. Anžič Hradeckega 22, Ljubljana. 12589-7

Svinjske ščetine
in kože divjačine vseh vrst tudi srnje da vam jih mol ne uniči kupuje Zdravič Ljubljana Stari trg. 12604-7

Tricikel
rabljen, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12732-7

Frigidaire
malo hladilno omaro takoj kupim. Ponudbe pod »Polar« na ogl. odd Jutra. 12640-7

Lep briljantni prstan
do 15.000 din kupim. — Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Čisti kamen« 12759-7

Kupim
kompleks iglastega gozda v vrednosti do enega milijona dinarjev. — Ponudbe pod »1886« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 12742-7

Polnojarmenik
65 cm širine malo rabljen z vsem inventarjem takoj kupim. Pismene ponudbe z navedbo zadnje cene na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Polnojarmenik«. 12803-7

Pristno kmečko sobo
novo ali dobro ohranjeno, zdrav les, kupi Jamnik Iva, učiteljica, Moravče. 12801-7

Stara okna in vrata
ca 1.20 oziroma ca 2 m visoka kupi Tribuč, Tržaška c. 42, telefon 2605. 12827-7

Otroški voziček
kauč, šivalni stroj in železen štedilnik kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čimpreje«. 12997-7

Elektromotorji!
Kupujem vse vrste elektromotorjev za istosmerni tok, 110, 220, 300, 440 volt., od 1 do 10 KS, isto motorje za izmenični tok. — Završnik Josip, elektrotehnik, Celje. 13005-7

Radio

Radio aparat
rabljen v dobrem stanju, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radio«. 12883-9

Radio aparat
malo rabljen, 3 cevni ali novo pohištvo zamenjam za motorno kolo 200 ccm. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12895-9

Knjige

»Umschau«
32 letnikov, vezanih, od 1897 do 1929, prodam. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Prirodoznanstvo.« 12875-8

Kupimo:
Koledar Cankarjeve družbe 1929, 1930
Koledar Goriške Matice 1919, 1927
Pugelj Milan, Literarna pratika
Mladika (Goriška) letnik I.—V. ter VII.
Modra ptica (časopis) od 1. letnika dalje
Naša doba, 1. letnik
Naš rod (časopis) 1. do 4. in 6. letnik
Pesjakova Pavlina, Beatin dnevnik
Pesjakova Pavlina Zbrani spisi, 1. zvezek
Operni in operetni teksti: Prodana nevesta, Rusalka.
Izseljeniški koledar od 1936. do 1940. eta.
Jugoslovanska knjigarna Ljubljana. 12786-8

Pleteršnikov slovar
slovensko - nemški takoj prodam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12972-8

Prehrana

Adoptiral bi otroka
moškega spola, malega iz dokazano poštene, boljše in zdrave rodbine. Event. tudi, če se še pričakuje, čim se mi bo dopadel. — Dopisi pod »Strogo diskretno« na ogl. odd. Jutra. 12744-14

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kolesa
po neverjetno nizki ceni. Izbira velika. Remec, Dolenjska ces. 5, Ljubljana. 11455-11

Moško kolo
»Wanderer«, Dunlop pnevmatike, kakor novo za 850 din naprodaj. Kaltneker, Černetova 30/I. 12899-11

Moško kolo
znamke Maiko — proda Bandelj, Bernekerjeva ul. 19, Zelena Jama, 12834-11

Kolesa svetovnih znamk
z jamstvom prodaja najceneje »Triglav«, Resljeva c. 16. 12815-11

Najboljša češka kolesa ES-KA
in velika izbira drugih znamk ima tvrdka Ivan Jax in sin, Tyrševa c. 36. 12817-11

Damsko in moško kolo
jako dobro ohranjeno po zelo ugodni ceni naprodaj. Opekarska 17, pritličje, desno. 12908-11

Kolesa
znamke Presto, Torpedo, NAG, Milano etc. kupite najceneje pri tvrdki Nova trgovina na Tyrševi 36. Nasproti Gospodarske zveze. 12960-11

Pohištvo

Malo rabljene trgovske opreme
jedilnice, spalnice, nove šperane spalnice in razno drugo pohištvo po zelo ugodni ceni naprodaj. Ogleda se pri tv. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa 12, dvorišče. 17-11-12

Novo kuhinjsko opremo
kompletno, masivno hrastovo spalnico, več okroglih stolov, dve vrtni okrogli mizi, dva železna soda, ugodno prodam. Tavčarjeva 12, visoko pritličje levo. 12575-12

Pohištvo
iz trdega lesa ugodno prodam. Ogled vsak dan od 12. do 13. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12534-12

Razprodaja različnega pohištva
se nadaljuje Grad Fužine ugodna zveza z avtobusi. 12634-12

Vsakovrstno pohištvo
dobro ohranjeno in druge uporabne predmete kupite najugodneje pri ABC, Ljublj., Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiške. 12925-12

Tri nove pisalne mize
različno novo pohištvo in damsko kolo prodam za vsako ceno. Beethovnova ulica 14/II. vrata 21. 12819-12

Spalnica, salon
in pol spalnice naprodaj. Knezova ul. 34/I. 12876-12

Spalnico moderno
moderno, skoraj novo, radi odpotovanja ugodno prodam. Novi trg 1/I., levo. 12912-12

Staro pohištvo
sobno, po ceni prodam. Ogled od 14. do 16. — Bajda, Livarska 3, podpritličje. 12978-12

Več modernih spalnic
proda mizar, ki nujno rabi gotovino. Naslov v vseh posl. Jutra. 12970-12

Oblačila

Več moške obleke
in čevljev dobro ohranjeno prodam. Ogled 12. in 13. od 10. do 14. ure od 13. do 17. Tyrševa cesta 46. 12635-13

Damske obleke
plašče, čevlje, ugodno prodam. Pred Škofijo 19 2. nadstr. 12852-13

Les

Prodam
najboljšemu ponudniku cca. 2000 kub. m jelovih in smrekovih hlodov in celuloznega lesa. Ponudbe pod »Dolenjsko 276« na oglas. odd. Jutra. 12741-15

Razno

Jemčev vrt nudi vrtnice:
visoke 20 din, nizke 6, plezalke 6, polijante 6, ampelopsis večji 8, vrtne hortenzije 8, Clematis 30, liguster 2 din in še mnogo drugih cvetličnih in zelenjadnih sadik razpošilja po želji vrtnarstvo Jemec, Maribor, Prešernova ulica. 12393-37

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Motorno kolo
znamke NSU 1932, 10 ks, zamenjam za majhen avto in ostanek doplačam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Avto 787«. 12551-10

Steyer avto
cabrio, tipa 430, 4sedežni, v zelo dobrem stanju proda za 23.000 din Joško Peternel, Slov. Bistrica, tel. štev. 1. 12554-10

Štirisedežen avto
manjši, malo rabljen kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo, kdaj je grajen, koliko je vožen in kakšna je cena pod »Mali avto.« 12516-10

Poltovorni Ford
v brezhibnem stanju, sposoben za najslabše in hribovite ceste zaradi nabave večjega ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 12471-10

DKW motor
250 ccm vožen 14 tisoč km res poceni prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 12626-10

Karamboliran avto
novejše tipe kupim. — Brus Martin Ptuj. 12610-10

Zündapp 350 ccm
OHV nov model vožen 5500 km prodam ali za menjam za lažjega. Za željen NSU 250 ccm Naslov v vseh posl. Jutra 12629-10

Avtomobile
tovorne, od 1 do 6 ton, z Diesel in bencinskimi motorji in razne osebne avtomobile proda po ugodnih cenah zastopstvo Krupp. — O. ŽUŽEK. Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11. 12677-10

Harley Davidson
750 ccm, prodam po izredno nizki ceni. Dobro ohranjen. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12714-10

Luksuzni avto
malo vožen in v dobrem stanju ohranjen, prodam, odn. ga zamenjam za motorno kolo z naplačilom. Ponudbe pod »Avto« na podruž. Jutra v Mariboru. 12686-10

Motorno kolo
125 ccm JLO, malo rabljeno, po zelo nizki ceni prodam. — Kolarič, Tyrševa cesta 24. 12722-10

Avtomobili
rabljeni, De Soto odprti, Fiat odprti, Adler in motorna kolesa za prodajo. — Vprašati: Garaža »Lojze«, Tyrševa c. 35, Ljubljana. 12896-10

AJS motor
500 ccm z prikolico v dobrem satnju za vsako ceno naprodaj. Informacije daje Erjaser, Stična, kolodvor. 12845-10

Naprodaj
motor novejšega tipa 150 ccm in motorna prikolica. Na ogled Mirje 2, Ljubljana. 12864-10

Pozor
Predelavamo avtomobile in stabilne motorje na pogon z ogljem. Strojna delavnica sv. Petra c. 85. 12820-10

Poltovorni
in tovorni avto skoro nov prodam radi opustitve podjetja za skoro vsako ceno. Beethovnova 14/II, vrata 21. 12821-10

Motor BMW
500 ccm, OHV, prodam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12976-10

Opel Olympia
skoro nov, ugodno naprodaj za vsako ceno. Ogled Rekord garaža, Tyrševa 35, Ljubljana. 12998-10

Motorno kolo
198 ccm za katerega ni potreben šoferski izpit, voženo 4500 km, v brezhibnem stanju prodam takoj. Ponudbe in ogled v garaži »Lojze« Tyrševa 35, telefon 34-29. Lj. 12955-10

Puch 350
malo vožen, v odličnem stanju proda Lado Senčar, Tavčarjeva 3-I. 12950-10

Avtotaksi
prodam pod ugodnimi pogoji. Poizve se na Celovški cesti 43-I, Milavec. 12994-10

Fiat 501
stroj kot nov, dobre gume, takoj uporabljiv, malo rabljen, ekonomičen prodam za 5000 din. Informacije: Ostrožnik, trgovina v pasaži. 12989-10

Motor s prikolico
prodam po nizki ceni. Mehanična delavnica A. Kaučič, Tržaška cesta 54. 13023-10

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Ureditev premoženja
Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev (tudi kmečkih) nabavo posojil in družbenikov dobičkanosno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, sploh vse trgovsko obrtne zadeve zaupno poverite strokovni pisarni
Lojze Zajc
Ljubljana, Gledališka ul. 16-16

Hranilne knjižice vrednostne papirje najugodneje prodate pri **Bančno Kom. Zavodu, Maribor,** Aleksandrova 40 134 16

Iščem peka
kot kompaniona za postavitev pekarne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra pozicija«. 12155-16

DENARNE POSLE
Posredovanje kreditov. Naložbe kapitala. Poravnave. Uprava nepremičnin. Davčne napovedi. Informacije, Ureditve, revizije, bilance in stalno kontrolo knjigovodstva in vse druge trgovskogospodarske posle izvede računsko in trgovsko tehnično
»SVETOVALEC«
koncesionirana trgovsko gospodarska poslovalnica
M. Kovačič
LJUBLJANA
Cesta 29. oktobra št. 7 (prej Rimska cesta) 10874-16

Dolgoročna posojila
dobe državni in samoupravni uslužbenci, privatniki in upokojenci. Narodna štedionica Zagreb. Pismene informacije, prospekte daje M. Blaznik, Ljubljana, Tyrševa cesta 51. Priložite znamke! 12711-16

Dobra možnost naložbe gotovine
cca. 200.000 din na razpolago po ugodnih obrestih in zemljeknjižnem varstu. — Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Varna hipoteka«. 12660-16

Nesrečna v zakonu
z lastnim zaslužkom prosi starejšega gospoda za manjše posojilo proti garanciji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Možna skupnost«. 12645-16

Mlada gospa
išče 1800 din posojila proti mesečnemu odplačilu. Ponudbe pod »Nujno« na ogl. odd. Jutra. 12716-16

Za družabnika
grem k trgovki ali obrtnemu podjetju proti jamstvu za naloženi kapital — Ponudbe na: Zemljič Miha, Ihova 40, pošta Sv. Benedikt v Slovenskih goricah. 12680-16

Brezobrestna posojila
na enoodstotno mesečno odplačevanje z vknjižbo na prvo mesto dajemo za gradnjo, nakup ali za dograditev hiše ter za nakup stavbišča kakor tudi za odkup hipoteke. Ponudbe pod »Brezobrestno posojilo« na Publicitas, Zagreb, Ilica 9. 12607-16

Za vloge
cca 200.000 din Kmetske posojilnice Ljublj. ali pa Kreditne banke plačamo 100 odst. v gotovem roku. Za varnost nudimo 300 odst. z vknjižbo na posestvo ali hišo v Ljubljani. Pojasnila daje:
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka 12 12935-16

Hranilne knjižice
vrednostne papirje
kupujemo
stalno in po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ul. 12 12881-16

Iščem kompanjona
ali pa dam v najem trgovino z mešanim blagom na prometnem kraju na Gorenjskem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra 12985-16

Iščem kompanjona
(kompanjonko) s 50 tisoč din, fiksni zaslužek mesečno 5000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »100% sigurnost«. 12822-16

Družabnika (-co)
iščem za komisijsko trgovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Družabnik«. 12856-16

[illegible]

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek

Gostilno
dam na račun čedni natakarici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12699-17

Paviljon
na veseličnem prostoru velesejma oddam. Sv. Jakoba trg 5. 12676-17

Brivsko-frizerski salon
poceni naprodaj ali ga oddam v najem. Je dobro idoč in na prometnem kraju. — Naslov v vseh posloval. Jutra. 12678-17

Krojaštvo za uniforme
in civil, dobro vpeljano, zaradi smrti ugodno na prodaj ali se odda v najem. Lokal je v bližini vojašnic. — Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod »Maribor 20«. 12683-17

Pekarno
takoj oddam v najem. Ponudbe slati na ogl. oddel. Jutra pod »Zaradi državne službe«. 12805-17

Gostilno in pension
na deželi, z 10 sobami, mesarskim lokalom, krasnim vrtom in raznimi drugimi prostori, dam takoj v najem. Koncesija v hiši na lastnikovo ime. Potreben kapital za prevzem zaloge blaga in delnega inventarja: 50.000 din ter 25.000 din za kavcijo prevzetega ostalega inventarja, koncesije in poslopja. Vpotev pridejo samo resni in zmožni reflektanti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V najem«. 12946-17

Oddam paviljon
na veseličnem prostoru velesejma. Naslov: Stražiščar Gabrijela, Pokopališka 35. 13024-17

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Lokal za obrtnika
ali pisarno takoj oddam na Sv. Petra nasipu 29. Istotam oddam veliko suho klet za skladišče sadja ali vina. 12568-19

Brivsko-frizerski salon
v industrijskem kraju, brez konkurence prodam. Eksistenca zajamčena. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Hitno«. 12463-19

Lep lokal na Bledu
manjši, v centru letovišča na najprometnejšem kraju takoj odda Wölfling, Bled. 12557-19

Lokal s stanovanjem
vpeljan za trgovino z mešanim blagom oddam s 1. avgustom. Naslov v vseh posloval. Jutra. 11872-19

Modistovski salon
dobro vpeljan na prometni točki prodam po zelo ugodni ceni radi preselitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca zasigurana 32« 12630-19

Lokal s sobo
za trgovino oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Promet Bežigrad« 12663-19

Krojaška delavnica
v industrijskem kraju, stara, dobro vpeljana, ki zaposljuje do 10 delavcev, se odda zaradi bolezni v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12727-19

Lokal
primeren za trgovino ali pisarno, na prometnem kraju Jesenice, se odda. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12731-19

Med Šmarjeto in Šmarj. toplicami
tik banovinske ceste je ugodno naprodaj stavbni prostor. Dular Janez, Brezovica 17, Šmarjeta, Dolenjsko. 16646-19

Modno trgovino
na zelo prometnem kraju v Ljubljani zaradi bolezni prodam za 50.000 din. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12673-19

Izvrstnoidoč buffet
na glavni in najprometnejši ulici v Zagrebu, med tramvajskima postajališčema, poleg velikih državnih ustanov, garantirano dokazan mesečni promet 30.000 din. prodamo. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. S 12751-19

Skladišče
veliko, suho, oddam s 1. junijem. — Izve se: Shramba Figovec. 12571-19

Restavracijo
zraven kolodvora v prometnem kraju prodam. Letovišče, 2 gostilniški sobi, kuhinja, 7 tujskih sob, 1 stanovanje 2 sob s kuhinjo, zelenjad. vrt, gospodar. poslopje, 2500 kvadr. m stavbišča, pripravno za industrijo. — Poizve se pri: Ivan Ivan Zorko, Brežice. 12754-19

Trgovski lokal
lep in velik, s stanovanjem, na najbolj prometni cesti in tik ob novem trgu pred cerkvijo oddam v najem po zelo ugodnih pogojih verziranemu trgovcu. — Vprašati pri lastniku hiše: Studenci pri Mariboru, Aleksandrova ces. 48 10176-19

Menza!
Najprometnejši kraj Zagreba, več ko pet let obstoječa. Veliki prostori na ulico, bogat inventar. Najemnina zelo nizka. Mesečni zaslužek garantirano 5000 do 7000 din, se zaradi težke bolezni takoj proda. Cena 7.500 dinarjev. Ponudbe poslati na: Predrijevac Marija, Zagreb, Maksimirska cesta 29. 12606-19

Pisarniške prostore
(lokal ali samsko stanovanje) iščem v prometni ulici sredi mesta, po možnosti z večjim skladiščem. Prednost Telefon ali možnost napeljave telefona. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujna pisarna«. 12780-19

Krojaško delavnico
dobro vpeljano, z vsem inventarjem, v bližini tovarne oddam takoj ugodno v najem. Benedičič Franc, Jesenice - Fužine, Ciril-Metodova ulica 8. 12734-19

Skladišče iščem
v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Magacin«. 12926-19

Trgovino
galanterijsko, modno, vpeljano, na dobri točki v Ljubljani, takoj oddam z vso zalogo Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sigurna eksistenca«. 12901-19

Buffet
s koncesijo na lepem prometnem kraju Ljubljane oddam na račun ali v najem. Potreben kapital 25 tisoč din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurna eksistenca«. 12802-19

Mlekarna
dobroidoča se takoj odda. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12862-19

Lep lokal
za trgovino ali pisarno se odda. Vprašati pri hišniku Pražakova 12. 12841-19

Tehnična trgovina
(kolesa itd.) naprodaj v centru Ljubljane. Prevzeti je lokal in blago brez dolga. Za prevzetje je potrebno din 100.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za gotovino 38«. 12906-19

Lokal
cenen, primeren za manišo trgovino ali obrt, odstopim proti odškodnini. Sv. Petra cesta 38. 12922-19

Mlekarno
vpeljano, v mestu, takoj poceni prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12923-19

Delavnico
za precizno mehaniko prodam. Informacije: Židovska steza 4/II. 12939-19

Pisarno dveh sob
oddam v centru takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ajdovščina«. 12990-19

Trgovino s sadjem
zaradi izselitve iz Ljubljane prodam. Poizve se na Celovški c. 102. 12995-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Prodamo
HIŠO, popolnoma novo, trgovski lokali in komfortna stanovanja, center mesta, netto donos 68.000 din. Cena 900.000.
HIŠO, novo, štiri lepa komfortna stanovanja, Bežigrad, za ceno 560.000
HIŠO, štiristanovanjsko, Podrožnik, velik vrt za 390.000 din.
VILO, dvostanovanjsko, krasen vrt, za ceno 300 tisoč din.
VILO, enodružinsko, na Mirju, mirna lega, za ceno 275.000 din.
HIŠO, tristanovanjsko, v Zg. Šiški, za 200.000 din
HIŠO štiristanovanjsko Moste, za ceno 158.000.
PARCELA pri remizi, ca 1000 kv. m po 55 din za kv. m.
PARCELA ob Tyrševi c. po 100 din za kv. m.
PARCELA, Bežigrad, 760 kv. m, po 125 din za kv. m.
POSESTVO blizu Medvod, za ceno 75.000 din.
HIŠO - GOSTILNO, bližina Ljubljane, zelo dobra točka, za 180.000 din
Poleg navedenih nepremičnin imamo v prodaji veliko različnih objektov, ki bi prišli v poštev za ceni, kupce. Vse informacije so brezplačne
Realitetna pisarna FR. Pristavec, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 3-I. Telefon 23-81. 12958-20

V bližini Novega mesta
in Šmarjeških toplic ugodno naprodaj dve posestvi. Ana Turk, Gotna vas 11, Novo mesto. 12903-20

Gozd
smrekov, v rasti 35 let na idealni točki v Kamniku prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12861-20

Hiša naprodaj
na zelo prometnem kraju, ki ima kuhinjo, 5 sob, kopalnico, verando velik sadonosen vrt, cvetličnjak avto garažo, in eno hišo s kuhinjo in dvema sobama, kletjo, vse ograjeno, v okolici Ljubljane prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 12937-20

Hišo
starejšo, večstanovanjsko, z majhnim gospodarskim poslopjem, pripravnim za garažo ob glavni cesti v bližini Ljubljane, prodam za din 240.000, polovica gotovine, ostalo hipoteka. — Mesečni donos do din 2000. Pripravno za večjo obrt in podobno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12885-20

Stavbno parcelo
prodam, cca 700 kv. m poleg Marijanišča. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod »Parcela 700«. 12904-20

Parcelo
v bližini Ljubljane kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovino dam«. 12873-20

Hišo z vrtom
v smeri Ljubljana - Kamnik kupim v ceni do 100.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj kupim«. 12872-20

Kupim hišo
dvo do tristanovanjsko. Vrt zaželjen. Okrog 160.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina takoj«. 12878-20

Enostanovanjsko hišo
v okolici Ljubljane kupim. Cena do 90.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa bodočnost«. 12837-20

Stavbna parcela
lepa, za remizo, naprodaj. Zraven je vodovod in elektrika. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12919-20

Hišo ali vilo
novejšo, kupim do 150 tisoč din. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Nekaj hipoteke«. 12824-20

Parcelo
prodam 4000 kv. m po din 42 v Kranju. Posredovalci izključeni. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Gotovina«. 12914-20

Denar zavarujete
ako čimprej kupite udobno stanovanjsko vilo. Matjanova 5, Tivoli pod francoskimi okopi. 12911-20

Prodam hišo
novo zidano, štiristanovanjsko, z nekoliko hipoteke. Poizve se v gostilni Margan, Brdo, št. 77, Ljubljana. 12909-20

Kupim hišo
do 30.000 din, s hipoteko ali brez. Lovro Stražar. Na klančku 1. Lj. 12959-20

Vinogradno posestvo
6 oralov prodam za din 30.000. Plausteiner, Trnovlje, Celje. 12999-20

Večje zemljišče
lahko tudi za stavbne parcele, v okolici Ljubljane prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 12949-20

Prodam
na Gorenjskem, v bližini Radovljice posestvo, cest. iz hiše, 15 sob lokali za gostilno in trgovino ter drugih pritiklin. Reflektanti naj se za pojasnila obrnejo na ogl. odd. Jutra pod šifro »Lepa prilika 40«. 12968-20

Stanovanjsko hišo
ali parcelo v ceni od 150 do 350.000 din v bližini Celja, Maribora ali Lj.. kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilo takoj«. 12938-20

Še dve parceli
prodam po ugodni ceni. Zglasite se pri Miškec Mirko, Ljubljana VII, Medvedova 38. Telefon 35-75. 13019-20

»REALITETA«
posredovalnica nepremičnin (za hiše, vile, parcele, posestva, gozdove itd.) je samo v Prešernovi ulici 54/I., nasproti glavne pošte Telefon 44-20
Posluje hitro in solidno. Informacije in ogledi objektov z avtom brezplačno. Prepričajte se! 12152-20

»Posest«
realitetna pisarna
Ljubljana, Miklošičeva cesta 4/II
izdaja lastni glasilo »Posest« ki izhaja vsakega 1. v mesecu
V njem je na ponudbo veliko število hiš, vil ter parcel v mestu in na deželi kmetskih in veleposestev s točnimi opisi in cenami
Kdor kupuje ali prodaja nepremičnine naj list naroči na gornji naslov. Zadostuje dopisnica. 94-20

Stanovanjsko hišo
rentabilno, novejšo stavbo, kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Za 500.000 do 1,000.000«. 12505-20

Gozd
v izmeri 27 johov naprodaj. Je dobro kultiviran in lepo zaraščen. Leži v bližini železniške postaje Verd pri Vrhniki. Pojasnila daje Val. Kompare, Vrhnika. 11446-20

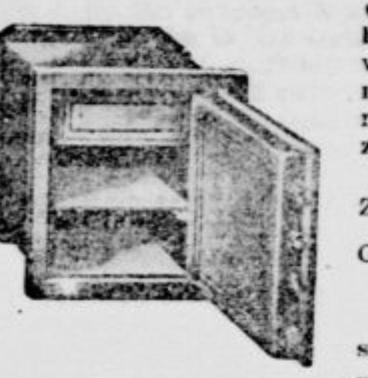

Tajno zidno blagajno
vloma in požara varno, mora danes imeti vsako boljše stanovanje, vsaka moderna hotelska soba, vse sobe v kopališčih in letoviščih! Trgovci in obrtniki, Vaš denar in Vaše knjige imejte spravljene v najcenejši in kljub temu najbolj varni blagajni! Cene zmerne, vsakomur dosegljive! Prvovrstne reference na razpolago.
Za podrobnejše informacije obrnite se še danes na
GLAVNO ZASTOPSTVO
„JUGOKASE“
spec. tvornice blagajn, oklopnih treserjev in vrat za zaklonišča, varnih pred bombami in strupenimi plini
Ljubljana — Gledališka ul. 12-IV.

Malo posestvo na Dolenjskem
z zdravo hišico, možna reditev krave in dveh praščev, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mala posest«. 12573-20

Jemčev vrt nudi vrtnice:
visoke 20 din, nizke 6, plezalke 6, polijante 6, ampelopsis večji 8, vrtne hortenzije 8, Clematis 30, liguster 2 din in še mnogo drugih cvetličnih in zelenjadnih sadik razpošilja po želji vrtnarstvo Jemec, Maribor, Prešernova ul. 12393-20

Vsled selitve
prodam hišo z 14.000 kv. m sveta. Poizvedbe na naslov: Svino 14, občina, Rifenberg pri Gorici. 11788-20

Hiša
enonadstropna, z vrtom, zidanico in kaščo, dobro vpeljano trgovino, gostilno, ležeča v Gribljah na križišču cest Črnomelj—Karlovec ter Vinica—Metlika, je naprodaj zaradi smrti gospodarja in gospodinje. Več pove oskrbnik Jože Zupanič, Krasinc, pošta Gradac v Belj Krajini. 12063-20

Kupim hišo
v Žalcu v bližini kolodvora novejšo s sadnim in zelenjadnim vrtom, od 100 do 150.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sončna lega 333« 11749-20

Hiša
v dobrem stanju, v sredini trga Velenje, pripravna za obrtnika ali upokojenca, je pod ugodnimi plačilnimi pogoji takoj naprodaj. Informacije daje Josip Obu, krojaštvo v Velenju. 12448-20

V Bosni je naprodaj
masivna hiša za 90.000, ena hiša s trgovino in 5000 m zemlje za 120.000 din. V Banja Luki in v okolici pa je naprodaj mnogo hiš in posestev. Točne informacije dobite brezplačno v pisarni Marinka Udiljka v Banja Luki. 12585-20

Prodam graščino
na Dolenjskem, tik železnice, renovirana, z elektriko in vodovodom Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Idealno letovišče«. 12501-20

Hišo (vilo)
z vrtom v ljubljanski okolici, s hipoteko Kmetske posojilnice kupim V gotovini plačam takoj do din 60.000. Ponudbe z opisom (skico) posestva pod šifro »Mirna lega« na ogl. odd. Jutra. 12498-20

Dvostanovanjsko hišo
zgrajena pred 10. leti, z vrtom, elektrificirana, na izredno lepem mestu pri D. Mariji v Polju, blizu postaje prodam. Hiša je izredno primerna za upokojence, železničarje in druge državne nameščence. Naslov v vseh posloval. Jutra. 12467-20

V Celju ob Savinji
na krasni legi naprodaj posestvo. Vprašati v Celju, Trubarjeva 7. 12459-20

Tripalo i drug. Banja Luka
Bulevar kralja Aleksandra 2 proda posestvo s hišo pri Banja Luki. — 6000 kv. m za din 15 tisoč, hišo v Banja Luki za 45 tisoč, posestvo pri Banja Luki 60 oralov za 240 tisoč Poleg gornjih prilik še 80 raznih nepremičnin. 12624-20

Weeckend parcelo
na Gorenjskem v izmeri 1—15 tisoč m2 kupim Parcela mora imeti sončno lego po možnosti ob gozdu ali pa naj bo skupno z gozdom. Prednost ima parcela, preko katere teče studenec ali voda in parcela ob robu hriba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Weeckend parcela« 12625-20

Proda se v Novem mestu
11.000 kv. m arondiranega zemljišča 15 min. od centra, 8 min. od kolodvora. Cena 10 din za kv. m Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kolodvor 253«. 12601-20

Hišo
enonadstropno tristanovanjsko z lokalom in vrtom, novo v letoviškem kraju prodam. Letni donos 18 tisoč din. Ponudbe na podr. Jutra Celje pod »265.000 din« 12597-20

Kupim
parcelo, njivo ali travnik, okolica Maribora, Celja, Ptuja. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »80.000«. 12695-20

Posestvo
na Štajerskem blizu Sl. Konjic je ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12703-20

Stavbna parcela
ugodno naprodaj, pred mestje Škofje Loke. — Poizve se Suha št. 21 p. Škofja Loka. 12600-20

Hiša
dvostanovanjska z obrtnim lokalom in vrtom z davčno olajšavo do 50 leta blizu tramvaja poceni naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moste.« 12649-20

Velik travnik
ob glavni cesti na Barju prodam. Poizve se: Jurčkova pot 99. 12712-20

Vodna moč
na prodaj, mlin, zidano poslopje pri cesti, nekaj posestva. M. Miklavžič, Pristava, Selo. 12657-20

Stavbno parcelo
700 kv. m, prodam. Poizve se Zg. Šiška, Matjanova pot 8. 12641-20

Gostilniško hišo
v centru, z velikimi kletmi in velikim dvoriščem pripravno za vinsko trgovino ali drugo večjo obrt, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna, redka prilika«. 12636-20

V Mariboru najcenejše!
Več 1stanovanjskih hiš 20 do 100.000 din
Dobičkanosni hiši, več trisobnih stanovanj, garaže, velik vrt, zelo rentabilno. Gotovine je treba 600.000 in 850.000
Trgovska hiša, dobra lega, 460.000
Lep vinograd, krasna lega, 2 hiši 260.000
Majhen vinograd, hiša nova zgradba pri mestu 65.000
Posredovalnica »RAPID«
Maribor, Gosposka ul. 28 12701-20

Nova hiša
dvostanovanjska, z lastnim vodovodom in večjim vrtom za šolo v Št. Vidu prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12674-20

Nova hiša
gostilna, stavbne parcele, njiva, v bližini Maribora ugodna naprodaj. Ponudbe pod »Izredna prilika« na podruž. Jutra Maribor. 12679-20

Hiša v Mariboru
se zamenja za gozdno ali vinogradno posestvo. Ponudbe pod Gozd na podružnico Jutra v Mariboru. 12684-20

Hišico
z dvema ali tremi sobami in vsemi pritiklinami na periferiji ali v okolici Ljubljane kupim. Ponudbe pod »V gotovini« na podružnico Jutra v Mariboru. 12690-20

NAPRODAJ
HIŠA z gostilno, dvoriščem, prostorom za balinanje. Cena 270.000. Hipoteka. Mesto.
HIŠA, šeststanovanjska, nettodonos 13.000. Cena 150.000 din.
VILA, štiristanovanjska, novozidana, nettodonos 30.000. Cena 550.000. Hipoteka.
HIŠA, pestanovanjska, novozidana, nettodonos 31.000 din. Cena 600.000
HIŠA, novozidana, lokal tristanovanjska, nettodonos 24.000. Cena din 420.000.
PARCELE v vseh delih mesta Ljubljane in okolice.
POSESTVA od 30.000.— dalje.
Brezplačne informacije daje REALITETNA PISARNA ADAMIČ, Ljubljana, Gosposvetska 7, vis-a-vis »Slamiča«, tel. 48-79. 12897-20

Tri lepe parcele
v izmeri 990, 720, 640 kv. metrov ugodno naprodaj. Poizve se: Tržaška cesta 105. 12857-20

Ugodna prilika
Hiša v Novih Jaršah na prodaj. Poizve se v gostilni Šventnar. 12851-20

Gozd ob Večni poti
deloma goden za posek (smreka, bor, macesen) prodam. Pojasnila pri M. Kovačič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 7. 12848-20

Kmečko posestvo
v Podkraju blizu šole med Zidanim mostom in Hrastnikom, čez 40 johov veliko, zelo poceni prodam. Vprašati pri: Rudolf Dergan, Laško. 12757-20

Ugodna prilika
Prodam posestvo v bližini Slovenj Gradca, sestoječe iz nove, podkletene hiše s 5 sobami, iz velikega sadnega vrta in novega gospodar. poslopja, ležeče v ravnini. Ponudbe na podruž. Jutra Slovenj Gradec pod številko »100«. 12842-20

Malo posestvo
čisto hišo s sadovnjakom, nekaj njive kupim takoj v Žužemberku ali njegovi okolici. Opis posestva z navedbo cene in če možno s sliko poslati takoj na ogl. odd. Jutra pod »Lepa Dolenjska vabi«. 12860-20

Kupim posestvo
zidana hiša ter hlevi, zraven vinograd, gozd, travniki, njive, velikost okoli 15 do 20 oralov. Posestvo mora biti arondirano. Reflektiram na okolico Slovenskih goric, Sv. Jurija ob Ščavnici ali v Halozah. Ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Arondirano«. 12736-20

Enonadstropno vilo
z vrtom v Stožicah prodam. Pojasnila daje Jože Herman, Stožice 78, Ježica pri Ljubljani. 12787-20

Parcelo 1500 m2
zasajeno s sadnim drevjem, prodam v Ljubnem pri Podnartu za 16.000 din. Sever, Marijin trg št. 2. 12765-20

Tristanovanjsko hišo
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »140«. 12762-20

Zemljišče
prodam po poljubni izmeri kupca za ceno 5 din za kv. m na najlepšem razgledu Toško čelo, za postavitev wekend hišice ali hiše. Voda in material na licu mesta. Poizve se: Trata 6, obč. Št. Vid. 12932-20

Trinadstropna hiša
trgovska, v centru, takoj naprodaj. Poizve se pri Društvu hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova ulica 6. 12853-20

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Stanovanje
v visokem pritličju hiše št. 11 na Aleksandrovi cesti v Ljubljani, posebno primerno za zdravnika ali pisarno, oddam v najem za takoj ali s 1. avgustom. Pismene ponudbe izročite hišniku v podpritličju. 12586-21

Trisobno stanovanje
s kopalnico oddam s 1. junijem. Česen, Beograjska, poleg bežigrajske gimnazije 12415-21

Dvosob. stanovanje
lepo, v Dev. M. v Polju, poleg postaje, parket in elektrika, lep vrt, oddam. Podbevšek. 12538-21

Dve stanovanji
po eno sobo, kuhinjo in pritiklin, sončna, suha, zračna, blizu tramvaj, postaje oddam s 1. junijem 1940 Naslov v vseh posl. Jutra. 12508-21

Dvosob. stanovanje
s kabinetom in kopalnico oddam za avgust na Celovški 44-II Istotam oddam 2 sobno stanovanje. Več se poizve telefon 30-49. 12627-21

Moderno stanovanje
3 sobno s kopalnico oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strogi center« 12661-21

3—4 sobno stanovanje
komfortno oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bežigrad« 12662-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam takoj ev. za pisarno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo«. 12720-21

Komfortno stanovanje
trisobno, oddam. Linhartova ulica 22. 12713-21

Enosob. stanovanje
v novi hiši oddam do trem odraslim osebam. Št. Vid pri Ljubljani 43. 12740-21

Enosob. stanovanje
parketirano, s pritiklinami oddam dvema osebama. Bezenškova ulica št. 38, Zelena jama. 12768-21

Trisob. stanovanje
s kuhinjo, pritiklinami in vrtom oddam takoj. Poizve se: Zadružna ul. št. 2, Kodeljevo. 12785-21

Trisob. stanovanje
s kopalnico in pritiklinami oddam mirni stranki. Kopač Jernej, Celovška cesta 14. Nasproti velesejma. 12766-21

Dvosob. stanovanje
oddam z vsemi pritiklinami. Zadružna ul. 12, Kodeljevo. 12933-21

Trisobno stanovanje
Bleiweisova cesta 11, drugo nadstropje, levo, oddam za julij. 12887-21

Štirisobno stanovanje
komfortno v vili, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12862-21

3-sobno stanovanje
moderno, oddam avgusta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12892-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, event. z garažo oddam za 1. 6. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12900-21

Dvosob. stanovanje
malo, novo s pritiklinami se poceni odda takoj ali pozneje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12794-21

Trisob. stanovanje
ob Tyrševi cesti se odda mirni stranki za 600 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12796-21

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami se odda s prvim junijem na Dolenjski cesti 48 obč. Rudnik. 12797-21

Dva dvosob. stanovanja
eno komfortno z verando, oddam za junij. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12807-21

Enosob. stanovanje
se takoj odda. Hrenova ul. 3/II. 12806-21

Dvosob. stanovanje
vrtiček, oddam mirni stranki na Opekarski cesti. Poizvedbe: Stare pravde 3 pritl. 12867-21

Stanovanje
dve ev. 3 sobe oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12830-21

Enosob. stanovanje
oddam s predsobo, kopalnico, balkonom in pritiklinami za 1. junij. — Vovk Franc, Gerbičeva 19. 12917-21

Enosob. stanovanje
oddam za 1. junij v novi stavbi. Vodnikova c. 17, Šiška. 12983-21

Dvosob. stanovanje
za 400 din mesečno, takoj oddam na Karlovški 28. 12953-21

3-sobno stanovanje
s pritiklinami oddam v podnajem, takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center II. nadstr.« 12992-21

Stanovanje
sobe, kuhinje oddam s 15. majem na Sv. Jerneja cesti 11. 12996-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Štiri ali petsobno stanovanje
sončno iščem na Taboru, za Bežigradom ali na Mirju za avgust. Ing. Lavrenčič, Svetosavska 18, telef. 22-27. 12570-21a

Dvosob. stanovanje
z vsemi pritiklinami, v I. nadstropju ali visokem pritličju proti soncu, v strogem centru, za avgust iščem Pogoje prosim na ogl. odd. Jutra pod »Tavčarjeva 12«. 12576-21a

Trisobno stanovanje
komfortno za julij ali avg. iščem. Prednost v vili. Ponudbe z natančnim opisom pod »Boljša stranka« na ogl. od. Jutra. 12628-21a

Enosob. stanovanje
v centru išče mirna stranka za junij ali takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra mirna stranka« 12650-21a

Starejši zakonski par
brez otrok išče sončno dvo sobno stanovanje s pritiklinami, vodovodom v kuhinji, najraje v okolici Sv. Jožefa, Sv. Petra, Poljan, Kodeljevega. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Drž. uradnik — točen plačnik«. 12553-21a

Uradnica
išče dvo- ali enosobno stanovanje ali prazne sobe. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Junij 376«. 12745-21a

Dvosob. stanovanje
z vsemi pritiklinami za september ali avg. išče tričlanska odrasla rodbina v Ljubljani ali nje bližnji okolici za zmerno ceno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12811-21a

Stanovanje
dvosobno, komfortno, v novi stavbi, sončno išče tričlanska družina za avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Avgust 1940«. 12844-21a

Enosob. stanovanje
s kabinetom ali dvosobno, mirno, separirano, išče tričlanska družina odraslih oseb za julij—oktober. Ponudbe pod »Reden, točen plačnik« na ogl. odd. Jutra. 12748-21a

Dvosob. stanovanje
komfortno, za 1. avgust za samca iščem. Ponudbe pod »Samec« na ogl. odd. Jutra. 12774-21a

Dvosob. stanovanje
ali enosobno s kabinetom v mestu ali prav blizu išče uradniška družina za julij ali avgust. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Zračno«. 12784-21a

Trisob. stanovanje
komfortno, po možnosti vrt, prvenstveno na Vrtači, Mirju, Rožniku. — Iščem. Pon. na ogl. odd. Jutra pod »Višji banovinski uradnik«. 12790-21a

Dvo- ali trosobno stanovanje
za avgust išče mirna stranka odraslih oseb. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Reden plačnik«. 12795-21a

Trisob. stanovanje
s kopalnico za avgust išče družina odraslih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesten plačnik«. 12799-21a

Dvosob. stanovanje
s kabinetom ali trosobno iščem za julij ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. pod »državni uradnik 376«. 12812-21a

Eno- ali dvosob. stanovanje
s pritiklinami po možnosti s kopalnico v neposredni bližini mesta, išče mirna stranka brez otrok za julij ali avgust. Dopisi pod šifro »Sončno suhoe na ogl. odd. Jutra. 12865-21a

Enosob. stanovanje
iščem v Trnovem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12828-21a

Mala družina
odraslih oseb išče enosobno stanovanje s kabinetom ev. s plinovodom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točnost«. 13016-21a

Sobo odda
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Čisto prazno sobo
s štedilnikom ali pečico za kuhanje iščem za 100 do 150 din. Sem mirna in točna plačnica. Za maj ali junij. Naslov v vseh posl. Jutra. 12562-23

Sostanovalko
sprejmem z zajtrkom. Nizka cena. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12569-23

Dve sobi
lepi, čisti ena opremljena ena prazna oddam. Krakovski nasip 14-I. 12633-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom, poleg drame oddam 1. junija. Ogled od 12.—14. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12639-23

V strogi sredini mesta
oddam opremljeno sobo z uporabo kopalnice starejši dami. — Naslov v vseh opsloval. Jutra. 12855-23

Opremljeno sobo
oddam gospodu v Linhartovi ulici. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12772-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in parketirano, eventual. z uporabo kuhinje oddam. Razpotna ul. 8, Trnovo. 12782-23

Prazno sobo
oddam v bližini glav kolodvora, primerno tudi za pisarno ali delavnico. Ljubljana, Čopova 10, — Salon Avrelija. 12938-23

Sobo
prazno, lepo, oddam za 15. maj. Salon Mary, Tyrševa 51-II., levo. 12791-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in vso oskrbo oddam. Streliška ul. 22. I., desno. 12890-23

Sobo
lepo, veliko, mirno takoj oddam gospodu. — Sončna stran, souporaba kopalnice, poseben vhod. Rimska cesta. — Naslov pove oglas. odd. Jutra. 12789-23

Lepo prazno sobo
oddam boljši gospodični, poleg postajališča. Naslov se dobi v trafiki, Tržaška cesta št. 28 v Ljubljani. 12898-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom čisto in mirno oddam takoj solidni osebi. Mestni trg 17/II vrata 8. 12810-23

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu Poljanska c. 17/I. levo zadnja vrata. 12808-23

Opremljeno sobo
lepo solnčno z uporabo kopalnice poseben vhod oddam takoj. Ruska cesta prva nova hiša III nad. desno. 12863-23

Prazno solnčno sobo
oddam v bližini Tabora. — Ogled popoldne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12866-23

Prazno sobo
oddam samo eni boljši osebi. Ogled med 11.—15. uro Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12835-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam Stari trg 19/I desno. 12833-23

Opremljen kabinet
separiran oddam takoj za din 140.— Bližina Tabora. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12831-23

Prazno sobo
lepo, sončno oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12826-23

Lepo sobo
oddam pod Rožnikom. Na razpolago kopalnica, garaža. Večna pot 37. 12825-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom poleg nebotičnika oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12813-23

Lepo zračno sobo
z dvema posteljama z vso oskrbo in posebnim vhodom oddam takoj. Mestni trg 13 I. Vrhovec. 12907-23

Sobo
lepo opremljeno, sončno, s strogo separiranim vhodom odda Šila, Linhartova 12. 12963-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom, v centru oddam s 15. majem. Pred Škofijo 21-II. 12962-23

Opremljeno sobo
lepo, s kopalnico, posebnim vhodom oddam le boljši osebi Naslov v vseh posl. Jutra. 12966-23

Sostanovalko
sprejmem. Bleiweisova c. Naslov v vseh posl. Jutra. 12975-23

Opremljeno sobo
takoj oddam za Bežigradom. M. Tekavec, — Pleteršnikova 26-I. 12942-23

Sobo
lepo opremljeno, strogo separiran vhod, oddam boljši osebi. Nasl.: Pred Škofijo 15-I. 12956-23

Lepo sobo
s kopalnico oddam poleg glav. pošte. Naslov v vseh posl. Jutra. 12957-23

Sostanovalko
iščem v krasno sobo. Naslov v vseh posl. Jutra. 12951-23

Gospodični
oddam lepo sobo, elektrika, parket. Karlovška 20. 12948-23

Sobo s hrano
oddam za 600 din mesečno na Karlovški 28. 12954-23

Sobo
elegantna, prostorna, v centru oddam dvema boljšima osebama. Istotam oddam manjšo sobo z vhodom s stopnic. 12994-23

Sobo
lepo, sončno, s posebnim vhodom, prazno ali opremljeno takoj oddam Naslov v vseh posl. Jutra. 12980-23

Lepo sobo
z 1 do 2 posteljama oddam s 15. majem v bližini kolodvora. Naslov v vseh posl. Jutra. 12971-23

V Celju
15 minut od centra odda posestnica upokojencu lepo opremljeno sobo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13006-23

Sobico
lepo, parketirano oddam. Svetosavska 16, za Bežigrajsko gimnazijo. 13029-23

Lepo sobo
oddam dvema gospodoma pri kolodvoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13018-23

NSERIRAJ V „JUTRU“!

Sobe išče
Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslova. — Najmanjši znesek din 15.

Opremljeno sobo
z vso oskrbo ali brez iščem v bližini glav. kolodvora, najraje pri železničarju. — Cenj. pon. na ogl. odd. Jutra pod »Miren dom«. 12567-23a

Prazno sobico
iščem v bližini Celovške c. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Upokojenec«. 12760-23a

Prazno sobo
s strogo separiranim vhodom, srednje veliko, iščem za takoj ali najkasneje za 25. t. m. Ponudbe pod »Mirna, čista soba« na ogl. odd. Jutra. 12637-23a

Prazno sobo
veliko, sončno iščem. — Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Solidna gospodična«. 12671-23a

Upokojenec
z lastnim pohitvom išče čiso prazno sobo z oskrbo za 1. junij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Reden plačnik. 12775-23a

Prazno sobo
strogo separirano, v centru išče stalen, miren boljši gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sonce in mir.« 12987-23a

Obrt
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Želja vsake dame
je lepa frizura, najskrb. nejše vas postrežemo v frizerskem salonu »Fančk«, Kongresni trg 3. 125-30

POZOR!
Imeite zdrave noge! Brez bolečin in brez krvavenja odstranim pokvarjene nohte in kurja očesa. Dolgoletna inozemska strokovna praksa. Konec bo Vašega trpljenja, samo v kopališče hotela Slon Vam je treba priti k strokovnjaku Dekaniču. 10394-30

Dragocenosti
Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE - juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica

Filatelija
Wipa blok in Dollfuss 10 Sch.
kupim. Plačam najvišjo ceno. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Filatelist«. 12788-39

Dražbe
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Objava!
Vsled nepričakovane ovire glede dovoljenja od strani šumarske in vojaške oblasti se »javna dražba« za sekanje lesa razglašena na dan 12. V. 1940 preloži na dan 19. maja 1940. ob isti uri in na istem mestu. Dražbeni pogoji na vpogled pri nač. g. Zupan, Žirovnica št. 25. 12739-32

Prostovoljna javna dražba
Na licu mesta 26. t. m. ob 4. uri popoldne prodam obrtno in trgovsko hišo s 3 lokali, 2 delavnicama, stanovanjem in hlev. Prometna točka, v hiši elektrika, vodovod in telefon. Vrednost do 260.000 din. — Skodar Frančiška, Ljubljana, Tržaška cesta 88. 12823-32

Glasbila
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Razglašeno harmoniko
vam po zmerni ceni točno uglasi Ed. Kovač, Ljubljana, Rimska c. 17-I. 12531-26

Harmoniko
in koncertne citre poceni prodam. Zamenjam tudi za kolo, kanarčke ali papige. — Naslov v vseh posl. Jutra. 12918-26

2 nov pianina, 1 klavir
dobro ohranjen ter več harmonijev pod ceno takoj proda Ivan Kacin, Domžale. 12936-26

Klavirsko harmoniko
Meinel & Herold, z 80 basi popolnoma nova, ugodno naprodaj pri Dorotheum, Miklošičeva 12. 12871-26

Citre
klavirske, dobro ohranjene ugodno prodam. Vdovč, Grajska planota 1. 12832-26

Informacije
POZOR!
na novo telefonsko številko tvrdke F. FUJAN, ki je 43-83. 12507-31

Preklic
Podpisani Svete Franc preklicujem in obžalujem kar sem govoril o ge Mariji Ručigaj in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Svete Franc. 12623-31

Stroji
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Stružnico in skobelni stroj
»Shepinge«, dobro ohranjena, kupim. Ponudbe z opisom na ogl. odd. Jutra pod šifro »Shepinge«. 11922-29

Parno žago
na dobri točki z industrijskim tirom, 2 nova polnojarmenika in en horicontalni gater in skobelni stroj, vse v dobrem stanju proda Vindiš Janez, Ptuj. 12545-29

Pletiljam s stroji
5, 6, 7 debeline oddam takoj delo. Trata 14, pt. Št. Vid pri Ljubljani. 12564-29

Nadtalno kurišče
(Treppenrost) za lokomobilo proda Joško Majaron, Borovnica. 12542-29

Stroj za česanje
morske trave dobro ohranjen poceni proda Rakar Cesta na Brdo 10 Vič. 12648-29

Električni stroj za izdelavo sladoleda
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sladoled«. 12693-29

Prodam
12litrski kavni ekspresni stroj. — Pojasnila daje Hrast, Pobrežje pri Mariboru, Frankopanova ulica 10. 12694-29

Lokomobilo
od 10 do 30 k. s., v dobrem stanju, kupim. — Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Takoj denar«. 12771-29

Singer ažur stroj
za obrt prodam. Gosposvetska c. 1/II levo. 12838-29

Šivalni stroj
specialni v omari (Kaukaški oreh) stroj entlja, šiva, veže in krpa prodam radi selitve. Več drugih rabljenih strojev na zalogi pri tvrdki Ivan Jax in sin, Tyrševa 36. 12816-29

»Anker«
šivalni stroji, najnovejši modeli za šivilje, krojače in čevljarje, za entlanje in za robčke z 2 iglama, tudi rabljene od 300 din naprej, prodaja »Triglav«, Resljeva ces. 16. 12818-29

Stiskalni stroj
(Druckbank) rabljen ali strugalni stroj kupim. Ponudbe na podružnico Jutra pod šifro »Stroj«. 13010-29

18 šivalnih strojev
popolnoma novih, z 20letno garancijo, več koles in otroških vozičkov poceni naprodaj pri »Prometu«, (nasproti križanske cerkve). 12996-29

Živali
Svileni pinč
čistokrven, dva mesca star, naprodaj. Kavarna Vesel, Miklošičeva 19. 12547-27

Iščem mladega psa
po možnosti križanje z volkom. Ponudbe Juliju Crippa, Maribor, Slovenska ulica 3. 12753-27

Psa ptičarja
prodam. Gre v vodo, dober čuvaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pes«. 12879-27

Srnjaka
udomačenega, eno'etnega proda Ivan Mercina Stari trg pri Ložu 12944-27

Psičke
Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

OREHOVA JEDRCA IN MED
dobite najceneje v medarni Ljubljana, Tyrševa cesta ul. 6. 10744-39

Priporoča slaščičarnam
zdrave duščene orehe L. NOUSAK, Bos. Dubica. 13015-35

Dopisi
Vsaka beseda 1 din, davek 3 din. Za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

26letna ločenka
šivilja, želi znanja s starejšim državnim uslužbencem ali upokojencem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Maja«. 12582-24

Pomorski oficir
mlad, išče inteligentno mlado gospodično, lepega stasa in vedenja, v svrho realiziranja ideala na jugu. Ponudbe prosim na ogl. odd. Jutra pod »Familiarno življenje«. 12434-24

Gospodična
išče inteligentnega tovariša za izlete. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dopisovanje« 12602-24

»Majski izleti«
Dvignite pismo! 12706-24

Inteligentna mlada gospodična
bi zaradi pomanjkanja poznanstva tem potom rada spoznala značajnega gospoda, inteligenta srednjih let. Le resne, neanonimne dopise na oglas. odd. Jutra pod »Maj«. Diskrecija častna zadeva. 12647-24

Mlada dama
želo nujno potrebuje 2 tisoč din posojila. Ponudbe pod »Garantirano vrnjeno« na ogl. odd. Jutra. 12715-24

Mlad trgovec
želi znanja z zdravo mlado gospodično za popoldanske izprehode. Ponudbe s sliko pod »Tajinstvena ljubezen«. 12888-24

Osamljeno žensko
srednjih let z nekaj gotovine iščem za skupno gospodinjstvo. Ženitev ni izključena. Ponudbe z polnim naslovom na ogl. odd. Jutra pod »Dobrosrčnost«. 12798-24

Roža
mlada poteptana, zapuščena tu živi, ki ni bila ji sreča dana, da se v življenje obudi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Bela narcisa.« 12952-24

Mlada gospa
interesantna, inteligentna išče prijatelja, ki bi jo nekoliko podpiral. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dama«. 12979-24

Lučka
pridi, če moreš. Tv. Tv. 13013-24

Ženitve
Vsaka beseda 2 din: davek 3 din. Za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Ločenec obrtnik
srednjih let, eksistenca sigurna, išče žensko za skupno gospodinjstvo ali ženitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12617-25

Hči posestnika
in obrtnika, 30letna, želi za konskega druga istih let. Resne ponudbe, po možnosti s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Srečno življenje«. 12544-25

Mlad gospod
čedne zunanjosti, s 3000 din mesečne plače se želi spoznati s srčkano gospodično s primerno doto, do 25 let staro. Samo resne ponudbe s sliko, ki se vrne na ogl. odd. Jutra pod šifro »Nepokvarjena«. 12509-25

Krojaški obrtnik
58 let star, samski, z nekaj gotovine in stalnim zaslužkom želi spoznati gospodično ali vdovo Slovenko, Hrvatico, Srbkinjo ali Nemko, z nekaj premoženja ali svojo domačijo radi prevzema posestva. — Z otrokom niso izključene. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečno znanje«. 12496-25

Mehanič. mojster
v drž. službi želi poročiti sebi primerno gospodično ali vdovo brez otrok do 28 let staro. Pogoj: stroga poštena in ne razvajena. Cenjene ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Diskretno Č. P.« 12565-25

Ključavničar
pri železnici, nastavljen, z majhnim posestvom v bližini mesta želi poročiti preprosto gospodično do 25 let staro, po možnosti šiviljo. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna gospodinja 77«. 12566-25

50-letni vdovec
imetitelj posestva, vrednega 300.000 din, brez dolga, s 100.000 din v rokah želi znanja z gospodično ali vdovo brez otrok ki bi želela dobrega vestnega gospodarja, s primernim — želeno bolj gozdnim — posestvom in primerne starosti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Se tudi priženem«. 12494-25

Frizerko
simpatično, skromno, želi spoznati mlad obrtnik frizer na deželi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Črni idealište«. 12489-25

Kateri gospod
[illegible] bi poročil mlado uradnico ki nima nikakr nega premoženja? Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mlada uradnica«. 12616-25

Vdova
srednjih let z opremljenim stanovanjem in z nekaj [illegible] želi poznanstva [illegible] Ponudbe na [illegible] Jutra pod »Vesna«. 12512-25

Vdova
[illegible] let, [illegible] lastnim domom brez dolgov, želi [illegible] kljenca za zakonskega [illegible] Ponudbe [illegible] ogl. odd. [illegible] Jutra pod »Prijeten dom«. 12601-25

Gospodična
[illegible] želi poznanstva z državnim nameščencem. Prednost uniforma. Dopise s sliko, ki se vrne, poslati na podruž. Jutra Celje, pod »Ljubim uniformo«. 12671-25

28letni fant
z 50.000 din se priženi k dekletu z lastno eksistenco staro do 24. let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepi maj«. 12747-25

Posestnik
srednjih let želi poročiti gospodično iste starosti z nekaj imetjem ali gotovine. — Ponudbe na podruž. Jutra Ptuj pod »Srečen zakon«. 12738-25

Mladenka
srednjih let, cenne zunanjosti, dobrosrčna, dobra gospodinja, želi znanja s starejšim situiranim gospodom v svrho skupnega gospodinjstva. Ponudbe pod »Razvedrilo« na ogl. odd. Jutra. 12654-25

38 letni trgovec
in hišni posestnik želi tem potom spoznati trgovsko naobraženo mladenka, ki ima veselje do trgovine, staro 25 do 28 let, simpatično ter lepe postave in čiste preteklosti ter dobre gospodinje z doto v svrho ženitve. Slika zaželena, ki se na zahtevo vrne. Diskrecija častna zadeva. — Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljančanka«. 12655-25

Simpatično dekle
v drž. službi želi spoznati gospoda do 30 let v svrho takojšnje ženitve. Prednost drž. uslužbenci. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V maju« 12653-25

Osamljena
solidna, simpatična gospodična, 36 let stara, šivilja, z nekaj gotovine, želi spoznati zaradi ženitve železn. uradnika do 50 let, tudi vdovca. Dopisi pod »Miren značaj« na podruž. Jutra v Mariboru. 12689-25

Otmeno, vestno in diskretno
posredujemo ženitve in možitve boljših krogov. Prvorazredne družinske zveze v meščanskih, trgovskih, industrijskih, posestniških, uradniških oficirskih in ostalih intelektualnih krogih. Informativne prospekte razpošiljamo proti nakazilu 10 din v znamkah: REZOR, Zagreb, pošta 3 12749-25

Hčerka
trgovske in posestniške družine na deželi, 28 let stara, Slovenka, simpatična, inteligentna, vzorne prošlosti, želi poročila železniškega ali drugega uradnika. Dota din 70.000 v gotovini. Ponudbe na REZOR, Zagreb, pošta 3. 12750-25

Gospod
ključavničar, star 31 let, v stalni službi z 8.000 dinarjev dedičine poroči gospodično male postave, šivilja s svojo obrtjo ali hišo ima prednost. Dopise poslati na podružnico Jutra v Celje pod »Dobra bodočnost«. 13007-25

Razno

OKAMA MAZILO
Iz zdravilnih zelišč — Čudovit uspeh pri ranah opeklinah, ožuljenjih — volku — turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hrastah na temenu, za razpokane prsne bradavice. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

ZLOŽLJIV spalni kauč
praktičen in vsestransko uporaben
za Din 1.750.—
pri
E. ZAKRAJŠEK,
tapetništvo,
LJUBLJANA,
Miklošičeva 34,
tel 48-70.

Ali res še nimate srečke drž. razredne loterije?
Sporočite čimprej svoj cenj. naslov na [illegible] dopisnici [illegible] sreče — [illegible] [illegible]

Dežjak Maribor
[illegible] 25

Klišeje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA

Iz življenja na deželi

ROGAŠKA SLATINA. Podružnica Slovenskega čebelarskega društva priredi enodnevni čebelarski tečaj v nedeljo 19. t. m. od 10. do 16. pri čebelnjaku g. Čonča v Cerovcu. Predavali bodo g. Peternel in drugi strokovnjaki. Skupen odhod s postaje v Rogaški Slatini po prihodu vlaka, ki bo po novem voznem redu prihajal okoli 9. ure iz Grobelna. Vabljeni vsi čebelarji od blizu in daleč. Zaradi obeda se naj javijo udeleženci pri predsedniku na postaji. V primeru slabega vremena bo tečaj ob istem času v šoli pri Sv. Križu.

SLOVENSKA BISTRICA. Nedavno je priredil naš sokolski orkester koncert, ki je prav dobro uspel. Posamezne skladbe, 16 po številu, so bile skrbno pripravljene. Poslušalci so bili z izvajanjem orkestra izredno zadovoljni in so zlasti soliste nagradili z dolgotrajnim aplavzom. Da smo imeli tako lep užitek, je zasluga dr. Čuka, ki se ni ustrašil ogromnega dela in truda. Vežbati je bilo z večinoma novimi močmi. Veseli nas, da se mu je tako posrečilo. Iskreno mu čestitamo! Sodelujočim pa kličemo: »Vztrajajte dalje! Ljubitelji glasbe bi vas kmalu spet radi slišali!«

Z Jesenic

s— **Krajevni odbor za zaščito prebivalstva** pred letalskimi napadi v občini Jesenice bo priredil v sredo 15. t. m. ob 20. predavanje z naslovom »Vloga letalstva v totalni vojni«. Predavanje bo v dvorani Krekovega prosvetnega društva. Predaval bo g. Karel Lukman, upravitelj posestev KID. Krajevni odbor opozarja na važnost tega predavanja.

MED. UNIV.
dr. KLASINC Karl
specijalist za ustne in zobne bolezni
odpre 16. maja ordinacijo
NA JESENICAH
v vili dr. Kogoja, Rentgen.

Iz Gornje Radgone

gr— **Lepo uspeli sokolski prireditvi.** Kljub slabemu vremenu se je na dan pripravljenosti 5. t. m. odzvalo pozivu izredno lepo število članstva in naraščaja našega Sokola. To je dokaz, da se članstvo na meji zaveda svojih dolžnosti in stoji budno na straži. Le žal, da je bil okrožni zbor v zadnjem trenutku telefonično preklican. Zato so vsa društva v okrožju opravila dan pripravljenosti na sedežu svojih edinic. Starosta br. Mavrič je zbranemu članstvu v lepem nagovoru obrazložil pomen tega dne, nato pa se je vso članstvo ob prepevanju »Pesmi sokolskih legij« spet razšlo. — V sredo 8. t. m. je društvo proslavilo materinski dan. Iz vrst sokolske mladine je bila izražena želja, da bi se taki sestanki večkrat priredili.

gr— **Sprememba posesti.** Veliko vinogradno posestvo z vilo v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni je kupil od gg. Faflika Alojza in Viktorja iz Murske Sobote g. Peter Gjerkeš, mlinar in posestnik v Gornji Radgoni, za 180.000 din.

Iz Kranja

r— **Gimnazijski koncert.** V četrtek je bil v gimnazijski telovadnici pevski in orkestralni koncert dijaške mladine, katerega je posetilo veliko število staršev in ostalih ljubiteljev mladinskega petja. Pred nabito polno dvorano so mladi pevci izvajali spored, ki je bil skrbno sestavljen in je obsegal poleg narodnih pesmi tudi dele najnovejših slovenskih skladateljev. Ugajal je zlasti mladinski zbor in prvošolke, dobro pa sta se odrezala tudi mešani in moški zbor. Vse priznanje gre pevovodkinji gdč. Slugovi; iz mladih grl je ustvarila odličen zbor, ki se odlikuje predvsem v čistosti, jasni izgovarjavi in pevski tehniki. Med instrumentalnimi točkami, ki so bile na sporedu, je zlasti ugajala Dvořakova Humoreska, ki jo je izvrstno izvajal osmošolec Oprešnik. Istotako je Poljanšek odlično odigral Seyboldovo Polonezo. Prisotni so mlade pevce in njihovo pevovodkinjo nagradili pri vseh točkah s toplim odobravanjem, istega priznanja pa so bili deležni tudi mladi nadarjeni glasbeniki.

Iz Ptuja

j— **Medd ružveni občni zbor dijaških društev** je bil v četrtek popoldne v gimnazijski risalnici. Mladina je spričo resnih časov sklenila da bo soglasno nastopala pri vseh narodno-obrambnih pokretih ter pozabila na vse spore, ki so jo do sedaj slabili. Tudi starejši so že večkrat delali za tako združitev, vendar so višje sile to vedno preprečile. Na prvem medidružtvenem dijaškem občnem zboru so govorili sedmošolec Fran Alič: »Uvodne besede«, sedmošolec Majcen Franc: »Slovenci v sedanjosti«, osmošolec Fran Ivanšek: »Mladina, njeno delo in dolžnosti«, ter sedmošolec Vošnjak Dimitrij: »še nekaj besed o mladini«. Nekaj vzpodbudnih besed in nasvetov sta podala mladini še profesorja Janko Jarc in Tone Šifrer, nakar so bile volitve. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Vošnjak Dimitrij, v odbor pa Ivanšek Fran, Vrečko, Alič, Mojzer, Vrečkova Nada in Keržarjeva. Za sklep so dijaki navdušeno zapeli himno »Hej Slovani«.

j— **Predavanje o Orkneyskih otokih** je bilo v četrtek v Mladiki. Ob skioptičnih slikah je lektorica gospa Copelandova prikazala lepoto tega otočja, kjer se danes dogajajo važni dogodki. S humorističnimi izvajanji je občinstvo, ki je prav lepo zasedlo dvorano, zelo zadovoljila. Uvodno besedo in pozdrav predavateljici je spregovoril predsednik Ljudske univerze prof. Cajnkar, zahvalil pa se ji je za predavanje predsednik Angleškega kluba prof. Fras.

Privatno prakso je odprl
Med. Univ.
dr. Breznik Vladimir
PTUJ, AŠKERČEVA UL. 18
(prejšnja ordinacija † dr. Bele Stuheca)
Ordinira od 8. do 12. in od 15. do 17. ure.

j— **Dijaški nastop.** Dijaki realne gimnazije bodo imeli na binkoštni ponedeljek telovadni nastop na sokolskem telovadišču v Ljudskem vrtu. Nastop bo ob vsakem vremenu.

j— **Zvočni kino** bo predvajal danes ob pol 16., pol 19. in pol 21. uri film »Ciganske melodije«, ki prikazujejo življenje v ciganskem taborišču. V ponedeljek bo ljubezenski film »Roža velemesta«. Za dodatek »Železniška nesreča pri Ozlju«.

j— **Uradni dan zbornice za TOI** bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo v četrtek, 16. maja v Narodnem domu.

j— **Občni zbor kovinarjev.** Pred kratkim so zborovali kovinarji. Iz poročil je razvidno, da združenje šteje 101 člana, zaposluje pa 57 pomočnikov. Novoprijavljenih je bilo 35, odjavljenih pa 17. Združenje kovinarjev je najstarejše društvo v Ptuju, saj je staro že nad 200 let.

j— **Vokalni in instrumentalni koncert** ptujske realne gimn. je bil v petek v dvorani Glasbene matice. Posetilo ga je veliko število staršev in ljubiteljev glasbe. Mladi pevci in pevke so pod vodstvom pevovodje prof. Burga izvajali dela priznanih domačih komponistov ter vse pesmi podali prav ubrano in posrečeno. Tudi instrumentalne točke so dijaki prav dovršeno odigrali. Občinstvo je navdušeno aplavdiralo mladim pevcem in godbenikom.

Iz Zagorja

z— **Meningitis.** Ker sta oboleli dve hčerki rudarja Bokala, so zaprli zagorsko šolo.

z— **Samostojna šola na Lokah.** Upraviteljstvo topliške šole je te dni prejelo od prosvetnega oddelka odlok, da se dosedanja pomožna šola na Lokah, ki je spadala pod upraviteljstvo topliške šole, osamosvoji. V šoli bo šest oddelkov. Upravitelj še ni imenovan.

z— **Strog pasji kontumac** je odrejen za litijski srez, kakor je razvidno iz uradnega razglasa sreskega načelstva. Na Savi je neki pes obgrizel psa volčjaka, last trgovca Antona Gradišarja. Psi se lahko vodijo na verižicah z nagobčnikom, nikakor pa se ne smejo sami gibati.

Izlet upokojenega učiteljstva

Ljubljana, 11. maja.

V četrtek popoldne je napravilo upokojeno učiteljstvo izlet v Dev. Mar. v Polju in njegovo okolico. Izleta se je udeležilo kaj častno število tudi že nad 80 let starih učiteljev, upokojencev. Lepo vreme in pogled na zeleno in cvetočo naravo sta močno dvignila razpoloženje med udeleženci.

V Polju je nekaj udeležencev v imenu vseh pozdravilo nestorja učiteljstva Franca Kavčiča, ki bo jeseni že 94 let in ki je ves nasmejan stiskal roke tovarišem. Ni mogel dopovedati, kako ga veseli, da nas zopet vidi in da se more z nami pogovoriti ter obuditi spomine iz svojega življenja. Mož je za svojo starost izredno duševno čil in tudi telesno še trden. Ob lepem vremenu naprav celo kratek sprehod iz svojega doma.

Kratek odpočitek je bil v Vevčah. Od tu je krenila večina čez polje v Kašelj, a nekaj nazaj v Polje, kjer smo se sestali v gostilni pri Kuharju s tovarišem Kavčičem in njegovimi. Tu smo razdrli pri kozarcu dobre kapljice marsikateri dovtip in trčili na Kavčičevo zdravje. Poudarjal je, da mu še vedno da moč dobra kapljica. Prav kmalu je minil čas, ko smo se poslovili od njega. poet je nam stisnil roko s povabilom, da naj ga obiščemo, kar smo mu tudi obljubili, želeč mu, da ga zopet najdemo pri zdravju in dobrem razpoloženju. — L. P.

Prezvesti služabnik

V Londonu se je morala neka gospodinja zateči k sodniku, da se je rešila prezvestega služabnika. Tega služabnika je privedel s seboj pred mnogimi leti njen mož, ki je bil policijski nadzornik v Indiji.

Po moževi smrti vdovi razmere niso več dovoljevale, da bi si lahko privoščila služabnika, a ta odpovedi enostavno ni vzel na znanje. Ostal je pri gospe še potem, ko mu je nehala plačevati. Tako se je med obema nekoliko let vršila edinstvena borba: sluga se noče odpovedati izvrševanju svojih prejšnjih dolžnosti, gospodinja pa njegovih neplačanih uslug noče sprejemati. Tako je morala končno na sodišče, da se zavaruje pred preveliko zvestobo svojega služabnika.

2951
DRVA PREMOG IVŠCHUMI
OGLENJA
PE NA
Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikalnica
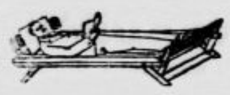
Lesena zloživa patentna postelja s tapeciranim modrocem Din 240.— pri
R. RADOVAN
Mestni trg 13.
SREBRO, DRAGE KAMNE
in vsakovrstno
ZLATO
kupuje
po najvišjih cenah
JOS. EBERLE,
Ljubljana, Tyrševa c. palača hotela »Slon«
ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
Preskerju,
Sv. PETRA C. 14.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MICHEL ZÉVACO: 110

Don Juan

ROMAN

»Nedvomno,« je dejal levi prisednik, »toda ne smemo mu dovoliti, da bi na tem mestu zagovarjal svojo sramoto in poveličeval razuzdanstvo . . .«

»Razuzdanstvo!« je bolj v obupu kakor z jezo zamrmral Corentin.

»Razprava je končana!« je oznanil duhovni sodnik. »Pisar, preberite sodbo.«

Pisar je vstal, zabodel hudobne oči v nesrečnega Jakomina in pričel takole:

»Tiho! Posluh! . . .«

Nato je vzel šop papirjev, ki jih je imel pred seboj, ter jel »razločno in na glas« brati njih vsebino.

Če ga je kdo razumel, Jakomin Corentin ga ni, naj je še tako strigel s širokimi uhlji; prehuda zmešnjava je bila v njegovi ubogi glavi in prevelik njegov obup. V vsem plazu, ki se je usipal nanj, mu je bila razumljiva samo ena, zmerom ista, neizprosna, okrutna beseda: mnogoženstvo . . . mnogoženstvo . . .

Da je mogel vobče še kaj slišati in zapopasti, bi bil posnel iz pisarjevega branja tole:

»Dokazano je, da si je Jakomin Corentin prisvajal razna imena, da bi tem laže ustrezal svojemu neozdravljivemu nagnjenju k mnogoženstvu, in se nazival zdaj dona Juana Tenoria, kadar je bil na Španskem, zdaj grofa de Corentina, kadar je prišel v Francijo.

Dokazano je, da se je pod imenom Juana Tenoria, španskega plemiča, v Granadi poročil z visokorodno Silvijo Flavilla de Oritza, kakor je razvidno iz pismene izpovedbe te gospe;

Dokazano je, da se je v Parizu pod imenom grofa de Corentina poročil z mladenko Denizo, kakor je ustno izpovedala gospa Jeroma Dimancheva, mati te mladenke.

Zaradi tega se Jakomin Corentin obsoja, da mu krvnik odreže jezik in odseka desno roko; jezik zaradi svetoskrunstva, ki ga je zakrivil s tem, da je dvema ženama obljubil zvestobo, desno roko pa zato, ker se je ta roka lažno podpisala v matične bukve dveh cerkvá. Potem naj se Jakomin Corentin dvanajst ur izpostavi na sramotišču. Nato ga obesijo za vrat, dokler smrt ne nastopi.

Z ozirom na slaboumnost, ki jo kaže obtoženec, in na njegovo zmešano govorjenje, po katerem je moči sklepati, da se ne zaveda ogromnosti svojega zločina, se mu odrezanje jezika in odsekanje desne roke prizanese.

Po tem takem, je končavala obsodba, bo obsojenec samo dvanajst ur izpostavljen na sramotišču pri Trahoirskem križu, jutri zjutraj ob osmih pa na vešalih istotam obešen za vrat, dokler smrt ne nastopi.«

Zadnji odstavek je bil edini, ki ga je zapisnikar razumljivo prebral, in je zbudil med poslušalstvom razočarano mrmranje.

»Ta ima bogme srečo!« so godrnjali stražarji.

»Saj pravim, da ni več pravice na svetu!« je to gotno vzkliknila ženščina v ozadju dvorane.

»Dandanes je mnogoženstvo dober kup,« je rekel starček blagega obličja; »za mojih dni bi bili takega zločinca s konji razčetverili. Kaj hočemo, svet gre po zlu in malopridnost najde zmerom potuho . . .«

Sodniki so se umaknili. Nezadovoljno občinstvo se je razšlo. Hudodelca Corentina so zgrabili stražarji.

Na čelo gruče, ki je tako nastala, sta stopila dva moža. Eden je bil črno oblečen, drugi od glave do nog ves rdeč.

Črni, ki je za čudo sličil staremu lisjaku, je zdaj pa zdaj na vse grlo zavpil:

»Prostor za pravico njegovega veličanstva!«

Drugi, ki je bil v obraz podoben mesarskemu psu, ni črhnil ničesar. Bil je krvnik.

Ko so privlekli Jakomna Corentina iz poslopja, se je vzlic strahoti trenutka radostno ozrl v jasno nebo in hlastno potegnil vase čisti, hladni zrak.

»Prostor za pravico njegovega veličanstva!« je kriknil črni mož.

»Kolači! Pravkar spečeni, vroči! Kdo hoče kolačev?« je vpila ulična prodajalka.

Jakomin je slišal vabljivi klic in se svetlo ozrl proti kolačarici. Zasopel je skoz nos in vzdihnil. Kot pravi rojak iz Ulice svetega Dioniza je imel kolače neznansko rad, kakor še danes ta dan prenekateri sin Pariza.

In s tem poželjenjem v srcu in s to vonjavo vročih kolačev v nosnicah je moral korakati proti Trahoirskemu križu . . . smrti naproti . . . To se je godilo popoldne, tisti dan, ko je Klotar Ponthuški zjutraj sprejel obisk Jakoba Aubriota in se napotil v Arronški dvorec, kakor mu je velevalo skrivnostno pismo.

IV

Sramotišče pri Trahoirskem križu

Sramotišče pri Trahoirskem križu, nedaleč od Grèvskega trga, je bilo zaradi svoje osrednje lege enako znano in obiskovano kakor sramotišče pri tržnici. Tvorila ga je močna, zidana, pet do šest čevljev visoka zgradba; na vrhu je imela nekakšno ploščad, kamor si se moral vzpeti po lestvici. Tu so privezovali ljudi, ki jih je hotela pravica zaznamovati javnemu sovraštvu in zaničevanju.

Seveda so stala ob strani sramotišča vešala, tako da je imel izpostavljenec po prestanih duševnih mukah kar najkrajšo pot do telesne kazni.

Semkaj so prignali Jakomina Corentina, obdanega od množice, ki ga je zasmehovala in kričala nanj.

»Ti ljudje me psujejo in zasramujejo,« je mislil sam pri sebi, »in vendar me nihče izmed njih ne pozna. Kaj sem jim storil? Nič. Zakaj torej vpijejo name? Imajo me za zločinca, samo zato, ker sem obsojen. Kako se motijo! Če je bil kdaj kdo nedolžen mnogoženstva, sem jaz! In vendar se utegne zgoditi, da zagledam med temi ženščinami, ki me s prstom kažejo svojim prestrašenim otrokom, celó Denizo, ki najbolje ve, da se z njo nisem oženil. Oh, Denizka, zala Denizka! Zakaj si mi rekla, da me imaš rada? . . . Hm! Ali mi je res rekla tako?«

»Alo! Gor se spravi!« je revknil krvnikov glas zraven njega.

Jakomin se je zdramil iz svojega modrovanja, odprl oči in vzdrhtel, ko je videl, da stoji ob znožju sramotišča; nato je vzdihnil in počasi splezal gor. Ko je bil na vrhu, se je vzdignil okrog njega tolikšen krik in vrišč, da bi si bil ušesa zamašil, ko bi ne bil imel zvezanih rok.

Ker si pa ni mogel zamašiti ušes, da ne bi slišal, je vsaj zaprl oči, da ne bi videl.

Začutil je, kako ga je nekdo za ramena pritisnil k tlom, in pokorno sedel na veliko leseno klado, za katero je štrlel iz ploščadi kol.

Krvnik ga je čvrsto privezal k temu kolu.

Nato je Jakomin slišal, kako nad njim nekaj pribijajo. Ta reč je bila velik napis, ki je pojasnjeval ljudstvu vzrok, zakaj je obsojen:

Tudi Vi znate zdaj plakate risati!

z našim novim patentiranim reklamnim aparatom »SVETLA«. To je večbarven plakat z gibljivimi črkami s katerim lahko napiše vsakdo v nekoliko minutah poljubno besedilo, ki ga potrebuje, ne da bi praktičen za trgovce, gostilničarje, obrtnike, kine, potreboval papir, barve ali česa drugega. — Zelo gledališča, apoteke itd. — Zahtevajte brezplačen prospekt.

MAYER VILJEM, mizarstvo — izdelovalec reklamnih aparatov „SVETLA“
LJUBLJANA — JENKOVA 7.

NAZNANJAM

cenjenemu občinstvu — da sem prevzela znano

staro gostilno »PRI SLOVENCU«

na križišču cest v Sp. Pohanci pri Brežicah. Pridite in prepričajte se o dobrem vinu in skrbni postrežbi.

Baumruk Anica

Naznanjam, da sem se preselil s svojo MIZARSKO DELAVNICO

iz Poljanske ceste 21, na SV. PETRA CESTO št. 85. — se toplo priporočam svojim strankam. KUNC FRANC.

Krapinske toplice

zdravijo z gotovim uspehom revmo, protin, ishias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. Za časa pred- in posezone znatni popusti! Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice; odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekti na zahtevo preko uprave kopališča in vseh potniških uradov.

MOŠKI!

Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti poskusite hormonske pilule

»HORMO-SEKS«

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul 84 din, 100 pilul 217 din, 300 pilul 560 din. Zahtevajte samo prave in originalne HORMO-SEKS pilule! Po pošti diskretno razpošilja

Lekarna Bahovec, Ljubljana.

Glavno skladišče: Farmacevtska laboratorij »VIS-VISIT« Zagreb. Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5546-39

Za oskrbnika

kmetijskega in gozdnega posestva sprejmemo uradnika, perfektnega v pisarniških delih in strojepisju, vso oskrbo bo imel v hiši. — Ponudbe v nemškem jeziku pod šifro »Penzionist« na Agenturo Pichler v Ptuju.

Orožarna J. Pastuović

Zagreb, Jurišićeva ulica 1

Orožje za lov, šport in obrambo, Browning, Mauser, Walther in cenejše pištole

čez 60 vrst lovskih pušk

Alarmno in zračno orožje brez dovoljenja. Potrebščine za turiste, planince in razne novosti. Katalog pošljemo samo priporočeno proti predhodni pošiljki dinarjev 7.—.

OGLAS

Prema odluci upravnog odbora oficirskog doma garnizona Ljubljanskog od 5. aprila 1940. godine u sali oficirskog doma u Ljubljani—Tabor održaće se **na dan 27. maja 1940. god. u 11 časova**

druga usmena javna licitacija za izdavanje pod zakup menaže i bife-a oficirskog doma ljubljanskog garnizona

za vreme od 1. juna 1940. godine do 31. maja 1941. godine.

Uslovi za ovu licitaciju mogu se videti svakog dana od 8—18 časova u čitaonici oficirskog doma.

Kaucija u sumi od din (8.000) osam hiljada u gotovom novcu ili vrednostnim papirima po berzanskoj ceni, polaže se na kasi oficirskog doma do 10 časova označenog dana za ovu licitaciju.

Ponudjači imaju biti snabdeveni ovim dokumentima:

Svedodžbom o državljanstvu;

Uverenjem o zavičajnosti;

Uverenjem o dobrom vladanju i ponašanju, kao i da nije sudski sudjen niti osudjivan za prljava dela;

Uverenjem o priznatom pravu za vodjenje gostione i točenju alkoholnih pića; i

Lekarskim uverenjem od državnog lekara o zdravlju i sposobnosti ponudjačevoj, da vodi menažu i bife doma.

Broj 154 iz Uprave oficirskog doma u Ljubljani, Tabor 1, od 11. maja 1940. godine.

ODDAMO

veliko restavracijo s kuhinjo, dancingom, vrtom

na ljubljanskem velesejmu

OD 1. — 10. JUNIJA t. l.

Pismene ali osebne ponudbe je nasloviti na upravo velesejma do 14. t. m.

FOTOAMATERJI!

Imamo manjše režije zato Vam delamo še vedno brezhibno kopije po 75 para, razvijanje filma 2 din. — Rabljene aparate in vse potrebščine kupite in prodaste zelo ugodno pri nas. Ponudite nam tudi druge teh. predmete. Imamo papir — filme — kemikalije.

Fototrgovina, Vošnjakova 4.

Rolleiflex 6 x 6

Tessar 3.5, 7. 5 cm, Proxare leči, zeleni filter in knjigo »Das Rolleiflex-Buch«, zelo dobro ohranjeno, prodam za din 2.400.—. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 4802

Veliko industrijsko podjetje sprejme za takoj

mlajšega korespondenta

z znanjem angleščine, francoščine in nemščine, kakor tudi stenografije. Ponudbe poslati pod »Korespondent« na Publicitas d. d. Zagreb, Ilica 9.

Trstje za strope

parkete, bakulo, strešno lepenko, bitumenjuto, bitumen, lesni cement, katran, karbolinej, JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo — in razna sredstva za izoliranje dobite najceneje pri

Jos. R. Puh,

Ljubljana

ZALOGA PARKETOV.

Gradaška ulica 22 Telefon 2513

OZNANILO.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem PRESELIL svojo pleskarsko in črkoslikarsko delavnico,

v GRADIŠČE št. 3 — telefon 40-20

ter se priporočam za nadaljna naročila.

Vojska Stane,

pleskarstvo in črkoslikarstvo

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

DERMOVAL

proti kožnim boleznim, hrastam, izpuščajem, lišajem, čirom in sličnim boleznim lokalne narave zdravi naglo »Dermoval«. 1 lonček din 20.—.

REUMATIS

najboljše sredstvo za mazanje zoper revmatizem, trganje, ishias. protin in slične bolezni, 1 steklenica din 22.—.

MARKOVE KAPLJICE,

že 150 let preizkušene, in kot najboljše zdravilo priznane kapljice za želodec, zoper bolečine, napetosti, pomanjkanje teka itd. 1 steklenica din 20.—.

LEKARNA Mr. V. ROJC, ZAGREB,
GORNJI GRAD 15.

Pred vsako gradnjo se obrnite na gradbeno podjetje in tehnično pisarno

RAVNIKAR VLADIMIR,

stavbenik — Ljubljana, Linhartova ulica 25. Telefon 24-15.

TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

SPREJMEMO veščega, izkušenega, v tekstilni stroki dobro verziranega

strojnega inženjerja

za svojo tovarno v Odžacih.

Ta bi dobil poduk po dosedanjem tehničnem direktorju za konopneno in jutno stroko, da bi potem lahko prevzel mesto samostojnega tehničnega direktorja. V poštev pridejo samo gospodje, ki so jugoslovenski državljani.

Ponudbe s fotografijo, navedbo referenc, plačilnih pogojev, popisom dosedanjega zaposlenja nasloviti na generalno direkcijo:

FABRIKA KANAPA, UŽARIJE in TEKSTILNA INDUSTRIJA, D. D., BEOGRAD, Terazije 28/I. sprat.

PRI OSLABELIH ŽIVCIH

se uporablja fizijološki ekstrakt **Ka-le-fluid.** On pojačuje sekretarno delovanje vseh žlez. Krepi živčni sistem in jači organizem. **Brezplačno** vsakemu detajlna literatura — zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. »**Ka-le-fluid**« se dobiva v lekarnah. — S. br. 5300/32.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi mojega dobrega soproga

Feliksa Justina

AGR. ZEMLJEMERSKEGA INSPEKTORJA V P.

se najprisrčneje zahvaljujem za prejete številne dokaze iskrenega sočutja.

Prav posebno se zahvaljujem častiti duhovščini, njegovim lovskim tovarišem in kinologom za častno zastopstvo, gg. govornikoma za pretresljive poslovilne besede ob odprtem grobu, darovalcem lepega cvetja in vsem, ki so tako številno spremili blagopokojnega na njegovi zadnji poti.

Vsem naj Bog povrne.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1940.

Žalujoča vdova in ostalo sorodstvo.

†

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je 6. t. m. za vedno zapustil naš predobri in nenadomestljivi očka

Ivan Prelog

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja izrekamo našo najlepšo zahvalo.

TRST, ZAGREB, dne 11. maja 1940.

ŽALUJOČI OTROCI

Pomagal Vam bo

Znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam **brezplačno napove Vašo prihodnost.** Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, **zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti.** Njegov nasvet vam bo prinesel zaželjene uspehe v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema s celega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih zapovedi. — **Postavite mu nekaj važnejših vprašanj,** ki Vas zanimajo in sporočite mu točne **rojstne podatke.** Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, b o s t e d o b i l i popolnoma **brezplačno,** če boste pri piscu kupili njegovo najnovejšo knjigo **»NAŠ ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«.** Knjiga stane samo **Din 30.—,** denar pa se pošilja na ček. **račun št. 17455,** na točni in stalni naslov **F. T. KARMAH, ŽALEC.**

Vrtne
sončnike
izdeluje
počenši od Din 108
Bela Fettmann,
ZAGREB,
Masarykova 9.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani katalog!

ECLAIR »VERMOREL«

je znana kot najboljša razpršilnica na svetu. — Glavno zastopstvo

»VINOGRAD«

tehnična in železninska delavnica.
BEOGRAD — Višnjička ulica 74
pošt. pret. 725
Dobiva se v vseh trgovinah s tehničnimi predmeti in železnino

R
RIS
S
HIGIJENSKA GUMA

V vseh strokovnih trgovinah gospod....

Banovinska in sreska

prodajna skladišča otvarjamo za naš neobhodno potreben epohalen ter ekonomičen izdelek. Aktuelna monopolska prodaja v množinah. Potreba je: za vse industrije, obrte, trgovine, gospodarstvenike in privatnike. Zaslužek stalen in kolosalen, zaposlenje dolgoletno. Strokovno znanje ni potrebno; interesenti, ki razpolagajo s kapitalom, potrebnim za prevzem blaga na skladišču (od 5000 do 20000) naj pošljejo resne, točno obrazložene ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala kakor tudi z navedbo banovine ali sreza, za katerega imajo interes, na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Preuzimam prodajno skladište«.

Ekonomična vožnja na tehnično najbolj izpopolnjenih

DKW motociklih

MODEL 1940

nudi užitek vsakemu še tako razvajenemu vozaču.

Zahtevajte p r o s p e k t e pri zastopstvu DKW motocikli, Ljubljana, Miklošičeva 30.

Kupimo rabljeno, dobro ohranjeno

LOKOMOBILO
100 do 150 HP.

Obširne ponudbe z navedbo leto graditve na oglasni oddelek »Jutra«.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljen.	**Zgodbe brez groze**
Klabund:	**Pjotr-Rasputin**
Ravljen.	**Črna vojna**
Thompson	**Sirko**
Majerjeva.	**Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA" *LJUBLJANA KNAFLJEVA ULICA 5*

OBIŠČITE NAŠE PRIMORJE

CRIKVENICA

VAŠE NAJBOLJ OBISKANO KOPALIŠČE IN LETOVIŠČE NA HRVATSKEM PRIMORJU

Izredno lepa plaža, zmerno primorsko podnebje, čist in svež zrak. Hoteli od prvorazrednih do najskromnejših. Zadostno število zasebnih sob. Zahtevajte prospekte od potniških uradov. — Vsa navodila in prospekte pošilja na zahtevo brezplačno:

Občinski turistični odbor
CRIKVENICA (HRVATSKO PRIMORJE)

HOTEL THERAPIJA - HOTEL MIRAMARE

vodilna hotela v Primorju. Ista uprava Palace hotela v Zagrebu.

Prijetno boste bivali v prvovrstnem hotelu

DOM DR. SEIDLA

Zmerne cene! Zahtevajte prospekte!

SUŠAK

izhodna točka za vse kraje na hrvatskem Jadranu. Ugodno bivališče v vsakem letnem času. Moderni hoteli in kopališča. I n f o r m a c i j e: GRADSKI TURISTIČKI URED — SUŠAK

Radiotrgovci!

ZASTOPNIKI RADIOAPARATOV!

Za prodajo naših svetovno znanih radioaparatov IŠČEMO v vseh večjih krajih Slovenije

agilne in zanesljive zastopnike!

Nudimo velik zaslužek, tehnično in finančijsko sodelovanje, prvorazredne aparate in trajne trgovske zveze.

Pismene ponudbe na PUBLICITAS D. D., Zagreb, Ilica 9, pod »Radio—56069«.

ZAHVALA

Za izraze blagodejnega sočutja, katere smo prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta, deda, strica itd., gospoda

Jakoba Oražma

tovarnarja in posestnika v Ribnici na Dolenjskem

se vsem prisrčno zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se g. dr. Janezu Oražmu za njegovo požrtvovalno zdravniško pomoč in lajšanje trpljenja, častiti duhovščini za opravljene cerkvene obrede, Sokolskemu društvu, ki je korporativno s praporom izkazalo poslednjo čast svojemu soustanovitelju, zastopnikom industrije in obrti, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, zlasti udeležencem iz oddaljenejših krajev, za njih število spremstvo blagega pokojnika k večnemu počitku.

RIBNICA NA DOLENJSKEM, dne 11. maja 1940.

ŽALUJOČE RODBINE ORAŽMOVE

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš dobri, ljubljeni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Ivan Kaffou

inspektor drž. železnic v p.

v petek ponoči po dolgi bolezni, star 58 let, v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnkega bo na binkoštno nedeljo ob 4. uri.

PREVALJE, dne 11. maja 1940.

ŽALUJOČI OSTALI

Krona ženske lepote

Ali naj vam vaši sivi lasje pokvarijo mladost in življensko veselje? Da bi vas zaradi teh nesrečnih sivih las imeli za staro ženo in da bi z vami nepravično ravnali?

Ne, in spet ne! Odstranite sivino las z Imédio, spremenite barvo vaših las, ostanite mladi in lepi!

Imédia je dovršena pariška barva, s katero boste odstranili sive lase, Imédia daje novo lepoto, daje „tisto nekaj", kar moške privablja.

Vsi dobri frizerji barvajo lase z Imédio, radi vam bodo dokazali, da so res uporabili Imédio... da ne bi bilo razočaranja!

IMÉDIA

NARAVNA BARVA ZA LASE

odobrena od Min. Nar. Zdravja br. 20902/36

Zahtevajte od nas brezplačno knjižico o barvanju las
L'OREAL — ODDELEK J
Zagreb I Poštni predal 3

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

ZAHVALA

Vsem, ki so poklonili cvetje in vence na krsto in so spremili na poslednji poti našo nenadomestljivo in nepozabno ženo in mater, gospo

Angelco Majaron

se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo vsem društvom in ustanovam, vsem domačinom in velikemu številu prijateljev in znancev, ki so prišli izkazat zadnjo čast in so z nami sočustvovali ter nam s tolažbo bili v oporo v težkih dneh, ko smo izgubili svoje najdražje.

BOROVNICA, dne 11. maja 1940.

Joško Majaron z otroki

Linolej za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri **SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg 2.** Strokovno polaganje linoleja.

POZOR MLINARJI!

Kupil bi kompletno mlinsko opremo z ali brez pogonske sile, z in brez zgradbe.

V poštev pridejo samo instalacije v dobrem stanju.

V ponudbi je navesti vse, kar poseduje, kateri fabrikat, kdaj je bil mlin montiran in ostali popis strojev. — Ponudbe poslati na oglasni zavod »FAMA«, Beograd, poštni pretinac 493 pod »Mlinski uredjaj«.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

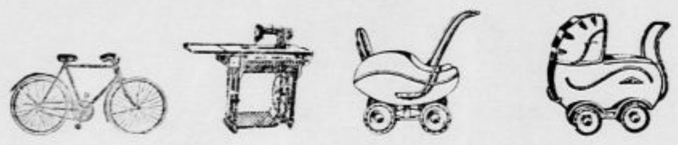

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji prevozni tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

Hišni posestniki in drugi interesenti za gasilske potrebščine!

Kompletne gasilne garniture, obstoječe iz **predpisane ročne brizgalnice**, gasilske metle, kadi, 2 veder za vodo, lopate, sekire, požarnega kavlja, zaboja za pesek in 1 m³ peska, dobavlja po najnižjih dnevnih cenah tvrdka »Gospodarski procvit«, d. z o. z., Ljubljana, Resljeva cesta 13, tel. štev. 20-74. Naročite **takoj**, ker cene materiala rastejo!

Gasilni aparati vseh vrst! Plinske maske! Naknadne polnitve!

Iščemo

sposobnega elektromonterja

Prednost imajo prosilci z rudniško prakso in oni, ki so vešči popravil elektromotorjev in drugih električnih naprav v rudniku. Prošnje s kratkim življenjepisom je poslati na naslov: Rudarska združba Bohemija, rudnik Pečovnik pri Celju. — Točnejše informacije daje obratovodstvo rudnika.

Prodajalko

vodilno moč,

sprejme večja trgovina s čevlji

v strogem centru Ljubljane. — Ponudbe pod »Agilna in spretna« na ogl. odd. »Jutra«. 4846

KDOR ZIDA

dobi ves stavbeni material pri

„MATERIAL"

trgovina s stavbnim materijalom

lastnik: MIRO VOVK,

Ljubljana — Tyrševa cesta 36-a

telefon 27-16 — Brzojavi MATERIAL

Že 35 let je v prometu **Popovićeva**

POIZKUSITE!

Druge kreme ne boste hoteli več uporabljati.

Zahtevajte brezplačen vzorec!

Jugoflora a. d.

Beograd, Cetinjska ul. 26

CELULOIDNE ŠČITE ZA VRATA

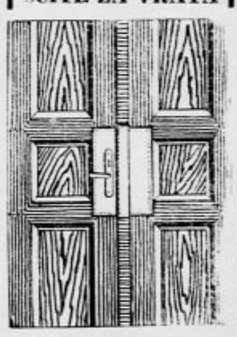

CELULOID V PLOŠČAH

naročajte pri

F. Zrnec

Ljubljana,

Kopitarjeva ul. 1

Telefon 38-66.

Prijetni so sprehodi v udobnih čevljih

15

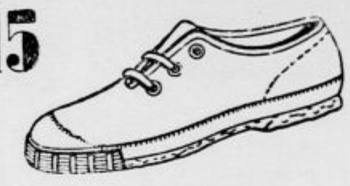

45301-2204

Za lepe dneve najcenejši in najprikladnejši platneni čeveljčki z gumastimi podplati. Otroški din 15.—, 19.—, 25.—; ženski din 29.—, moški din 35.—.

25

40891-7063

Otroške sandale iz močnega platna, z elastičnim podplatom in zapono preko narta (rista). Številka 2 din 29.-, številka 3 din 35-.

49

5761-03802

Fina otroška upogljiva sandala, z okrasom in zapono preko narta. Številka 2 din 59; številka 3 din 69.—; številka 4 din 79.—.

49

5961-14841

Divne otroške sandalice iz finega belega usnja z močnimi usnjenimi podplati. Trpežne so, a kljub temu zelo poceni. Številka 2 din 59.-, številka 3 din 69.-, številka 4 din 79.

7

NESTAŠKO

Din 7, 8, 9 in 10.

Zelo poceni otroške nogavice iz bombaža. Peta in prsti posebno ojačeni.

8

KUĆANICA

Trpežne in močne bombažaste nogavice za delo in dom.

69

2405-6553

Udobni in lahki ženski čevlji iz diftina s polvisoko peto. Zelo pripravni za sprehode in pisarno.

69

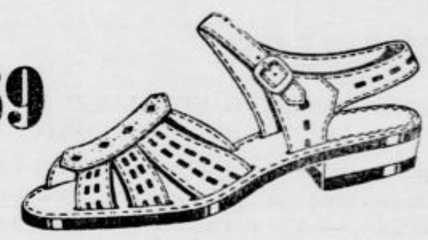

3985-13121

Okusno izrezani čevlji iz finega belega usnja, z usnjenimi podplati in nizko peto. Idealni za spomladanske dneve.

99

3965-96154

Okusne ženske sandale za lepe spomladanske dneve, z usnjenimi podplati in nizko peto.

99

2945-44637

Praktični in močni čevlji iz boksa, na zapono, z usnjenimi podplati in petami.

129

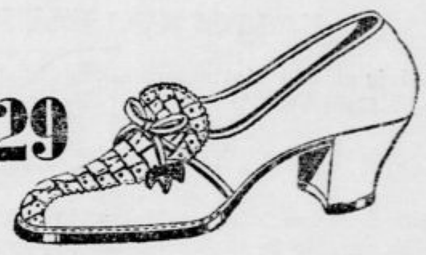

3625-44154

Zelo udobni ženski čevlji iz finega telečjega boksa, preko narta okrašeni z okusnim jezikom. Izdelujemo jih v rjavi in črni barvi.

6

RADIŠA

Nogavica, ki ne vara. Osvojila si je stotisoče s svojo trpežnostjo in nizko ceno.

99

8767-04680

Zelo udobne moške upogljive sandale iz mehkega usnja, z usnjenimi podplati.

99

9337-2626

Gospodu se dobro podajo k novi obleki ti fini čevlji iz sivega platna, kombiniranega z lakom.

129

8927-44684

Elegantni čevlji za gospode. Iz sivega ali rjavega semiša ali iz usnja, okrašeni z luknjicami.

Bata

Kupimo

rabljeno, a dobro ohranjeno stružnico

močnejše konstrukcije za pogon na elektromotor, premer stružnice 550 — 600 mm. Ponudbe z opisom, sliko in navedbo fabrikata ter starosti poslati na Publicitas d.d., Zagreb, Ilica 9, pod »br. 152«.

Za strugarje!

Imamo naprodaj več komadov Pini & Kay brzotekočih polnojarmenikov, zgrajenih 1917. in 1922 l. po 36', 30', 24' in 18', 1 avtomat za brušenje žag, fabrikat F. Schmaltz, model »Auto«, 1 venecianski jarmenik, obseg jarma 1.900 m/m, raznih parnih kotlov od 100—250 m³ grelne površine s pregrevalcem z avtomatsko pripravo za kurjenje z žagovino, več komadov Trucksov za prevažanje hlodov.

„JUGOSTROJ", Sombor, Karadjordjeva br. 30

Vrtnar - šofer

ki zna negovati voz in samostojno zanesljivo voziti z dolgoletnimi spričevali, trezen in dostojen, SE IŠČE v pomoč vrtnarju v Zagrebu. Dobra trajna služba. — Ponudbe s sliko in življenjepisom na **Publicitas d. d.**, Zagreb, Ilica 9, pod »Verlässlich«.

Dieselove motorje »GÜLDNER«

od 5. do 36. k. s.

DOBAVLJAMO V DVEH DNEH

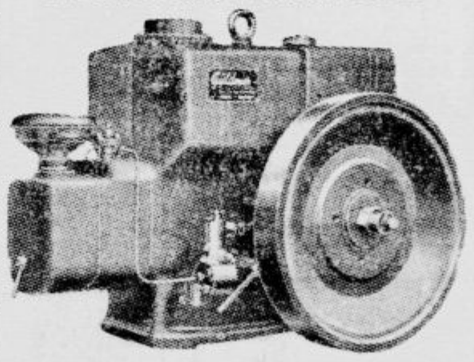

Zastopnik:

Güldner Motorenwerke AG.

BEOGRAD — ZELENI VENAC 6.

Telefon 30274

INSERIRAJ V „JUTRU"

Pohištvo

Golmajer

si nabavite najceneje in garantirano solidno izdelavo pri tvrdki strojno mizarstvo Ljubno — Gorenjsko. Oglejte si stalno zalogo!

Zahvala.

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga in sina, gospoda

Osolina Josipa

se najprisrčneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, gospodu monsignoru dr. Kruljcu za ganljiv nagrobni govor, starosti Sokola gospodu dr. Prislanu za poslovilni govor pred hišo žalosti, zdravniku g. dr. Čedeju za skrbno nego v času bolezni, sokolskemu društvu in gasilski četi za častno spremstvo, pevskemu društvu za ganljive žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem prijateljem in znancem, ki ste ga v tako obilnem številu spremili in počastili na njegovi poslednji poti.

LAŠKO, dne 9. maja 1940.

MICI — soproga; MARIJA — mati in ostalo sorodstvo

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

MOSD 18. V. 1940

III. MAJSKI VEČER

KAZINA BROADWAY

* **Mati je morala gledati sinovo smrt.** Poročali smo, da so orožniki prijeli mlada potepuha Marjana Pavlovića in Štefana Zelića, ki sta v vasi Vrbovcu na Bosanskem Posavju ustrelila 23-letnega trgovca Štefana Cvitkavića, njegovo mater pa smrtno nevarno ranila. Preiskava je dognala vse podrobnosti grozovitega zločina, pri katerem je morala mati biti priča smrti lastnega sina. Ga. Ivka Cvitkovićeva je daleč naokoli na glasu velike bogatašinje. Zločinca sta se ponoči vtihotapila v njeno hišo maskirana in sta jo z nožmi mučila. Zahtevala sta od nje večjo vsoto denarja in naposled še to, da ju odvede k lastnemu sinu. Mati na to ni hotela pristati, ker je slutila, da ji bosta razbojnika ubila sina. Ker pa sta jo še nadalje mučila, se je morala vdati. Razbojnika stá jo vodila skozi noč proti sinovi hiši in sta jo še spotoma mučila, ker se jima je hotela iztrgati. Ko so prišli pred sinovo hišo, je morala mati poklicati sina. Razbojnika sta jo z mučenjem prisilila do tega. Sin je stopil na prag in ko je zagledal mater med dvema razbojnikoma, mu je bil položaj takoj jasen. Preden je mogel materi pomagati, ga je eden izmed razbojnikov s samokresom ustrelil. Ko je mati videla, kako se je sin zgrudil, se je onesvestila. Kmetje so čuli streljanje in so prihiteli iz hiš, razbojnika pa sta pobegnila. Gospo Cvitkovićevo so prepeljali v bolnišnico v Slavonskem Brodu. Zavladalo je splošno zadovoljstvo, ko so orožniki kmalu nato prijeli oba potepuha, ki sta svoje divjaštvo tudi že priznala.

* **Vrhnika vabi.** Na kvatrno nedeljo 19. t. m. pohitite vsi na Vrhniko po odpustke, ker bo vsakoletno tradicionalno žegnanje pri Sv. Trojici. Popoldne ob 15. pa pridite na sokolsko tombolo, ki bo edinstvena, kakršne še ni doživela Notranjska. Razdeljenih bo neštevilo dobitkov v vrednosti 60.000 din. Tombola bo obsegala 15 glavnih dobitkov, med katerimi bo na primer osma tombola desetdnevno bivanje v slovitem zdravilišču Slatini Radencih. Po tomboli bo veselica v Sokolskem domu in tradicicnalna zabava po vseh gostilniških lokalih. Ugodne železniške zveze. Večerni vlaki. (—)

* **Konec šole se bliža.** Ali ste že mislili, kaj naj dobe Vaši sinovi in hčerke v dar za dobro spričevalo? Najlepši in najprimernejši dar je dobra knjiga. N. pr. za odraslo mladino: Z ognjem in mečem, Potop. Pes druge čete, Šekspirjeva dela, Tavčarjevi spisi itd. in za mlajše razne mladinske knjige, ki jih je izdala Tiskovna zadruga. (—)

Iz Ljubljane

u— **Velik prijatelj prirode** je preteklo sredo popoldne legel k večnemu počitku. Izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti so prijatelji in tovariši spremili k Sv. Križu častnega člana in podpredsednika Društva ljubiteljev ptičarjev, gospoda inspektorja **Feliksa Justina.** Bil je eden najzaslužnejših slovenskih kinologov in je bil član in odbornik društva od vsega početka ter je ves čas neumorno in nesebično deloval za Društvo ljubiteljev ptičarjev, Lovsko društvo in jugoslovensko kinologijo. Z njegovo smrtjo je nastala med kinologi in lovci velika praznina, ki je ne bodo mogli izpolniti, ostal pa bo med tovariši na najsvetlejšem mestu njegov spomin. S počastitvijo na zadnji poti so mu izkazali hvaležnost za njegovo delo in poč stili njegov spomin. Za krsto so šli člani DLP in drugih kinoloških društev ter mnogi lovski tovariši. Slava spominu velikega prijatelja prirode inspektorja Feliksa Justina!

MOŠKE SRAJCE PO MERI
Alojzij Potrato — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— **Uprava Sokola Vič** ponovno opozarja svoje članstvo in naraščaj na današnji dan pripravljenosti, ki bo ob vsakemu vremenu. Zbor članstva in naraščaja bo ob 13. uri na vrtu sokolskega doma. Udeležba je za vse članstvo in naraščaj brezpogojno strogo obvezna, uvaževala se bodo le pismena in tehtna opravičila. Vsa nadaljna navodila bodo prejeli udeleženci zbora od svojih vodnikov. Bratje, sestre, naraščaj, storite v polni meri svojo dolžnost, domovina nas mora najti pripravljene in budno na straži. Danes popoldne vsi na zbor!

V DOMŽALAH
se je naselil zdravnik
Dr. DRAGO PINTAR
Ordinira za splošno in zobozdravniško prakso od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v Bolharjevi vili (bivši Kurzthalerjevi) na Ljubljanski cesti 62.

u— **Kakšna bo Zvezda s spomenikom.** Pod tem naslovom smo poročali včeraj o preureditvi Zvedze in smo med drugim zapisali, da bo kraljev spomenik na Kongresnem trgu stal pred Bahovčevo hišo. Naprošeni smo za ugotovitev, da je hiša, v kateri se nahaja lekarna M. Bahovca, v resnici last Lavrenčičevih dedičev, s čimer pomoto popravljamo.

Za birmo se priporoča
FOTO
HOLYNSKI

u— **Sokol I. Ljubljana-Tabor** ponovno opozarja svoje članstvo in naraščaj na obvezni zbor pripravljenosti, ki bo danes ob 8. zjutraj v veliki dvorani na Taboru. Zaključek ob 9. uri. Uprava.

u— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani,** Kongresni trg 7, je izposodila mesca aprila 4840 strankam 14.568 knjig. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 16. do 20., ob sobotah pa tudi dopoldne od pol 10. do 12. ter izposoja knjige v 10 jezikih vsakomur, kdor se zadosti legitimira. Izvenljubljanskim čitateljem pošilja knjige tudi po pošti. Knjižnica ima kot založnica naprodaj knjigi »Zlata zanjka« in »Vaški apostol«.

Smučarji, turisti in sportniki!
Uporabljajte dr. KMETOVO MAZILO IN OLJE ZA SONČENJE. — Dobi se povsod. Zaloga: Lekarna dr. St. Kmet, Ljubljana, Tyrševa cesta.

u— **Materinska proslava na bežigrajski gimnaziji,** združena s kulturno prosiavo škofa Slomška kot slovenskega glasbenika, bo v torek 14. maja, ob 20. v gimnazijski avli, II. nadstropje. Društvo »Dom in šola« izda vsako leto precej denarja za to, da nakupi nove knjige za podporno zalogo, ki je vsako leto večja in bogatejša in tako mnogim potrebnim pomaga pri študiju. V zavesti, da je treba najprej živeti, potem se da šele študirati, je »Dom in šola« odprla dijaško kuhinjo, kjer dobiva do 40 dijakov obilen zajtrk, poleg tega pa nekaterim najpotrebnejšim plača hrano tudi v kaki javni kuhinji. Posebno omenjamo letošnjo velikonočno dobrodelno akcijo, ko je društvo porabilo 7.000 din za nakup oblek in obuvala dijakom, ki so se v skrajni sili zatekli po pomoč. Tako je bilo pomagano na različne načine 50 dijakom. Ker ima III. realna gimnazija zelo veliko dijakov, ki se vozijo v šolo z vlakom, vzdržuje »Dom in šola« zjutraj in opoldne dnevno zavetišče, ki jih varuje pred mrazom, dežjem in zapravljanjem časa. Zavetišče je pod nadzorstvom. Socialno delo na bežigrajski gimnaziji je torej lepo urejeno ter moremo društvu čestitati posebno tudi zato, ker s takim delom vzgaja tudi v dijakih samih socialni čut, da ne omenjamo vezi, ki jih tvorijo med starši in šolo, ki so posebno vidne na večkratnih roditeljskih večerih. K proslavi so iskreno vabljeni starši, prijatelji te velike gimnazije in prijatelji socialnega dela med študenti. Upajmo, da bo prireditev dobro obiskana in z darovi podprta.

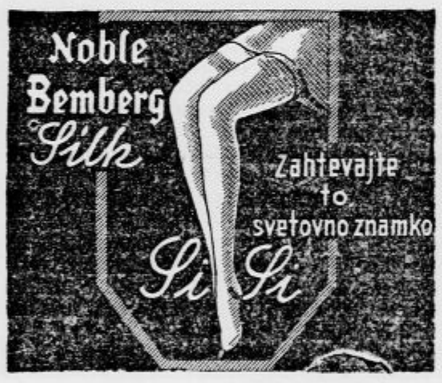

u— **Zaključek sezone v Šentjakobskem gledališču.** Trideseta in zadnja predstava Nušićeve veseloigre »Uježe« bo v Šentjakobskem gledališču jutri na binkoštni ponedeljek ob 20.15. Igra je izvrstno naštudirana in je imela izreden uspeh pri vseh dozdajšnjih predstavah. Ker je bila tudi včerajšnja predstava razprodana in je za predstavo veliko zanimanje, kupite vstopnice že v naprej. S to predstavo zaključijo Šentjakobčani svojo letošnjo sezono. V nedeljo 19. t. m. ob 20.15 bodo gostovali Šentjakobčani s to veseloigro v mestnem gledališču v Celju.

Novi vozni red
»Ekspres«
je izšel.

u— **Glavni odbor akad. stareš. društva »Jadran«** bo imel svojo redno sejo v torek dne 14. t. m.

u— **Srečko Magolič** bo danes ob 11. v Jakopičevem paviljonu sam vodil obiskovalce po razstavi svojih slik in jih razlagal. Jubilant je nameiil vso vstopnino in petino izkupička za prodane slike mestnim revežem.

FOTOAMATERJI!
Vprašajte Vašega prijatelja o izdelavi naših amaterskih del. — Izrazil bo svoje mnenje in Vam takoj svetoval edino specijalno fototrgovino
JANKA POGAČNIKA
LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 20

u— **»Kadar se utrga oblak«** je naslov žigonovi drami, ki prikazuje notranjo razrvanost malomeščanstva. Dramo vprizori DRK (učiteljski zbor deške šole) iz Apač v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri. Čisti dobiček vprizoritve je namenjen razširitvi šolskega odra v Apačah. Vabimo občinstvo, da se udeleži vprizoritve in da podpre delo obmejnega učiteljstva. Predprodaja vstopnic v trgovini Sušec.

u— **Brezplačen prevoz nalezljivo bolnih.** K nedavni objavi, da je prevažanje bolnikov z nalezljivimi boleznimi prepovedano z vsemi vozili razen s posebnim avtomobilom mestne reševalne postaje, nam sporoča mestno poglavarstvo, da je prevoz z mestnim infekcijskim avtomobilom popolnoma brezplačen za ljubljanske bolnike.

RENESANCE — damski salon se je preselil v Trubarjevo ul. št. 2
NADA ROGELJ
izdeluje po najnovejši pariški modi obleke in plašče. — Cene zmerne.

u— **Sadjarsko in vrtnarsko društvo Vič.** Vrtnarski odsek ima v torek ob pol 8. zvečer sestanek v gostilni »Pri Katrci«. Razdeljeno bo tudi nekaj semena, iz katerega bi se vzgojile cvetlice za jesensko razstavo.

Več stoletij že zdravi ROGAŠKA SLATINA s čudodelno močjo svojih zdravilnih vrelcev razne bolezni: želodca, črev, jeter, zlatenico, žolčnih kamnov, presnove, zamaščenosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dijetetična kuhinja — Krasno sportno kopališče — Idealno okrevališče — v pred- in posezoni znatni popusti.

ZDRAVLJENJE POZIMI IN POLETI.
INFORMACIJE DAJE RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA

ROGAŠKA SLATINA

u— **Društvo »Dom visokošolk«** priredi v sredo 15. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani javno predavanje: »O vprašanjih, ki se stavljajo slovenski intelektualki«. Predavala bo ga. Milena Mohoričeva. Vstop je prost.

u— **Pod tramvaj je padel.** Pred prodajalno tvrdke »Elite« v Prešernovi ulici se je včeraj popoldne pripetila razburljiva nezgoda. Tramvaj je podrl 30letnega zasebnega uradnika Edvina Stepančiča, ki je po rodu iz Renč in zaposlen pri Dukičevem podjetju. Dobil je nerodne poškodbe po glavi, da so brž prihiteli reševalci in ga odpeljali na kirurški oddelek. Tam pa se je izkazalo, da rane niso nevarne, in so Stepančiča kmalu pustili domov.

FOTOAMATERJI!
ZA IZLETE o praznikih Vam priporoča sveže črno-bele in barvne filme — edina spec. fototrgovina
Janko Pogačnik,
LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 20.

u— **Prevara.** V trgovini Krisper na Mestnem trgu je dne 7. t. m. pustil Hugo Freiberger, tovarniški zastopnik iz Beograda, svoj kovčeg z raznimi kolekcijami moškega in ženskega svilenega trikotažnega perila ter več parov moških in ženskih rokavic v različnih barvah v skupni vrednosti 1.500 din. Kovčeg je iz rjavega usnja, preoblečen v zeleno platneno preobleko, v velikosti 50 krat 30 cm. z napisom, Posavina A. D., šef prodaje gori navedenega. Po ta kovčeg je oškodovanec pozneje poslal postrežčka, toda v trgovini so mu povedali, da je kovčeg vzel že neki drug postrešček, neznan, star okrog 30 let. Očividno je tega drugega poslal zlikovec, ki se je najbrž prej motal po trgovini in mu je bila stvar znana. Prevarantskega storilca zasleduje policija.

Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas
tesno opozarja vse svoje članstvo, da se gotovo udeleži sestanka danes ob 8. uri zjutraj v telovadnici.

u— **Tatvine koles na dnevnem redu.** Tatvine koles se v polni meri nadaljujejo. Zdi se, da je na delu organizirana družba, ki se je specializirala zgolj na kolesa in jih potlej predelana in prepleskana razpošilja blizu in daleč v prodajo zanesljivim ljudem. Z dvorišča na Pogačarjem trgu št. 3. je dne 9. t. m. nekdo odpeljal Leopoldu Babniku zeleno pleskano moško kolo znamke Styria, tov. št. 727841, z dinamo svetilko vred in z dobro ohranjeno pnevmatiko. Kolo je vredno 1.000 din. Moško kolo Horizon, rdeče pleskano, prostega teka, tov. št. 26186 je bilo ukradeno pred nekaj dnevi v Kosovski ulici, ob vojašnici 40 pešpolka Ivanu Kočevarju. Vrednost 650 din. Moško kolo znamke Triglav, zeleno pleskano, tov. št. 455, vredno 500 din, je bilo izmaknjeno iz hleva pri Pengovu na Karlovški cesti 19 Francu K. Neznani ljubitelj koles je dne 7. t. m. odpeljal iz veže gostilne Pod skalco črno pleskano moško kolo znamke Eska z dinamo svetilko, vredno 900 din, last Egidija Lajovca.

u— **Tatovom pride v respici vse prav.** Tako so v noči na 7. t. m. odnesli iz parne žage J. Oražma v Predovičevi ulici 5. dve žagi za polnojermenik, vredni več sto dinarjev. V hodnik mestne ženske realne gimnazije se je vtihotapil dne 7. t. m. neznanec in odnesel šestošolki N. S. plašč iz balonske svile, v katerem so bile rjave usnjate rokavice in znaša skupna škoda preko 500 din. Iz avtobusa v Tavčarjevi ulici pa je bil šoferju Jaroslavu Križu ukraden 16 kg težak zavoj krojaškega platna za podloge, vreden 1.500 din.

u— **Film iz kraljestva visokih gora — »Ljubezen v planinah« — premiera v kinu Slogi.** Po odrskem komadu »Vroni Mareiter« je bil pravkar izgotovljen krasen film, čisto v stilu Ganghoferjevih filmskih del »Ljubezen v planinah«. Na visokih, s snegom pokritih planinah bobni vihar, ravno tako grozeč, kakor v srcih trojice ljudi, nizko doli v dolini; dva močna moža se srdito borita za ljubezen lepe planšarice Vroni Mareiter, prvi s poštено namero, da bi jo poročil, drugi pa sledi svoji pustolovski naravi in svoji želji, osvojiti si lepo dekle. Huda borba se vodi brez vsakega usmiljenja, dokler ne zmaga pravica. V tem vsebinsko močnem in pretresljivem romanu srečamo naše stare priljubljene znance, same prvovrstne igralce, kakršni so Magda Schneiderjeva, Rolf Wanka, Viktor Staal in Paul Wegener. Že imena teh navedenih umetnikov, so nam dovoljno jamstvo za prvovrstno kvaliteto filma, ki bo za binkoštne praznike na sporedu v kinu Slogi. (—)

u— **Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana** priredi v torek, 14. maja, ob 18. uri **ogled novozgrajenega sanatorija »Šlajmerjev dom«.** Vodi šef-zdravnik zdravilišča dr. Lojze Kramarič. Vabljeni vsi zdravniki! (—)

Iz Litije
GASILSKA ČETA IZ JABLANICE
bo priredila v nedeljo 19. maja ob 15. uri
VELIKO TOMBOLO
na litijskem Glavnem trgu.

Dan sokolske pripravljenosti

Ljubljana, 11. maja

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je odredil, da se mora jutri v nedeljo 12. maja izvršiti obči pregled vsega jugoslovenskega Sokolstva. Tega dne se morajo zbrati ob uri, ki jo določi vsaka edinica društvo in četa — na odrejenem prostoru vsi pripadniki — razen dece — torej člani in članice, moški in ženski naraščaj, kjer bodo čuli od društvenih (četnih) činiteljev vsa navodila o nadaljnji organizaciji sokolske pripravljenosti

Sokolska pripravljenost je nujni odgovor na vse nevarnosti, ki bi se mogle v katerikoli obliki pojaviti glede na varnost, samostojnost in svobodo našega naroda in naše države. Sokolska pripravljenost mora biti organizirana tako, da omogoča največjo mero pomoči vojno-obrambni sili domovine. Prva naloga sokolske pripravljenosti je, da vzdržuje v stalni pozornosti borbeni duh naroda, da do fanatizma dviga njegovo vero v lastno moč in zmagovito silo jugoslovenskega orožja.

Brezobzirno se mora pobijati vsak defetizem, ki se zajeda v zdravo kri našega junaškega naroda in ga skuša omehkužiti in zastrupiti. Treba je paziti na špijone in tuje agente, ki se vtihotapljajo na najrazličnejše načine v naše državno in narodno življenje, da bi vse, kar vidijo in čujejo uporabili v svoje temne namene — nam vsem v nepopravljivo škodo. Vsi ti so plačanci nam sovražne tujine, in kdor je v njihovi službi, je izdajalec domovine!

Sokoli morajo biti vsemu narodu primer in zgled, kako moramo brez strahu čakati na vse, karkoli nam utegne prinesti bodoči čas — čakati po geslu, ki je napisano na naših vojnih zastavah:

Z vero v Boga za kralja in domovino!

Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

60 letnica Josipa Tribuča

Vič, 11. maja

Zdrav in čil je proslavil 10. t. m. g. Josip Tribuč svoj 60letni življenjski jubilej. Jubilant je odločen nacionalist in Sokol iz najtežjih dni našega narodnega življenja. Naročnik je našega lista od prvega dne, ko je začel izhajati. Br. Tribuč je zagledal luč sveta 10. maja l. 1880 na Viču. Maturiral je leta 1899. med zadnjimi maturanti na stari gimnaziji na Vodnikovem trgu. Po Maturi je študiral pravo na Dunaju, kjer se je udejstvoval v akademskem društvu »Sloveniji« in pridno telovadil pri češkem Sokolu. Ko je končal študije, je stopil kot notarski kandidat v Ljubljani v službo k dr. Vocku, pozneje pa je odšel v Vipavo. Iz Vipave se je vrnil domov in je po očetovi smrti prevzel posestvo in se posvetil industriji. Doma si je izbral življenjsko družico go. Pavlo Zdešarjevo, ki mu je umrla leta 1914. Med svetovno vojno je živel na Dunaju, napravil dva rigoroza in študiral še umetnostno zgodovino. Po vojni se je vrnil v svoj domači kraj na Vič in odprl gospodarsko pisarno, ki jo še danes vodi.

Že v zgodnji mladosti se je zanimal za politično življenje in imel pomembno vlogo v takratni Narodno-napredni stranki pod vodstvom pokojnega dr. Ivana Tavčarja. Leta 1908-9. je celo kandidiral kot števni kandidat za ljubljansko okolico proti vsemočnemu voditelju SLS dr. Šušteršiču in zbral lepo število naprednih glasov. V viškem občinskem svetu je bil nad 15 let občinski odbornik in predsednik gradbenega odseka. JNS ga šteje med svoje zveste in odločne somišljenike. Ostal je mož kremenitega značaja. Pečal se je tudi z novinarstvom in je bil pred vojno stalen dopisnik »Slovenskega Naroda«, predvojnega »Jutra« in »Dneva«.

Posebne zasluge ima jubilant za viškega Sokola. Na njegovo pobudo in pobudo bratov Slavka Novaka ter Bojana Drenika se je ustanovilo 1. maja l. 1909. Telovadno društvo Sokol za občino Vič. Na ustanovnem zboru je bil br. Tribuč izvoljen za starosto in je to funkcijo opravljal do svetovne vojne. Mlademu Sokolu je bil pravi oče, saj mu je nabavil orodje, kroje, dal telovadnico pri Bobenčku in svoj vrt za telovadišče. Brez pretiravanja lahko trdimo, da se ne bi bil brez staroste Tribuča viški Sokol povzpel do višine, na kakršni je danes. Za njegove izredne zasluge ga je društvo izvolilo za častnega člana. Med vojno je rešil imovino viškega Sokola in jo po vojni izročil v uporabo. Po vojni se je iz aktivnega sokolskega dela umaknil, vendar ima Sokol v njem še vedno svojega podpornika, kar je pokazal zlasti pri gradnji doma leta 1919-1920.

Svojemu prvemu starosti je pevski zbor viškega Sokola priredil na večer pred jubilejem pred njegovo hišo podoknico, društvena deputacija s starosto br. Pavlom Borštnikom pa mu je čestitala k jubileju. Po podoknici je br. Tribuč povabil pevce in društvene činitelje na prigrizek. Ob tej priliki je starosta br. Pavle Borštnik poudaril zasluge br. Tribuča za viškega Sokola,a v imenu mlajše sokolske generacije, ki je telovadila pod njegovim vodstvom, se mu je zahvalil tajnik br. Horvat. Jubilant se je v daljšem govoru zahvalil za počastitev. Pevci so zapeli še nekaj narodnih, potem pa smo se poslovili od brata Tribuča. Še mnoga zdrava in srečna leta! —at.

Lepa starost
je krona človeškega življenja. Življenjsko moč, telesno in duševno svežost Vam daje naravna krepilna hrana Ovomaltine. Bogastvo na
vitaminih
pomirja živce, krepi telesno odpornost napram boleznim in zboljšuje splošno stanje. — V starosti je
OVOMALTINE
za predjužnek in večerjo pravilna, blagodejna in zelo lahko prebavljiva krepilna hrana. Dobiva se povsod. —
CENE NESPREMENJENE!

Kinematografi

Ribnica. Sokolski zvočni kino predvaja danes in jutri popoldne in zvečer krasen orientalski film »Bela sužnja«. Za dodatek Foxov tednik. Opozarjamo, da so večerne predstave ob 20.30.

Bled. Zvočni kino bo predvajal danes ob 15. in 20. velefilm »Suez«, ob 17. velefilm »Tarantela«. Jutri v ponedeljek ob 15. in 20. »Tarantela« in ob 17. uri »Suez«. (—)

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predvajal v nedeljo ob 15. in pol 21., v ponedeljek pa ob 17. uri velefilm »Žrtev spovedne molčečnosti«. Med dodatki tudi zvočni tednik in angleški kulturni film »Ob morski obali«. Na binkoštni ponedeljek ob 15. in pol 21. uri bomo predvajali velefilm »Vihar nad Azijo«. V glavni vlogi Conrad Veidt.

Sevnica. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri češki film »Križ ob potoku« z Jiřino Stepničkovo v glavni vlogi. Na binkoštni ponedeljek pa pride francoski film »Ženska kaznilnica« z Viviano Romanceovo. (—)

Tržič. Kino bo predvajal v nedeljo prekrasno dramo »Ječa brez rešetk«, v ponedeljek pa film »Aljaska« (Ledeni pekel). (—)

Kranj. Kino Narodni dom prikazuje danes in jutri na praznik zgodovinski velefilm s Borisom Karlofom **»Towerski krvnik«.** Premiera v Sloveniji! (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

HORNYPHON RADIOAPARATE PRODAJAM PO STARI CENI ŠE VEDNO NA OBROKE.
HORNYPHON APARATE PREGLEDAM, PREČISTIM IN POPRAVLJAM STROKOVNJAŠKO IN POCENI
HORNYPHON ZASTOPSTVO: RADIO PEGAN, LJUBLJANA, PALAČA SLAVIJA.

Poročila II. izdaje:

Boji vedno ostrejši

Nemci poročajo o padcu močne belgijske utrdbe pri Liegeu — Letalske in padalske akcije

Berlin, 11. maja. br. (DNB). Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo nocoj posebno vojno poročilo, v katerem pravi:

Nemška vojska je na prodoru v pokrajino Liege v smeri od Maastrichta danes popoldne zavzela Eben Emael, najmočnejšo utrdbo na zlivu Maase in Albertovega kanala. Utrdba obvladuje vso tamkajšnjo okolico ter prehode preko reke in kanala. V poznih popoldanskih urah se je utrdba udala. Njen poveljnik in 1000 mož posadke je bilo ujetih.

Že včeraj so nemška letala močno bombardirala utrdbo, ki je bila danes **obstreljevana tudi z novimi napadalnimi sredstvi** in kmalu tako poškodovana, da je morala opustiti nadaljnjo borbo. Pri poslednjem napadu nemških čet je bila posadka utrdbe prisiljena odložiti orožje.

Berlin, 11. maja. AA. (DNB). Kakor se je na Norveškem dokazalo, da utegnejo letalske bombe prebiti tudi najtežje oklepe bojnih ladij, se je tudi prvi dan nemškega prodiranja proti težkim utrdbam dokazalo, da te **utrdbe ne morejo kljubovati nemškim letalskim silam. Tako se je med drugim pokazalo, da je bila ena najtežjih utrdb blizu Liegea napadena od nemških letal** in po kratki obupni borbi utrdbene posadke razrušena in je zato padla v nemške roke.

Bruselj, 11. maja. AA. (Havas). Danes so močne sovražne kolone podprte z neprestanim topniškim ognjem ter z bombardiranjem letalskih sil in z udeležbo tankov izvedle napad pri Maastritiju in se jim je **posrečilo prodreti do naše obrambe črte.** Naše čete v Luxemburgu se stalno premikajo po predvidenem načrtu in se upirajo sovražniku. **Pri Liegeju smo obdržali vse svoje postojanke.** Tu je sovražnik pretrpel težke izgube. Sovražno letalstvo sistematično bombardira številne kraje.

Padalci

Hilversum, 11. maja. AA. (Reuter). Radijska postaja v Hilversumu sporoča in poziva ljudstvo, naj se bori proti nemškim padalcem. V isti oddaji poroča radio, da so se nemški padalci spustili pri Slidigrestu, Spajenu, Berheidu, Kapenveldu, Leidenu, Reidu, Vasenarju in Sonovenu. Radio prav tako sporoča, da je bila večina nemških padalcev pobita, preden so mogli pristati.

Berlin, 11. maja. AA. (DNB). Z merodajne strani poročajo, da so sovražna letališča, katera je zavzelo nemško letalstvo, še vedno trdno v nemških rokah. Nemške čete se tam bore s holandskimi in belgijskimi četami. Navzlic temu stalno prihajajo ojačenja ter se ojačuje obramba zavzetih letališč. Preskrbovanje s strelivom in drugim vojnim materialom poteka v redu. Večje število lovskih eskadril je zavarovalo pošiljatve čet z letali po predvidenem načrtu. V zvezi s tem z merodajne strani poudarjajo, da je treba vojaško poročilo britanskega letalskega ministrstva o uspešnih napadih britanskih letal na nemška letala, ki se nahajajo na zavzetih holandskih letališčih v bližini Haaga, sprejeti z gotovimi pridržki.

London, 11. maja. (Reuter). Britansko uradno sporočilo pravi: Nemški blindirani vlak, v katerem je bilo veliko vojakov, je bil uničen z vsemi četami. Nemci še vedno nadaljujejo z izkrcavanjem padalcev v raznih krajih, toda zavezniške čete jih kar naprej uničujejo. Večja skupina Nemcev, katerih del so bili civilisti, drugi pa v holandskih uniformah, je napadla oddelek holandskih vojakov in jih precej pobila. Zdi se, da so bili v tej skupini nemški padalci.

Francosko večerno poročilo

Pariz, 11. maja. br. Večerno francosko vojno poročilo pravi: Naše čete nadaljujejo svoj pohod preko Belgije in naše prve edinice že podpirajo zavezniške čete na raznih točkah. Sovražnik še nadalje napada in izkrcava padalce. S podporo angleškega letalstva so protinapadi še v teku. V južni Luksemburški je imel sovražnih znatne izgube. Na odseku zapadno od Mozele je bil velik, a lokalno omejen napad odbit. Med Mozelo in švicarsko mejo ni bilo nič posebnega. Nemško letalstvo je tudi danes nadaljevalo svoje polete nad francoskim ozemljem. V primeri z velikim številom uporabljenih letal je bil uspeh neznaten. Naše letalstvo je odgovorilo s tem, da je bombardiralo nemška letališča in vojaško

Iz Celja

e— **Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane** bo gostovalo v mestnem gledališču v Celju v nedeljo 19. t. m. ob 20. z Nušićevo veseloigro »Uježa« (Udruženje jugoslovenskih emancipiranih žen). S to duhovito veseloigro so dosegli Šentjakobčani v Ljubljani izreden uspeh, saj so jo doslej v tej sezoni ponovili že devetindvajsetkrat pred razprodano dvorano. Na to prvo gostovanje Šentjakobskega gledališča v Celju opozarjamo že zdaj. Prodaja vstopnic v naprej v Goričarjevi knjigarni, kjer se vstopnice lahko tudi rezervirajo.

OTROŠKI VOZIČEK, kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje prodate, kupite ali zamenjate v trgovini
JOSIP URŠIČ — Celje — Narodni dom.

Iz Maribora

a— **Najstarejša Mariborčanka je umrla.** V Slovenski ulici 40 je preminila v častitljivi starosti 89 let ena najstarejših Mariborčank, zasebnica Marija Kočijaževa. Žalujočim naše globoko sožalje.

RESTAVRACIJA »MARIBORSKI OTOK« otvarja v nedeljo 12. maja letošnjo sezono. Kopalci in prijatelji otoka, za Vas je preskrbljeno z vsem, kar Vam srce poželi. Prvovrstna kuhinja, dobre pijače, točna postrežba in solidne cene. Za obilen obisk se priporoča **restavrater Majcen. Botri in botrice!** Pripravite svojim birmancem veselje in jih pripeljite v restavracijo »Mariborski otok«.

Belgijsko poročilo

Bruselj, 11. maja. s. (Reuter). Popoldanski vojni komunike belgijskega vrhovnega poveljstva pravi: Naša vojska je v kontaktu s sovražnikom. Borbe se vrše ob Albertovem kanalu, ob Meusi in v Ardenih.

Holandsko večerno poročilo

Haag, 11. maja. AA. (Reuter). Holandsko vrhovno poveljstvo je izdalo nocoj sledeče sporočilo: **Francoske in britanske čete so prispele na pomoč, da se skupaj s holandskimi vojaki bore za naše državno ozemlje.** Naše obmejne čete so zmagovito končale svojo nalogo. Ko so uničile po načrtu določene objekte, so se umaknile na določeno utrjene postojanke. Po hudih nalogah v zračnih borbah sestreljenih nad francoskim in belgijskim ozemljem 36 sovražnih letal. Ena sama skupina naših lovskih letal je sestrelila včeraj 11, danes pa 5 sovražnih letal.

Vatikan, 11. maja. br. Papež je danes sprejel dosedanjega italijanskega veleposlanika Alfierija v poslovilni avdienci. Veleposlanik Alfieri bo v najkrajšem času odpotoval na svoje službeno mesto v Berlin.

Novi italijanski veleposlanik bo imel, kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, že takoj ob svojem nastopu v Berlinu tudi posebno diplomatsko misijo. Njegova naloga bo pridobiti nemško vlado za sporazum z Vatikanom. Če bo nemška vlada na to načelno pristala, bo Alfieri posredoval za ureditev vseh spornih vprašanj med Berlinom in Vatikanom. Fašistični krogi pričakujejo, da bo Alfieri v tem uspel.

„Samomor" nemškega parnika

Washington, 11. maja. br. Nemški 6000-tonski parnik »Goslar« se je v neki luki v holandski Gvineji sam potopil.

Rim posreduje med papežem in Berlinom

Brzojavke suverenov

Papež in angleški kralj vladarjem napadenih držav

Vatikan, 11. maja. j. (Havas) **Papež je poslal telegrame belgijskemu kralju, holandski kraljici in veliki vojvodinji Luksemburški, v katerih pošilja vladarjem, kakor tudi prizadetim narodom svoj očetovski pozdrav ter željo, da bi božja previdnost dodelila njihovim zemljam spet popolno svobodo in neodvisnost.** Vse tri papeževe brzojavke imajo isto vsebino.

London, 11. maja. AA. (Reuter). Kralj Jurij VI. je poslal brzojavke belgijskemu kralju Leopoldu, holandski kraljici Viljemini in veliki vojvodinji luksemburški. Brzojavka Leopoldu se glasi: »Nemške čete napadajo vašo državo in na najbolj očiten način kršijo predpise mednarodnega prava ter teptajo vse mednarodne obveznosti. Ta napad je bil izveden navzlic strogi nevtralnosti, katere se je Belgija držala že od samega začetka vojne. Rad bi povedal vašemu veličanstvu kako obsojam ta napad in kako občudujem hraber odpor belgijskega naroda pod vodstvom vašega veličanstva. Drugič je Nemčija v teku četrt stoletja izvršila neizzvan napad na vašo državo in že vdrugo sta v skladu z obveznostmi, ki sta jih prevzeli, moja vlada in vlada francoske republike kot zavezniški sili prišli na pomoč vašemu narodu. Bodite globoko uverjeni, da bodo tudi pri tej priliki zmagale naše združene sile in da bo Belgija ohranila svojo svobodo in neodvisnost. V tem kritičnem času mi gre za to, da izrazim vašemu veličanstvu in vašemu narodu izraze simpatij in občudovanja mojih narodov širom sveta do vaše države.«

Podobno se glasi brzojavka, ki jo je vladar poslal kraljici Viljemini. Zaključuje se takole: »Odzivajoč se vabilu, ki ga je moja vlada dobila od vlade vašega veličanstva, hite zavezniki v pomoč oboroženi sili vaše države. Trdno sem prepričan, da bo naša stvar zmagala in da bo Holandija, ki je bila zmerom zvesta izročilom naše slavne zgodovine, tudi naprej ostala svobodna domovina svobodnih ljudi.« Podobno je tudi besedilo brzojavke vojvodinji Luksemburški.

Bruselj, 11. maja. AA. (Havas). Belgijski kralj je poslal papežu brzojavko, v kateri pravi: »Moja država, ki je zvesta dani besedi, brani svojo čast in zato se drznem obrniti se na vas, šefa katoliške cerkve, in vas prositi, da svojo visoko moralno avtoriteto zastavite za stvar, za katero se borimo z nezlomljivo voljo.«

Diplomati pri papežu

Vatikan, 11. maja. AA. (Reuter). Papež je sprejel danes v privatno avdienco osebnega odposlanca Roosevelta, belgijskega poslanika in britanskega veleposlanika.

Oprostilna sodba v Pollakovem procesu

Sodišče je vse štiri obtožence oprostilo

Ljubljana, 11. maja

Točno ob 11. uri dopoldne je bila danes na ljubljanskem okrožnem sodišču razglašena sodba obtožencev v znanem Pollakovem procesu, o katerem poteku smo pretekle dni obširneje poročali.

Predsednik malega kazenskega senata s. o. s. Ivan Brelih je v prisotnosti državnega tožilca g. Branka Goslarja, vseh štirih obtožencev, članov upravnega sveta in delničarjev tvrdke Karel Pollak d. d., dr. Vendelina Meglerja, dr. Iva Milića, Karla Pollaka ml. in Pavla Pollaka ter številnega občinstva, ki je napolnilo do kraja sodno dvorano, razglasil sodbo, s katero so bili **vsi štirje obtoženci v smislu § 280 k. p. popolnoma oproščeni.**

Sodbo je predsednik senata v dobre pol ure trajajočih navedbah razlogov utemeljeval po posameznih točkah obširne obtožnice. V bistvu so bile za oprostilno sodbo merodajne nekatere razbremenilne okolnosti in dejstva, ki jih je sodišče dognalo v teku razprave in ki so postavile nekatere sumljive ukrepe obtožencev pred polomom podjetja v drugo luč, kakor pa jih je ocenjevala obtožnica. Za nekatere točke obtožbe pa je predsednik navajal, da niti ni bilo konkretnih dokazov.

Državni tožilec si je glede vprašanja, ali naj predlaga revizijo postopanja, pridržal zakoniti rok za premislek, a predsednik senata je na kraju še razglasil, da sodišče zavrača vse privatne udeležence z njihovimi odškodninskimi zahtevki na pot civilne pravde.

Spor med delavstvom in tvrdko Sever & Komp.

Tvrdka Sever & Comp. nam sporoča:

Na razna časopisna poročila in letake, ki po svoje opisujejo spor med delavstvom in tvrdko Sever & Comp. v Ljubljani, moramo javnosti, resnici na ljubo, sporočiti sledeče:

Naše podjetje, trgovina s semeni, je sezonski obrat. Samo nekaj mesecev od zime do pomladi lahko zaposlujemo večje število delavstva. V maju preneha vse delo s semeni. Letos se je sezona zakasnila in podaljšala zaradi hude zime in nerednih dovozov iz inozemstva odkoder v glavnem dobivamo zelenjadna in cvetlična semena. Tako so morale delavke pozimi zbirati fižol in slično, ker ni bilo drugega pravega dela. Tako delo ni odtehtalo niti 10 din na dan, dasi smo plačevali delavke po večini po 30 din in 28.50 din na dan.

Lansko leto smo imeli dne 1. maja 22 delavk, dočim smo jih imeli letos 27. aprila še 57. Kako malo nam je bil ta veliki kader delavk potreben, je razvidno iz dejstva, da smo po izstopu delavk vsa naročila izvršili z 10 ljudmi.

Letos se je delavstvo prvič organiziralo v JSZ. Delavstvo pa navodil organizacije sigurno ni pravilno razumelo. Takoj, ko so se nekateri organizirali, je nastal v obratu nered in niso več poznali discipline v izvrševanju svojih dolžnosti. Vsak je hotel delati po svoje. Upoštevan ni bil ne skladiščnik ne delovodkinja in posledica tega so bile številne pritožbe. Kakor prejšnja leta je tvrdka tudi letos po sezoni odpovedala vsemu delavstvu, da bi jih nato po potrebi odpuščala. V jeseni z nastopom sezone pa bi jih zopet po potrebi sprejemala. Skoro vsi ti, ki pravijo, da so izprti, so bili sprejeti v službo z obvestilom, da jih sprejmemo samo za sezono. Torej so že v naprej vedeli, da to ni stalno mesto. Zato je tudi neresnična govorica in pisarjenje, da je to samo nameren napad na delavstvo ali borba proti kaki delavski organizaciji. Če bi bilo po naše, bi 27. IV. odpustili 18 delavk. Nekateri ljudje pa, ki so predvsem iskali svoje osebne koristi, niso bili zadovoljni s tem, da bi tvrdka odpustila ljudi po svoji uvidevnosti in potrebi. Zahtevali so, da se odpusti isto število ljudi, toda samo one, katere bodo sami predlagali. Prav tako da bodo oni odločali tudi pri prihodnjem turnusu, kdo bo odpuščen.

Zato so brez podlage trditve, da je bil glavni namen tvrdke izločiti organizirane delavce in delavke in da je bilo naperjeno proti delavskim organizacijam. Vsak obrat, posebno pa sezonski, zaposluje le toliko ljudi, kolikor jih potrebuje. Gleda pa tudi na sposobnost in učinek, ki ga naredi posameznik.

Tvrdka se ne spominja, da bi kdaj komurkoli plačala nedeljsko, nočno ali nadurno delo drugače kakor v smislu zakona. Če bi se kdaj dogodila pomota, bi je delavec gotovo ne prezrl. Nikoli nismo za nočno delo izbirali mladoletnih delavk radi tega, ker jim ni treba toliko plačati kot starejšim. Kdo bo v nočni službi, so se delavke same med seboj pomenile. Od 63 delavcev jih je bilo samo 18 starih nad 17 let. Mlada dekleta pa nismo sprejemali radi manjše plače, nego da se priuče našemu delu. (—)

Izjava nameščencev tvrdke Sever & Komp. v Ljubljani

Že delj časa so v podjetju Sever & Co. vladale za nameščence nepovoljne razmere. Zato so se nameščenci podjetja organizirali in skušali na miren način s pomočjo organizacije urediti spor, ki je nastal predvsem zaradi ene same nameščenke. Obrnili so se na oblast, ki je sklicala dve poravnalni razpravi na mestnem poglavarstvu, a brez uspeha. Nameščenci zahtevajo, da se nameščenka, ki je kriva, da je spor nastal, premesti in da gospod šef nameščencev ne preganja zaradi organizacije. Tega predloga, ki je dovolj skromen in ne zahteva nikakih materialnih dajatev, podjetje ni sprejelo in je odklonilo sporazum.

Nameščenci so zato v zaščito svoje časti in stanovskega ponosa sklenili, da stopijo v stavko, ker v takšnih razmerah, kakršne zadnji čas v podjetju vladajo, ne morejo delati. Da so razmere v podjetju v resnici nevzdržne, dokazuje tudi dejstvo, da je podjetje že pred 10 dnevi izprlo vse delavstvo. Mislimo, da ni v interesu podjetja, da tako brezpotrebno izziva borbo, ko bi se vendar vsa zadeva lahko likvidirala s pametnim sporazumom.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 12.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Ponedeljek, 13.: Danes bomo tiči. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Torek, 14.: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Sreda, 15.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. Znižane cene od 25 din navzdol.
Četrtek, 16.: Županova Micka. Varh. Red B.
Petek, 17. ob 15: Hamlet. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

P. n. občinstvo, predvsem pa botre in birmance, ki hočejo preživeti vesel večer in se od srca nasmejati, opozarjamo na ponedeljsko predstavo Nestroyeve burke »Danes bomo tiči« z gostom Rogozom v vlogi Bobka. Dogodivščine članov in uslužbencev Plavčeve rodbine tvorijo izredno veselo in zabavno dejanje. Rezervirajte si pravočasno vstopnice! Opozarjamo, da je uprizoritev na binkoštni ponedeljek zadnja v tej sezoni in da veljajo cene od 25 din navzdol.

Benedettijeva komedija »Rdeče rože« so delo, ki se odlikuje z živimi dialogi, napetim dejanjem, humorjem in učinkovitim zapletljajem. Ta salonska komedija, v kateri nastopajo samo štiri osebe, spada med dela, ki so dosegla lepo število repriz. Za predstavo v torek je še nekaj vstopnic na razpolago.

Odlični gost Zvonimir Rogoz, član Narodnega divadla v Pragi, bo igral v sredo »Hamleta« v korist bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani. S to kolegialno gesto je dokazal naš popularni gost povezanost s svojimi nekdanjimi tovariši in zasluži zanjo vse priznanje. Posebej opozarjamo, da se te dni poslavlja, nakar se bo vrnil v Prago in da bo omenjeno gostovanje v sredo po običajnih dramskih cenah od 25 din navzdol.

OPERA

Nedelja, 12.: Modra roža. Izven.
Ponedeljek, 13.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.
Torek, 14.: zaprto.
Sreda, 15.: Kleopatra. Red sreda.
Četrtek, 16.: Lucija Lammermoorska. Red četrtek. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča.

»Modra roža« je izredno prikupno in zabavno operetno delo mladega slovaškega komponista G. Dusika in libretista dr. Braxatorisa, ki je v naši izvrstni uprizoritvi zabeležila pri občinstvu prav simpatičen sprejem. Odlične kreacije so ustvarili predvsem Ribičeva, Barbičeva, Poličeva, B. Sancin, M. Sancin, Zupan, Lupša, Frelih in Pianecki. Režija je Zupanova, dirigira R. Simoniti. Opozarjamo na znižane cene!

Bolgarska pevka Vanja Leventova, ki nam je v svojih nedavnih treh nastopih pokazala svojo zrelo umetnost z najlepših strani, bo na binkoštni ponedeljek zvečer poncvila svoje najuspelejše gostovanje v Puccinijevi »Madame Butterfly«, da si jo bo lahko ogledal še tisti del občinstva, ki pri dosedanjih predstavah ni mogel več dobiti vstopnic. Znamenita gostja je izredno simpatične pojave ter je igralsko in glasovno na izredni višini, zato ni čuda, da so ji v stalnih gostovanjih odprta vrata na vseh italijanskih odrih. Partijo Pinkertona bo tokrat pel naš odlični prvi tenorist Jean Francl, konzula Janko, a Suzuki Kogejeva. Dirigent Niko Štritof.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 13.: Uježa. Zaključek sezone.
Nedelja, 19.: Uježa. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Gostovanje v mestnem gledališču v Celju.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 12. ob 14. in 16.: V kraljestvu palčkov. Priredi ženski krožek Jadran Nanos. Ob 20.: Cigan baron. Znižane cene.
Ponedeljek, 13. ob 15.: Gejša. Znižane cene. Gostovanje g. Jos. Povheta. Ob 20.: Trideset sekund ljubezni. Znižane cene. Zadnjič.

Iz Šoštanja

V ŠOŠTANJU je nanovo ustanovil
slikarsko in pleskarsko obrt
FRANC STVARNIK — Gorice 13,
kateri se priporoča za cenjena naročila. Zmerne cene — moderni vzorci in solidna postrežba.

SPORT

Binkoštni nogometni spored

Medtem ko bo pri nas nogomet z malimi izjemami skoraj počival, se bodo pa drugod v državi nadaljevala finalna tekmovanja za državno prvenstvo. Šestorica najboljših klubov v državi bo merila svoje moči na zelenih tratan. Bili se bodo v prestolnici, v Zagrebu in Splitu. Ljuta borba bo zlasti v Beogradu, kjer bosta merila svoje moči stara zagrizena borca BSK in Jugoslavija. Po zadnjih uspehih in nastopih državnega prvaka je BSK skoraj gotovo favorit, toda dobro vemo, da je žoga okrogla in Jugoslavija je moštvo, ki se najmanj ustraši beograjskih plavih. Saj je znano, da je bil BSK sicer v zadnjih ligaških tekmah na čelu svoje skupine daleč pred drugimi klubi, a Jugoslavija, ki je bila sicer po točkah precej za njim, je bila moštvo, ki mu je v prvenstvu odščipnila kar tri točke. Prvo tekmo je namreč BSK izgubil, drugo je pa moral remizirati. Zato se tudi glede izida jutrišnje tekme ne more prav ničesar reči.

Zagrebški purgerji so preteklo nedeljo izgubili dve dragoceni točki na lastnih tleh proti BSK-u. Sicer je res, da je BSK doslej skoraj vedno zmagoval v Zagrebu, Zagrebčani pa nasprotno v Beogradu in da s tem še ni rečeno, da mora Gradjanski vreči puško v koruzo. Toda če mu spodleti v Splitu, kjer tla tudi niso posejana z rožicami, potem Gradjanski prav gotovo ni več kandidat za državnega prvaka. S tem pa bi nadaljnje prvenstvo tudi nekoliko izgubilo na privlačnosti, kajti BSK bi potem gotovo jadral sigurno svojemu cilju nasproti. Gradjanski pa je v Splitu doslej še vedno trdo stisnil zobe in le malokdaj so bili Hajdukovci tisti, ki bi mu križali račune.

Hašk pa ima jutri dvojno nalogo. Prvič mora zastopati čast hrvatskega nogometa v Zagrebu, drugič pa mora oprati serijo neuspehov v zadnjih tekmah. V Slaviji bo naletel na precej borbenega in enakovrednega, če ne celo morda močnejšega nasprotnika, in tudi tu je izid tekme negotov. Morda se bo pa Hašk le znašel in pripravil svojim pristašem, pa tudi Zagrebčanom, veselo presenečenje.

Avtomobilska in motociklistična ocenjevalna vožnja

Avtomobilski klub priredi v nedeljo, 19. t. m. ocenjevalno vožnjo za avtomobiliste in motocikliste na progi Ljubljana—Kamnik—Kranj—Tržič—Begunje—Lesce—Podvin—Kranj—Ljubljana.

Posebnost te prireditve je, da prevozi vozač določeno progo s konstantno hitrostjo, ki se kontrolira s tem, da se postavijo na določenih delih proge posebne komisije, ki ugotove čas prihoda za vsako posamezno vozilo in to vpišejo v posebne kontrolne listke. Z razliko od lanskoletne prireditve bo letos na Sorškem polju tudi neobvezna hitrostna preizkušnja, kakor tudi pri prihodu na cilj preizkušnja v zaviranju in reverziranju, kar bo vsekakor zelo zanimivo tudi za gledalce.

Ocenjevalna vožnja se razlikuje od dirk v tem, da se pri tej zahteva večja mnogostranost vozača kakor tudi sovozača, ker temelji uspeh zlasti na inteligenci obeh, kajti morata si za vsak del proge sama izračunati točen čas prihoda na kontrolo po predpisani hitrosti.

V nekaj vrstah

V četrtek zvečer je bil uspešnim hrvatskim sportnikom na čast prirejen pozdravni večer v gostilni Pavelić v Zagrebu. Povod temu je bila senzacionalna zmaga 4:0 Hrvatske nad Švico. Te proslave so se pa udeležili poleg raznih sportnih predstavnikov tudi zastopniki mesta Zagreba in hrvatske banovine. Ob tej priliki so dobili igralci, ki so sodelovali v tekmi, lične plakete, delo prof. Kerdića. Na koncu proslave je zastopnik mesta Zagreba Starčević kot zadnji govornik izjavil, da sicer pripada stari generaciji, ki ni znala ceniti sporta, to pa ne pomeni, da se ne raduje njegovih uspehov. Da da temu viden izraz, je mestna občina že plačala poldrugi milijon za zemljišče novega mestnega stadiona, a prav tako bo dobil igrišče tudi Gradjanski. Seveda so bile besede zastopnika zagrebške občine burno pozdravljene, sa je dokaz, da imajo tam tudi oblasti razumevanje za sport, za njegov razvoj, za žitje in bitje vseh klubov in za splošni napredek ter zdravje hrvatske mladine. Načrti za stadion so že izdelani. Urejeno bo igrišče za nogomet ter atletiko in prav tako plavalni bazen.

Želeli bi, da bi tudi pri nas oblasti imele tako razumevanje in da bi podprle delo naših klubov, ki so več ali manj navezani zgolj na lastne pičle dohodke in na požrtvovalnost svojega članstva, večina jih je pa celo zadolženih.

Budimpeštanski teniški turnir se bliža svojemu koncu. Dva naša tekmovalca, Punčec in Mitić, sta bila izločena, a tudi Pallada se je po zmagi nad Csykosem vrnil v Zagreb, da bi dobil potni list za teniški turnir kluba Rot-Weiss v Berlinu. Dovoljenje pa ni dobil in zato je ostal s Punčecem v Zagrebu, kjer bo treniral, da nastopi prihodnji teden v konkurenci za srednjeevropski pokal proti Italiji. Ta teniška tekmovanja bodo v Zagrebu od 17. do 19. maja. Italijani pridejo že v sredo zvečer iz Budimpešte, kjer Romanoni, Kucelj, del Bello in Vido igrajo še od danes do ponedeljka z Madžari. V semifinalu budimpeštanskega turnirja je Gabory premagal zmagovalca nad Punčecem Szentpeteria 1:6, 6:4, 2:5, 7:5 in 6:2. Tako se bosta v finalu srečala dva Madžara, Gabory in Asboth.

Kakor smo omenili že včeraj, se bo med binkošti nadaljevalo tekmovanje za državno prvenstvo v nogometu. Vse te tekme bodo sodili inozemski sodniki. V Beogradu bo tekmo med Jugoslavijo in BSK sodil Madžar Ujvary, v Zagrebu med Slavijo in Haškom Laštoš, za Split pa sodnik še ni določen, a tekmo med Gradjanskjm in Slavijo, ki bo v sredo v Zagrebu, bo sodil Italijan Datilo.

SK Slavija. V nedeljo igrajo juniorji I. prvenstveno tekmo z Jadranom na Jadranu ob 10. Opremo dvignite do 9. pri Gjuranu. V ponedeljek igrajo juniorji II. na Korotanu z juniorji Korotana. Opremo dvignite do 13. pri Gjuran, istotam tudi postava za jun. II. Prosim vsi točno in sigurno! Načelnik.

MK Ilirija. 28. redni občni zbor v soboto 18 t. m., ob 20. pri Slamiču. Udeležba za vse članstvo obvezna!

Kolesarski savez kraljevine Jugoslavije (službeno). Kolesarska dirka za državno prvenstvo juniorjev (kategorija B) bo v nedeljo, 9. junija t. l. na cesti Zagreb—savski most—Jaska—Zagreb v daljini 60 km. Start točno ob 7. zjutraj. Pravico nastopa imajo vsi juniorji, ki imajo licenco za leto 1940, izdano od KSKJ. Dirka bo ob vsakem vremenu. Drugi predpisi so navedeni v propozicijah, ki so bile razposlane nacionalnim zvezam in njihovim podzvezam, da jih raztolmačijo svojim članom. — Tehnični referent: Šturman, s. r.

Kolesarski savez kraljevine Jugoslavije (službeno). Obveščamo kolesarske zveze v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu, da bo izredna skupščina v nedeljo, 19. t. m. v Draškovićevi ulici 60 (dvoriščna zgradba, prizemno) z že objavljenim dnevnim redom. — Tajnik.

SK Grafika. Obvešča se določeno moštvo za Trbovlje, da tekme ne bo, ker je odpovedana. Načelnik.

SK Mars. Danes igrajo juniorji na igrišču Mladike ob 10. Pol ure pred tekmo naj bodo igrači v garderobi. Postava je razvidna na oglasni deski. I. moštvo igra jutri trening tekmo na Korotanu. Igrači naj bodo ob 16. na igrišču. Prosim vsi in točno! Načelnik.

Hermežani motoristi bomo napravili na binkoštni ponedeljek izlet na Vrhniko. Zbirališče je ob 13. pred nebotičnikom. Lepo, kakor je bil obiskan izlet v Trebnje, naj bo tudi na Vrhniko! Tajnik.